

F 472
D262

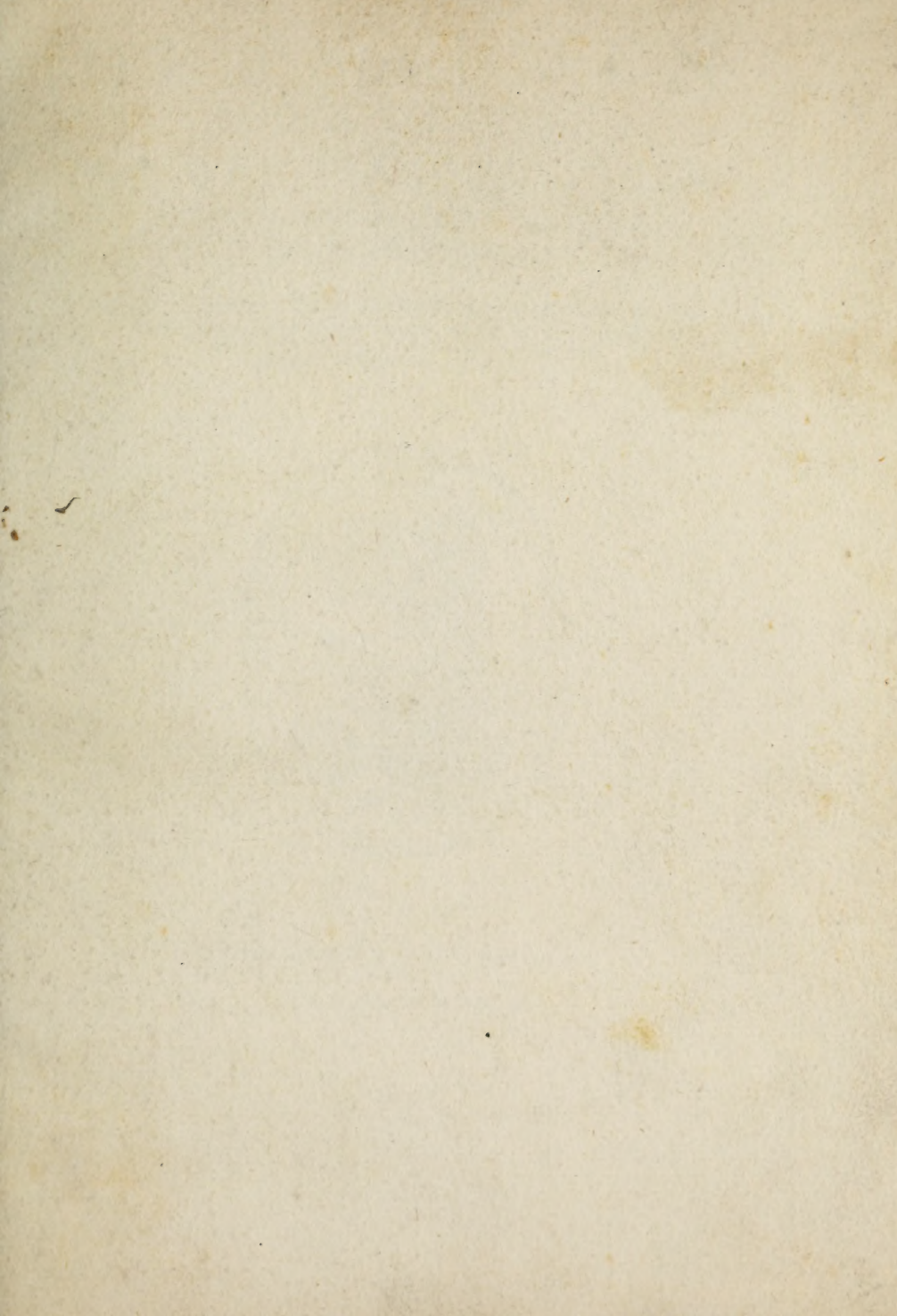
91
BR
P
0
(Handwritten mark in a circle)

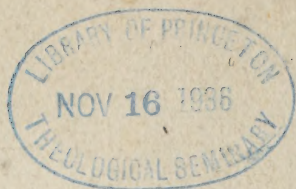
FROM THE LIBRARY OF
REV. LOUIS FITZGERALD BENSON, D. D.
BEQUEATHED BY HIM TO
THE LIBRARY OF
PRINCETON THEOLOGICAL SEMINARY

Benson
BY
D. D.
157

Division SCC
Section 3685
D262

Sordrecht

Digitized by the Internet Archive
in 2013

<http://archive.org/details/depssw00dath>

DE PSALMEN DAVIDS,

WT DEN FRANCHOYSCHEN
dichte in Nederlantschen ouergeset,
Doo: Petrum Vathenum.

Daer by gheuoecht den duytschen text / ouergheset wt den
Hebreeuschen / Met de ghebeden Aug. Hara. Mitsgaders oock den
Christelicken Catechismus / Ceremonien ende Ghebeden.
Van nieuws ouerghesien ende ghecozigeert.

Jacob. 1. 19.
Is vermandt in liden onder v / die bidde / Is vermandt goets
moets / die singhe Psalmen.

Ghedrukt Anno M. D. 1733.

DE PSALMEN

DAVIDS

WT DEN FRANCHOYSCHEN

dietsen in Nederlandschen oetgelyc

Stoet; hieraan versmaant.

Daer by afgedruckt den dertien ten viergheset int jaer

sechshonderdt sesstighes jaer. In den

Druck der Weydenbroscheren.

Verkoop van de
Bibliothèque de la Ville de Bruxelles
à la vente publique

le 15 Mars 1818.

ALLEN GHEMINTEN ENDE Dienaren Iesu Christi, die onder die tyrannie

des Antichrists sichten ende claghen/wenschet Petrus
Wachenys die onoverwinnelike cracht des heylighen Gheestes/
ende volstandicheit des Gheloois in een repne conscriute
door Iesum Christum.

Ser ghelofte vboeders en met hulpers
in Christo Iesu, op dat **W. I.** enropen
baer getugonis mijner goet'herlicheit
twaer hebben mochten / en alsoo be-
mercken dat ick niet mijnen clepen ga-
uen niet wepinger en begeere die kere-
ke Godes te helpen opbouwen/dan an-
dere die van Godr hooghelick begaeft
sijn: Soo hebbe ick die Psalmen Davids, die ick op die
Francoische melodien in fiederlantischen dichte gemaect
hebbe **W. I.** willett oeffighen en daer met bereeren. Ende
dos die des te lieue / op dat alle menschen hier wt bene-
men mogen, die eenicheit die tuschen ons is in den salich-
maken den gelouue / en dat het verhalten ongedrondt en
onwachtich is, dat sommighe boozghen / dat ick wat
wunders van die scoonste Kercke ende van die ghemeyn-
schap in hare onrepe balseke Gofdienste soude gheuo-
eden ende toelaten / dan **W. I.** doen. Want ick hebbe niet
sonder groote droeffnisse verstraen dat sommighe mijnen
name tot een beekmantel haecde: distillatie mis byap-
ken / seggende: Dat ick toelate / datmen die kinderke
in die scoonste Kercke wel mach laten doopen sonder
sonde: Daer doot sommighe een quaet vermonden man my
ghereghen hebben. Maar ick betugge hier niet opent-
lick, dat sp die sulcks wtghenien, het sp datse rijk ende arm
sijn, datse my onrecht doen, ende niet onwaerheyt omme
gaen. Ende dat ick hier van noyt anders heymelick noch
opentlick gheschreuen noch mondelick geleert hebbe: dan
men alsoo ick in een ghebruyck doercken in fardierlan-
tsche sprake Anno 1559. int langhe wtghewordenbe be-
wesen hebbe. Dit ven ick by alle menschen bereep te ver-
andtwoorden / sp moghen sijn wie sp willen. Maar dat-
men my sulcks opdichtet / en is niet te verwonderen / de-
wyle men in boozgheden den heylighen Dauid heeft nae ge-
seft, dat he leecde: **W. I.** den deel der beuachtelike Davids pro-
uen en dagelike smaken / en met vele Davids / Oech / Ab-
salons en Achrophels stegden en camp moer. Ouerleef-
sint, ghebruyct des heylighen Davids Psalmen. Want ge-
lick Christus komus sept. Also een groen gheen doercken die
ooghen in tghesichte verquict, als sp wen dat alre bozen
stellen sie quads ooghen hebben: Also wen die ooghe des
ghewoont beruictet, ende inde lichte aemheyt ghescheret
als die mensche in sijn wederwerdiecrt, Dauid (die ald
grut in den bieren des cruyses in beproeft ende gheoutert
gheweest hem booz ooghen sie).

doet. Dies verhoep ick / dat mijn arcepe tot deser tijt **W. I.**
niet misghelick wesen sal.

So vele de nutriceit der Psalmen Davids aengaet/
wie can die wtspreekte ofte gemoechelike beschingen: Die
bewoer Christus Iesu wel / Luc. 24. daer hy den wtscips
sen dat verstant open, op dat sp wt den Schrift Josias/
der Propheeten, en wt den Psalmen he leeren kennet. Dit
bewyzen die Apostelen ommer die met so veel herlike ge-
tugenis wt Davids Psalme hare lesinge beuueghen.
Dit bewyft die leeraer Athanasius in sijn boercken ad
Marcellinum. Daer hy toont, dat een beoer boeck des On-
den Testaments en bysondere materie tractet en verhan-
delt / maer dat het alle tsamen in den Psalter Davids te
binden sie. Item dat alle die Arituelen onses Christelick
getoofs, namelick / van dat eenich ewich / onepindigh/
Godelick wesen. Van die dienelicheit der personen /
Van die waer Godelike en menschelelike naturee Christi.
Van sijnem drien / seuen / begraue, neder dalen der Hellent
etc. Int Psalmen Davids grondelick en claerlick ghe-
leert en beuueghet werden. Daerin bindt ghy Gods won-
der werken en oozdelen, die hy berde int troosten en be-
lossen sijnre kinderen / en plaghden der Soblooven bewesen
heeft. Daer bindt ghy hoe God boozsijn boozsichteit
hemel en Aerde / alle creaturen, maer in sonderheyt sijn
kercke regert ende bewaert. Daer bint ghy schuelicke
beuueghen, en heetlike betrootingen, claergheden
en lossingen, danck segghingen en ghebden, en met wat
wederwerdiecrt dat ghy beladen sijn, daer bindt ghy
troost en medergh. Summa, wat tot den recht gelouue/
tot een oprecht / Godelyke leuen, tot ghedult en licht/aem-
heyt van nooden is, dat bint ghy in Davids Psalter, die
dehalual met rechte een clepne Bibel mach genaet wesen.
Twyle nu **W. I.** den deel der beuachtelike Davids pro-
uen en dagelike smaken / en met vele Davids / Oech / Ab-
salons en Achrophels stegden en camp moer. Ouerleef-
sint, ghebruyct des heylighen Davids Psalmen. Want ge-
lick Christus komus sept. Also een groen gheen doercken die
ooghen in tghesichte verquict, als sp wen dat alre bozen
stellen sie quads ooghen hebben: Also wen die ooghe des
ghewoont beruictet, ende inde lichte aemheyt ghescheret
als die mensche in sijn wederwerdiecrt, Dauid (die ald
grut in den bieren des cruyses in beproeft ende gheoutert
gheweest hem booz ooghen sie).

Dat ick desen Psalter op deser wijsse in dichte ghescheld
hebbe, en is niet gheschiet, om den arcepe van andere, die
daer in jaer beste gebaen hebben te mispissen ofte om my
senigher const te bereemen / maer dewyle dat wy met den
Euangelischen Kercken in Vancrichen / in der Leere ende
Ceremonien eenzachtich sijn, so hebbe ick van herten be-
gheert, dat wy inden sanc der Psalmen / hen oock mocht-
ten gheleick sijn, die in die sprake seer lieuelick ende clac-
oerghesetter sijn / die welck ick soo na gheuoelicht hebbe/
als my moghelick gheweest is, ende onse sprake best con-
nen liden. Ten ander daerom, dat die Psalmen alle (m-
gnes wetens) noep verquaemlick sijn ouergesetter ghe-
weest, om sachelick inder Ghemeynten te sinnen: ende
om dat sp, die Psalmen een deels ouergesetter hebben, wt-
gheleick ende ernstlick begheert hebben / datmen hare
werck soude vilgen laren, ende soo daer yemant ware die
wat maken wilde, dat sp dat van nieuw doen soudt. Om
desen ende dierghelicken Christelicken oozsaken / hebbe
ick dit te handen ghenomen, ende doot Gods ghemade sa-
wot ghebrachte.

Op dat oock de Christelike leser en volcomen hande
boercken hebben mochte, hebbe ick den Christelicken Co-
rthicismum / ende den boquaemsten deel der Kercken o-
beringhe, ende der ghebden, soo die by ons ghebruyct

En anderen / soo bindt men hier niet alleu byelike
dancksegghingen ende lossingen, maer oock herlike ge-
beden ende claechliedekens, die ooc in de hoochste beuach-
te der Kercken dienelicks sijn.

En deden bewyle de heplighe Jonas inden waltisch
die wretghellen Danielis inden bierghen ouer / Dauid
in sijn mercke gheuuerlicheit / Christus als hy nu den
Zoben inden handen soude ouergheleert werden / met
Psalmen / claghen, ghebden / lossingen, Gode ghesongen/
ghelaecht, hem aenbehoepen ende ghprefen hebben, so
sonnen oock die Christenen in sulcken staet / desghelicke

gijn tot den Psalmen laten drucken/ alles tot beteringhe der Kercken Christi. Daerom is synodick noch eenmael mijn byndelick begheeren van W. l. seer vernede brogers dat W. l. die banckelreken willen ontfangen / en met aendachtighen herten ghebruycken / Socht alstijf voor ons met dierighen herten biddende wy willen oock W. l. alstijf ghebachtich zyn/ ende met smecken ende bidden/ tot Gods aenhouden / dat hy W. l. met zynen gheest stercke ende seggere/ met zyn trechtighe hands befelegime ende bewars/

op dat W. l. den looy vollooy en/ den scrift volbrifden/ dat ghelouue behouden/ ende alsoe de Croone der heerlickheyt hier nae ontfangen moggen. Amen.

Tot Sianckenthal den 25. Maerch. 1562.

W. l. willighe Dienaer ende met vorder Petrus Dathenus.

Totten Christelicken Ieser.

Dewijle de Almachtighe Godt dooz zyn Godtieke genade en barmherticheyt die hy tot onswaert heft/ dooz de liefde zyns Soons Jesu Christi onses heeren/ dese onse/ faderlanden met zyn Godtlike woort heeft begaef. en het warachtighe Evangelium heeft laten verschijnen den ghenen die lange in duysternisse hebben gheseten / so en connen wy hem niet te hollen danken met gheenderley saken / dat hy ons soo ghenadighejk verlost heeft wy die verlorreke Placaten en Tysmannische Inquisitie. Daerom op dat wy uwer liefden enighen dienst mochten doen / soo hebben wy de Psalmen Davids met voren ghebruyck (van Petrus Dathenus w den Fransoysschen dichte met grooter heerticheyt oetgheleert) W. l. willen presentieren/ tot dien eynde / op dat alle onnude ende onghenueghe liebediens / die duslange in het Paufoom in wange hebben ghegeuen / mochten wt de ghewoonte comen / ende het gheue Jesu Christi daer dooz mocht verberpdt worden / want het ghene dat daer in staer en is niet van menschen ghebrich / ofte enigher Godtloosen werck / (als in het Paufoom gescher is) maer de heylighe Dauds heestige ghesproken / ghebreuen zynde banden heyligen Gests. Daerom bidd wy W. l. dat ghy v dooztaen wilt becomeeren met gheedelicke liebediens / op dat wy Gode moghen aenghenam zyn / ende de duytschepeyt verlatende / in het warachtighe licht mochten wandelen.

Wat isser dan nu te doen? Namelick dat wy met sobaughen liebediens doozghen moeten wesen / die niet alleen seerlich / maer die ooc heyligh zyn welcke oia in siebe dan pphicelen ende spoogen zyn daer wy mede ghebruyen werden om Godt te bidden ende te louen / zyne werken te aenueleggen / op dat wy hem mocht lief hebben / en u befeesen ende groot maken. Verhalmen als wy alle drighen wul sellen onreuept hebben / so en sullen wy hier toe gheen bequamer ghesanngen comen binden van den Psalmen Davids / he welcke als wyse singhen / so zyn wy verkeert dat ons Godt die woorden in den mondt legt / ghelijck oft hy selue in ons songhe Daerom vermaent Christusomus soo wel mannen als vrouwen ende cleene kinders / dat se gheuennen die selue te singen / op dat sulc als een oeffe-

ninghe sy / om ons by dat gheselschap der Enghelen te boeghen.

Synodick sullen wy dies ghebachtich zyn/ dat S. Paulus seyt/ dat de geestelike liedkens niet wel comen ghesongen werden. Van mettes herten. Maer dat herte epicht oock verstant. Ende daer in (seyt S. Augustijn) alle onderschept ghelegghen / tusschen des menschen ende der booghelen ghesanck. Want een Vincke / sachregael ofte Waspegag sullen oock wel singhen. maer sonder verstant. Soost dan een sonderlike gaus aen den mensche / dat hy weet ende verstaet wat hy singt. Tot den verstaende moot oock het herte en die liefde comen / dwelck niet geschieden can/ soo wy den lofsanck niet in onse gedachtenisse hebben gheprent/ om nemme meer op te houden van singen. Dit zyn de oorsaken (Ja dese alleens founden wel ghenoech zyn / onnder alle de boozterharde) waarom dat desen boec sonder linc moet beuolen zyn eelen pghelicken / die hem eerlick ende in Gode begheert te verheughen. namelick tot zoner salicheyt ende ten nutte zynes naesten / ende is alsoo niet noodich / dat hy van ny seer gheuefen werde / want hy hrengeit zyns selfs lofmede / woude de werelde maer / soo veel hier wy leren / dat se in siebe dan ander liedkens is / die zendeels tot en onghelicht / enst deels wulpsich en onreyn verhalten oock boos ende schadelic / die sy hier booztichts ghebruyck heeft / haer dooztaen ghewenden met den goeden Coninck Daud. dese Goddelicke ende hemeliche sossangen te singen. Kengaende de melodie oft de wofse / her heeft ons rechte ghebocht / dat se soude matelijck zyn / ghelijck wyse ghebet hebben / op dat daer een ghelijcksonghelicht ware met deser wechighen ende hoogen marerie. Ja dat se bequame mochte zyn / om inde Ghemeupete ghesonghen te werden.

Doort so laten wy den Christelicken Sangher ofte Ieser weten / dat waer wy by sterckens geset hebben alsoo

*** dat is so dese als ofter Pauze stonds/ daer machmen pauferen / ofte ophouden / Godes gheuede ende barmherticheyt sy met ons allen Amen.

Register omme te vinden de Psalmen na die

bequaemheyt ofte ghelegghentheyte der saken/ by

de welcke die Christen Kercke ofte pghelick persoon

hsponder sal weten te binden het warachtighe ghebruyck der seluer psalmen.

Alle die hier na volgen sullen bequaem zyn den ghenen die hem boeghet te bidden om der ghemeyne zynre sonden / bysonderling ist dat hy siech is / oft om zynre boofheden ghestaet wec / te weten den 6. den 25. den 32. den 38. den 51. den 130.

Hier na volgen die oorbierlick ende nur zyn omme te bidden dooz de Christen ghemeupete / na ghelegghentheyte der saken / dat die seifse in der scheidten / manieren soude moghen gheaffligereit ende ghequeit zyn / esy dat se verbruyct

is deur gheweldt ofte deur bofsche ende calumnieuse bescheulunghe / sal als dan ghebruycken den 10. 12. 13. 14. 123. Ist dat se byndert / ofte verlet wert vanden afgodre dienaeren / dan t ghebruyck ende oeffeninghe van selighe / salse ghebruycken den 42. Ist dat se aenghewogen werdt om twooert Godes / salse haer vermaken metten 35. 44. 74. ende den 88. Ist daer alreiner aenghesongen ende met ghewelt oetwerelicht wert tot sterbens toe / sal se tot hare ghebruyck nemen den 17. 20. 80. 83. Ist dat se gemolesteert

wert van eenighen der seluer ghemeyne balsche hooft-
 den / so false hebben den 94. **I**st dat die selue ghemeyne
 icht oft in ellenighen vnaeden staet is / so hebt ghy die
 79. 102. ende 137 / ende is simpelick om te bidden vooz die
 boosfpoedicheyt der seluer / den 67. sulz ghy daer bequaem
 toe bidden.

Wese naerbolghende / fullen bequaem zyn om God te
 danken vanden weldaden die hy zynre ghemeynte ofte
 Kercke ghedaen heeft: dooz vriezige ghy hebt 9. 18. 23. 149.
Ist naer verlossinge ende ontfettinghe van d'zuck ende be-
 nautheyt / ghebyuckte den 27. 34. 77. 124. ende 129. **I**st omme
 simpelick danckbaerheyt te verhoonen van eenighe
 weldaden / so hebt ghy den 48. 81. ende 106. **I**st dat ghy zyt
 ter haluer verlossinghe / ghy hebt den 126.

Ist dat ghy bidt vooz volcomen ende perfectie be-
 lossinghe soo hebt ghy die 105.

Wese die naeruooghende fullen nut zyn allen ghemeynten
 verlossen / omme God te bidden naer doozbaerliche ghe-
 legentheyt der saken / so het is vooz een ghemeyn ghebet
 tot Godt: so sulz ghy nemen den 85. ende 121. **I**st als sieck
 ende cranck wese in deser werelt / so hebt ghy den 16.
 ende 71. **I**st dat ghy v bindt werelick gheueit en beneut
 ghebyuckte den 88. 142. ende 143. **I**st dat v vanden v rons-
 recht veruolghen ende ouerlasten / wilt v vertroosten met
 den 3. 5. 44. 52. 54. en 59. **I**st dat ghy v beuinden in groo-
 te noot ende angst / ghebyuckte den 31. **I**st dat ghy bemer-
 ket dat die naem Gods gheleeffert wert vanden boosen / soo is
 die 23. bequaem / **I**st dat v het weluaren der Godtloosen
 ende quaden tempoeriet om quiet te doen / vertroost v met
 den 37. ende 73. **S**yt ghy aengheuechten deur wanchoop
 ende besperratie / soo hebt ghy den 39. **I**st dat ghy Godt
 bidt te willen beschermen v onnooschept / soo hebt ghy
 den 58. **I**st dat ghy v vint verlaten van der ghelooougen
 bergaderinghe / oeffent v inde 84. ende 120. **S**yt ghy ghe-
 quele ende ghemoept dooz qualick sprekende ende val-
 sche ghetuygen / ghebyuckte den 109. **I**st dat ghy ter trecht
 gaet / vertroost v inden 144.

Wese nauooghende zyn bequaem den ghenen / die God
 danckbaerheyt veer boonen willen na die ghelegentheyt
 der saken / ist dat ghy v vint ghenoech van der doot be-

loft te zyn / so hebt ghy den 30. ende 138. **I**st dat ghy God
 danken ende louen wilt na dat hy v bystante verhoont
 heeft. soo sulz ghy den 40. bequaem bidden.

Wese die hier naer volgen zyn doozbaerlick den ghenen
 die hem tot lofsangen en der wonderinghe van Gods werke
 ken begheuen ist dat het is om groot ende rundich te ma-
 ken zyn wercken. so sulz ghy hem louen metten 8. 19. 29. 104
 en 111. **I**st dat ghy zyn goetheyt verbiyden wilt / so hebt
 ghy de 24. 33. 65. 66. 103. 118. en 145. **I**st dat ghy verheffen
 wilt zyn darmhericheyt en waerheyt / so hebt ghy den 88.
En omme te vercondighen zyn grootheyt / ghebyuckte den
 97. omme te pyffen zyn rechtwerdicheyt / oeffent v metten
 92. 95. omme te bewyfen zyn boosficheyt / so hebt ghy
 den 75. 113. 136. en 139. omme te pyffen zyne wet / so hebt
 ghy den 119. omme hem te bedanken dat hy ons tot zyn
 volck vercooren heeft / zyn bequaem die 9. ende 60. omme
 v met God een in God te bedighen / hebt ghy den 47. 95.
 96. 118. 131. omme te verwerken alle creaturen ofte schep-
 selen tot Gods lof / ghebyuckte 148. ende 150.

Wese aereuooghende zyn doozbaerlick den ghenen die
 haer verachticheyt ende hulpe in Godt alleen stellen / den
 46. 62. 63. 88. 91. 97. 125. 127. ende 146.

Wese naeruooghende begrepen in heit eenighe beloof-
 nissen ofte pphethien van Christo ende zyn Kynck / en zyn
 Kercke ofte bergaderinge. 2. 22. 45. 50. 72. 110.

Wen 41. Psalm is een lofsanc vanden ghenen die ghe-
 rechtich oordelt ende den rechtwerdighen in zyn te-
 ghenpoort.

Wen 49. heest in hem begrepen een seer schoone beschei-
 uinghe van der polheyt deser werelt.

Die 82. is een heplighe vermaninghe aen den Princes
 ende Richteren des aertricks omme recht te doen naer
 behooren.

Die 101. verhoont hoe ende in wat manieren een goet
 Prince hem behoort te dighen.

Die eerste. 10. 28. gheuen te kennen het gheluck ende
 boosfpoede van den menschen die in Gods Wert wan-
 delen.

Die 90. gheeft ter contrarien te kennen die ellendicheyt
 van den ghenen die Gods Wert niet en achten.

Register aller Psalmen.

Aeniet Heere trecht van uwen.
 Alle ghy knechten des Heeren.
 Alle volck ghemeyn / siet die handen.
Nis een heer ghenuecht **Q** Heere.
Nis Godt Sions gheuanghen al.
Nis ick met swaer crups den.
Nis ick roep Heer / hoort myn stem.
Nis ick roep verstaet myn reden.
Nis ick v bidt open v oogen.
Nis ons die noot onuerual crach.
Nis wy aen dat water tot Babel.
Bewaert my Heer / weest doch.
Bewaert **Q** Heer myn recht.
Dancket den Heere seer hoch.
Dancket Godt nu opentlick.
Dancket Godt / want hy is byen.
De Heere heeft ghesproken tot.
Den lofen in zyn gantsch ouer al.
Des doof doenders wille seer quaet.
Die dwaes die spreeket in zyn.
Die dwaes die spreeket in zyn.
Die eerd is onses Gods booswaer.
Die hemelen seer claer.
Die heydenen zyn in v scefel.
Die in Gods bewaering sterck.
Die Coninck sal seer zyn verueucht.
Die niet en gaet inder Godtloosen.
Die op den Heer dacht betrouwen.
Doe Isael Egypten landt verliet.
Doe ons bystant / ris meer dan.
En Coninck is de Heer.
En peder moet tot desen rijden.

Ghedencich doch des Damids **Q**
Ghelouft hy Godt myn troost.
Ghelucksalich is die mensche die.
Ghy hebt my Heer gantschlick.
Ghy herder Israels wilt hooren.
Ghy hemelische creaturen.
Ghy heydenen loeft staem den.
Ghy kinderen die den Heer dient.
Ghy menschen al / hoort en wilt.
Ghy Princes ende ghy Heeren.
Ghy siardt heeren laet my doch.
Ghy zyt geweest ons roelucht.
Ghy zyt Heer met v volck nu re.
Ghy volckeren des eerdricks al.
Godt die der Goden Heer is.
Godt heeft zyn hups bast ghegrondt.
Godt is in die vierfchaer gheseten.
Godt is in Jуда seer wel.
Godt is myn licht twelick my.
Godt is nochtans troostlick end.
Godt regeret zynde mer eeren.
Godt verhoort v ghebedt dat ghy.
Heer die my dus laugh hebt be.
Heer die ons hebt verhoort al.
Heer ick wil v wt sterken grondt.
Het zyn heelicke dinghen.
Heer v wonderwercken vercoeren.
Hoe coemt dat ghy Heer wickt.
Hoe coemt dat ghy ons verlost.
Hoe laugh hebt ghy der loten Heer.
Hoe lieflick **Q** Heer ende hoe reyn.
Hoe seer dat myn siel is ghequeit.

17
134
47
42
126
120
64
61
4
4
337
16
26
118
136
110
111
31
36
14
13
24
29
79
91
21
1
125
114
32
97
105

139
144
119
139
80
148
117
113
49
39
58
30
85
100
50
87
82
76
27
73
93
20
88
60
9
93
44
70
14
13
82
82

Hoeheel is des volcks Heer.

Ick verrou op Godt mer hertent.
Ick bid v helpt mp **O** Godt goeder.
Ick dank v Heer wt' herren.
Ick heb den Heer lief want hy.
Ick heb myn stem op gheheuen.
Ick roepe Godt mer herten aen.
Ick roep v Heer aen in noot.
Ick sal v Godt mynen Coninck.
Ick sal v lieuen end' dienen.
Ick spach ick woude ghnde wel.
Ick stel op v bast myn vrouwen.
Ick wil ghnde berlycht.
In die heylighe stad boozwaer.
Hoort laet ons blyd' zyn inden.
Loest nu Godt gheprezen zyn.
Loest Godt het zyn heerlicke.
Loest nu by onses Gods Naem.
Loest v Heer mer stemmen.
Men loest v Heer mer stemmen.
Mijn mach nu wel segghen in.
Mijn Godt boedt mp als myn.
Mijn heer heff ick tot v Heere.
Mijn hert is heer in groot.
Mijn hert is **O** Heere recht bereypt.
Mijn hert wil nu een seer schoon.
Mijn hoep stel ick op v ghesfadich.
Mijn siel wilt den Heer met lof.
Naa dat ghy Heer mp hebt beurd't.
Naa dat ick langen tyt hebbe.
Neeint myn saeck aen/ wyreckt.
Nier ons/ nier ons/ maer v behoort.
Och Heer almachtich/ helpt doch.
O Godt gheen Godd heb' ick dau.
O Godt/ ghy die Godt zyt der.
O Godt/ op wien myn hope staet.
O Heer ghy zyt myn sterckte.
O Heer ick ben van myn bynden.
O Heer myn roem ende eer ghe.
O Heer opent mp v oogen.
O Heer wilt myn ghebedt ver.
O myn Godt wilt mp nu.
O myn volck wilt myn leeringh.
O nse Godt die is/ **E**n Coninck.

67
 3 Onse Godt sy ons nu ghenadich.
 11 Ontfermt v heer/ ontfermt v ouer.
 69 Ontfermt v mijns die nu benout.
 138 Ontfermt v ouer mp armen sondaer.
 116 Onse Godt ende Heer seer hoogh.
 77 Op v hoep ick Heer tallen tyden.
 142 Quelt v daer met niet oec ghy in dit.
 141 S'lich is hy beuonden.
 145 S'ezt ghy **T**eylan/ waar op ghy.
 18 Siet hoe sijn end' lieflich is tallen.
 39 Sint den Heere bly.
 31 Singt den Heere inden gantschen.
 34 Singt een nieu lier den Heere.
 48 Soo Godt niet selsa dat hups oprecht.
 95 Soo haest als ick hoore sijnen.
 150 Staer op Heer toont v onuersaecht.
 147 T'ot v heer myn ooghen heff ick.
 135 Twist Heer mer myn Twister.
 65 Tu dre recht aen gebben sy.
 124 V'an des Heeren goetheit sal ick.
 23 Van Gods' goetheit end' oordeel.
 25 Verhoort **O** Godt myn woerden.
 131 W'acrom raekt dat volck mer.
 103 W'acrom beclart ghy mp myn.
 45 Weest nu verheucht al ghy.
 71 Wel aen myn siel ghy moet Godt.
 103 Wel hem die altyt is gheheuen.
 30 Wel hem die recht oordeelt.
 40 Wel hem/ dien sijn m'fdaer.
 43 Wel op myn siel wit nu p'lyffen.
 115 Wie ick die sal woonen eenyaer.
 54 Wilt doch u niet langher zwaghen.
 63 Wilt doch v heerrecht ouerghen.
 94 Wilt een nieu lier den Heere.
 20 Wilt Godt lof end' eer gheuen.
 28 Wilt in uwen roen v ghesfadich.
 59 Wilt mp mer straffen Heere.
 109 Wilt myn ghebedt Heer verhoogen.
 86 Wilt myn ghebedt **O** Heer verhoogen.
 54 Wilt onsen Godt een nieu lier.
 140 Wt die diepten **O** Heere.
 78 Wp' dancken v Godt ende Heere.
 96

Tafel van de Psalmen diemen singt op een Wyse, ofte Wopse.

Verhoort **O** Godt myn Woorden.
 Als ick roep Heer hoorjt myn.
 Die dwaes die spreekt in zyn herte.
 Die dwaes die spreekt in zyn herte.
 Kenstiet Heer recht van uwen.
O Godt gheen Godt heb ick dau.
O Godt op wien myn hope staet.
 Ick sal v lieuen end' dienen.
 Gheloest sy Godt myn troost.
 De eerd' is onses Gods boozwaer.
 Hoe seer dat myn siel is ghequelt.
 Coemt laet ons blyd' zyn in den Heer.
 Wen lof end' p'ys gantsch ouer al.
O myn Godt wilt mp nu verblijden.
 ende singt op de wyse banden io. ghebodert.
O Heer ghy zyt myn sterckte.
O Heer myn roem end' eer ghe.
 Naa dat ghy Heer mp hebt beurd't.
 Godt is in **I**ndea seer wel.
 Ghy hebt mp Heer gantschlick doog.
 Ick stel op v bast myn verrouwen.
 Myn hoep stel ick op v ghesfadich.
 Weest nu verheucht al ghy.
 Onse Godt sy ons nu ghenadich.

3 Des boosdoenders wille seer quaet.
 64 Staer op Heer toont v onuersaecht.
 14 Als ons die noot ouerual crachtich.
 53 Godt is inde vierschaer ghesien.
 17 Ontfermt v ouer mp arme sondaer.
 63 Ick bid v helpt mp **O** Godt goet.
 70 Heer die ons hebt verstoepen al.
 18 Myn hert is **O** Heer recht bereypt
 108
 144 Singt den Heer in den gantschen.
 24 Wilt onsen Godt een nieu lier.
 62 Dankt den Heere seer hooghe.
 118
 95 Hoe coemt dat ghy ons verstoep.
 111 Ick heb den Heer lief want hy.
 76
 140 Ick heb myn stem op gheheuen.
 86
O Heer opent mp v oogen.
 28
 109 **O** myn volck wilt myn leering nu.
 99
 100 Ghy zyt gheweest ons roelucht.
 30
 76 Ghy volckeren des aertrijcks al.
 131
 139 Ick roepe Godt mer herten aen.
 142
 31 Ghy heydenen loeft s'naem den Heer.
 117
 71 Soo Godt niet selsa dat hups oprecht.
 137
 33 Hier bindt ghy oock beninden **L**eser dat so waer eenige
 67 van dese nauyghende reckenen * * * aen de Weessen
 der Psalme staer / dat daer yet veers des Psalms begint.
 De Psalm.

DE PSALMEN

DES PROPHETEN DAVIDS,

ende ander Lofsanghen, in Neder- lantfchen dichte onerghefct.

Den 3. Psalm.

Deze Psalm leert datse gheluckfalic zyn/die de zeden ende raedt laghen der Godtloosen beracht en/ende hem begheuen om Gods Werd te verfaen/ effe te bewandelen: Ende datse ongheluckfalic zyn/die sulchs niet en doen.

Ic niet en gaet, in der godloosen raet/ Die op den wech der sondarē niet faect/ End' niet en sit by den
Spotterē onreynē/ Maer dae hend' nacht heeft in Gods Werd alleynē/ Al zynen lust/ Iae spyeect daer van

eenpaer/ Die mensch' is wel gheluckfalic boozwaer.

Hy sal ghelijck zyn eenen schoonen boom/
Gheplant by eenen claren warerftroom/
Die zyn vruchten gheeft in bequame tijden/
Van welke gheen drooghe blad valt bezijden/
So sal die mensche falic zyn bekent/
Mer al zyn doen tot welken hy hem went.
Maer so en ist mer den Godtloosen niet/
Die als cas verfloeyt werden Sacloosen siet/
Welck banden windt hier end' daer weert ghebreuen/

So sullen sy in Gods gherichte beuen/
End' niet bestaen maer haest bergaen beschaemt/
Mer den vromen werden sy niet ghenaeemt.
Godt kent den wech ende der vromen ghemoet/
Hy draecht soeghe booz hen end' booz haer gaet:
Des sulen sy wel gheluckfalic wesen.
Maer nadamael dat onse Godt ghepreesen/
Op der godloosen weggen niet en aecht/
Sy end' haer doen we:den tot niet ghebeyacht.

Ghebedt.

O heere/die ons totter glorie ende alderhoochste gheluckfalic ghegeschapen/ effe uwe heylighe wet ghegeuen hebt
welck alleene een regel is om godt faliclick te leuen: gheeft ons dat wy booz uwe genade. alle biegeschelick lu-
sten en quaet geseleschap verlatende/also moghen de vruchten des gheests voortbrengen. dat wy alrege wesen in
uwe bescherminghe. een goet vertronnen moghen hebben. als Iesus Christus uwe Sonne verfehynen sal om de Boos-
ken te schepden vande Schapen. die by met zynen bloede by ghecocht heeft/ Amen.

Den 5. Psalm.

Deze Psalm leert. dat David ende zyn krijcke zyn boozheit Christus ende zyns ewighen Coninckrijck gheweest sy.

Warom raect dat volck met sulcken hoochmoet? Waarom comen de Heydenen te samen? Wat is datse ver-
gheefs so woeden doet? End' raect laen van dingen die niet beramen? De Coningen hen te samen verbinden/
De booznaemt' al zyn oock daer toe bedacht/ Godt te bestrijden sy hen onderwinden/ End' zynen Ghe-

falcken met grooter macht/

Sy sprekē t'faen/ Lae ons vreden niet en/
Haer banden al daer met sy ons verstricken:
End' t' Jock dat' ons hardt oplegghen ghemeen/
Laet ons verworpen end' vreden in sicken.
Maer Godt die den hemel bewoont ghepreesen/
Sal se belachen want haer doen hy siet/
Haer opstel sal van hem bespouter wesen/
Want het is pdel en Godt achter niet.
Hy sal' aenspreken elck by zynen naem/
In zyn graemfchap die grootich is te vruchten:
Hy sal se verbaest maken al te faem/

In zyn toornicheit die seer is te duchten.
End' sal sprekē: ghy Coningen wilt hoozen
Van waer coemt u desen raets lach so erch?
Ick heb myn Coninck ghefaest en vercoert/
Over Sion mynen heylighen Werc.

(1.) * * *

End' ick zyn Coninck van hem toeberepdt/
Sal Gods oordeel spreken booz peders ooren:
Welck is dat hy my claetlick heeft ghepreet/
Ghy zyt myn Soon hynden van my gheboen.

Begheert dan my ick ick sal b'ender Cruen:
 Veel boischeren haec maken onderdaen:
 Een alsulck s'ghick sult ghy dan my berueruen
 Dat tot den epude des Kercksteyr sal gaen.
 † Ghy salc dyghen enen pfeeren sta/
 Om die al te dwingen datc'v doen sere:
 Ghy sultc'inden windt berckroepen als cas/
 End' mozelen als een Aerden bat teec.
 Dies ghy Coningen end' Docten der Kerden.
 Ditc' m'n onderwys met herten ontsaen/
 End' ghy richters wilt met oetmoet aenuerden/
 † Goet vermaen dat b' dan my wert ghedaen.

† Dien Godt met kinberliche dzese goet
 Dzeest zyn gramfchap. end' soecket hem te behaghen
 Verbigt b' end' beest dooz hem mer oar moet/
 Diet dat ghy hem gheen oozsack gheest te elaghen/
 Kuelen den Doon dien hy b' heest ghefonden/
 Dat hy niet gram fy ouer uwe daet
 Ghy dat ghy haestc'famen niet wert ber'fonden/
 End' in uwen wech niet schricklick bergaet.
 † Want zyn gramfchap ont'freckt seer haest end' bzant/
 Ghelick een vber afsmen daer op niet arhter:
 Ghy hoer salch is hy in sulcken stande:
 Die hem vertout end' op zyn goetheyt wachrer.

Ghebedt.

Hemelsche ende almachtighe Vader / die ons uwen zenughen Sonc tot eenen Coninck ende Heere gh'gheuen en
 gh'heplighe hebt/ wiltet dooz uwe wonderlicke wyl' heyt te niete doen / alle de radel' laghen die ouer al reghen
 hem voozghenomet ende ghehouden werden/ ende ons gheuen / dat wy alsoe toenemen in zyne heplighe Kerren-
 ghe dat wy b' met kinberlicke ghefede ende eerd' b'iedinghe moghen dienen om epbodelick dat allerhoochste goet te bes-
 ueruen/het welke wy berwachten dooz den seluen uwen Sone Iesum Chystum/Amen.

Den iij. Psalm.

Dauid bestreden zynde ban een groote Heyrkracht/ is een wepnich verbaest: doch bertrout hy op Godt/ ende maectt
 eenen moer. Ende na dar hy Godt ghebeden heeft/werdt hy bersekeret. dat hy al zyn vbanden/ouertwinnen sal.

Hoe deel is des volcks Heer/ Dat my benid't soo seer? Hoe deel menschen my quellen: Hoe deel
 vbanden mijn/ Au sterck te helde zyn/ Die hen teghen my stellen? Ick sie daer deel
 boozwaer/ Die tot my sp'eken claer: Vergaen zyn al zyn crachten / Syn Godt die helpt hem niet/

In dit reups end' verbigt: Waerc' zyn p'del ghedachten.

Want ghy Heer zyt m'n schilt/
 Die my bescheemen wilt/
 End' my eere wilt gheuen:
 Ghy doet dat ick booztaen/
 Mach v'p opentlick gaen/
 Met den hoofs' op gheheuen.
 Ick heb' in m'n elend'
 M'n stem tot Godt ghewende/
 End' ghelaechte in dit wesen:
 Hy heest oock na zyn woort/
 M'n clacht alr'cht verhoort/
 Want zyn Wech ghepfezen.
 † Dies sal ick tukt' ontsaen/
 End' seker slapen gaen/
 Bewaert booz alle selade.
 Ick sal bes mozhens claer/
 Ontwaken sonder baer/
 Want Godt wil my slaen gade.

Hondert dupsent by een/
 Beden my b'ieck gheen/
 Wanneer se sulchs aemingen/
 End' my wuden mer haest/
 Om te maken verbaest/
 Verstricken end' omringen/
 † Coemt Heer, rhoont dat ghy zyt/
 Met my tot alder tydt/
 End' dat ghy m'n vbanden/
 Opt kinnebacken slaet/
 End' hen b'reckt met der baet/
 In stucken hare tanden.
 Dan b' ist G' Heer goet/
 Dat men berwachten moet/
 Hul'p' end' troost v'zoech end' spade:
 Want ouer b' volck hier/
 Stort ghy heer goederiet/
 Dzeer schlick b' ghenade.

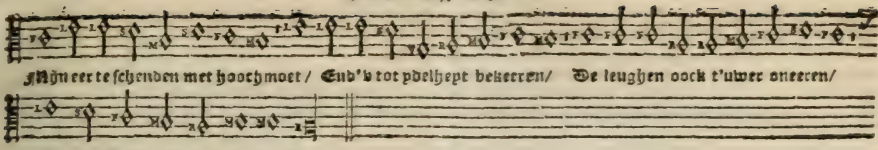
Ghebedt

Ewighe Godt/ ghy die uwe kinberen veeldeley benaucht hebben onderwoepen hebt/ om haer geloude ende l'ibt saem
 heyt daermede te v'pzoeken/dewijle dat wy teghen alsulck een meniche der v'banden/ die hen teghen ons opwoe-
 pen/niet connen staende bliuen. gheest ons dat wy alsoe lenen onder uwe bescherminghe / dat de werelde mercke
 dat ghy onsen schilt zyt/dooz welckes cracht wy alles ouertwinnen/ ende alle hoochteyt ende sterckheyt die haer tegen
 b' ende uwen Sone Iesum Chystum opwerpt/cleyn achten Amen.

Den iij. Psalm.

Dauid bidt Godt inden oproer die Absalon maecte ende vermaent de Docten Israels die teghen hem opstonden/
 zot beheeringe. ende berupect. dat hy hem als dan wel gherooft bindt. als hy Godt recht bertroudt.

Als ick b' bidd' opent b' ooren / G' Heer m'ne gherechticheyt/ Laet m'n heer' bang' uwen troost hoorz/
 End' b' steds' comen te vozen/ M'n ghebedt na v' goedicheyt. Dat lang' sult ghy soecken ghy Heeren/

Mijn eer te schenden met hoogmoet / End' b' tot ydelheyt bekeerem / De leughen oock t' uwer onneeren /

So lief hebben als ghy nu doet:

4 Bekent dat Godt in u dit leuen /
Wouen de ander menschen al /
Tot enen Coninck heeft verbeten /
Die mijn suchten ende mijn beuen /
Wanden hemel verhoogen sal.
So ghy gram wert / wacht v' van sonden /
Als doot niet reghen zjuen wil /
Op uwen leggher wilt dooz gronden
Dit werck. Laet af tot desen sonden /
Als te quellen met dit gheschil.
4 Offer dan enen oprecht' offerande /
Mer besclaghen hert end' ghemoor.
Weteret v' van bees sonb' end' schande /
End' kelt op Godt (seer goeder hande)
Gheheel al v' betrouwen gort.

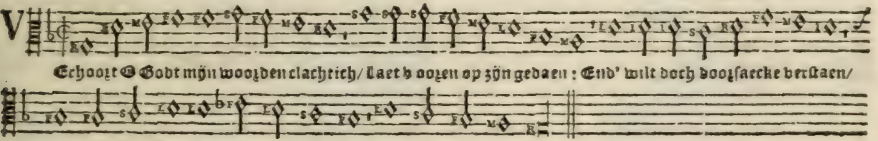
Veel spreken: hoe kan hy ons leeren /
Dat goet is end' Godt aenghenamen /
Ma b' goet heyt wilt heer der heeren /
D' lieflick aenschijn doch eens heeren /
Tot my end' al de mijne t' aem.
4 Want meer blyfchap is my ghegheuen /
Dooz v' aenschijn heer goebertie /
Dan hen is die hier zyn verheuen /
Die met veel wijns end' boogens leuen /
Hebbende hare noot dyft hier.
Dus sal ick my in goeden bede /
Heberlegghen end' slapen wel /
Want v' goet heyt besclijcht dit mede /
Die my doet hopen hier beneden /
End' int sijch door hebben beuel.

Ghebedt.

H Eere Godt / die een dooz ydelheit zyt aller gherechticheyt / welken de groote aenbedytingen die ons van allen zyn-
den ouerualen / bekent zyn. en verstoetet onse ghebeden niet: maer laet ons uwe conste ende goet heyt smaken / op
dat wy niet reghenstaende alle benauidheden die ons totcomen / niet en laten te leuen in yede / blyfchap ende stil-
heyt des ghebeds / verwachende de ewighe ruste / die ghy uwen kinderen beloest hebt dooz uwen gheselsden Sone Ie-
sum Christum. Amen.

Den v. Psalm.

Dauid verbannen zynde / ende beel lydens / verwacht noch meer lydens / dooz de pluymschickers die ontrent Saul
waren. daarom bidt hy Godt / ouerlegghende dat hy de boofs alrgt hare / ende goetgunstich is den byomen.

Echoort Godt mijn woorden clachtich / Laet v' oogen op zyn gedaen: End' wilt doch doozsackeren beclaan /

Mijns claghens end' suchten eendachtich / O heer almachtich.

Hebt acht op mijn suchten gheschick /
Mijn Godt en Coninck groot gheacht /
Dewyl ick tot v' met aendacht /
Mijn smecken doe O heer ghenadich /
Ende weidabich.
Wes mozghens byoech dooz den daechjads
Sult ghy my verhoogen eenpaec /
Want seer byoech sal ick v' booz waer
Widden / wacht ende byoech end' spade /
Op v' ghenade.
Ghy zyt een Godt die de boof hebt
Maer en bemint / maer wederfaer /
Op v' zyn de boof baders quac
Maer haren doorn end' boofse zeden /
Gantsch niet gheleiden.
De dwafsen die na v' niet vlaghen /
Sullen booz v' bereschynen niet /
Want ghy die hater soomen siet /
Die boof heyt doorn / sonder verzaghen /
Ja met behaghen.

Ghy sult uwe gramfchap bewysen
Ouer de leughenaers ghemoen:
Dooz claghens / Wdighers met een
Zyn booz Godt) dien elck mensch moet pyffen
Een groot afsghen.
Maer dooz v' goet heyt hoec ghelesen
Die ghy my bewys sal ick gaen

Om v' O heer te roepen aen /
In v' hups / daer ick sal midts desen /
Godt d' uerlich wesen /
Ghelept my heer. en laet doch blycken
Aen my v' goet heyt. dat my niet
Mijn hater v' zegen int verdyet /
Lept my uwen padt desghelicken /
Sonder afwicken.
Daer is gheen waer heyt in haer monde /
Haer hert is valsch / aeryflich straf /
Haer keel is als een open graf /
Haer tongh' is vol smeekens beuonden /
Tot allen sonden.
Verderf' end' doet te niet haer namen
Brecht haer raet / laghen end' haer doorn /
Verstroopt' om haer boof heyt seer coen /
Want haer sp' soecken alle t' aem /
D' te bereshamen.
Maer berheuche hen t' ghemoot end' sinnen /
Die op v' betrouwen algt /
Dars' in v' heer wecken verbligt /
Die uwen naem int herte binnen /
Goutlich beminnen.
Want ghy zyt mild' end' onseuolgedich
Den byomen man / heer goebertie /
Maer uwe gunst becht ghy hem seker /
Als met den Schilt / ghy zyt so goedich /
En seer lauckmodich.

Ghebedt.

O Godt / die onse Coninck ende Salichmaker zyt / bewijle dat wy ons betrouwen op v' alleen stellen / om v' te aen-
bidden inden ghebede ende inder waerheyt / en wilt dat roepen ende bidden uwer armte Dienaren / die van uwen
ghanden

Psalm. 61. en 62.

byanden ouerwelbighet ende benaent zyn / niet beracken; ende behoort ons altyt onder uwe heylighe betwaginge. Amen.
 dat wy met Christus Jesu ons hooft sullen heerlick ghemaeckt werden. Amen.

Den 61. Psalm.

Dauid van Gode ghekracht zynde / bekennt dat hy dooz zyn misdaet Gods gramschap verreckt heeft. Ende op dat hy wat beruickt werde / hy bidde om verghenige zynner sonden; om dat hy Gode niet en can louen / ten sy dat hy wt de doortricke benaetheyt verlost werde; daer na ghetrooft zynde / wyset Gods goetheyt / ende strafte die die hen verbigden in zyn tyden.

Alt my niet straffen Heere / Die misdaen heb soo seere / In eenen grammek sin / In uwen
 toogen beuaerlick / Casijdt my niet soo swaerlick / Als ick wel weerdiech bin.

‡ Maar wilt u Heer ontfamen /
 End' ouer my erbarmen /
 Ick ben seer swack altydt.
 Wilt my ghesontheyt ghenen /
 Want myn sel end' isf' beuen /
 In desen mynen siegdt.
 ‡ Mjn gheest hem oock ontfellet /
 Swaer beschycken my quellet /
 Weese maectt my onvroo.
 O Heere hooch ghepfezen /
 Hoe langhe salt noch wesen /
 Dat ick moet bliuen soo?
 ‡ Ach wilt v tot my keeren /
 Wilt oock van my doch weeren /
 Wees benaetheyt niet cleyn
 Weer groot zyn myn misdaen /
 ‡ Maar wt louter ghenaden /
 ‡ Maectt my Heer daer van repn.
 ‡ Want inde doot seer wycede /
 Wie is die daer verbyede /
 W' lof' end' eer bequaem /
 Niemandt can inder Vellen /
 Wven yhs schoon vertellen /
 Hoeh dancken uwen Naem.
 ‡ Ick ben moed' end' verslaghen /
 Wan gautesch den nacht te claghen /
 Ick doe swemmen dooz waer /

Mjn bedde met myn wenen /
 End' myn legheer met euen /
 In myn tranen enpaer.
 ‡ Mjn ghedaente niet allen /
 Is nu Heer' gantsch veruallen /
 Dooz gheuerich gheclach /
 Om dat aen alle zynen /
 Mjn vbanden verbigden /
 Dooz my met groot gheclach.
 ‡ Ghy boose wilt nu waken /
 Ghy wuede desghelichen /
 Verreckt nu haest van hier:
 Godt heert myn'reuich claghen /
 ‡ Ma zyn goet welbehaghen /
 Verhoort seer goedertier.
 ‡ Godt en wilt niet beracken /
 Mjn ghebedt; noch myn claghen /
 ‡ Maar hoort my' zynner eer.
 ‡ Mjn beden hem betoghen /
 Ick heb van hem vercreghen /
 Mjn begheerten end' meer.
 ‡ Waer om zyn nu met schanden /
 Verwaert al myn vbanden /
 Wer baest zyn sy ghewis /
 Te rugg' moeten sy keeren /
 Met schacnten end' oncreen /
 Want my Godt soo goet is.

Ghebedt.

H Eere / ghy die een rechtuerdiech sichter zyt / ende uwe kinderen vaderlick casijdt; om dooz waerachtich leedte uwen harer sonden die tot v te bekeren / gheeft dooz uwe onepndeliche goetheyt; dat alle de eslenden ende benaetheyden; so wel deslich als des geests; die wy om onser sondt wille lyden; ons dienen mogen tot een castydinge ende dat wy int midden der seluen uwe vaderliche goetheyt altyt gevoelen moghen; op dat onse vbanden beschacne zynde; wy v moghen louen ende dancken alle de daghen onses leuens; dooz Jesum Christum uwen Sone. Amen.

Den 62. Psalm.

Dauid begheert beuaert te wesen booz de groote veruolghinghe van Saul / hy verlaert zyn onschult; ende begheert dat Conincliche dat hem beloest was; ende dat zyn vbanden beschacne wenen. Epndelich spreect hy: Wat zyn vbanden met haren eyghenen sweerde vergaen sullen; daer ouer hy oock Godt loeft.

O v hoep ick Heer' allen tyden / Wilt my doch booz al die beugden / Die my haren met ontfer
 standt / Dat ick hen niet ball' inde handt / Wat haer Ouerste my niet bange End' my als eenen keuwe kraan
 ghe / Niet verniel. end' make tot schand' / Bloot zynde van uwer bykands.

‡ God / op wien ick hoep met verlangen /
 Heb ick myn daghen sulcks beghagen /
 Als sy toefchiguen uwen brecht /
 ‡ In myn handt euen onrecht /
 Heb ick quaet vergholben met quade /
 Ofre ghesocht der vyomen segade /

Heb ick dien bergant met een woot /
 Die onrecht op my was ghesoogt.
 ‡ So moet myn vbandt my na laghen /
 Wan hen werd' ick ubergheflaghen /
 Ghy bienghe myn leuen te niet /
 End' myn eer daermen op siet.

Staat op heer/ wilt opstaen in heren/
 Wten rosen teghen hen wilt heeren/
 Die my haten/ helpt my ghelick/
 Men dat beloesde Conincghen.
 † Dat volck come met grooten hoopen/
 Tot uwer Maeslept ghelooen/
 End op dat wy ons recht ontfaen/
 Wilt op wten sichtenstoel gaen.
 Daer sult ghy des volck sichten wesen/
 Ende sult (Heer mijn toelucht ghepfezen)
 In na mine gherechticheit
 Sichten/ end' na mijn barmherticheit.

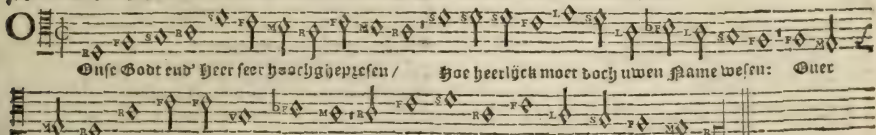
† Daer boofshert wilt een eynde maken
 Der boosen/ end' neem aen de saken
 Der byomter/ ghy die t'aller sonde/
 Eer haer end' meen doogronde.
 God is mijn Schilt end' mijn Wacht crachtich/
 Op hem ist dat ick hoep' aendachtich/
 Die de byome helpt end' behoedt/
 Ende sp overwinnen doet.
 † Godt is een oprecht/ sichter/ machtich/
 Des byomen mans/ die hem balt crachtich/
 Hy is oock dien sichter bekendt/

Ghebedt.

O Heere ghy die alleene de herten doogrondet/ ende weet dat wy nergent om van onsen byanden bertolghet zyn/
 dan om dat wy alleenich onse hope op v stellen strecket uwen arm wt om hen te wederstaen die ons tourecht en a
 daghen ende besamelt uwe kercke die dooz de eyzantie der godloosen verstoep is/ ende behoedt ons alre in uwe
 heylighe bescherminge dooz uwen Sone Jesum Chystum onsen Salichmaker. Amen.

Den vij. Psalm.

David loeft hier met een groot verwonderen die heerliche cracht Gods des schypers aller dinghen ende zyne ontz
 pykeliche goetheit aen den mensche bewesen/ dien hy ghemaect ende alsoo bereert heeft.

O
 Onse Godt end' Heer seer hoogh ghepfezen / Hoe heerlich moet doch uwen name wesen: Over

d'eerlich streckt v heerlicheit schoon/ Rae wyder dan daer gaet des hemels Choon.
 Men siet alms uwer cracht/ veel ghetuyghen
 Hets inden mont der linden/ die sypghen
 Daer dooz maect ghy tot niet ende beschacnt
 Vpanden dooz v cracht seer benaemt.
 Maer als ick wil aensien/ ende bemerken
 Die hemelen/ Heer uwer handen werken/
 Die sterren/ die sijn/ die ghy dooz tuooft/
 Maect ende seic: een peder op zyn oot.
 Als dan spyeck ick by wy verwondert seere
 Wat is doch vanden aerden mensch v Heere/
 Daer ghy zyne also ghedaecherich zyt/
 End' ouer hem soege v' aecht t'aller tijdt:

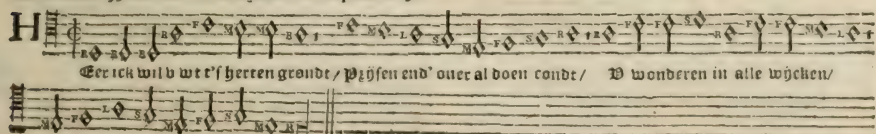
Ghy maect hem dat hy God schier sp ghelicke
 Want ghy maect hem ouerloedich end' eycke/
 Van heerlicheit die dach naecht is end' bloot/

Ghebedt.

Heere die dooz uwe booglichticheit alle creaturen regeert/ wy bidden v seer ootmoedelic / alsoo het v ghelieft
 heeft ons te bekoeken dooz uwen sone Jesum Chystum / ons wederom brenzende dat v eere daer wt dat wy
 dooz de sonde onser eerster vadren ghenallen waren / gheeft ons dat wy dese weldaden bekennende / uwe wons
 betelicke cracht nu ende eeuwichlick moghen bekennen. Amen.

Den ix. Psalm.

Die is een lof Psalm / daerin David den Heere dankt van een seker overwinninge zinner byanden / daerom dat een
 zyne byanden sterf/ de welcke (nae sommigher achten) Solath gheweest is/ daer na loeft hy God's gherechticheit/
 Die dat leedt zynder hinderen weecht ter bequamer tijt.

H
 Eer ick wil v wt t'heren gronde / Wylsen end' ouer al doen conde / Wonderen in alle wijcken/

Die niet en zyn om berghegheken.

In v wil ick wesen bechide/
 Dat is mijn vrecht tot dese tijde.
 Wven naem schoon wil ick oock pissen/
 End' v met lossaek eer bewissen.
 Om dat dooz uwe groote macht/
 Mijn vbandt wijct end' vliet met cracht/
 End' dat hy neder licht gheslaghen/
 Dooz v aenschijn swaer om bedraghen.
 Ghy zyt so goet in desen stand/
 Dat ghy mijn saek neemt by der hand/
 Ghy sit tot mijn hulpe volbereidich/
 Op den stoel als strijcker rechtuerdich.
 Mijn vbandt hebt ghy verdaen/
 End' die boos' al haect doen vergaen/
 Ghy hebt haec ghedachtens piachtich/
 Te niet ghebaen dooz v handt crachtich.

Wel aen ghy loos mensch' wel beken/
 Hebt ghy v booznemen volend?
 End' verniet ons steden verheuen?
 Is haren naem gantsch' ronder bleuen?
 Och neen: want Godt met gooter cracht/
 Die ewich heersecht hooch gheacht/
 Is op den stoel soot' is ghebleken/
 Gheseten om t'recht wt te spreken.
 Waer sal hy recht en beschept:
 Weerdtrijck dat hier beneden leyt/
 Wegghende die saken met reden/
 Wan alle menschen hier beneben.
 Waer weert Godt die toelucht alleyn/
 Des armen diemen acht seer cleyn/
 In zyn toelucht die hem t'nt liden/
 Sal verquicken end' doen verbliden.
 Dies sp dien ghy heer v maect cont/
 Sullen op v vast staen ghegront/
 Want die tot v gaen/ heer ghepsest/
 Sullen hier niet beclaren wesen.

2. Pause.
 Aoeft nu met lossaen seer claer/

Godt die tot Zion woont eenpaer/
 Verleet zyn groote wonder werken/
 Maecht dat s' alle menschen bemerken.
 Hy ghedenckt aen der vromen bloet/
 End' wreect dat met een gram ghemoot/
 End' gheschep wil hy met verachten/
 Der benauder noch oock haer clachten.
 Heer ghy die mijn Godt zyt in noot/
 Siet aen mijn crups end' liden groot/
 Dat mijn vbanden my opdingen/
 Wt den wech des doots wilt my vzingen.
 Wat ick midden in v ghemoot/
 Wven lof singh' end' anders gheyn/
 Sgnde bechid' end' oock ghedachtich/
 Dat ghy my belooft hebt warachtich.
 Die boose zyn haestelick al/
 In haer stricken comen ten gal/
 Haer doeten zyn in't net vvangen/
 Dat sp dooz my hadden ghehangen.

3. ***

So is Godt ghewoeden beken/
 Hebbende dit oordeel gheent/
 Waer in dat die schalck heeft beuonden/
 Quaer zgher listen niet om gronden.
 Dits seker dat die boose saen/
 Haest sullen vallen end' vergaen/
 Godt sal die straffen onuertoghen/
 Die hem niet en hebben booz ooghen.
 Maer den mensch oortmoedich o' heer/
 Sult ghy vergheten nemmermeer/
 Sijn hope die hier is mispsest/
 En sal by v niet pbel wesen.
 Coemt doch heer roont nu v ghevelt/
 Op dat de mensch' hem niet en veelt/
 Teghen v maer alle de scharen/
 Dooz v ghericht' hew openbaren.
 Gheer die daer ew' icklich leest/
 Maecht dat der boosen herte beest/
 Doet hen verstaen/ dit is mijn wenschen/
 Dat sp niet zyn dan swacke menschen.

Ghebede.

Almachtighe Godt/ die niet en verlaet de ghene die op v betrouwen / verhoort dat roepen van uwen armen diemen ende en laet niet toe dat de Godloose haer boos boornemen regheu ons volbingen: maer verstricke in haer listen/ op dat wy alcht oofsake hebben/ om uwen heylighen Name groot te maken/ den welcken ghy ons groeput baert hebt dooz Jesum Christum onsen Heere. Amen.

Den r. Psalm.

Dese Psalm is een Ghebedt teghen den verkeerden/ boosachtighen ende listighen menschen/ die met bezoch eff ghevelt die vrome arme menschen benauwē/ hy beschijft ooc die listen en den hoochmoet daer met die boose omgaet/ etc.

H

De coemt dat ghy heer wijct van ons soo wjt? Ende bedeckt v aenghesicht soo gaer/ Der
 bercht ghy v om ons tot alder tijdt/ Te vergheten oock inden noot soo swaer? In hooch-
 moet vanden die boose boowaer / Sp plagen den aermen Maen seer mispsest / Aets in
 haer listen selfs ghuanghen wesen.

Want die boose beroemt hem met hoochmoet/
 Dat hy sal hebben zynen luf met een/
 Den ghertighen die daer verstaent t'gaet/
 Hy seer pijst' end' lastert Godt mit ghemeen.
 Stoutlick beracht hy hem by groot end' cleen.
 Die hoofsom is aller zgher ghebachten/
 Dat Godt niet is/ dien hy so derf verachten.
 Alwat hy doet streck hem stedes tot quaet/
 Wwe gherichte en bedenckt hy niet.

Met zyn vbandt hy vermet en omgaet/
 End' mernt dien om te w'rcen als een ciet.
 In zyn herte spreect hy end' denckt niet bliet/
 Niemand en can my crencken noch beschaden/
 Hemmermeer sal ick niet noot zyn beladen.
 Met vloeken/ balschep end' bedroech seer groot/
 Is zynen boosen wondt vol t'aller tijdt/
 Sijn tonge in aecht moept arbeyt ende noot/
 In schaden swaer te doen hy hem verlijt/

Als een moosder opt t'belt loert hy bol nòdt/
Om hepincliek den bloomen te verwoeghen/
Hy bespiet oock den armen in't verwoeghen.

Hy loert hepincliek ghelijc een leeu sel/
Inden tuyl doer, die op een schaaphen wacht/
Om te vangen end'te verwoeghen siel/
Den bloemen dien hy heeft in'trick ghebracht.
Gheuep in't dach hout hy hem dach end' nacht
Maer met dien schijn duict hy sonder ontfarmen/
Ende berderft met groot ghewelt veel armen/
Bomen dien spreect hy in't heer' seer onnoet/
Dat Godt op des dingen gheen achtingh heeft
Maer dat hy zyn ooghen gantschelic toe doet/
Ja dat hy hier van gheen kennisse heeft/
Sraet op Heer' verheft v' thoont dat ghy leeft/
Hier toech hier in Heer' end' wilt mer vergheten/
Hen die in angst end' elend zyn ghefeten.
Daerom weet Godt handen boosen vol p'acht/

Gheinstert/ die daer spreect int hert' blende/
Wat ghy op zyn doen gantschelic niet acht/
Daer ghijt doch siet. het is v' bekent/
Tot den handel der armen ghy v' went/
Daerom staen sp' op v' tot allen stonden/
Die een helper der werf' ens zyt denonden.
Spreect die cracht end' den armen vol ban ghewolt/
Der Godloosen/ ende besoeckt siet haest/
Haer boof' heyt end' hen die boof' ooghen siel/
Op datse vergaen end' warden verhaest.
Dan sulc ghy Heer' (oft sehoon die boofe raest)
heerschen als Coninck end' w' ulen landen/
Werden gheroep alle die schalcken met schanden.
Ghy sulc O Heer' hooren gheschiedelick/
Woes Dolchs stem, dat in elend beflout/
End' versterken met troof' gheschiedelick/
Hooft doch t' ghebet des volcs dat v' vertrou.
Den weduwen end' weesen seer benout.
Doet recht, dat die boofe hen mer en quellen/
End' daer teghen hen nu boof' niet meer stellen.

Ghebede.

Heere Godt/ ghy die rant oprechten t'ghene dat betuallen ende betwoestet is / ontwaect ende heft uwe handt op om alle hooschep die haer teghen v' heeft. ende uwe arme geloouigen veruolcht. weder te woeghen. op dat ghy (als te werfspanich) niet weder gheslaghen zynde moecht bekent werden een salichmaker en beschermer, als der gheuer die op v' betrouwen/ den uwen Sone Jesum Christusum. Amen.

Den xj. Psalm.

Dauid claecht ouer hen die hem ouer al berouwen in dat landt Canaan / daer na singt hy van zyn betrouwen op God/ ende van die oordeelen Godes ouer den godden ende den quaden. etc.

Maer men sal haest sien dat al die ghedachten/
Der boofen werden gantsch met een verfoort/
Wat heyt ghy ouer den bloemen boof' claeren?
Zyt seker dat Godt dir al siet end' hoof't/
Die in synen hooghen thoon sit verheuen/
Wien alle dinck bekent is na zyn woof't/
Wat sp' al doen die hier beneden leuen.
God p'oeft die bloem wel in alle w'ghen/
Maer van hen die hier bezynen ghewelt/

End' onrecht, heeft onse Godt een afgesien.
Die fullen oock met dyer wesen ghequelt/
Haer deel sal zyn veel windighe tempelken/
Solp'he end' blamine diet alles verfmelt/
Weer gheschoucken ben muiften end' den meesten.
Godt is gheuecht end' hy bemint ghesadich
Gherechticheyt. oock dien die hem wel siel/
Tot d'omichpeyt/ die aeniet Godt ghenabich.

Ghebede.

Heere ghy die de sterck hebt zyt aller der ghenen die op v' hopen / bewijst dat de werelt aen allen zynde ons lag. en gheghe. ende dat er gheen middel booghanden is om te ontcomen. dan alleinck doof' uwe ghewade gheeft dat wy in uwer bieefe ende wachep't volherden op dat wy met den godtloosen niet vermengheit zyn. ende w'ake en kraffe die ghy ouer hen doen sulc. als ghy den grooten richter der werelt sonden sulc / de welke is Jesus Christus uwe Sone onse Salichmaker. Amen.

Den xij. Psalm.

Dauid spreect teghen die die met smrecken / behoch ende hoof' moect omgaen / ende dat volck benaunen? ende bids Godt / dat hy hier in sien wil, ende goerde oordenunge ende regiment gheuen.

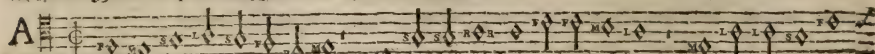
En peder spreect leughens end' p'del dinghen/
Met synen naeten. laert met hy hem creicht/

Haer lippen niet dan smeekinghen boogzynigen/
Die mont v' spreect eens / waer t'heer wat anders deuer.

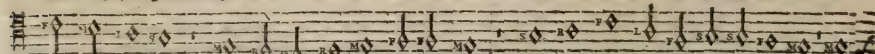
10de Psalm. *cxviii.*

Den xvij. Psalm.

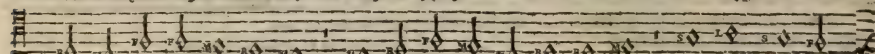
Dauid veruolte hy zynne bidnet Godt/ ende sett teghen maleandren die wzeetheyt zjner vbanden / ende zjn onnos-
selheyt / Doch beicnt hy dat de seluenatheyt hercoemt van Godes wille / die de Godeloofen ghebyndt om hem te
oefnen Daerom troost hy hem seluen ende achter hem veel ghelickighen dan alle zjne vbanden waren. Om dat hy
berkeert was, dat hy seer haest hem soude berheughen inde teghen woordicheyt Godes. Dese Psalm is bequacem ten
traoche der ghenen die quaer booz goet om/ fangen ende liden moeter.

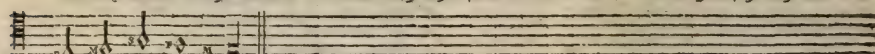
Ansiet heer'recht van uwen knecht. Wilt mjn geroeij \odot Godt verhoogen / Mjn ghebedt come

tot b oozen / Het welck vlaecht wt een hert oprecht / Van v die wetet alle dinghen / Wil

ick oordeel end' recht ontfaeen / Wilt doch mjn sake mercken aen / Want gantsch recht is

al mjn booz bzinghen.

Ghy hebt mjn heer' machts doorsacht Heer/
End' dat aen den praefsteen ghestreken/
Hoort heb' ick leughen willen spreken/
Ghy bunde my ghetrou' pmmeeuer.
Ick houde my na den beuelen/
End' d' woort uwer monts heer met bliet/
So dat ick niet heb' ghemyns pet/
Met hien die rouwen ende kleen.
Maect mjn voertaden vast \odot Godt/
Op dat ick gaer in uwen weghen/
Sonder te zjn boozt aen gheneghen/
Tot afsghickel van b ghebedt.
Ghy hebt dick wils \odot heer' lernomen/
Mjn ghebeden in mjn elende/
Dies bid' ick tot my b wende/
End' laet mjn smecken tot v comen.

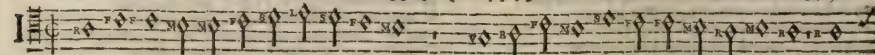
hen die my so wzeedelic quellen/
End' my met haer netten omstellen/
Om mjn siel' te verstricken saen.
Hy zjn seer bet niet om verstaengen/
Op gheblasen met hoorchmoet sel.
Sp volghen my end' loeren siel/
(Soo't ronde sijn om my te bangen.
Een ijer sonderlich volpacht/
Als een leeu die den roof na iaaget/
Als een lange keuw onuerfaght/
Die inden cypel op der roof wacht.
Maect b op heer' werpt dien te gronde/
Wt zjn handen mjn ziele wert.
Die v dient als een seet scherps woert/
Mj tar araffe/ tot deser froude.
Van v die uwe roeden zjn/
Beurghd my/ die met herten kleuen
In deerd' end' daerom alleyn leuen/
Om rick te werden sonder yjn.
Ghy maect se fat ende booz poebich/
haer kinderen zjn oock seer rick/
Die kindis kinderen zjn hen ghelick/
End' laren goet na ouerwoedich.
Ick sal noch aensijn na aenschn'
End' repn staen booz v heer' ghepfezen/
End' na v beid' opghewrecht wesen/
Want sal ick oock recht verfaedt zjn.
Ghebedt.

Toont heerlick v goet heyt booztaen/
Ghy die bewaert in dat benouwen/
Alle die vast op v betrouwen/
Teghen hen die v wederstaen.
Beekt my doch heer' uier om verhooghen/
Mer v vleuglen na uwen aert/
Dat ick so wel mach zjn bewaert/
Als die appel is eener ooghen.
Op dat ick also mach outgaert

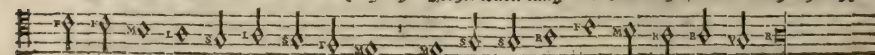
O heere die een eenich kenner der herten zjdt / dewijle dat wy aen allen zjden omringelt zjn met ontallicke gha-
uaerclikeyden/ toont ons uwe gunste ende goetwillicheyde/ sonder de welcke wy van stonden aen vergaen moe-
ten. Wilt oock niet toelaten dat onse herten tot dese aertse dinghen beghuen zjn/ maer dat wy achtervolghen
de uwe gheboden/ alrede lust ende begherte hebben na de hemelsche salicheyde / die Jhesus Christus uwe Sone doos
zjn bloedt betwoegen heeft Amen.

Den xvij. Psalm.

Dit is een lofsanck welken Dauid Gode gesanghen heeft / als hy Saul ende alle zjne vbanden overwonen hadde/
end' met sicheyt dat Coninckricke besadt/ daer in hy opt eynde propheteert vanden Coninckricke Jhesu Christi.

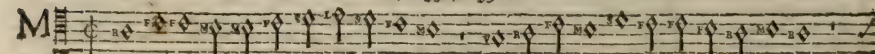

Eck sal v lieuen end' dienen eend'zachtich Mjn leuen lang' \odot Godt mjn stercke crachtich/ Ghy

zjt mjn ducht/ mjn troost/ mjn heyl/ mjn steun/ Mjn schilt/ mjn hoep/ mjn bewaer/ der alleyn

Die nauvolghende beeft hens werden
alsoo ghesonghen.

Mjn hoep staet alleen op Godt ghepfezen / Hy wil mjn wapen end' mjn toelucht wesen.

Als ick hē groot mach/ end' bid' na zjn woort/ Mjn vpanen hy hartelick verlooft. Doorts noot ombing' mp
 dees boogleden bagen / Stroomen der doosen machē t' hert' verlagen/ Die angst des grafs hadde mp gantsch
 beuaen / Met den strick des doods was ick betach.

† So venaut zjnē heb' ick Godt ghebened/
 End' hem aengheroepen van hier beneden/
 Mjn gheschrey tot hem inden hemel quam/
 End' mjn stem' tot zjnē oogen opclan/
 Van stonden aen beede dat gantsch Neddrickē/
 Die berghen werden beweect desghelcke/
 Verschrickt waren sy bouen maren fers/
 Want met ernst groot/ betoogde hem de heer.
 † Wt zjn neusgaten ghinc damp tot die sonde/
 End' een schickelick byer wt zjnē moude
 Hy was ontseken met toogne so groot/
 Dat hy al sijn breere kolē wtgoet.
 Hy booch die lucht/ end' daēde tot den volcken:
 Ende zjn boeten waren duffter wolcken.
 Hy sat op den windt die hem crachtich roet
 Ende hy weert op zjn dieghelen gheuoert.

† Gupfer wolcken hem gantschelic bedecken/
 End, als en teute condts om hem sy stercken/
 Dooz zjnē glantz zjn oock de wolcken saen/
 Verdreit, ende hebben haer opghedaen.
 Hy heeft haghel end' blixem toedredet/
 End' inde lucht dunders lagen ghebepdet/
 Die hoorchte Godt hier zjnē donder gaen/
 End' liet d' Aerde mer haghel end' byer slaen.
 † Met zjnē pylen schoot hy die boos allen
 Veel blixems end' angst heeft hy ouerualen/
 Dooz b d'eygen end' uwen stercken windt/
 End' uwen toogne dier alle verslindt/
 Zjn die Water: stroomen gedoocht in ronds/
 Ontdeekt was de aerd bodem inden gronds.
 Hy heeft mp met zjn handt goedich besocht/
 Ende den dat diep water ghesondt gheboecht.
 † Hy verlostē mp van alle die scharen/
 Der vbanden die mp veert si sterck waren:
 In noot hy mp boogcoent ende byhaert/
 Terrechtē tēde is Godt mjn toerlaek.
 Hy voerde mp int biepd' / ende besintē/
 Hoe hy mp bewaerde dien hy beinnde:
 Dies dede hy mp na mjn bjomchept/
 Ende na mjnēre handen repnichēpt/
 † Want ick behiet alrē die Heeren wēghen/
 Sonder afwelen/ soo die byome pleggen/
 Ick hield zjn Weet die ick hadde ghehoort/
 Sonder daer een te verwerpen en woort.
 So dat mp die heer opjer' heeft beuonden/
 In al mjn doen bewaerd' ick mp booz sonder/
 Dies heeft mp Godt na mjn eckuidichept/
 Vergheten/ end' na mjn oprechtichept.

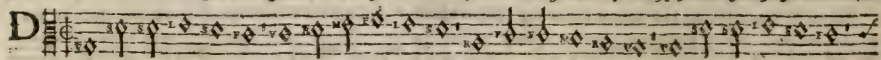
Woozwaer heer ghy die mjn doen kende allemp/
 Ghy zyt den goeden goet end' repn den repnen/
 Den oprechten zyt ghy O heer oprechtē
 End' keert v af bā den berckēden knecht/
 Den ootmoedighen bruoert ghy seer goedich/
 Ghy maect oock haest die stout ooghen bemoeidich/
 Ghetadr.

Mjn ghesicht hebt ghy verlicht/ heer vermaect/
 In duffterheyt hebt ghy mp wel verlaect.
 † Wooz v cracht heb' ick dat regt volck verlaghen/
 End' plying' ouer den muer sonder dreygghen/
 Ons Godt is beuonden oprecht end' goedt/
 Zjn woort is ghelontert in des biers gloedt/
 Hy is den menschen een schilt in't benouwen.
 In den ghenen die op hem vast betrouwen.
 Waer isse en Godt bouder onse heer/
 End' sonder hem eenighe stercke meer?
 † God waerit mp mer sterckhe seer bymoedich/
 End' maectē mjn wēghen seker end' doozspoedich/
 Hy maect mp ghelijck die herten zjint saem/
 Om die berghen op recilmēden bequēn/
 End' hy leert mjn handen oock crachtich sryden/
 Dat mēnen arm can spannen talen tijden.
 Den stalen boogh: hy is mjn heyl/ mjn schilt/
 Die inden noot mp onderhouden wilt.
 † V goet heyt daer ick op hoop al mjn leuen/
 Heeft mp nu meer dan opt te booz verbruen.
 Ghy maect den wech onder mjn boeten licht/
 Op dat heer niet en scepkel uwe knecht/
 Mjn vbanden can ick grijpen end' laghen
 Tot dat se verniet zjn doot vele plaghēn/
 Ick slafe dat se niet connen befaen.
 Ghaer ter schanden onder mjn boeten gaen.

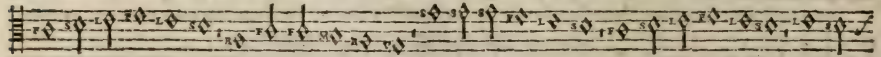
† Ghy ruet mp tot den srijde heer doozluchtich/
 Ghy maect mjn vbanden alle belidvluchtich/
 Ghy berecht oock met en al haer grote cracht/
 Booz mp werden sy tot den val ghebracht/
 Sy roepen ia oock tot Godt/ so sy meenen
 Die hen gheen troost noch hulpe wilt bekenēn/
 Als ioseph slijck dat op de straten leyt.
 Heb' icks beiraecht/ end' bescropt int byept.
 † Dan't opzoech volck byjd' ghy mp met coes/
 End' ghy maect mp ouer veel volcks een heere.
 Want dat volck dat mp noot en heeft bekenē
 Heeft hem van sefs tot mēnen dienē ghetrent.
 Veel bymde/ zjnē dooz vgeē ghebēden/
 Gheueysdick heu tot mēnen dienē gheuen/
 Veel hebben in haer sloren vast ghebreit/
 Als men hem van mēn cracht ghesproken heeft.
 † Mjn God leyt die mp sterck end' maect gebuldic/
 Hy is mjn heyl/ pynē/ weerd seer menichvuldich/
 Die mp sterckhept om mp te wreken gheeft/
 End' doet dat' volck byedlick onder mp leeft.
 Hy doet dat mēn vbanden mp niet ghaden/
 End' verhoecht mp bouen al die mp smaden/
 Hy verlost mp dooz zjn gheuade groot/
 Van der stouten gheweld end' weder doot.
 † Darom heer, sal ick b met lofsack puyfēn/
 Onder bymde sal ick b eer bewijfēn/
 In b heer die met een heerlich gheweld/
 Wren Coninck wil bewaert hebt int belde/
 Die Dauld den ghesliden seer weidich/
 End' zjnē handen alrē wil zjn ghenadich.

O heer, die een schilt en beschermē zyt der ghenē die v lief hebben/ verhoogt uwe arme dienēde als v inderwēse-
 heyt kennē hebben ende verlosse van allen haeren vbanden. Ende bewijse datter niet beters en is dan uwe wēghen
 hept al soo ouer ons lichten dat wy ghesterck zjnē dooz uwe cracht/ onp alle de wēghen onse leuens moghen be-
 gheuen om uwen lof ende puyse te vercoedighen. Amen.

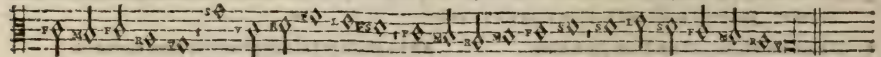
Dauid bewijst dooz dat wonder werck des Hemels / hoe machich dat Gode sp / hy wijst ende loeft de Wet Gods / of
 des lupt epndelich met een gebet / begeernde dat hy Gode booz sonden behoede / op dat hy hē mach behage lick wesen

Te hemelen seer claer / Verconden openbaer / Des Heeren macht seer groot / Cfirmament vast gestelt /

Ons bagelick bertelt / Twerck zijner handt bloot / Een dach booz vander naer / Geest getuychuis eynpaer / Ons dā

Gadt onsen Heere / Die nachten alghemeen / Dredts valgeub' achter een / Van Gods wijshet ons leeren.

† Daer is booz waer niemant /
 Sheen spake noch gheen landt
 Daer men niet mecht end' boozt /
 Die leeringe seer schoont /
 Die eick wt S' hemels thoon /
 Ontfangt boozt ende dooft.
 S' hemels loop ouer al /
 Gaet met een groot gheschal /
 Dooz die Wereldt int onse /
 Gode daer in ghemacert heeft /
 Ken wooning' die hy gheeft /
 Der Sonnen t' aller sonde.
 † Gade wt ruff sp seer claer /
 Als een Huyb' gom verbaer /
 Die wt zjn camer gaet.
 Hy is als en sterck heldt /
 Die hem tot loopen stelt /
 End' daer van pijs ontsaet.
 Sy loopt end' van d' een endt /
 Ds haer tot t' ander wendt /
 Des hooghen hemels spoedich.
 Daer can hem (so men seet)
 Der Wereldt verberghen niet /
 Dooz haer hitt' alet u doech.

† De Wet des Heeren doet /
 Dat heer' in oueruloet /
 Verbecht' sp end' verbeucht /
 Son gheuychuis ghewis /
 Den ongheloecken is /
 Een leeringh' aller deucht.
 Heer v' gheboden recht /
 Verquicken wten knecht /
 End' doorn zjn heer' verblijden /
 Sp zjn loutre end' goedt /
 Die der blinden ghemoedt /
 Verlichten t' allen rēden.
 † De gheest Gods alleyn /
 Is sinuer ende reyn /
 End' sal ewich bestaen /
 Sjn rechten alle gaer /
 Sjn oprecht ende waer /
 Ds niet sullen vergaen.
 Sy zjn beter dan gout /
 Ant gheral menichfout /
 Tac dan gout wt ghelefen.
 Honich is niet so foet /
 Noch honichzaten goet
 Als v' woordt Heer gheprezen.

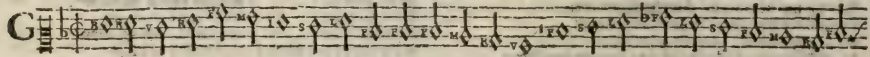
† Doek waer v' knecht hem keert /
 Hy weert daer dooz gheleert /
 Tot wten dienst' G' Heer.
 So wie de selue houdt /
 Van herten mer ennuut /
 Heest grooten loon end' eer.
 Wie sal doch zjn de man /
 Die recht hermercken can /
 Sjn sepien niet om gronden /
 Maect v' op supuer end' claer /
 Van mgn ghebeken swaer /
 End' mgn verborghen sonden.
 † Wten knecht doch bewaert /
 Dat hy niet sp beswaert /
 Der moerwillichet' quaet /
 End' nichs niet ouer ny
 Heerliche. Maer dat ick sp /
 Kejn dan sulck een mi'baedt.
 Al wat ick speken sal /
 End' mgn ghebachten al /
 Laet v' Heer weldehaghen.
 Ja v' die myn troost zyt /
 Die my verlost altdyt /
 We al mgn quade daghen.

Ghebedt.

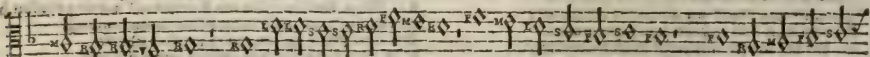
O Heere / Schepper aller dinghen / gheeft dat wy v' booz de groote cracht die ghy bewijst int onderhouden der We-
 relt / mooght kennen ende groot maken / ende en wilt niet toelaten. dat wy ons int aldermiste van v' heplige sup-
 uer ende volmaecte Wet af wjcken. maer dat wy onse ghenoechte daer in nemen / op dat wy ghereynicht zjn de
 dooz hem / die de Wet om onsen wille volbracht heeft / epndelich der ewigher (alichger) belachtych worden. Amen.

Den xx. Psalm.

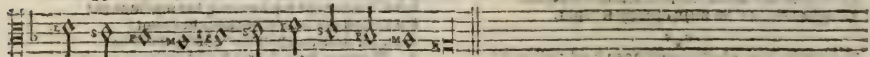
Het volck (seude den Coniuck trecken tot enen ghenaelicken stryd) roept Gode aen. Daer na dauchte hy hem nock /
 als herseker zjn de vander ouerwinnighe. Dit is enen bequamen Psalm / om vander Schempte ghesongen te we-
 sen / alsoe aengheuochten is vanden onghelooinghen Wyenen ende Heeren.

Godt verhoof v' ghebedt dat ghy doet / In uwen swaren noot / God Jacobs neem v' in zjn behoedt / In-

den teghen spoet groot / We den Hemel sie hy v' liden / End' help' v' dooch seer crachtich / Van Sion den berech

t' allen rēden / Sterck / v' zjn handt seer machtich.

* Wtes dienst end' der offeranden schoont
 Ghebent de Heere magh /
 Dat v' offeranden booz zinnen thoon /
 Maect aschen mooghen zjn.
 Hy maect dooz spoedich uwe dinghen /
 Ja v' beghreec reyne.
 Hy wilt v' boozmenich v' sofsygen /
 Groot end' cleyn int ghemeyne.
 * God doe dat ghy hem bidt goeder seer /
 Op dat wy onbeswaert /

Emnael opzעהן onse banier /
 In Gods naem v' d' v' beeraert.
 End' seggen: Gode wt zjn woonf' hillich
 Wil zinen Coniuck crachtich /
 De hooren end' helpen goerwillich /
 Der zjuer handt al crachtich.
 * Ona v' vanden staen seer dāst ghebant /
 Op wa gheend' op verdr.
 Maer op Gods cracht hebben wy verstant
 Der liden dat ons beert.

Soek is haer groote macht ghecomen/
Tot niet. Sp is verloren/
Maer ons cracht is hoogher ghecomen/
Dan sp was opt te bejen.

* Wilt doch beschermen haer van nu beest
Den Coninc end' bylaen/
Laet doch ons ghebedt wesen berhoort/
Als w' b' roepen aen.

Ghebedt.

O Godt die een eenich herre aller dingen zyt, en ons teuolen hebt onderdanich te zyn / den gheuen die ghy ons toe
Overste en gheuerders ghecommer hebt. Wilt doch uwe gemade en ghebenedigdinge ouer onsen Coninc en alle
Overheden strecken op dat als w' in uwer bysien ende bewaeringe leuen/sp haer byanden ouerwinnen moghen/
en dat w' onder hen in goeden byde leuen moghen, om b' ons leuen lanck te loouen doot. Jezum Christus. Amen.

Den xxi. Psalm.

Dauid danket God in den name zons bolcks van den welbaden die hy hem bewesen heeft: de welke hy na een ander
bertelt. Her schijnt dat hy desen Psalm gedicht heeft als hy zyn byanden nagelaecht heeft / en die hy nu schier verla
ghen hadde hoewel dat sommighe desen Psalm bescreuen van een ouerwinninge die hy nu schoon beregerghen hadde.
Daer van dat 2. Sam 2. staet. Dese Psalm is schier den vooggaerden 20. ghespik.

sal hy wesen bercheucht / Siende dat hy ghewis : Doot v' cracht berucht is.

† Sönnenliet end' begheeren al/ Doo hy dat ouerlegghet/ Heer ghy hem niet en segghet. End' al dat hy b' bidden sal/ Daer van hy doet vermaen/ Sal hy van b' ontfarm.	† Sp bereict hem/dar hy hier naer/ Eenen spiegel sal wesen/ Daer goetheit ghepreken. Ghy hebt hem bercheught boogwaer/ End' zyn herre berlicht/ Doot v' lief ick ghesicht.	† W' ghecroep werden sp met ern/ Vander reden met machre/ Sp end' al haer ghesichte/ Daer en wert ghebaderens gheen/ Noch ghewach by oech of spade/ Dan haeren stamme quaert.
† Want eer hy bidt, zynde beuort: Maecht ghy hem / Dese goedich/ Maer ghecomen ouerulobich/ Een croone van ghesontet nou/ Maecht ghy hem: die gyp siel/ Op' thooft midden' u' belbr.	† Sp dat de Coninc zy beucht/ In zyn leed end' beuouwen/ Op Godt staet zyn betrouwen/ Van Godt waecht hy hulp inden streit/ Doot weichen hy ermaer/ Wast blifft sonder ghenae.	† Om dat se hebben onderlaet/ Den Coninc te beschaden/ Mer alderley boofdadten. Teghen v' sp met list raed' slaen/ Maer daer wordt doot haer cracht/ Maer bysonders boogjaecht.
† Hy begheerde doch anders niet/ Dan dat ghy hem wout gheuen/ Slechte enen rjdt om leuen/ Ghy hebt hier bouen / (so men siet) Hem vergaede oueruloer/ Ja' leeuwlich leuen seer.	† In hant is kerck genoech om slaet: Ja om weder te vellen/ Die pen teghen v' stellen Sp werden doch te niet ghedaen/ Die uwen p'ps end' eer/ Hebbe: verachtet heer.	† Alwart dat die boof' opgericht/ Te saen teghen v' quamen/ Te soud' se haest besghaen. Ghy sulde se schieten mit aensicht/ Daer op ghy hebt chemick/ End' uwen boogh' gheschickt.
† Doot v' goetheit maecht op al rjft/ Dat zynen goeden name Wgdr verbeert w' u' d' braxie. Want ghy heer die goeder tier zyt/ Hem p'ps end' ere wilt/ Alte gheuen seer zult.	† D' gramschap hen verfinden sal/ Als enen heet en ouen/ Onder vol byers end' bouen/ Sp werden oock verdozen al/ Van b' daermen op siet/ Werdent sp byacht tot niet.	† Waer d' marckat v' doch op v' heer/ Wilt met ernf nu bewisen/ V' cracht niet om volgypen/ Op dat w' al rjft t' uwer eer/ Byden ons leuen lanck/ Dwe macht met soffanck.

Ghebedt.

Here Godt die enighe oorspronck alles goets alsoo het v' belijst heeft ons te beroepen en te ontfangen totter ge
nepenichap uwer geliefden Soons Jesu Christi: en wilt doch niet roelaten dat w' te minner rjdt van onsen by
anden ouerweldighet werden: maer gheeft dat her huyck Christi midden onder ons beueflicht zynde: w' te uwen
pheten moghen, uwen lof singhede ende groot makende tot inder ewichheit. Amen.

Den xxi. Psalm.

Die is een Prophetie van Jesu Christi, daerin dat Dauid eerst beschijft: de groote veruederinge Christi: Daer naer
zyn verhooginge ende zyn Conincheick: dwelck hem tot den eynde der weridat wtgepbedt. en oock ewelick bystaen
ende blyuen sal.

ghp myn elachten verstaen / Die w' w' beken / Des daerhs aenroep' ick v' wt: 'herten gronde: Mechtans
antwoort ghy my tot gheener stonde: Ende des nachts laet ick niet af van clagen / Meer verlagen.

† Doch heer ghy ght de bepligh' eumwel Die daer woonr onder v' bolck Israel/ Daer ghy wilt dat hem leedes vermeect/ V' p'ps end' ere.	† Die haer banden gheweldich zyn ontbonden/ Gallen stonden.
† Ons Waders hebben op v' vast ghebondet/ Zac op v' alle p'gherben sp verzuuwt.	† Siddende waren sp van d'uch beucht/ Sp horcten op v' goet hert' alder rjdt/ Ende ghy bewest hen by oech en spade/ Dw' ghemads/

Maer ick den een woym/ end' geen mensch in crachten/
En peders spot/want sp mp al verachten/
Wp tot een spreekwooye sp te maken plegen/
Alles wegghen.

En peders sint hoe dat ghy mp heer laet
Hy bespot mp end' belacht mp niet smact/
Verachtende saken sp den mond op/
End' schudden den cop/
Van sprekense: hy staet tot allen tuden
Gansch op zynen God: dien by bidt int liden/
Wat hy hem help/ ist dat hy hem beminnet
End' versinniet.

† Doch hebt ghy mp wt mijns moeders lichaem/
Ghebracht/ end' hulpe bewesen bequaem/
Van mijns moeders boest ghy mp leedts bystaet/
Godt mijn toewelaet.

Ja dat meer is: so haest ick was ghebozen/
Hebt ghy mp ontfangen ende vercozen/
End' gheroont dat ghy mijn Godt wilt wesen/
Hooch ghepfezen.

† Daerom van mp so veer' doch niet en wijcht/
Den moet ontrult mp end' r'het' mp beswijcht/
End' daer is niemandt/ die mp gheest de handt/
Hulpe noch bystaend.

Veel sterke streen mp als nu omringent/
De Oelen det wt Safan mp bespingent/
Om mp te verfrickent/ sp bliet aenwident/
Mij te schendent.

† Sp zyn als een kerult' die vercheurt seer stauck/
Die loert om te rouwen een schaepken cranck/
Sp ontdoen haer helen wydt ende vreedt/
Schyckelich en weede.
End' als water vlopen worch mijne crachten/
Mijn leuen is ontfeldt. end' dooy' mijn elachten/
Smelt mijn hert' als was: Doch vergaet mijn leuen/
Met waer beuen.

Als een Vorcheris is verdoocht al mijn macht/
Aer' gheheimele cleefit mijn tong verfmacht/
Ghy hebber mp ghemaeckt bol onweerdent/
Als r'sijck der Aerden.

Want Honden omringen mp/ end' ghenaken/
De boosdaders hen teghen mp opmaken/
Om mijn handen end' voeten te dooyfaken/
Ja te haken.

† Mjn beenen can ick tellen groot end' cleyp/
Welck siende die boofse menschen ondrup/
Sjn verblide. ende bespoeten (heere)
Mij also seers.

Mjn cleedt is van nu stuckwys wt ghegheuen/
Mjnen rock is oock gheslet daer benuenen/
Op dat sp' lor daer ouer woepen vrachtich/
T'saem eendrachtich.

† Dies wilt heer bat mp nu niet verre gaan/
Maer godrichlick wilt mp @ Godt bystaen/
Haest b' ghy zyt ende anders gheene/
Mjn cracht alleene.

Verloft mijn siel van t' sweerde mijner byanden/
Die mp soecken te craghen inden handen/
End' mp gheert wyderelick hadden verfonten/
Ghesick Bonden.

† Heyt doch wt de muple der leutenen sel/
Mijn siel beanght/ ende verckerct die wel/
Teghen de Eenhoopen/ die hen stellen/
Om mp te quellen.

So sal ick mjnen broederen beronden/
Wien staem/ End' sal daer toe oock beronden/
Int openbaer midden in uwe kercken/
Uwe werken.

† Ick sal segghen: Ghy alt die den heer byest/
Welgt hem: end' ghy kinden Jacobs meest/
Wist zjn goet heyt: hem ende niemandt el/
Dese Israe.

Want hy heeft zjn aensicht niet willen wenden/
Want t' ghebede des menschen in zjn ellenden/
Maer wil zjn stem hem laten comen dooyen/
Tot zjn ooyen.

† Soo sal uwen lof dooy mp zjn behaelt/
In b' ghemeynte sal wesen betaelt/
Mjn belofte onder t' volck ootmoedich/
Dat b' byest godrich.

Daer sullen de arme versadicht wesen/
Van dien die b' soecken weert ghy ghepfezen/
Ghy byome sult weerich (zjnide verheuen/)
In vzeuch' leuen.

† Dit bedenckende sullen zjn bekeert
De volcken/ End' van hen weert ghy gheere
Ende ghedient met knien ghegheuen/
Dooy uwen ooghen.

Want sp sullen weten dat b' dat sijcke/
Alreyn behoort: Want ghy hebt gheen ghelicks/
End' dat ghy ouer de volcken mis eere/
Sijt een heere.

† Sy sullen heer b' eer aen doen seer groot/
Die verbaest zjn: Oock die des honghens noot
lyden/ die sullen b' heere wesen/
End' eer bewesen.

Daer sal hem haer zaed gantschelic begheuen/
Tot uwen dienst: sp sullen heer be' heuen/
Van kindts kinden aldt' wesen ghedachtich/
W's staems crachtich.

† Wt hem sal aldt' yemant comen voort/
Om de naromere te leeren b' woort/
Ende de godicheyt hoorch ghepfezen/
Dan b' bewesen.

Ghebede.

Godt alles troosts ende bystandts / hoewel bat ghy vooy eenen tijt toelaet / dat wp op menigherley wyse benaue
werden/ ende gheachter als dat wechwoyffel der werelt: nochtans druyde dat wp alleenlick hopen op uwe goet-
heyt / wp bidden b' wil ons bystaen: ende verlossen wt dese benaueheden die ons beswaren/ op dat wp b' mit mid-
den uwer Ghemeynte moghen danicken dooy uwen eeninghen Bone Jesum Christum. Amen.

Dauid singet van zynen vooysoet: ende vercheert hem seluen met een seer sterck ghelouos / dat Godt (ban welcken hy
bien vooysoet heeft hem den seluen gheschadelick sal laten biguen.

Musical notation with lyrics: In Godt voedt mp als mijn Herder ghepfezen / Dies sal ick gheenes duielcks behoefflick wesen. Int' groene gras seer lieflick hy mp wepdet / End' aen dat soet water hy mp ghelepdet / Hy berquicht mijn ziel/

die seer is verflaghen / Om zyns naems wil/ leyt hy mp in zjn weghen.
Al waert schoon dat ick int bal des doodts ginge/
Ende dat mp des doodts schaduw' omringhe.
Ick byese niet/ ghy zyt by mp ghestadich/
End' ghy troost mp met uwen slaf ghenadich/
Ghy maect ick met goeden seer veeleghanden/
Mjn tafel dooy b' poghent myner vbrauden/

† Ghy/alt

Wie salst mijn hoep/ met riekenb' oip' goedich/
 End' s'ghenicht in den Deker vol oueruloedich/
 Ghy sul oock dat u we gunst o' Heer crachtich/

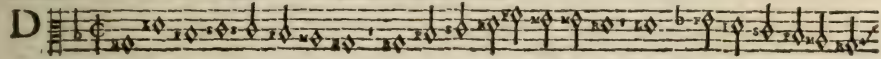
Mijn leuen lanck/ by my steeds blijft eenzachtich/
 So dat ick hoep' eenw'lick bast te woonen/
 In Godes huys/ d' welck niet is om verschoonen.

Ghebedt.

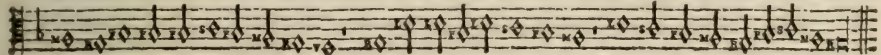
Hemelchen Daker/die oos'pionck aller ghelucksalicheyt gyt/ wy danken b' dat ghy b' wesen hebt onse Herbe
 ende beschermte te wesen ons verlossende van geweld' aller onser vyanden. Ghebt ons ghenade dat wy alle
 beeste ende verschickten des doods van ons werpenbe; uwe waerheyt die ghy ons gheopenbaert hebt / beigorn
 ende uonsgheyn/ doot Jesum Christus onsen oppersten meester. Amen.

Den xxiij. Psalm.

Dauid heeft desen Psalm ghemaeckt/ op dat hy ghesongen mochte werden/ als de Arcke des verbonds inden Tempel
 (dien Salomon maken soude) gheuoert ende gheset soude werden.

D

Ze Heer' is onses Godes boos'waer/ End' wat sp' bezeggt ver' end' naer/ Met den mensche daer in woonen

achtich/ hy heeft die opt Meer' bast gegronde/ Hy s'prekt die als in' int röt/ Met veel schoone ruiers crachtich.

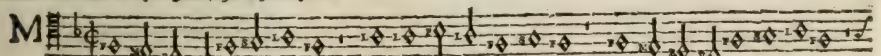
<p>Spinen Bech is een heplich oost/ Wie sal daer op homen nu boozt? Wie sal daer woonen ende bijuen? Die zyn herte ind' hand' yout cepn/ Die deluegins haert groet end' cleyn/ Noeh get' mepneer en soeket te dijn. Die wensche sal teghen ontfaen/ Gode sal hem oock wel gade staen/</p>	<p>End' doot zyn goedicheyt beurghen. Sulck is 'g'fachte t'aller röt/ Dar God soeckt met herten verbigt/ Den Godt Jacobs aen allen jzden. Die verhoocht b' groote poorten nu/ Geuwighe dueren berhest b'. Dar ingae de Coninck vol eeret/ Wie is de Coninck so gheacht?</p>	<p>Wie God b' ouerwiner met cracht/ Wiens macht niet en is om vermeerck. Die verhoocht b' groote poorten nu/ Geuwighe dueren berhest b'. Wie is de Coninck so gheacht? Wie God der hepercrachten vol macht/ Die groot is/ ja een Heer der Heeren.</p>
---	--	---

Ghebedt.

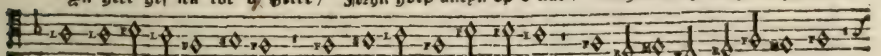
O Godt die heerschappie hebt ouer die gheheele Werelt/ wilt doot uwe heplighe ghenade int midden van ons woone
 ende ons deersichtich maken aller hemelchen getenedinghen/ op dat wy ghericht zynde doot uwe cracht
 uwer winninghe verdrongen moghen ouer alle onse vyanden/ inden naem uwes Soons Jesu Christi. Amen.

Den xxv. Psalm.

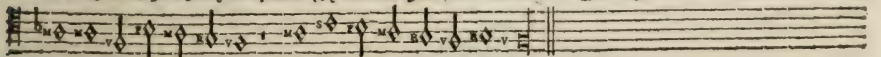
Dauid benaert zyns boozt dat laet sijn ver sonden/ ende boozt de boosheyt ziner vyanden/ Bidde God boozt hem sel
 aen/ ende oock boozt de gansche Gheuep'te.

M

En heer hef ick tot by Heere/ Mijn hoep alleyn op v staet/ Behoedt my doch boozt onere/

Die my wenscht mijn vyant quaet/ Sp' werden heer foot betaept/ Niet schaemroot die op v bouwen.

Mae' sp' sullen zyn beschaemt/ Die de byome hier benouwen.

<p>Heer wijst my doch uwe weghen/ Die ghy wilt dat ick sal gaen/ Tot den seuen maect ghy neghen My' end' doet my die verlaen/ Heer end' siert my na v woont/ In uwe waerheyt ghy ghesen/ Ghy zyt mijn hulp, dies nu boozt Waert ick op v in dit goet.</p>	<p>Soekt heyt end' waerheyt berhest/ Sijn des Heeren weghen al/ Doot hem die daer na zyn leuen/ End' zyn gansen rechten sal. G'heer doot uwen Naem claer/ Wilt my goedichlick myn sonden Verguen/ Want seere swaer Ende groot zyn sp' beuonden.</p>	<p>Siet my aen met goeder herten/ Hebt doch medeliden met my. Want eenfaem ende vol smerten/ Wen ick heer end' gansch onuyt. Ick werde seere benout/ Wachlicks wert groeter mijn ghren. Helpt my Heer die v vertroude/ We den noor in desen tghden.</p>
<p>Gedenckt Heere aen b' goet heden/ Steelt v boozt onghen boozt aen/ V groote barmhertigheden/ Die ghy boos'maels hebt ghedaen. Doch verghet die sonden swaer/ Myner ionckheit seer lichueerdie. Ghebrenck' m'ns goedlick eenpaer/ Tot mijn hulp' zyt volueerdie.</p>	<p>Die is hy die altydt spoedich/ Onsen Godt b'rest bouen ak/ Die werdt gheleert oueruloedich/ Van den wech dien hy gaen sal. Die sal besitten zyn goet/ Met stilheyt ende mer vrede/ Sijn zaedt sal in oueruloed/ Her landt oock besitten mede.</p>	<p>Siet mer schand' niet sp' belwaert/ Want ghy zyt mijn toeverlaer. Siercht recht benick my behoedt/ Want ick sal heer b' bewachten/ Irael wt teghenpoedt/ Verloof oock doot uwe crachten.</p>

O heere ende God/ ghy die niet anders en begeert/ dan de salicheyt der gener die op v betrouwt/ wilt uidegoeheyde en onepudelicke basinberticheyt strecken ouer ons uwe armē creaturen/ ende ons vergaen alle onse ongerechticheyden op dat wy doot uwen geest onderwesen zonde/ wandelen in uwe heylighe geboden/ sonder daer van te waken/ ende dat wy eyndelick ghenieten de salicheyt die ons verwogen is/ doot uwen Soone Jesum Chrystum Amen.

Den xxvj. Psalm.

Dauid beruycht van zyn goede conscientie teghen zyn vbanden/ hy offer gheeft hem ganssch totten dienste Gods/ den welken hy bidt dat hy hen bewaren wille/ doosijende de groote straffe/ die God doen sal ouer den godloosen. Deseu Psalm is seer bequaem doot hen die onder de Afgoden Dienaers benouit zyn.

B

Gwaert O Heer mijn recht / Want booswaer uwe knecht / Wandelt in onschult nu booswaer /

Op v staet mijn betrouwen / In al mijn swaer benouwen : Daerom en sal ick niet vergaen.

‡ Heer doot soecht mijn ghemoet /
 Hoeft my in teghen/soet.
 Ken den proefiken in mijn ellendt/
 Mijn heer end' oock mijn nreue/
 Hoeft doch heer met den bieren/
 Op dat ick recht werde bekent.
 ‡ Want heer die ooghen mijn/
 Dakelech gheslaghen zyn.
 Op uwe gheue end' goetheyt.
 End' ick leyde mijn leuen/
 In den reghel booscheguen/
 Ick wandel in uwe waerheyt.
 ‡ Wer leughen sekerre boos/
 Versamelingh' heer loos.
 Ick altydt O heer haren sal.
 Met schalcke menschen listich/
 Die valsch zyn ende twislich/
 Heb' ick niet ghemeyns oueral
 ‡ Heer der Godloosen kerck/
 Haer ercheyt end' haer werck/
 Haet ick altydt we' s' herten grondt.
 By den schalcken end' boosen/
 Ghebedt.

Noch oock by den Godt loosen/
 En sit ick heer tot gheener stoude.
 * * * * *
 ‡ Ick wasch mijn handen reyn/
 Met onschult int ghemen/
 Ick gheuen tot t' goet enpaer.
 End' Godt tot b' affranden/
 Schoon end' seer vele handen/
 Driemen doet op uwen outaer.
 ‡ Op dat ick daer b' eer/
 End' heerlickheyt O heer/
 Singhen mach ouer/lynd end' elae.
 End' uwe wonder wercken
 Seer groot/soo men can merken/
 Mach verconden int openbaer.
 ‡ Ick heb' heere bemint/
 End' heetelick vermint/
 D' schoon hups daer ghy woon' wilt/
 Die plaats daermen vercondet/
 End' oock altydt vermondet/
 D' ugen lof end' prijs heere mit.
 ‡ Laet my niet zyn gheleit/
 Gheplaccht noch oock ghequelt/
 Ghebedt.

Mer den boosdabers opstinaer.
 Meemt doch niet wech mijn leuen/
 Mer dien die hen beghuen/
 Tot bioestorten wt' igt end' haet/
 ‡ Die beraders bolndt.
 Wt' licken haet end' s'ghdt.
 Verlaghen my met onrecht groot.
 Sy loopen ende slauen/
 Om ghescheyken mit' gauen/
 Die hen haest venghen tot der doot.
 ‡ Maar ick wil heere gaen
 Diomelck end' bestaen/
 In conuent' met een opecht hert.
 Weest my doch nu gheuadich/
 O mijn Godt seer welbadich/
 Verlost my wt' angst' ende smert.
 ‡ Ick sie heer dat ghy my
 Hebt op gherecht end' by
 Ghesteit op uwen wech erbaer.
 Dies wil ick v heer prijzen/
 Singhen end' eer bewinhen.
 Ine midden uwes volcks enpaer.

O heere die een rechtuerdich sichter zyt/ dewijle dat het v belieft heeft ons te berliessen/ op dat wy v volck zyn' en ons te scheyden van het gheselschap der boosen/ verlost ons van hare valsche beschuldighen ende benouwingen/ ende doet ons die genade dat wy altydt in uwe Ghemeynte blyuen/ op dat wy in eenuoudicheyt ende oeperticheyt wandelende uwen name uwe heylighe Vergaderinge grootmaken / doot Jesum Chrystum uwen Soone onsen heere/ Amen.

Den xxvij. Psalm.

Dauid berloft zynde wt groote genaerlickheyt is versekerd van Gods goetheyt/ Den welken hy bidt hem verclarende zynen grooten noode/ ende is versekerd dat hy verhoort werde.

Deseu Psalm is seer bequame/ hen die God wt den hande der tpranne verlost/ en tot zynder Ghemeynte gebacht heeft

G

Odt is mijn sichte t' welck my leydt in zyn weghe/ End' mijn heyl/ boot wien sal ick my zyn beureest:

Hy is mijns leuens cracht tot my ghesieghen/ Doot wien sal ick schrecken in die reimpoest? Als my de

boose deden ouerloop / Ende sochten my te verslinden gaer. Ick sach dan mijn by:

anden in gheuaer / Streuckelen end' ballen al ouer hoop.

‡ Awaert dat my veel heyscrachten omringhen/
 So sal doch' heer' mijn hert hen beueen niet
 ‡ Come die wil om my nu te besprijghen/
 Ick staec vast op Godt in al mijn verdyet.

‡ En dinc heb ick beghert' end' tot den ende
 Sal ick oock begieren (heer) niet oormoet/
 ‡ Dar ick in v huns daer ghy zyt bekent.
 ‡ Mjn leuen lanch blyue tot mijn beghoet.

Op dat ick

Op dat ick daer mach mercken end' aenschouwen/
 In uwen huys seer schoone heerlickheyt.
 End' den Tempel bij ginde van benouwen/
 Wel mach alins doozien met ydelicheyt.
 Want als ick sal wesen bewaert met noot/
 Ick sal daer verhoogen zyn taller roet/
 End' in een heymelick oort zyn beu't oet/
 End' daer na verhoort zyn in eeren groot.

* * * * *
 † God doet mp gaen met den hoof op gheheuen.
 Wijnmoedich onder mijn vanden al/
 Dies wil ick hem lof p'ys end' eere gheuen/
 Hier sang' in zyn huys ick hem louen sal.
 Als ick v heer bidde mi doch verhoort/
 Wilt mijn begeert ghenadelick verstaen/
 In den noot wilt mijn clachten nemen aen/
 Ende zyt mp barmhertich nae v woort.
 † Mijn hert heeft heer gheuoelt in allen hoeken/
 V woort dwelck mp inwendich alins leert:
 Wenerflicht v om mijn aenschijn te soeken/
 Ghy siet dat ick t' ghesocht heb end' gheert.

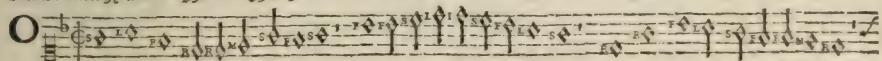
Keert doch van my niet heer v aenschijn ren/
 In uwen rooyn becroft niet uwen knecht/
 Ghy zyt heer mijn helpe rooy end' orecht/
 Verlaet my niet God mijn Heplant alren.
 † Wader end' Moeder hebben my verlaen/
 Maer God bewaert mp als een kind' seer t'ree
 Ick ben seer benou't dooz ben die mp baten/
 Dies leert mp ingaen den rechten wech heer.
 Al mijn vanden soeken mijn verberg/
 Valsehe rugghen staen op der welker mont
 Niet dan onrecht en spoecht rof aller sion/
 Dies en gheeft mp in haren handen niet.
 † Hadt ghy mp dien trooff niet laten beweren/
 Dat ick noch in dit leuen sou'd ontfanen/
 G'ghebuyck elwer goeden dooz mijn vrenen/
 Ick waer onder den last des d'ucks vergaen.
 Daerom lanchmoedich i'k den heer verwaect/
 Zyt altd' ghy wel gherooft end' omert saren/
 Godt sal endtlick helpen v die nu clacht/
 Verberpt den heer op zyn toecroeft hebt achr.

Chebedt.

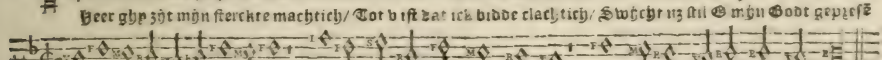
O Wader des lichts ende fonteyne alles goets/ doet ons vpfandt inden tijt des regenpoets/ ende alwaert dat wy
 van alle menschen verlaeten warden / en wilt doch ghy van ons niet wickemgheest oock wat ons ouercoemt / dat
 onse herte airtop gheferecht werde / om te hopen alle tgoet dat ghy ons beloest hebt / dooz uwen Soone Jesium
 Christusum Amen.

Den xxvij. Psalm.

De Propheet seer benaelt zynde, dooz dien dat hy Godt vanden Godt loosen sacht onteeren/ Begheert van hem ontslag
 ghen te wesen. Ende hy roept Godt aen reghen den seuen. Daer na verscher hy hem seuen, dat hem Godt verhoort
 den welcken hy alle die ghelooinghen hertelicken beuert.

O

Heer ghy zyt mijn stercke machrich/ Tor v ist dat ick bidde clachtich, Swijch' in dit G' myn Godt gepreest

Of anders so moet ick nu wesen/ Een mensche gantschlick ghelyck/ Wiemen begraeft in dat Aertwyck.

† Wilt heer verhooren al mijn claghen/
 Als ick schrepe zynde verlaghen/
 In v h'plich huys vol met eere:
 Laet mp met hem niet een zyn heere/
 Die nerghe in v'ischap ontfanen/
 Want in dat quaet dat v' began.
 † Sp' sproken dan v'ed' aller weggen/
 Doch haer hert is tot quaet gheneghen/
 Wilt hen na haer verdienst gheuen/
 End' na haer meughen daer neuen/
 Maecht datse ouercomen sel/
 Den loon haer beoofdan sel.
 † Om dat haer herten met bemerken/
 Wder heerlike wonder werken/
 End' die kennis gantsch met arthen/

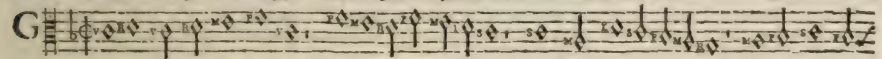
Wier daden (heer) vol van crachten/
 Ghy werden verwoepen vooz' aen/
 Sonder namels meer op te staren.
 † Gheloeft si Godt die mijn ghebeden/
 Verhoort heeft nae zyne goeden.
 Godt is mijn schilt ende boecht crechrich.
 Van hem coemt mijn hulpe warachtich
 Dies moet mijn hert wesen verblijdt /
 End' mijn ment hem singhen altdt.
 † Ghy gheeft mijn volck cracht om te steyden
 Sijnen Coninc hy t' allen tijden
 Bewaert. Dies laet t' volck uwer eruen/
 Wten seggen t' heer beveruen/
 Wilt dat v'inghen ter heerlicheyt/
 End' voeden inder eruwicheyt.

Chebedt.

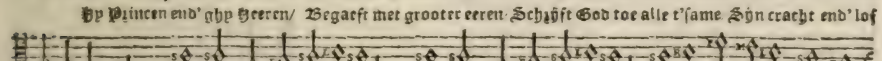
O Godt van alle vertsoofinghe die rechtuerdicheyt berinnit/ ende alle Godtloosheyt ende gheteyffheyt
 uoerke: verstroep de aens laghen van de ghene die onsen bal soeken/ weest de cracht ende schilt van de ghene
 die in v hopen/ op dat wy in alle G'heerlike v'ischap v moeghen en t' lof singhen die v aenghenaem sp/ dooz u
 wen Soone Jesium Christusum Amen.

Den xxij. Psalm.

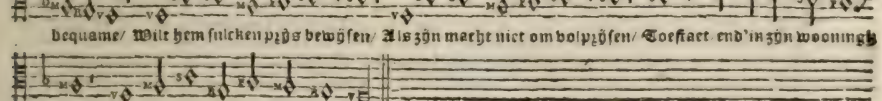
Daud beschijft met desen heerlicken Psalm de staerepe Gods welke met donder laghen ende blixem/ allen crach
 tueren verbaest maect hoewet dat hy misdeidertijde den zynen lieflick ende v'andelick is.

G

Hy v'incen end' ghy Heeren/ Wegaeft met grooter eeren. Schijft God toe alle t' fame Sijn cracht end' lof

dequame/ Wilt hem sulcken p'ys bewijfen/ Als zyn machte niet om bolp'ysen/ Torfaet end' in zyn wooningh

Boet/ Bugghet hem die kuen met oedtaoet.

Gods stem' weet verhoort crachtich /
 Op de wateren machrich /
 In S'hemels wolcken seer claer.
 Wert v cracht openbaer.
 Sijn stemme niemom versterken /
 Gheluycht van zyn grootte werken /
 Sijn stem is vol r' allen rosen /
 Van heerlick cracht beuonden.
 † Gods stem' slaet met onwedder /
 Die Ederboomen weder /
 Op Liban den berch gheplant /
 End' ander berghen int landt /

Op doer die springhen te beghen /
 So de iongh Caluers pleggen /
 End' als de iongh' Leuhooyen doen /
 Die opspringhen in boschen groen.
 † Gods stem' doofst end' s'ghedet
 Wpder end' zyn clam w'gedet:
 Hy doer r'dal Cadex beuten /
 Maer den dalen daer neuen.
 Hy s'ghyckt behuudeleynmoedich /
 End' doerse misuallen sproedich /
 Hy doer de boschen groen end' groot /
 Doof zyn cracht werde do' end' bloot
 Ghebedt.

† Maer verghelijc gaet by desen /
 In Gods Tempel gheplefen /
 End' daer hy plaet te beuten /
 Hy loeft hem al zyn leuen.
 Des waters darinnen vgeest seer /
 Des Sundaiblers is God een Heere /
 End' zyn Coninck' ghe boofstaen /
 Sal eenwighlick datt d'ghuen slaen.
 † Daerom sal de Heer wesen /
 Sijns volcks cracht wt ghelefen.
 W'bed' end' goer sal hen gheuen /
 Onse God hooch becheuen.

Here wien alle glorie ende eere toebehoort / ghescheerwys als v beliest heeft / ons uwen wille te kennen te geuen
 doof v heyligh woord / doer oock dat wy die ontfanghen in alle reuerentie / ende dat wy gheuoelen hoer cracht
 ende stercke / om ons te wederbaren in een heyligheyt van leuen / op dat wy eyndelick ghenieten moghen die cr-
 te de welke beloest is allen den ghenen die ghy tot kinderen aenghenomen hebt in uwen seer binnenden Dore Jezus
 Christus Amen.

Den xxx. Psalm.

Dauid dankt Godt dat hy hem ghetrocken heeft wt den wech des doots / ende vermaent alle ghelouighen / datse
 desgelicken doen / ende wt zyn exempel leeren verstaen / dat Gods barmherticheyt tegen zyne kinderen zyn strafheyt
 heere te bouen gae: Daer na heert hy hem tot het gebede / en beloest dat hy Gods prijs ende lof ewighlick singen sal.
 Dese Psalm is bequaem om Godt te louen / den ghenen die wt de veruoghinghe verlost zyn.

Nie dat ghy Heer my hebt beurt / End' dat ghy oec nemmermeer lht / Dat myn vanden hebben by /

Oofsaek om te spotten met my / Den prijs die ghy hierom zyt weerdich / Te singen wil ich zyn voluerdich.

Als ick v heb gheroepen aen /
 Ghesonthejdt heb' ick Heer ontfanen.
 Zek was ter hellen ghedaelt schier /
 Als ghy my wt trocht godertier.
 † Leuen hebt ghy my willen sparen /
 Daer ick int graf was afghuaren.
 † Ghy al die zyn goetheyt bekent /
 Verhejpt zyn eer / macht / sonder endt /
 Heerlick zynen Naem / nae zyn woordt.
 Godt is nemmermeer soo verhoort.
 † Ghy zynen toorn / die elck doet s'ghycken /
 En vergaet gantsch seer haestelicken.
 † Maer zyn ghenaed' end' goedichejdt.
 Doof ons gantsch' leuen hy w'splejdt.
 Daerom het oock dickwils gheschierdt /
 Dat wy r' lauonis hebben verhoert /
 Maer als den dach is opghelanden /
 Comt ons oofsaek van v'recht boofhanden /

Want v goethejdt was myne boicht /
 V cracht onderhejlt my Heere goedich /
 Ghy gaet my alles onuerloordich.
 † Maer als ghy hebt v aenticht haek /
 A'ghewend' myn hert wiert verbaek.
 † Dan riep' ick tot den Heere goet /
 End' s'p'ack tot hem in groot ootmoet /
 Heer wat nu sult ghy doch ontfangen /
 Als myn leuen sal zyn bergangen?
 † Als ick tot strou ben gemaect h'zw
 Sal ick dan boofgeuen v eer.
 † G' verhejden v waerhejt claer.
 Verhoort' my doch in dit gheuer /
 Wilt my nae v goethejt aenmercken /
 S'yt myn bewaerder / wilt my stercken.
 † Ghy hebt myn benaethejt bekeert /
 In vrecht / end' hebt den sach gheuert /
 Des d'uchs. end' my met vrecht beleert /
 Dies sal met loffingh' zyn verhejpt
 Doof my uwen lof end' v crachten /
 Die beslaen in alle ghesichten.

Ghebedt.

O Godt / berlosser van alle die ghene die v aenroepen in haerlieder teghenspoet / verlost ons van de gramshap van
 ons tegenparten / noch en ghedoocht met dat wy in tyde van boofspoet uwe welbaben mis'ghuycken / Maer dat
 wy lieuer ons seluen gheheel begheuen om veruighlick groot te maken / doof Jezum Christum Amen.

Den xxxi. Psalm.

Dauid / omringt zyn de van Saul in de Woestine Maon also 1. Sam. 23. Naet / beschijft seer clkerlick dat hyden
 der gelouigen die (als in een beoerde Zee) gheuoelen zyn. Daerom maect hy wt beginnint een groot gelach / daer me
 de te kennen geuende / den wercken noot inden welcken hy was. Daer na roept hy teghen zyn vbanden. Eyndelick
 by verstick hem gheheerlick op Gods goethejdt / ende vermaent de ghelouighen dat sy hem nadoelghen.
 Dese Psalm is seer vroelick in een groot benaethejdt.

Ik stel op v dast myn betrouwen / End' laet my nemmermeer / Tot schanden comen Heer / Verlost my doch

met die vbanden / Naech gherechticheden / behene in alle roden.

Den wech dien ghy gaen meet/ niet om vol pijnen/
 End' met mijn oogen salick met berispeyt
 Die rechte wesen end' gheuen dat ghespott/
 † Wilt den schynen noch den heerden tot desen/
 Die niet verlaeten doch gantsch niet gheghele wesen:
 Dien ghy een ghebeet legghet inden mond/
 Als sp' moerwillich zyn te nigher stont.
 Die Goddooze werdt ghetemt dooz' veel plaghen/
 Ghebedt

Dooz' teghenheydt end' oock seer sware slaghen/
 Maer die verrouw op Gods ghewilde bloot
 Sal omvanghen zyn met zyn goetheit groot.
 † Ghy oprecht wilt v in God tot verbigden/
 Sin goetdicheit wilt al samen beliden.
 Ghy bloome weest d' oock ende berispeyt/
 Hoeemt onse Godt op t'hoofstic dat ghy meicht.

Barmhertighe Vader/ die niet en begeert de doot vanden Soudare: Maer eer dat hy hem bekeere ende leue/ s'preekt
 bouer ons v ghenaede goetbedt ende rechtredicheyt. om alle onse doot heeren te begraven: op dat wy onringet
 zyns van uwe goetheit. ons in v moghen verbigden/ ende wandelen in uwe gherechticheyt/ gheleik wy geleert
 zyn dooz' uwen Soone Jesum Christum/ Amen.

Den xxxiii. Psalm.

Die is een schoon lofsaek/ daer mebe dat David int beginfel alle menschen verwoekt/ om God almachtich te louen:
 Daer na verclaert hy hoe dat het al vol is van Gods goetheyt. Hy berickt zyn wonderen/ ende vermaect de pinnen
 datse op haer sterck niet en betrouwen. Want God helpt die/ die hem beest/ epindelgk begeert hy de goet's Gods

West nu bereycht al ghy oprechten/ In Godt den heer/ v al berijcht. Dat lofinden mont ziner kintch-
 ten/ Is heertich end' 'schoon t' aller rict/ Met Harpen vol snaren/ Wilt nu openbaren/ S'nen pijs end' eer/
 Dat Psalters end' kelen/ Au singhen end' spelen/ Onsen Godt end' heer.

† Singt de heere/ zynde met vroech den/
 Nieuw' lofsanghen lieflich en soet.
 Op den Psalter zyn lofsyn deuchden/
 Spelet end' maecht ghenoechlic goet.
 Waer' beuel des heeren/
 Dat hy ons wilt leeren/
 Is recht end' eerbaer.
 Sin woorden end' werken
 Sin/ so men can mercken
 S'ker end' gant sch waer.
 † Hy bemint seer tot allen tijden
 Dat kercht end' die S'herichtcheyt/
 Daer' is oock vol en alle zynen/
 Van zyn groot e' barmherticheyt.
 Gode dooz' dwooyt gheplesen/
 Schiep/ also wy lesen/
 Dat hemeliche pleyn.
 Dooz' zynen Gheest crachtich/
 Maecte hy waer achtich/
 Hemeliche crachten.

Maer tis gheschiet van sonden aen.
 Der heeren raek' laghen/
 Die hem niet behaghen/
 Hy seer haest berispeyt.
 Der Dolcken ghe'dachten
 End' oock al haer crachten
 Derweert hy nu dooz' (heeren)
 † Maer die booghechticheyt des
 Goet zyn boogemen bast beken/
 Dat hy eens beslypt t'zoner eeren
 Sal Sonder hinderings' booz' gaen.
 Wel salich moer wesen
 Tolck dat God met desen
 Houde dooz' zynen heer/
 Wel salich al voren
 Synle die dercozen
 Syn tot Godes eer.

Coninghen noch helden
 helpen inden velden/
 Dooz' haer stercke cracht. (wesen
 † hy dwaelt seer die daer meynt te
 beschermen dooz' zyn heert sterck end'
 groot.
 Dooz' zyn cracht wert niemant geuef
 Noch gheholpen wy segher oft noot.
 Maer God wilt bewareu/
 Alle zyn dienaeren/
 Die hem bychten v'goedt.
 End' die int bewousen/
 Op hem vast betrouwen/
 End' op zyn woort goet.

Panse.
 God bergaderd int s'preekt te samē/
 Als in een dat dat ware al/
 Hy bewaerde dat seer bequame
 Int afgrondische diepe dal.
 Dies moet nu elck bychten/
 Godt byzelen end' d'uchen/
 Diet al maect wy niet.
 Wat een peghelicke.
 Godt in crachten r'fche
 Dies' als hy dit seet. (sp'oken/
 † Want al wat de heere heeft ghe-
 Is hartelick gheweest ghebaen.
 Sin gebodt heeft niemant gheboke/
 Ghebedt.

† God siet ne'er waer's boeche end'
 Wilt den hemel in die werelt groot/
 Die menschen al slaer hy wel gade/
 Zy zyn al dooz' zyn ooghen bloot.
 God wt zynen Thronen/
 Die bast is end' 'schoone/
 Met blyet oock acht heeft
 Op den mensich elendich/
 End' wat hier behendich/
 Hem beweect end' leest.
 † Want God dooz' zyn cracht hooch
 berkeuen/
 Maecte des menschen heert alleyn/
 Dies weer hy aller best daer unen/
 Dat zyn werken gaer zyn onreyn.
 Ch'rich' knechten met hoopen/
 In stromen end' loopen/
 Connen dooz' haer macht/
 Ghebedt.

† Hy sal wel beurdien haer leuen/
 Als hem die doot sal doen ghewerd/
 End' sal hen oock haer sp'fche geuen/
 Als sy niet donghet zyn gheueit.
 Dat ons heert hem pijs/
 End' eere bewijse/
 Met woep' onse socht.
 Op hem wy ons gronden/
 Hy is t'aller sonden/
 Onschet en doecht.
 † In hem sullen wy ons bercheuen
 Van herten nae zyn Godrick wooyt
 Want wy op zyn cracht end' vermen-
 Allen staen/ also dat behoort/ ghen/
 Om zyn Godt almachtich/
 Maecte ons dach deelachtich/
 D'eer goetdicheyt.
 Want wy op v rusten/
 End' hepen niet luten/
 Ander eeuwichepot.

Oewighe God/ dat uwen name in alder manieren groot ghehouden sy int midden van ons. Dat v waer' mach-
 tich ende krachtich/ so gheduyct sy in onse herten/ dat wy niet en beslaen te donez/ dat teghen uwen wille sy: En
 dat wy al t'is geheel staende op v heylighe booghechticheyt moghen veruult zyn met blyschap/ die ons onderhou-
 de inde hope van het goet dat ghy ons beloeft hebt dooz' uwen Soone Jesum Christum/ Amen.

Den xxxiiii. Psalm.

David outcomen zynde de handen van Achis/ so l. Sam. 21. Daer' maecte desen Psalm/ inhoudende so veel heertich-
 spreucken/ asseer verstaens zyn. Om daerme te bewijzen de soeghe. die God ouer den zynen daecht: Hy siet oock hem
 s'nen dooz' oogen/ als een exempel ende bewijst vande groote goetdicheyt Gods

Desen Psalm is seer troostelick allen Godsalighen.

Ch wil zijnde berlijgt / God p'gfen ende make groot / Mjn mont sal nu zjnen lof bloodt / Verconden gheede
 end' wijdt / Ich heb' gheen ander gheucht / Van dat gheprezen sy de Heer / Op dat sy die benaut zjn seer /

Daer dooz werden verheucht.

† Pijft God met my gheinen /
 Ende maerck seer groot zjnen jaer /
 Eick van ons loue hem bequaem /
 Wp die hert zjn by een.
 Mjn God heeft my verhoogt /
 Als ich hem van geeren seep aen /
 Wt angst daerme' ick was beuaen /
 Crach hy ps na zjn Woordt.
 † Die onsen God aenier /
 Die sal bericht wesen seer claer /
 H' sal oock nemmer meer voozwaer /
 Verschaeft zjn int verdier.
 Waerme heeft inden noot
 Cheropen: end' Godt heeft seer goet
 hem verlost wt den teghenpoort /
 Wt angst end' wt angstoor.
 Paus.
 † W'enghelen hebben bij /
 Houtz om den bloemen sijn gemaect /
 Haren legheer ende ghewaect /
 Op dat eick seker sy.
 Paus: end' smaerck int ghemeyn /
 Hoe de Heer lieflick sy end' soet /
 Wel salich is hy wiens gheinuet /
 Wast daer op h' alleen.
 † Dgeest Godt met jerten repn /

Gh'p al zjn Hephlyghen met bliet /
 Want die hem vreesen / dien sal niet
 Ontbreken groot noch kleyn.
 De leen behonghert weerdt /
 Dint d'ichwils geen aen waer hy gaet:
 Maer dooz Gods cracht wert hy ver:
 Die hem bidt met bescheer. (aer /
 † Coemt ghy aubereen al /
 End' my wel neerfelich roehoort /
 Die d'zeel Gods wt zyne Woort /
 Ich v wel leeren sal.
 Wie ist van v al saem /
 Die een goet lauch leuen sien wil /
 Oock in rusten te wesen sul /
 End' in byde bequaem:
 † Dwe tonghe bewaert /
 Dat sy doech niet en spreck onrecht /
 Wat ghy den mensche goet end' siecht /
 Alder bedoch niet beswaert.
 Wiedt t' quade t' goede doet /
 Soeck den gheed' end' dien oock naer:
 naech.
 Want God soect die: est hy vzaecht
 Ma hen die steeds doen goet.
 † God seer ernstelich aeniet /
 W' schalck' end' ooc haer boos wert:
 Ghebedt.

H' sal maken dooz zjn kracht sterck /
 Haren naem gantsch tot niet.
 Die bloom in dit elende /
 Widden God end' werden verhoogt /
 H' behoert' oock alrijt nu boogt /
 Tot haer hulp' sy hem wende.
 † Bp den herten benout /
 † G' God seer goedertier alrijt /
 H' helpt wt liden / noadt end' strjdt /
 Die hy daer in aenschant.
 Die bloem is van ghenoeft /
 Sal seer veel liden onraet /
 Maer God hem haet bij maken sal /
 Van crups end' regghenpoet
 † Onse God wel bewaert /
 Sijn beenen / soo dat daer niet een
 Van al / ghebochen wert ontween /
 Schoch ernstich sijn beswaert.
 Maer de boose met cracht
 Werd't berdegen dooz zjn misdaet /
 End' die den opgechten doer quaet /
 Sal vergaen gantsch veracht.
 † God sal siechts gade slaen /
 Die bloeme die hem dienen bij /
 Die op den Heer betrouwen bij /
 Blijuen ewelichlick staen.

Hemelse Vader: die uwe creatueren doet dienen / jae de Engelen selue: booz de salicheyt bande uwe: Doet ons
 ghehoelen uwe barmherticheyt ende goetheyt: op dat w' pons begeuende tot alle goede werken: bydelich moge
 leuen met onsen Jaechter: ende eyndelich bruonden werden heplich ende onberispelich: booz dien grooten Richter
 onsen salichmaker Christusum Jesum Amen.

Den cxxv. Psalm.

David wetende dat zjn vbanden / die hem met onrecht vernochden / ende hem ja oock (in hem) God wederconden / bā
 God verwoopen waren: beuileecht die: ende bidt Godt om van dien verlost te wesen / op dat Godt daer dooz ghepre-
 zen werde.
 Dese Psalm is vol des gheloofs: ende der liefden Gods. Maer men moet toefien / datmen desen Psalm niet en mis-
 b'prie dooz eghen wjaeck' ghericheydt.

Wilt Heer met mijn Twissers vol vrachte / Mjn bestryders beschedt met cracht / Srijnt den schijlt end'
 wapen in handen / Maerck v op tot mijnen bystande / Teckel dat sweert wt: booz my nu gaet / Hinderts' end'
 hen doch wederlaer: Spjessent tot mijn sie / Ich bent' alleen / die v bewaert: end' anders gheen.

Wafte schaeftoot zjn end' bebaert /
 Verflaghen end' vol schanden haert /
 H' die alrijt staen na mijn leuen /
 End' my benouwen daer benuten.
 † Wat sy werden ghelockt dat zandt /
 Dat de wind' snel sijnt ouer t' landt /
 Gods Engel moeste iagen al /
 End' yaellick' brot ghen ten val.
 † Haer wech sy gladt int eerste ch' dal
 Dooz weghen duysler ende smal /
 Maerle Gods Engel steeds naagē /
 End' sonder ophouden seer plagen /
 On datz' hebben in seer gequele /

End' hepmelick' niet en ghefelt /
 In sonder oofsaek roeghelelt /
 Om my te doodden met waerheyt.
 † Onuerstiens sy de mensche quaet /
 Onuerallen met schand' end' maer /
 Sijn beel en int striek moeten hangen /
 Waer med' hy my meynde te vangen.
 † Doet hem doch inden cupl vergaē /
 Dien hy my te grauen bangt aen.
 Van werdt mijn sie in Godt berlijgt /
 D'ese bewaert heeft t' aller tijdt.
 * * *
 Van sullen mijn beenen bylofick

Legghen: Heer wie is v ghelockt /
 Die den swacken / sy eick kan merckē /
 Weijdt van dat get' elc der stercken /
 Ten allebeit ghy oock bewaert /
 Dat hen de boose niet beswaert /
 D'elch' gheruyghen seggen in my aen /
 † Wat ich noer en hebbe begaen.
 † Dooz goet hebben v sy quaet gedaē.
 End' na mijn leuen oock ghefaen /
 Maer sy met crups zjude ghef lagen /
 Ich heb' mer baden leedt' ghebagen.
 Dooz hen heb' ick wt' heert' grond
 W' Heer v ghebden tricke stonde /

Waar hen heer sacht al mijn gemoet/
Als booz een beurt ende vieder gset.
Ick was bedroeft ende verzaecht
Als die ouer zyn moeder claecht.
Maer als sy haorden van mijn liden/
Spieghelen te saem niet verbliden/
Die eerste menschen die ick weet/
Sijn my teghen niet liden weet/
Sonder schuld ben ick heer veracht/
Waar hen allen dach ende nacht.
Die spoeters end' vipers met ed/
Saten s'aem haer rouden gheneen/
Mer de blaessers op my verbolghen/
Wie geent de goede rassem volghen.
Maect v op heer uz langec wacht/
Verloft mijn siel hebr op my acht/
Mijn siel wt de angst treekt doch siel
Beurgt die booz den keuluen sel.

In midden uwes volcks ghemen:
Wp v volck sal ick v heer pissen/
End' v alre ere bewisen.
Gheeft hen ghen ooglaeck' uwen
knecht.
Te bespotten: Wann met aerecht/
Hansen in' end' vol ban nide/
Wencken sy my wt maect end' spide.
I Spiecken noch denck' ganis uz
Dan op twil/schac' end' verbride/
End' hoe sy mp die niet den twilrich/
Sullen connen bedieghen listich.
Mij te spotten tot deser stont/
Woen sy r' saem open haen mondr/
Mier lachen roepen sy my naer/
Ha ha/ siel den schalch hy is daer.
I heer ghy die deser doen wel seer/
Iaet doch die soo booz' garen niet/
Wit v ban my niet verre maken/
Maec om te richten mijn saken/

Maect v op heer my groote machte
Mij recht te doen zyt doch bebaecht/
Op dat minner meer verblid' zyn/
Oer my die by andern zyn.
I Spie niet seggen met vrecht/
Mer ad zyt goets moets end' gheucht
Hy is weggaen: Wann se my maeden/
End' bebliden in minne schaden.
Iaet se wesen vol ban oner/
Die in mijn crups verbliden seer/
Iaet se niet schanden zyn belect/
Die hent teghen my stellen waer.
I Maer laet hen eerloos zyn ghelijc/
Die my goet wenschen s'aller tijde/
Darse met vrecht' pissen end' singen/
Dwe macht end' den lof booz' bringe.
Van v heer die uwen knecht doet/
In yde leuen met booz' poer.
Soo sal mijn tong' uwe goet sept/
Altyd singen in ewicheyt.

Ghebedt.

Here Godt / ghy die kennet de macht v ande ghene die teghen ons op saen /
Maect ons by ende beschermt onse sae /
ker op dat de boose ende hoornedighe uwen name niet en laken: als oft ghy niet machtich genooch en waer
ons te beclofen van haerleide geweld. Daer dat wy moggen volstantich zyn in alle ghetrouwicheyt en waer
heyt, om v bewijck te lonen booz' uwen Sonne Iesum Christum. Amen.

Wey xxxij. Psalm.

Dauid verwonderet hem ouer de groote goedicheyt Godts der welcker oock die Godloose deelachtich werden. Maer
in sonderheyt ghenoen die Gods wriecroen. Hy bidde Godt dat hy dese zyne ghenade voer aen bewijse/ouer
den ghenen die hem kennet: en dat hy de byome beware/ booz' tegwelc der boosen van welcker dal hy hier p'opheteert.

Des boosdoenders wille seer quaet / Ghetuycht sekerlick met der daet / Dat hy niet vreed den Heere /
Want hy hem iur boose behaecht / Twelck hy noch haet noch beclaecht / Maer spot de byome seere / Seer
schadlick is de keere zyn / Wol van leughen ende fengn / End hy laet hem niet leeren / Des nachts
denckt hy niet van schalchheyt / Hy wil blyuen inder boosheyt / End' van gheen quaet hem keeren.

I heer v goet's end' b'woont waer/
Tot der lucht end' den hemel claer/
Hen strecken na ons wenschen.
D'ouzel bast als een bech staer/
Vrecht diep' als een afgrond gaer/
Ghy behoedt bee end' menschen.
Hoe groot is v goerheyt eenpaer/
Hen lie onder v bleugten haer.

Te begheuen bedincken:
Haer begheer beuult ghy met goet/
Daer'aen uwer welluiken bloet/
Voert ghy die datse dyncken.
I In v is des leuens fonteyn/
End' v claerheyt gheeft ons alleyn
licht end' verstand om mercken:
Ouer de herten onbeuleckt.

D goedicheyt v Heere streckt/
Die seckts schijnt in v werken/
Dat my de boer des mensche' wreeft
Aer en verreed' end' my gheen leeds
En doe/noch s'lar mid's desen.
Hoe die boose bergaen doch siel/
Sp blyuen in ewich verbride/
Sonder verloft te wesen.

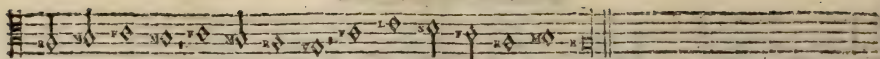
Ghebedt.

Rechtuerdighe Vader / dien de werelt niet en kendt / dyckel v byeese in ons herte / die van ons verbride alle boose
heyt ende leughen / ende ons bereyde om te doens goede werken. op dat wy gheheyl staende op v boosfienicht
ende hopen de onder de schadue van uwe bleughels. sonden moghen versiet zyn van de oueruloechheyt der goe
ben die beloest ende bereyt zyn allen den ghenen. dien ghy ghegheuen hebt uwen Sonne Christum Iesum / Amen.

Wey xxxviij. Psalm.

Op dat die byome hen niet verwonderen / siende dan booz' poer der Godloosen / so leert hier Dauid. dat den ghenen die
Godt vreesen ende lief hebben / alle dingen gbelucken sullen na hare begheerten: En dat die verachters Godts / hoe w
dat hee schijnt enen rgt lanch / datse booz' poedich bloepen / noch trans opndelich wtgheroept werden.

Qwelt v daer met niet / soa ghy an dit leue / T geluck der Godloosen moet schootwen aen / Den soeten booz
poer die hee God wilt gheuen / Misgunt hen niet: want sy seer haekt bergaen. Sp moeten als dat hop opt belt
verbriden.

toorns wilt keeren/ Van my Heere/ Die nu gaet swach ven. end' reer.

* Want v' pölen hart ghebdeuen/
In my kleuen/
Seer slyf end' diepe boozwaer/
Ghy wilt dat ick oock sal ighden/
Dat castighen/
Wier handt die in p'zucht swaer.
* Mjn igh's vol onghesonden/
sib beuonden/
Doo uwen coque seer groot/
Gheen rust en hebben myn beenen/
Al niet enen/
Van weggen myn sonden bloot.
* Want de craffe myner sonden/
siet omgouden/
Seer swaer ouer myn hoof gart.
Als renlaet seer swaer om daghen/
E' allen daghen.
Werd' sp' merde met der daet.
* Mjn woude' mo' seer veimosen/
Die daer bloepen/
Van etere/ stanch end' ghebloet.
Dooz' myn dwaef' henn' is onsoem.
Is up comen.
Dit verber'se' tegghen spoet.
* Mjn ighden' mo' sa' harde' ducker/
Dat ghebucker/
Ick nu ben' In oock gantsch erom/
Ick moet traenich end' ber'slaghen/
In myn claghen.
Den gheheien daeg' gaen om.
* Want ber'doer' t' allen leden/
Zijn myn leden/
Dooz' t'crups' dat my' t'heer' booz'sust.
In my is niet ghesou's blien/
Want myn leuen/
Is vol ighdens' t'alder' t'odr.
* Ick die wacker' plach' te wesen/
Wen mid's' desen/
Gaer gheboken/ mar end' cranck
So dat ick dooz' t'crups' myns' beeten
Vol van smerten/
Scheype gantsche' daghen' lancs.

* Mjn begeerten' Heere' crachtich/
End' almachtich/
Zijn booz' v' gantsch' openbaer.
Al myn' lichten' end' ghebagenen/
End' myn' clachten/
Zijn booz' v' bloot' ende' claez.
* Mjn' heere' beeft met vertzaghen/
Seer ber'slaghen/
Zijn myn' crachten' mit ghemeyn.
End' my' is dies' ick' moet' s'ghoemen/
Gantsch' ontnomen/
E' ghesicht' myner' ooghen' reyn.
* Mjn' v'riende' die gaen' ter' ziden/
End' myn' ighden/
Sien' sp' onbarm' her'tich' aen.
Ende' die' in p'zucht' de' naeste/
Met der' hachte/
Wjdt' van' my' treden' end' gaen.
Pauze.
* Op die' myn' siel' netten' stellen/
End' my' quellen/
Mer' hen' die' in p'zucht' gommen' quet/
E' uen' om' my' te' bes'ghauen/
End' al' t'famen/
Houden' teghen' my' den' raedt.
* End' ick' als' die' niet' can' hooren/
Daer' daer' booken/
Daefte' teghen' my' raet's' laen/
Ick' ben' gaer' stom' tot' des' sonde/
W' den' monde.
* En' laet' ick' gheen' wooy' out' gaen.
* Ick' ben' gewo'den' als' reyn/
Die' gantsch' gheen/
Sp'ake' noch' gheen' ghe'booz' heeft/
Als' een' die' zyn'de' ver'teiken/
siet' can' sp'eken/
End' gheen' verant' wooy'ding' gheeft.
* Maer' ick' wil' heer' op' h' bouwen/
Mjn' ber'trouwen/
End' wahren' uwen' by'stand.
Ghy' sult' oock' myn' Godt' ber'coogen/
sib' ver'hooren/
End' my' bidden' uwe' handt.

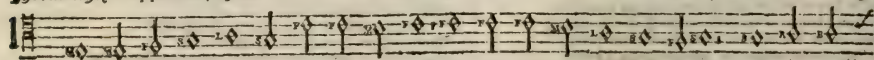
* Ick' bid' v' laet' niet' ver'bijden/
In myn' ighden/
Hen' die' my' haren' seer' wreedt/
Want' als' myne' vorten' gighden/
Wat' bezoden/
Sp' ver'gagen' in' myn' leedt.
P. H. B. E.
Wilt' helpen' O' Heere' crachtich/
sib' die' clachtich/
Wen' end' tot' ighden' ghemacht/
Ghes'tabelick' is' myn' heere/
Vol' van' suerts/
Daer' met' ghy' my' hebt' gheraecht.
† Met' schaemten' ick' my' seer' quelle
End' ver'teile/
Mjn' seer' groote' misd'aedt/
Ick' en' doe' niet' dan' ber'claghen/
Al' myn' daghen/
Al' myn' swaer' sonden' quaez.
† Mjn' by'anden' zyn' by' desen/
Hooc' ghe'prezen/
End' leuen' in' eer' end' p'zacht.
Die' my' haten' end' aernu'ghen/
Gantsch' t' on're' chren/
Waffen' in' gheral' end' cracht.
† Op' al' teghen' my' hen' s'leiden/
End' ber'ghiden/
siet' quaet' doen' alle' myn' deucht.
Daer' om' ist' dat' my' smaden/
End' beladen/
Om' dat' ick' reht' doe' niet' d'recht.
† Wilt' my' heer' in' suicker' water/
siet' verlaten/
Die' van' peghrick' ben' ver'acht.
Dat' van' my' v' goert' t'p' t'ghe/
siet' en' wycke/
Want' myn' heer' heer' v' ver'wacht.
† Cosme' heer' wilt' v' by' my' maken/
In' myn' s'aben/
Tot' myn' hulp' v' goetlick' v'wende/
Ghe' v' tot' mynen' by'stande/
Soeder' hande/
Ghy' die' myn' be'p'zigt' bekende.

Ghebrdt.

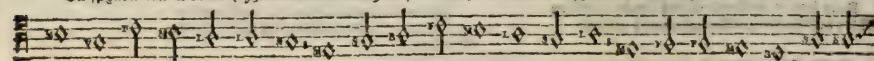
H Eere' bieren' recht' uwer' die' hichter' zyt' al' ist' dat' ghy' recht' uwer' die' oof' sacche' hebt' om' v' op' onse' t' ber'grammen/
Dooz' besonden' die' my' dagh'licks' doen' teghen' uwe' Maest'ep' noch' trais' soe' bidden' wy' v' dat' ghy' v' gram'schey'
ende' ver'boog'ent' heyt' van' ons' wilt' keeren' op' dat' wy' niet' en' wo'den' te' meere' ghy' becht'. W'roek' ons' van' onse'
spannen' eht' houet' dat' ghy' so'ghe' d'acht' dooz' onse' sal' cheyt' dooz' uwen' sone' Jesum' Christusum' onsen' Heere'. Amen.

De xxxix. Psalm.

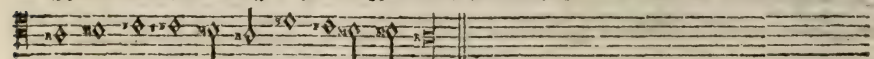
Dese Psalm stelt ons booz' ooghen een exempel des ghelouighen heeren / t'welck teghen cleynmoedicheyt ende ongheduldicheyt dapperlick strydet.

Ik sp'ack ick woude (zynde wel bedacht /) Op al myn weggen nemen acht / Dat ick niet

sp'aken niet misdeed' onbip / Soo langh' de boose staet booz' my: Al sou'd' ick moeten mynen

monde alghde / Met enien room houden bebyddt.

Als een Strom' en sp'ack ick noch goet noch quaet/
Ja t' goet' be'w'erech' ick' t'welck' my' sebaer
Dies' heeft' seer' toeg'henomen' heer' myn' suert/
Want' mer' angst' heeft' ghe'banne' myn' heer/
W'rogl' dat' ick' min' uwer' de' onbozo/
By' my: Tot' dat' ick' sp'ack' also.

* Maecht' my' O' heere' openbaer' myn' endt'
End' den' eht' myns' leuens' bekent/
Dat' ick' ber'fae' den' tijt' dien' ghy' my' selt/
Want' ghy' hebt' myn' daghen' ghe'le/
Die' haest' dooz' by' loopen' also' men' siet/
End' by' v' ghy'sacht' zyn' als' niet.

* De mensch als welken seer haest verblijft/
 Als hy oock best te leuen schijnt/
 Hy is als een droon die snel gaet boog by/
 Te verghreys dyoel ende laet slaect hy/
 Om't goet te samen: hier ouer al
 Wetende wien hy slaet sal.

P. V. S. C.

* Wat is doch dat ich verwaect O mijn Heer?
 Mijn hope staet op u nu meer/
 Verloft mi van mijn sonden groot en waer/
 Staet niet toe dat ic u seepaer/
 Centij bechijf / end' oock eenspot onreyn/
 Die dwaesen godtloosen gaemeyn.
 * Ich heb' gheboden als een siem mensch boogwaer.
 Strifwijgheide boog ende naer/

Want ghy heer selfs hebt my doch sulchs gheboden/
 Dies houdt op van plaggen end' boden/
 Want doot v straffen ben ick gant'ich verstaect/
 Gheuoelen v handen met cracht/
 * Als ghy den mensche straft ende castijdt/
 En werdt tot niet in coster tijdt/
 Syn schoonheyt baet ghelijc en cleedt/ vergaet/
 Dat die moten bereet quaet.
 Die menschen zijn (soo men spoecht die waerheyt)
 Zinders niet dan een pbeheyt.
 * Hoogt mijn ghebodt verlaet Heere mijn clacht/
 Op mijn scheyden heent nu doch acht.
 Want een vgeendlich ben ick dief' secht' doozersit/
 Soo oock mijn Daders zijn gheweest.
 Hart of van slaen verquict Heer mijn ghemoet.
 Eer dat ick van hie scheyden moet.

Ghebedt.

A Lmarchtighē Godt van wien dat coemt alle onse onruiledicheydt / wilt ons doot v goet heyt bystaen op dat wy
 Amer en dencken / seggen noch doen niet dat teghen uwen wille mach wesen. Verhoort onse gheboden / verwoept
 ons teghenparten ende verlooft ons doot uwen heylighen Gheest op dat wy airt' ghenoeien moghen dese ba-
 derlike gunste ende goeoceterenheyt / die ghy uwen kinderen bewijst / doot uwen Sone Jesum Chystum. Amen.

Den xl. Psalm.

Sauid prijnt Godt van den bystand aen hem gheboden ende leert dat by allen gheluck salich is / die op God vertrouwt
 Hy boogheft oock dat zijn sonde doot v staen sal tot niet gheboden zijn / so sulc Heb. 10. verlaet is. Daer na gheeft
 hy hem gheheel ouer om God te louen. en te bidden in zijnen noot saken. Hy is oock verichert dat hy verhoort werdt /
 op dat Godt daer doot v ghepreken werde.

Nie dat ick langhen tijde hebbe verwaect / Ten wille Gods in mijn elende / Soo heeft hy
 hem tot my ghewendt / End' heeft verhoort inden noot myne clacht: W den syck seer onreyn /
 End' een afgrondt niet clepne / Met cracht hy my wtrooel. Hy heeft mijn boeten vast / Tot zijn wegghen ge-
 past / Op een steunoots seer hoogh.

* In mynen mont heeft hy een lof-
 fauch loet.
 Ghepreken dies werdt hy ghecreet /
 Gheer doot v botich sal zijn gheleert /
 Om den heere te verwaecten niet lāe-
 Wel salich sal hy wesen / moet.
 Die hoert op God gheuefens /
 End' op hem dat blyft staen /
 Ende sien die stout /
 Kieghen seer menichfour.
 Die haect sullen vergaen.
 * Heer God uwe wercken zijn wonder-
 berlick /
 Ghy denckt op ons heer goetdieric /
 Soos dat niemant en leuen hier /
 Dwie gauen can inelden sonberlick.
 Soud' ick die al / saem louen /
 Ghetal gaet my te bouen.
 Blachtoffer nu bootaen /
 Staet ick wetch ghy met wilt /
 Maer ghy hebt heere mit /
 Sooye imp offgebaen.
 * Schult offer hebt ghy van my be-
 gheret niet /
 Doot v sonde / Dan spiaech ick bij:
 Dier siet ben ick daer staet van my

Gehesichte imp ontwicht.
 Ick heb' meed'ighens stof /
 Dan happen aen mijn lof /
 Ghere imp gant'ich beswicht. (lick /
 * Godt verloft imp nu genadich-
 Coemt my te hul' O heer seer haect /
 Laet doch beschermt zijn end' verbaect /
 Al die min doot soeken ghehadich.
 P. V. S. C.
 * Ick wil verconben' d' gerechtheyt
 clact /
 In der Ghereyten ouerlypt /
 Sp' waer wt was hiet daer suler spuyt /
 Ick heb' uwe dadē geromeit enpaer /
 Dan v waerheyt staen naefich /
 End' vnn v hupe crachrich /
 Sp'reck ick tot groot end' cleyn.
 Ick prijnt Heer v goet heyt /
 End' v gherouwichheyt /
 Midden in v ghemeny.
 * Dwie goet heyt sult ghy heer nem
 mermeer /
 Van my wecent ot ghemer rōt /
 Staer my bystaen in desen droot /
 End' alcht bewaren tot uwer eer.
 * Scrupus loyt mi ouerallen /
 Ende mgn sonden allen /

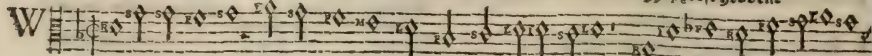
Die imp wilen verdenen /
 End' my desportien coen /
 Hien toerome met cracht /
 Darfe hadden verbaect /
 * Hy ist'lic aen te doen.
 * Staer in v'zōn se verbeucht end'
 verbight /
 Die niet noot zinde seer benout /
 Op v alleyn hebben betrou /
 Darfe segghen: God sy ghebened' dar:
 Aem denck end' elendich /
 * Staer mijn God seer bystenich /
 Dorch' boot my nu bootaen /
 Ghy helpt mi doot v cracht /
 Ghy hebt oock op my acht /
 Wilt my algt bystaen.

Ghebedt.

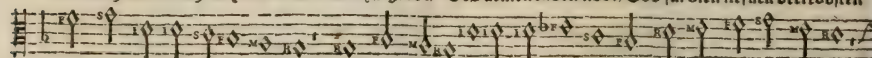
H Ghebeddoot uwe boosheychē alle dinghen bespelt. ende regeert. ende die ons ghesonden hebt uwen seer be-
 minnd' Jhesu om ons te verloff van de sonde en van de doot doot v offerhande van staer lichame: doer dat wy
 ontd' ons moghen bekennen dese onschat'elicheit verbaect. ende dat wy moghen epenaerlick den mond sonder op
 houden open heben. om uwen lof enen ygheliken te vercandighen / doot v seluy uwen Sone Jesum Chystum
 en sye Heere Amen.

Dauid zinde in de wercke benauchtgedt/ noemt die salich/ die hem in zyn crups niet en berooideelen. Hy claecht oute de verdrachte zinder valscher vrienden: Ende in sondechept/ ouer een en die hem aller gemeynsaemst was, die en boog beelde Jude gheueet was; also Joan. 13. haer.

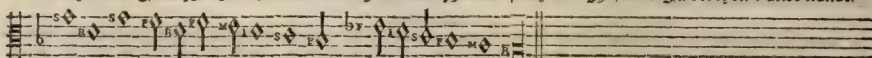
Deze Psalm is bequaem tot den trooste der gheuer die sulcx oock onderwonden ende gheproeft hebben.

W

Et hem die recht oordeelt van dat crups groot/ Des armen inden noot/ God sal dien lieflich vertroosten

boogwaer/ In al zyn liden waer: End' hem laten zyn wel fracy end' ghefont/ Ja bloepen t'aller stonde/

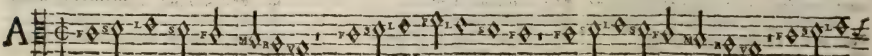
Hy sal hem naeden wil der boosen niet/ Verlaten int verdriet.

<p>✦ Alst schijnt dat hy op t'bed' int' crups verclact/</p> <p>Van Godt werdt hy verquicht/ Hy sal verkeren alle zyn kranchthept/ In een ghefondichept.</p> <p>In myn liden sprack ick heer tot b' Ontfermt b' ouer my/ Gheue' myn sel' O God' ick heb' mis' End' my grootlic' ontgaen/ Daer' In myn vbanden wenschen my plagh' ghen boos.</p> <p>In haer herten seer loos/ Sy spieken: Sal hy steruen nemmer/ Ja vergaen met onier? Myn troost'nde maechte sy groot geel' End' verbechden seer wel Haer listen/ Haer gaende van my met</p>	<p>Hebben sy my beracht.</p> <p>P A W S E.</p> <p>✦ Die my hat's houde ouer my raet' End' mogren t' saem seer quae: Ee peber woude dat ic waer g'macht/ End' gantsch tot mier ghebracht' Sy sprekē: Hy leyt in sulcx eenē saet/ Om zyn groote misdaet: Hy is so mat dat hy niet ran optaen/ Noth die liden ontgaen.</p> <p>✦ Ja sel's myn naeste bynt die ick oock weet/ Die wist al myn secreet/ Myn bynt die met my at myn vzoet seer goet/ Hest tegen my den boet. (Heer Haer hebt doch misghen met my o' Ghebedt.</p>	<p>Die nu benout ben seer/ (coen/ Help' my: so wert hen vergolden seer' T' quae dat se my aenden.</p> <p>✦ Maer ick merche dooz dit liden niet cleyn/ Tot my b' liefde eeyn/ Want myn vbanden hebben gantsch' l'ck niet/ Om sporen/ soomen siet. Sy onderhou' my dooz b' goedichy' End' sult my oock in toecomende t'he/ Gewich maken berdygd.</p> <p>✦ Gheprezen sy de God van Israet/ Maer ewich lofend' spel/ In ewicheyt werde ghesongen Heer/ Wnen Pys end' ses.</p>
---	--	---

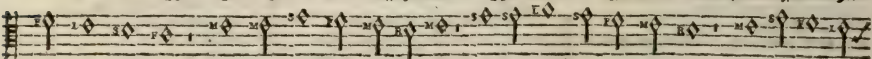
O God aller vertroostinghe/ maecht dooz uwe onepndeliche gothepdt/ dat de baderliche straffinghen die ghy ons ondenet/ ons in sulcker voeghen moghen p'soghtelich wesen/ dat onse vbanden daerentusschen gheen victorie op ons en verwerken/ maer dat sy lieben beschaemt ende confus zinde/ wy moghen ontsien zyn dooz uwe salichepdt/ ende ander ewicheyt uwen lof singhen dooz Jesum Christum uwen Zoon. Amen.

Dauid dooz zyne vbanden ghehindert zinde/ dat hy by de Ghemeynte Gods niet comen en konde/ daer een groote slachte/ ende betuycht dat hy daer met heren is al en by daer niet met den lichame. Hy verclact zyn elende/ ende troost hem seluen in Gods goddicheyt.

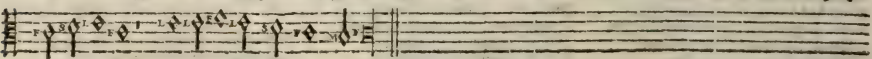
Deze Psalm is dienstick booz den ghenen die dooz den onghelouighen ghehindert zyn/ van by de Ghemeynte Gods te comen.

A

Is een hert gheclacht. O Heere/ Dat versiche water begheert: Also docht myn siel oock seere/ Ja b' myn

God hooch gheert/ End' spreect by haer met gheclacht: O Heer wanneer comt dien dach/ Dat ick doch by

b sal wesen/ End' sien b' aenschijn gheprezen.

<p>Mijn tranen ende mijn clachten/ Myn zyn' d'ys die my seerds boet: Als men in v'acht met verachten/ Waer is nu b' God so goet? Ick smelt als ick denck daer aen/ Hoe ick boozmaes plach te gaen/ Maer een hoop volch hier te lande/ Om b' heer te doen ontraude.</p> <p>Waerom wilt ghy b' so quellen/ End' beroert zyn. O siel myn? Wilt gantsch b' hoep op God stellen/ Van b' sal by ghebancht zyn. W' by dooz zyn' wenschen clare/</p>	<p>Sal wsch nemen b' crups swaer. Dies O God van my is wicker' (ket. Want myn hert in' gantsch beswge- Ick ben woud seer ghebachtich/ Ooch aen des Jordanen cant/ End' uwe goet heyt seer cea' b'rich/ In heron dat roude lant/ End' aen Misar den berch bloot/ Daer den diepte dander groot' Goechhept. end' daer die tempeesten/ Ouec my gaen minst end' mercken.</p> <p>P A W S E.</p> <p>At bis groote waterstromen/</p>	<p>Zyn heer ouer my ghegaen/ End' my ouer t' hooft ghecomen/ Maer ghy hebt in' by ghesien/ B' d'arech' toot ick ghy my b' goet heyt. End' machis b' darmhorr' cheyt: Dies sal ick b' heer beghden/ Ghy hoedt myn siel' allen liden. Ick sprack tot God: O God crach- Waerom bergect ghy my gaer: (ich/ Waerom moet ick wesen wilsch'ach' Beiaut dooz de boos' ruyner: Ick gheuoel haer' smaden' quae: I' welck' my dooz de beenen' gaet/</p>
--	---	--

Psalm. xliij. xliij.

Wilt gantsch b'hoep op God stellen/
 Dan b' sal ho ghedanc't zyn.
 Om dat hy is. so men' siet/
 M'n heyl/ die m' ionste biedt/
 Dies m'n siel wil b' verbigden/
 Godt ist dien ick bid' int' lyden.

Wilt gantsch b'hoep op God stellen/
 Dan b' sal ho ghedanc't zyn.
 Om dat hy is. so men' siet/
 M'n heyl/ die m' ionste biedt/
 Dies m'n siel wil b' verbigden/
 Godt ist dien ick bid' int' lyden.

M'n heyl/ die m' ionste biedt/
 Dies m'n siel wil b' verbigden/
 Godt ist dien ick bid' int' lyden.

Shebedt.

Hemel'sche Vader/ die tot allen' r'iden boot' diuersche benaucht' hebben uwe arme ghelououighe gheoeffent hebt: haer ons' op/ ende verlost' ons' bande' teghen' soeden' die ons' benauwen: op dat' de boose ende' verfmaders niet en dencken dat' te vergh'eef's is / dat' w'p in v' hopen. waer dat' s'n verfaen' mogen: dat' ghy' de' korse' ende' Boeght' zyt/ van alle' de' ghene' die b' beminnen' ende' eeren. doot' uwen' Sone' Jesum' Chystum/ Amen.

Den xliij. Psalm.

Dat' id' biddet' om' verlost' te wesen' van' dien/ die hen' r'amen' verbonden' hadden' met' Absolon/ op dat' hy' heerlich' mach' vercondighen' den' lof' Gods' in' het' midden' zunder' S'hemepnten.

Nemt mijn saeck' aen/ weest my' G'heere/ haer v' groote' goet'heyt' vermaect/ Van' hen' die' valsch' end' weest' zyn' seere/ Ja' oock' volliken' end' oncere/ Die gantsch' booselick' zyn' gheact/ M'n siel' doch' nu' bewaect.

Ghy' zyt' doch' heer' m'n' stercke' crachtich' waerom' verlost' ghy' m'p' so' gaer/ Waerom' laet' ghy' m'p' heer' almachtich' Creuren' end' alty' weenen' clachtich' End' boog' m'n' v'band' hier' end' daer/ Welbluchtich' zyn' eenpaer/ Iker' b' claerheyt' o' God' waerachtich' End' uwe' trouw' ons' schynen' loet/ Dat' die' ons' ghelepen' aendachtich' Got' uwen' heyl' ghen' berch' eendachtich' End' tot' uwen' reu'ten' seer' goet/ Met' een' nedrich' ghemoot.

Daer' sal' ick' dan' by' moedich' wesen/
 Om' tot' Gods' G'raet' by' te gaen/
 Het' Gode' die' m'n' beucht' is' gheghefen/
 End' m'n' ghenoeche' w'ghelefen/
 Dien' sal' ick' by' de' harpe' slaen/
 End' yffsen' nu' boog' taen.
 M'n' siel' war' wilt' ghy' b' benouwen/
 End' in' m'p' maken' sulck' misbaer/
 Op' uwen' God' wilt' doch' betrouwen/
 Dien' ick' noch' sal' sonder' verlouwen/
 W'gsen: Om' dat' hy' m'p' boog' waer/
 Helpt' als' m'n' God' eerbaer.

Shebedt.

Ewighe' God' die' ons' gheschapen' hebt' om' b' te' glorificeren' keect' b' gram'schap' van' ons' / ende' neemt' onse' sake' in' handen/ teghen' de' ghene' die' ons' verducken: hoont' ons' b' gonste/ ende' volcomet' b' belofte/ op dat' w'p in' uwe' heylighe' bergaderinghe' b' moghen' eere' ende' glorie' ghenen. doot' uwen' Sone' Jesum' Chystum/ Amen.

Den xliij. Psalm.

Wilt' is' een' b'perich' gebet' inben' name' aller' Ghelououighen/ die' op' velerley' manieren' beuout' zyn/ om' dat' se' Gods' woort' boog'hestaen' hebben' Also' Paulus' Roman. 8. Dese' Psalm' een' deels' verclaect.

Heer' b' wonderwerken' betogen/ hebben' w'p' dic'wils' met' ons' ooren/ G'hoort' van' ons' boog' baders' goet/ Die' ghy' boog' tot' de' deeh' end' noch' doet/ Die' valckeren' bedreef' b' hant/ Ghy' deeh' ons' Vaders' int' lant' groep/ Die' hepbnen' dieest' ghy' wt' dat' land/ End' deert' ons' kindzen' daer in' bloep.

Ons' Vaders' hebben' doot' S'weert' crachtich' Lande' niet' inghenomen' eendachtich' Inden' noot' die' hen' is' gheschiet/ Heest' hen' haer' arm' verlost' niet. Maer' hen' is' gheweed' eenen' Schilt/ V' rechte' hand' end' v' sterck' armen. Ja' b' aenschyn' om' dat' ghy' wilt. O' heer' ouer' v' volck' on' s'armen. Ghy' zyt' heer' de' Coninc' allepne/ Die' heerscht' niet' mach' groot' int' ghemeyne' Maer' dat' Jacob' v' volck' bemindt/ Den' ghelououicken' by' staen' kindt. Doot' b' hulp' sulken' wt' verstaen/ Al' ons' v'banden' die' ons' quelen/ Doot' uwen' staem' werden' verdoem/ Al' die' hen' (heer) reghen' ons' stellen. Op' m'n' boog' wil' ick' niet' betrouwen/ Nooch' op' m'n' sweert' wil' ick' niet' bouwen/ Want' die' dinghen' alle' met' een/ En' doen' m'p' huls' noch' by' staen' gheer: Maer' ghy' alleen' hebt' ons' bewaert/ Reghen' alle' onsen' v'banden/ Ja' ghy' die' niet' schanden' beswaert/ Al' die' reghen' ons' zyn' ghesanden. **WILDE.**

God' is' alleen' ons' eert' gheghefen/
 Dies' moeten' w'p' ghedachtich' wesen/
 Hoe' w'p' iteers' sulken' zyn' bequarn/
 Om' goot' te' maken' uwen' staem.
 Maer' ghy' heer' seer' ber' van' ons' w'ckel'
 Ghy' laet' ons' gantsch' werden' tot' schanden'
 Onse' crichtlieden' ghy' beswaect/
 Als' sp' in' noot' zyn' der' v'banden.
 Ghy' hoert' dat' w'p' berde' moeten' laten.
 Doot' de' Woorders' heer' die' ons' haer/
 Om' ringhen' ons' end' oock' ons' goet/

Ma haren lust ende hoosmaect.

Ghy maect dat ons die boole wyeet.
Als slachteschappen en allen gheen/
Vereten end' verstroyen yden/
End' her die ons seer denghen.
Om niet vercoopt ghy v' volck' heere/
Als een dinck dat beracht is seere/
Soo dat ghy als men 't wel siet aen/
Daer van gheenen nu heb' ontfaen.
Ghy maect dat wy zyn v' dan smaet.
Wp allen onsen nagheburen.
Wp zyn in den schyn / sp'or end' haet /
Onser bywooners reiker zyn.

Wp zyn. O heer. tot allen sonden/
Der hebbenen spzeckdwoort' beuonden/
Ieder die ons siet ons veracht/
End' schudt dat hoost / ia ons belacht.
Schaeut ende smaet dagheticks gaen/
Wooz mp / die myn siele seer terghen/
Maer schand' end' leed. ben ick beuoen/
Soo dat ick myn aensicht moet berghen.
Daer deel smaet heyt moeten wy hoozen/
Deel d' hert' der wgs coemt ons boozen/
Deel waeck g'ierighe zyn by een/
Die hen willen waken ghemeen.

Doch ghy zyt heer (alsof men siet)
Van ons bin desen niet bergheren/
Maer wy hebben ons al niet bliet/
Maec was verbonts inhoudr ghequeten.
(2.) P. W. S. E.

Op niemant dan op v' allepe/
Heest (heer) ghesken ons hope repne/
Wt v' booscheynen weggen goet.

Is niet ghetwelen onse v' oet.
Al hebt ghy ons mer daken wzeet/
Ghefract ja oock gantse ouerallen/
End' ons in den cupl' diep' end' byeet/
Des doots ghewoopen / heer met allen.
Gadden wy met ghewest ghebachtich/
Ons heeren ende Gods almachtich/
Sit ons handen teghen gheboet/
Wt ghefract / dan allen tot' Godr.
De heer sou' suler straffen boozwaer
H' die can sien ende doozgonden/
Smenschen her end' wien openbaer/
Alle dinghen zyn rillen stonden.
Om uwent willen zyn wy gheslachte/
Omme gheylacht end' oock gheachtet/
Als schapen die daer zyn berpde/
Om op de bank te zyn ghelept.

Waerom slaep' ghy heer inden noot!
Ontwaecht / siet ons die bouen maren/
Denont zyn end' toont v' cracht groat/
End' wilt ons nu doch niet verlaten.
+ Waerom lit dat ghy v' berberghet/
Alsmen ons ouerlatingh verghet
Waerom hebt ghy welghden gheen
Alsmen ons benaut mit ghemeen?
W' staefhet die ouer ons gaet/
Maect ons vol schanden end' ontwerdes/
M' d' d' dat ghy onse nederlaet/
Onze bucke cleef' gaer aen ber eenden.
+ Maect v' op' end' slaet ons doch gade.
H' elpt ons na v' groote ghenade.
End' ons dooz' uwe goedichepdt/
Verlost van deser teghenhepdt.

Ghebedt.

Alder barmhertichste Wader / die met onse baders verboudt ghemaeckt hebt / dwelck ons dooz' uwen Sone Jhesum
Christum heeft beuecht gheweest / verlost ons vande ghene die ons quellen / ende fysielich vernuighen / op dat
w' moghen berstaen / dat ghy nemmermeer ons verlaet / de ghene die in v' goerheyt hopen / ende v' de eere bewysen die
v' raebhoort / nu ende inder ewicheyt / Amen.

Den xlv. Psalm.

Dese Psalm is een byplofslit Christi ende zynner Scheynepte / daer van dat de byploft Salomonis met de Dochter
Pharaons een Doobbeid' is gheweest.

Mijn hert wil nu een seer schoon liet boozt' zinghen / Want vanden Coninck salick byolick singhen /

Mijn tongh' sal zyn lof melden ouer al / Sneller dan een Schijner liet schijnen sal. Ghy zyt de schoons't
ouder ollen den menschen / Gheen soeter spzaeck als d' uwe cammen wenschen / Daerom maect' Godt dat v'
pder gheslacht / Daest ende p'ijst' ewewichlich dach end' nacht.

O ghy schoons't aller menschen tallen t'iden/
Berepdt v' end' goydet aen uwer ziden/
W' swaert seer' s' herp' / i' welck v' is een rieraet
Van uwen schoonen Coninckliken staet.
Clint op uwen wagh' zyt hooch verheuen/
Maer trunp'he. Want ghy hebt v' begheuen/
Tot waerheyt / trouwe / recht end' liefd' eenpaer
Daer dooz' sult ghy doen / dinghen groot end' swaer.
+ Iket uwe p'ien end' schichtet v' samen.
Sult ghy schie' en alle d' onghewoonten /
Dard' volck' weert oock daer met gheraecht ghemeen/
End' w'ert de Coninck ghehoofsaem mer een.
+ God end' Coninck uwen loel ghepsefen/
Is een loel die ewich verhoocht sal wesen/
End' v' s' chep'ter van uwe Maestep't.
Is oock een s' chep'ter der gherechticheyt.
+ Ghy haet dat quaet' end' benint' r'recht' gheslachtich.
Daerom O God / heeft v' myn God ghenadich /

Bouen allen met v' zuchden ogh' soet
Ghesalf' / daer dooz' hy v' wel reicken doet.
Van Mygh' Aoz' met Casser' rachtich/
streck' v' ghewaer' als ghy O Coninckmachtich/
Wt v' camer end' p'loogen thjoon gaet /
Daer peghlick' r' uwer eeren berep't staet.
P. W. S. E.
+ De dochters der Coninghen die ghy eeret
End' verciert / hebben uwen staet ghemeret/
Sock staet v' die byp'dt aen v' rechte handt/
Maer G'phies' gaur' geriet in haren standt.
Hoozt dochter / die de schoons't zyt de bronden/
Verstaet end' beneemt dat ick sal verconden/
Wilt doch bergheren v' volck' mit ghemeen /
Ja gantse oock uwe Waders hups' met een.
+ Want onse Coninck herlick bouen allen/
Heest in uwe schoonep't een groot gheballen
H' wil uwe heer zyn van nu dooz' traen /

End' ghy

End' ghy salt hent aenbiddén onderbaer.
 Soeich van Etyo in ríckghyn oueruloedich/
 Sal b' m' gauen schoon zeren oom ghelieed/
 Conincs doogter sal collich zyn moedich/
 Met gulden rúcken bereert ouerghedre.
 Met ghesichte elederen roedepder
 Sal sp' tot den Coninc wesen ghelepeder
 Met alle haer haer jonckvrouwen seer reyn/
 End' met der dienmaechden ghetal niet cleyn.
 Vol van vrechden ende byn van beuouwen
 Sullen se commen end' al e' saem aenschouwen

Den Coninc in zyn triumphe seer schoon/
 Daer hy heertich sal streken inden Thoon.
 Dies claecht niet dat ghy b' vanden moet later/
 Want dooz dit houwelich hoogh bouen maten/
 Sult ghy er ghye kinden lieftich end' sijn
 Die ewighelich koninghen sullen sijn.
 Ich wil uwen naem end' heerticheyde p'fisen/
 In ewicheyde, end' b' eere bew'isen:
 End' die volkeren sullen callet egde/
 Diouen end' dancken zjnde verbigde.

Ghebedt.

Alderbeste ende aldermáchtichste heere God, die om v' heylighe belosten te volbringhen, uwen alderliefften Sone
 ons ghesonden hebt, vooz onsen Coninc ende Verlosser; daer dat wy ons sae boeghen moeten tot der gheboort
 saemheyt van zyn woort; dat wy ons seluen ende alle vlescheleke begheren afsagande, moghen oofsahe wesen
 dar uwen bepligghen Name ouer alle de Wereld geeret sp' in den Name vanden seluen uwen beminden Sone onsen
 heere Amen.

Den ríbj. Psalm.

De Godsalighe singhen ende betrugghen met desen Psalm; hoe sterck dat haer ghelouoe sp' in alle teghenspoet/bew'ise
 dat God haer behoederis.

Als ons die noot ouertal crachtich/ Ons boecht end' heylis God almáchtich/ Sulckx bouinden wy in den
 noot/ End' hebben in hem troost seer groot/ Dies vreesen wy in gheenen dinghe/ Al waeret dat die Wereld be-
 ghinghe. End' die vrechten hen wiespen snel/ Int midden der Zeediep end' sel.

Al waeret dat t'water des s'leyps die
 pe
 haeser saem end' doek ouerlepe/
 Al waren te niet dooz zyn crachte/
 Vrechden end' steruoten gebrecht.
 Nochtans sullen de Beken reyne/
 Doch menighe clare Fonteyne/
 De schoone Stadt maken berijcht/
 Daer God in woont tot aller eide.
 S' s'kiden in haer woont God ghe-
 presen
 End' wil ewichelich by haer wesen.
 Aert falsche beweghen bootaen.

Want de heer wilts' alcht bysaen/
 Wel volckes is ons geweest seer tge/
 Conincrycken hen oock beweghen/
 Van haer ghecht, alsoo dat sechen/
 Verginghe b' eere end' hemel mer ee.
 W. D. S. C.

In sulche stoumen ende baren/
 Is met ons de heer der heylscharen/
 God Jacobs is onsen boecht bast/
 Teghen ghewelt end' ouerlast. (ken/
 Comt doch al wil sien end' bemere-
 Onses Gods groote wondererelich/
 Die hy hier op der Aerden doet/
 Ra' p'ne groote w'lsheyt gaet.

Hy heeft ouer b' aertiche int vreesde
 Ghesit die oogloghen seer wreesde/
 Lancen vanden heeft hy int r' lande/
 D'erniet, ende de waghens gebjande
 Werelt stil (speect hy) zjdt doch
 ghedachtich/
 S' n'ner grooter sterck seer machtich/
 Ick ben die God seer hoogh ghracht/
 Bouen aller menschen ghracht.
 Coetelich de God der heylscharen/
 Is met ons in stoumen end' baren.
 God Jacobs is ons een boecht bast/
 Teghen ghewelt end' ouerlast.

Ghebedt.

God de eenighe toelucht ende sterckts van de ghene die in b' hopen/ versekeren onsen n'we goet heyde/ en verstroke
 soe de caden ende aenflaghen van de boofde. dat wy moghen in vrede ende gheuechtheyt des gheests leuen/ om v' te
 dienen ende eeren alle den tyt van onsen leuen. v' bekennende vooz onsen eenighen beschermers ende Salchmaeker/
 dooz uwen Sone Jesum Christus Amen.

Den ríbf. Psalm.

Des v'holliche lofsaek was ghesongen als die Kerke ghebracht was tot Jerusalem/ de welke een ghetuygenis b' s'
 verbonns van dat God met synen volche ghemacht hadde. En alsoe een voozbeert der toecomte Christi in zjner kerke
 hen/ dooz den welcken God met zyn volck verbonn is/ 2. Cor. 3. Daerom gaet de Prophete oock voozder ende ver-
 cleaert; dat nu in dit verbont met allen de Joden; waer oock de Kerkerelike ende machtichste Conincrycken der Aer-
 den; souden begerpen warden/ die den waren God/ vooz haren alderhoorghsten God ende Coninc oock souden
 bekennen.

Als volck ghemeyn/ Slae die handen reyn. met vrechden te saem/ End' met sangh' bequaem. P'sal Gods
 Name goet/ s'ider heer end' ghenoot. Want hy is de heer/ Dien wy vreesen seer/ Den Coninc is hy/ Die
 als intoon toot by/ Sijn seer stercke cracht/ End' sijn groote macht.

De volcken gestete/ Onder ons ghewelt/ Sullen wy haest sien/ Die vooz ons haer hure

Wagghen met sootmoet/
Wailenb' ons te doot.
Hy is die Jacob
Tot zyn volck neemt op/
End' tot zyn erfdeel?
Ous bekieft gheheel/
Want hy als zyn kind/
Ous herlick bemind.
* Ous God seec quaect/
Srecket hem soo men siet/
Gheboort.

Met gheuch' hoogh op
In ee' big geschal/ (vaert/
Der Basupien al/
Die men lieflick hoogh/
Mer een soet arcoot/
Sintz nu opaner claer/
Gods ons Lanner claer/
Gaeheyt welbekent/
Want tot eicken ende/
Srecket hem soo men siet/
Gheboort.

Sijn macht end' ghebede.
* Sintz gy die cloeck zyt/
Want hem zyn alreyt/
De volcken voograen/
Gantschlick onderdaen/
Hy sit verciert schoon/
Hoogh op sonen thoon/
Die Princen dan naem/
Zijn hem ghegoolsaem/
End' zyn darcom hier/
Gheboort.

Dat sy werdt schier/ (meest)
Evoek Gods/ (minst en)
Die Abraham bieft.
* Onse God vol eer/
Is ons crachtich heer/
Wonen hen gheheit/
Die hebben gheweit/
End' seedi s onbeswaert/
Srecket hy by beswaert.

O heere God Coninck der Coninghen / die allen natiën van volcke houdt onder uwer subietrie / berloft ons wt den handen van alle de ghene die ons soeken wt te ropen / op dat een pghelick kenne de sojghe die ghy daeracht boozt / ende dat wy b' sanghen ende lof die v' aengyenaem zyn / verjalen moghen / dooz onsen heere Jhesum Christus. Amen.

Den xlvij. Psalm.

Ja dat Jherusalem die een boozbeelt der Kercken was / wonderbaerlick van een groote gheuerlicheyt berloft is ge weest / so heeft de Prophete daer ouer God ghedanct. Ende singt van die vasticheyt ende sterckheyt Zions / welck de heere hem vercozen heeft.

die heylighe Star boozwaer / Die God hem bekieft openbaer / Ist dat sy steeds ons wil bewissen / Sijn hee
lickheyt niet om volpissen / Zion gheleggen int t' Noort / Heeft onse God v' an nu boozt / hem geheyliget al bo
zen / In een schoon Lande wtvercozen / Daer in alleyn t' allen tijden / Moet hem dat Merrijck verblijden.

In haer Pateys is God beken /
Een bewaerde tot inden end /
Want de Coninghen spanden' samē /
End' ghewapent teghen haer quamē /
Sy hebben Gods cracht gheleē /
End' waren verbaeft mit dien /
Sy bloden mer groot vertzagen /
Heer verschijcht zjnd' end' versagen /
End' hebben mer angst end' beagen /
Men al in de blucht begheuen.
* Een smert gelijk des barsz noot /
Heefse beuaghen cleyn end' groot /
Gheleick als wan ghy met tempeleē /
De schepē bjeect / minst met dē meestē /
Wy hebben beuonden claer /

Dat ons boozseyt was boozwaer /
Te weren dat de woonstede /
Des stercken Gods vol van giede /
Is de plaerse daer met lusten /
Onse God ewich wil rusten.
* Die heert alsoo gemaect booztaer /
Dat ewichlick wel sal bestaen /
Midden in v' hups can men heere /
Die Konste wal merken seere /
Dies wert allesius verhepde /
Heer uwer noems heerlicheyt /
Wuen lof hoort men beuonden /
Oer al wt allen monden.
Drechte hant is beuonden /

Vol gherecheyt t' allen sonden.
* De Berch Zion is seer derlijde /
Oock houden biezach nu ter tijde /
De dochters van Juda lofweerdich /
Oer v' oordelen recht tweerdich /
Gaet rontsom Zion niet cleen /
End' reit haer torens met een /
Haer sterckheyt bemerkte end' achtich /
Sier oock haer maeren seer crachtich /
Dat Zion den naecomelingen /
Bekent werde doot dres dinghen.
* Want onse God heerscher oner al /
Ewichlick / Dies by oock nu sal /
Ous in dit teken wel ghelepen /
Tot dat ons de doot doer verschepē.

Ghebedt.

O Godt / alleene verlosser van b' kercke / die ons daghelicks soo veel merckelicke teekenen bewijst van de gonffe die ghy ons diaecht / met onse vanden te verbasen / ende alle haerlicke wercke boogstellen te niere tezenghen / continueert v' goetwillicheyt tot onswaerde / op dat wy verskeret zjnde / onder v' heylighe bescherminghe altjds is moghen hebben waer as v' te dancken / eeren ende louen / dooz uwen seer beminden Sone Jhesum Christus. Amen.

Den xlvij. Psalm.

De Prophete beschijft de vbelheyt ende dat grof onuerstand der sijncken ende machighen / welck herte tot den sckdom alleyn gheueghen is. Hy troofter oock de arme in haer benauchtend' ende beloofte sijn sekerlick een goet dat veel meerder ende bestandigher is.

Hy in sech' al / boozt end' wil doch staē / Ghy volckē al / coemt end' reed' hier boozt aē / Ghy gemeyn volc oock die als
Beerenleest / sijnck' arm' end' cranck' b' tot hoozen begheest / Wijsheyt sal b' wtspeken de mont mijn / End' van
verstantigere den vol zijn. Goede s'peken hoogh ick sonder beuelen / Ghy mijn harp wil ick groote dingen spelē.

Daerom sal ick mi in angst lof verstaen /
Al ben ick nu onreing' end' oock gheuen /
Vande boose die op wy hebben ghe /
Dat ick van hen tot niet woze ghezyacht.
Die hen verlaten op al haer groot goet

End' daerop dzaghen eenen hooghen moet /
Doch v' een Woerde hout d' andze niet mit lenen /
* Want God niet tot een kantfongheit gheuen.
* Can dat kantfom bait den mensche te swaer /
Hy can gheensius dat oplegghen boozwaer /

Al leet hy lang sonder int graf te gaen
Noch moet hy sulc allen laren ontfacien.
Dat de wyse steruen, men dachlijc siet/
Euen als de dwase niet groot bedijet.

Maer goet daer na desirten end' beswanden/
Wiernde/die sp noyt saghen noch en kenden.
* Doch is haren lust end' haer spieren al
Dat haer hups ewelijc daer biguen sal/
End' haer plaetsen die na hen sijn ghenaeint/
Mindre kindzen eruen sullen ontfacient.

Maer offe schoon hier hebben heerlicheypt/
Hy behouden die niet in ewicheypt/
Maer die pos'hanen gheacht groot ban staten/
Maer en als t'ber daer van end' alles laten.

P A S S E.

Niet dan ijdelheyt en is al haer doen/
Nochrans van haren kindzen cloeck end' coen/
Werd die gheprezen steets met grooten blyd'
Hy doen sulc na nochrans ist inn dan niet:
Met hoopen van en sp ter hellen gheyt.

End' werden boosjnrecht van der doot seer wiert.
Maer die boom sijn van herten end' van sinnen/
Sullen heerschen end' die boos' oertrinnen.

* Der boosheit roem end' stout heyt sal vergaen

Inde hellen biguen sp steets gheuen:
Maer daer van sal God my dringden recht/
En dat hy my neemt aen tot sinen knecht.

Dareom en vyeet niet als ghy siet oft hoozt/
Dat pemat igh wert end' ghy rocken boozt/
Want steruende daerht hy niet hem ghem haers/
Zijn eere weer oock niet hem niet begauen.

* Hy roothen hem in desen ouerualt.
End' pghien die die maers goeden moer:
Maer hy moeten tot haers Waders haest blien/
Daer's Gods heerlicheypt niet sullen sien.

Summa als een mensch coemt tot heerlicheypt/
Soo wert hijc booz sijn onuerstandicheypt/
Den berghelijc/grootlichs tot zjner bliuen
Welckens siel ende isf vergaen te samen.

Ghebedt.

HEmelische Wader/ende Behoeder van alle het menschelike gheslachte/en wilt niet gheboogen dat wy so berwoeg
Hiel souden sijn in dese aerthe berganelike dinghen/daer de kinderen van deser Wereld alle haerieder verles-
herheyt ende ghrustheyt opstellen/dar wy niet alchts en fouden bekennen onse booscheydt ende elende op dat
wy dooz onse ondachbaerheyt niet woden rechtuerlijck berooft van de v'ucht der hope die v kinderen in v al-
lesne hebben/booz uwen Sone Jesum Christusum. Amen.

Den I. Psalm.

Dauid boozsejt hoe God booz sijn Euangelium beroepen soude/alle gheslachten der volkeren / van den welcken hy
niet en soude heyschen wterlicke offe handen/maer bekennisse ende der condinghe van sijn goet heyt. Hy verachtet
oock die/die hencomen vander ouderhoudinghe zjnnes Godstiens/sonder int heste geraecht te wesen met eenen God
lichen guet ende liefde.

G

Ort die der Goden heer is/ spieken sal / End' t'sanen roepen dat gantsch Ardtsche dat / Vanden Oys-
ganch tot den steberganch breedt. Wat Zion coemt Godt die daer is dreteert / Met heerlicheypt end'
schoonheyt hooch gheprezen. Onse Godt coemt, die niet sil en sal wesen.

Booz hem gaet een sel bestindende vper/
En groot onweert coemt met hem tot hier/
Hy sal hemel end' Aerd' aanspoken wel/
End' zjn volck reytgen, segghen de seer siel:
Verlaemt my mijn heylighen / die mer vertrouwen/
Gheeren end' myn bebout onderhouwen.

End' ghy hemels siel inelden ouerheyt
Gods des sterhters groote gherechticheyt.

Hoort myn volck ick spiech v aen int ghemeen/
Ick ben v God/ daer is oock anders gheen/
Ick sal v niet straffen om v noch aen/
Die ick hebbe ghehepcht ban uwen handen.

Want v pet te nemen heb' ick gheen noot/
En noch bocken tip cleyn oft groot/
Want al het veet de bofschen dat is myn
Gock de Dieren ja die voghelkens cleyn.
Op den berghen ja die voghelkens cleyn.
End' t'ghouere des v'lets is myn alleyn.

P A S S E.

Al hongherde wy ick en sept v niet/
Want d' eertgheis myn met al datmen siet.
Meynt ghy dat ick offen die sch' eten moet/
Ofst tot bianck behoude der bocken bloet?
Neen ick/maer offert danck seggingh' mer singhen/
End' wilt v beloften doen end' volbringhen.

Ghebedt.

HERE/rechtuerlijck sichter van alle de Werelt/die ons ghegheuen hebt uwe heylige Wet/om ons te regeren na
uwen wille doer dooz v gruaide dat wy verloouhende alle godloof heyt en gheuep' sijn. v mogen dien' mbria
Gheest ende waerheyt v allewie in onser noot aenroepen mogen of wy en gheuep' sijn. v mogen dien' mbria
uwer salicheyt opubare die ghy ons beioeft hebt, dooz uwen lieuen Sone Jesum Christusum. Amen.

Den II. Psalm.

Dauid na Dias boodt sijn sonde bekennende, Biddet God/ dat hy die hem bergheue/ende hem synen Gheest merbe
C 13

heyle: Op dat hy bootaen van sonden beurdt werde. Hy verbiedet hem andere menschen te leeren/en booz Jerusalem (die de ware Kerke Godes is) neersichlick te bidden.

Maerformt u oec my armen sondaer / Heer na uwe goetheyt niet om volghen / Wilt my dit mael v genade
 be wisen / End' gheeft my mijn sonde groot en swaer. Wascht my O God / maect my supuer end' claer / Van mijn
 leelicke stinckende misdaden / Die my booz v ontrepn makē boozwaer / Kerpnicht my dooz t'water uwer graden.
 † Want dooz veel claghens mijn hert my berisout /
 Als ick (och arm) ghewoel mijn groote sonde.
 End' dat meer is booz my staen t'lecker stonde /
 Jhdjn sonden al / dies ick heer den benout.
 Dooz v end' teghen v heb' ick misdaen /
 Dies sijt ghy rechtheedich in uwen weghen
 Als ghy imp strafte end' te gronde laet gaen
 End' maect verchaemt hen die v spzeken teghen.
 † Ick weet wel / end' moet bekennen booztaen /
 Dat ick in ongherechtheyt den ghebozen /
 Oock staet imp dit tot alle ege wel boozen /
 Dar mijn moeder in sond' my heeft ontfaen.
 Ick weet dat ghy lief hebt end' begheert seer /
 Een hert dat gheheel is opgericht end' goetlich /
 Twelck ick niet heb' ghy hadt / dien ghy O Heer
 Dwe wiffheyt openbaert oueruloedich.
 † Ghy sult my mer sijn Heer maken repn /
 Doo sal ick gheheel supuer zjn beuonden /
 Ghy sult afwaschen mijn smecten end' sonden
 So werd' ick witter dan snee int ghemeyn.
 Ghy sult my doen hooren bliscap end' vuercht /
 End' imp van nieuws uwe goetheyt ghepeuseu
 Bewysen Heer / Van sullen seer verheucht /
 Al mijn beenen end' al mijn crachten wesen.
 ¶ V B E
 † Ghy hebt langh ghenoech ghesten mijn misdaet /
 Wilt doch v toornich ghesijc t' daer van wenden
 End' verghheet imp (die v ben vol elenden.)
 Jhdjn hoofhept al end' oock dief sonde quaet
 O God mijn schepper / schiep sonder bedrjacht /
 Een repn hert in imp / end' een nieuwe leuen /
 End' op dat ick v wel behaghen mach /
 Wilt imp O Heer eenen nieuwen gheest gheuen
 † Ick bid' v / werpt my niet van aensichjn
 End' op dat ick beslupte mijn begheeren /

Ghebedt.

Heere God / gheheel goet ende almachtich / die om te voldoen uwe heylighe belosten / ons ghesonden hebt uwen
 heyt v an zjn woort / dat wy ons seluen ende alle vleeschelike v gheertten verloocheneuden / mogen oos sake wesen /
 dar uwen heylighe sjaem alle de werelt dooz bekent sp / in den name van den seluen uwen beminden zons / onseit
 Heere / Amen.

Den vij. Psalm.

Mit desen Psalm werpt David te ueder den ha ochmo et dan Doch / de welke hem daer in roemde / dat hy des Heer
 en Priesters beraden hadde / 1. Samuelis. 22. Ende is verskert dat Gode sulck een boosheyt niet onghelckraft
 laten en sal.

Eght ghy Oplan / waerop ghy bouwtet / Mit ghewelt end' boosheyt / Hoe staet ghy soo / ende betrouwet
 Op v ongherechtheyt / Nochtans is Gods bystandicheyt / Ons daghelic vercept.
 † Wong' alleyn schadet end' quellet /
 End' is tot aller tijt /
 Als een Schecernes seer wel gestellet /
 Dat seer schewelich sijt /
 Op bemuit balscheyt end' dat quaet /
 Maec dan t'recht mer der daet.
 Om woordē die seer comē schadē /
 Te spzeken zjt ghy suel /
 Maec God sal v straffen end' smaden
 Ghy balsche tonghe sel.
 Ghy wert doozsieden end' bedrjucht /
 Ja wt v plaats gherucht.
 Ghy boose / ghy wert wtgehoutē /
 Tot de woertel met een /
 Twelck de byzome sullē aenschouwen /
 Mer een gheest niet cleen /
 End' lachende met uwen bal /
 Sullen sp spzeken al.

Psalm. Lijf. en Lijf.

Dit is hy die niet heeft bezogen/
Godt tot zyn hulp' alleyn/
Maer op zyn eckommen al bozen/
Scheid' hy zyn hert oerpein:
Op heeft hem gesecker met boofheyt/
End' ongerechtigheyt.

Maer ick die nu ben end' sal wese/
Alleyn staet ende coen/
Op Gods goedicheyt hooch gepre/
Als een olifboom groen/
Sal gheplant zyn midden cenpaer/
Van Godes huys erbaer.
Ghebedt.

Da sal ick booz dees wjake heere/
b stredts yeggen boogtaer/
End' op b vol ban macht end' eere/
Gronden end' bliuen staen.
Want b goerheyt veer goets doer sal/
Wien volck ouer al.

Arnhemertighe Wader/ die niet en begeert de doot van den Sondar/ spijpder uwe goebertieren heyt/ ouer ons/ ende
Wasscher ons ban alle de sonden die wy bedreuen hebben reghen uwe sijnreysen/ so lange als wy gheuerst heb-
ben in dese werelt/ Schryp in ons een reyn herte/ ende versterck ons van daghe tot dage/ dooz de cracht van u-
wen heylighen Gheest/ op dat wy ghehelech tot uwen dienste ouerghen/ ende gheueyt zynde/ uwe lof souden mo-
ghen verconighen/ dooz Jesum Christum/ Amen.

Den liij. Psalm.

Dese Psalm hout ruen dat selse in/ dat de veerthiende doer. Ende singt op de selde toon.

Handwritten musical notation for the beginning of Psalm 14, starting with a treble clef and a key signature of one flat.

Je dwaes die spjeect in zyn herte seer quaet/ Daer is geen God: End' hy berwoest midt desen/ Sijn le-

Handwritten musical notation for the first line of Psalm 14.

uen gantsch booz zyn grouwelick wesen/ Daer is niet een die niet t'wooft of die daet/ Wat goets begaet.

God des hemels de werelt ouersiet/
Ende bemect de menschen hier te lande/
Of daer een is die met goeden beraden/
Om Godes goetheyt te loecken hem deniet/
Welck niet gheschiet.
Alles ghemect/ hy vint dat is int ghemeyn
Al as wjcken/ end' gaen op boose weggen/
Groulick zynse/ ja tot quaet gantsch ghemeyghen
Die wat goets weret en is onder hen gheen/
Ja niet tot een.

End' alrijt om aen t'roepen s' Heeren naem/
Zijn onbequaem.
Sonder reden zynse beureest gaer seer
Want God die gheert aller panden beuten/
Dewyl dat hy die al beracht mer reuen.
Ghy sult her/ noch aendoen Zion reer/
Schaud' end' onier.
Och dat die hulp' onse/ Israel/ Heer.
Quaen' wt Zion/ end' dat God wt t'berlanghen/
Wilde verlossen zyn arm volck gheuanghen/
Israel end' Jacob/ souden in eer/
Verbigdt zyn seer.

Sijn ban die boofse dwaes al te saem
Dat se niet van quaet doen sonder afkeeren/
Die mijn arm volck als dat byoot gantsch verterren/
Ghebedt.

Heere God/ fontepne van alle rechtuerdicheyt/ die veruoecht alle Godloofheyt ende quaerheyt/ doodet dooz de
cracht van uwen heylighen Gheest/ alle de verdoeffnisse die wy wter nature hebben/ en verlost ons van alle dwa-
linge en verkeert heyt/ op dat wy niet verwoert en werden in den bal ende rechtuerdige straffinge der Spotters
ban uwen woorde. Ende vermadens van uwe goetheyt/ die ghy ons bewijst in uwen seer beminden Sone Christo
Jesu alleme onsen Sachmaker ende Verlosser. Amen.

Den liij. Psalm.

Dauid selt hemselfen hier allen Christenen booz ooghen tot een exempel eens menschen/ die onbeweclhich staet op
Godes belouwenissen/ ende verhaelt het ghebedt welck hy bede tot God/ als hy vercaiden wert dooz die van Ziph alsoe
1. Samu. 26. staet.

Handwritten musical notation for the beginning of Psalm 137, starting with a treble clef and a key signature of one flat.

Och Heer almachtich helpt doch my/ Dooz uwen Naem end' sterckte crachtich: Aemt mijn saeck aen

Handwritten musical notation for the first line of Psalm 137.

weest mijns gedachrich/ Daer uwe macht verseghnen brj: Ghebet dat ick nu doe verhoort: Wilt Heer mep-

Handwritten musical notation for the second line of Psalm 137.

ghen tot my b oogen/ Op dat ghy moecht goedichlick hooren/ Die woorden die ick byzenghs boozt.

Met een wjeet hert/ so eick wel siet/
Comen my nu toe mijn vbanden/
Ja mijn leuen zynse ghesanden/
Op hebben Gode booz ooghen niet.
Aochtrans doet God my onderstant/
Dooz hulp' die hy my heeft bewesen/
Hy is by my in allen desen/
End' onderhout my met zyn handt.
Op ist die daer doet ballen swaer/
Op mijn vbanden al zyn plagen/
Ghebedt.

Als sy van hem werden verflaghen/
Van weert uwe trouw' op enbaer.
Van sal ick bydwilich G' Heer/
Een byotick offer b toebinghen/
Wien Naem louende mer siinghen/
Die vol goerheys is end' vol eer.
Ghy hebt my wt noodt end' ghepyn/
Verlost end' my laren aenschouwen/
Mynen lust in dat swaer benouwen/
End' de straf der vbanden mijn.
Ghebedt.

Almachtighe God/ die niemmer en verlaet de ghene die in b hopen/ Aemt so onse sake in handen teghen alle
onse wederpartien/ die seer grouwelick zyn dat sy verstaen moghen/ dat teghen b is dat sy verstaen: en roont ook
uwe goeder nietheyt tot de ghene die ons vernimen/ op dat wy alrijt moghen hebben waer af b reloyd/ dooz on-
sen Heere Jesum Christum/ Amen.

Den li. Psalm.

Dese Psalm houdt in ghebedden ende clachgheden/ van dat gheweldt dat Dauid aemgheden is gheueest/ daer
4 uij by als

hy als een Boosvader berouicht was. Hy beghreert dat God hem ghenadelich verlosse/ ende de boosheyt ende wrede
heyt zijner vbanden kraffe.

O Heer wilt mijn gebed verhooren/ Keert niet van mijn smeekē v ooren/ Dat ick v O God doe gesadich/ Siet

mp doch aen/ hoorjt mijn gewach/
Mijn batenē mp diepjt end' plage/
Maer den boosen die mp na taghen/
baer gesticht heer vol loofte teken/
Op mijn schade uersich bedencht/
Ick ben van hen beuoloch gecenen/
Hare ghenoe is mer toerit onstreck/
* Mijn heer is vol bā angst end' beud'
Vol doortlicke beesē is mijn leuen.
Ick ben verbaest end' seer verslagen/
Mer schrickē end' benaucht groot/
Ben ick nu bedecht in den noor/
* Dies moet ick v Heer alsoe claeghen.
* Och oft mp blugelen toe quamen/
Als dupkens die daer blieghen tsa-
men/
Op dat ick nu moght werch gheaken/
End' haest ergens wel beugdt zjn:
Ick sou'd' blieghen in een woerkin/
Ende daer mp en legher maken.
* Ick sou'd' mp haest verken ter zijde/
End' booz' dese stormwin' mp vanden/
Tot dat hy waer' vooz' by gheleiden.
Maect Heer onens daer conze snel
Verderfse want van ghewel' sel/
End' van onrecht zjn vol haec stede.
* Moerwillich gewelt t' allen sondē/
Ic binnen haer mieren gheuonden/
Maect arbeyt end' al sulcke wercken/

Want ick sucht end' daer mijn geclach/
Sreecht end' oock georte boosheyt
lieghen bedrieghen listicheyt/
Heer seghen by hen so men can merckē.
W D S E.
Waert dat mijn vband die ick liebe/
Mp vernoloch' end' alsoe schende:
* Mer dat die mp mercklich beniden/
Mp benauden/ ick sou'd' booz' waer/
Mer lighen oft hier oft daer/
Booz' hen mp bergen end' hen mēde.
* Maer go die alleyn pleech t' wese/
Mijn ghesel' end' vrent tot ghelefen/
Mer mp waert les end' aenghenamē/
Mp wist bouen dien mi n' seer eer/
Mp wandelen sijn met bescheer/
Ja ghinghen in Gods huys te same.
* De doort' moets' al haestlick halen
End' datse oock leuende dalen
Ter hellē: Want onrecht end' schade/
Wont onder dese boose rot/
Maer ick aeroye mpnen God/
Mp v bescheyt booz' zjn ghenade.
* Des moeghens vzech booz' den
daerchrade/
Smiddaechs en ooc des andrs spade/
Wid' ick Godt end' hy sal mp hooren/
End' ick sal booz' hem zjn vberuyt/
Van desen booz' ghestelden strydt/

Tot v schey ick: Weel mp genadich-
End' van hen al die mp beuolochē.
* Vonbewerlichē God ghenadich/
Wiens rick ewerlich blifft gesadich
Salse straffen van haeren souden/
Want sy God nien en belesen gaer/
Maer zjn bechert bechoet booz' waer
In haec rechte end' loofte vanden.
* Des schalcks handen staen met bez
laughen/
Om zhen vrent listich te v anghen/
Terghen t' gheen dat hy heeft gheswo-
ren.
* Zjn woorden zjn als boter soet/
Mochtans neemt hy in zjn ghenoe/
Maer dan twisf end' onbede bouen.
* Zjn woorden zjn soer tallen rēde/
Als oym: maer nochtans sy sghen/
Als sweerden scherp zjnse gheader.
Werpt v soght' op God/ soe sal hy
V helpen end' niet dulden by/
Dat ghy mer onruste wert beliden.
* Ghy sult die boese Heer almachtich/
Zden cupl drep werpē seer crachtich/
Die bloetdoztighe weede honden/
Comen booz' waer tot der heist niet/
Harec daghen alsoe men ster:
Maer ick hoep' op God t' allen ston-
den.

Ghebede.

Rechtneedige Vader/ in alle v ooz' beelen die gheboecht dat wy twendich en twendich ghequelt werden om te
versoeken onse gheduldicheyt/ Verloft ons van alle onse vbanden/ ende ontdeckt de quaetheyt en ghebedenicheyt
van de gene die dooz' soete en sehoone woerde/ hen wterste beste doen om ons wt te roepen: Maect diercch haec
lieder coneyl/ verrojt den tyt van bentieder leuen/ en t' hooft bentieden dat ghy gheen behagen en hebt dan in de gene
die in v hopen/ booz' wven seer beminden Sone Jesum Christus/ Amen.

Den Lij. Psalm.

Dese Psalm is een beschuldighinghe der lasterligheden ende des beruyts/ dat David eenen tyt ghebeyghen heeft/ en oock
een dancksegghinghe. dat hem God daer van verloft heeft.

O Afserint v mijns/ die nu bentout ben seer/ Want ick ben schier half verlosden/ ja meer/ Wanden Schalck die

mp belegheert O Heer/ Die mp kredes wil bescreyden/ Mijn vbanden schenden mp met verbliden/ Weel zjn
baer mp teghen aen allen zjden/ Maer als wy Heer vzele quelt in mijn liden/ Tot v sal ick dan gaen.
Ick sal God lofsanghen singhen booz' aen
Van zjn belost end' op hem sal ick staen/
So can mp niet doen vzeelen noch verstaen/
Wat de menschen booz' stellen.
Mijn woorden al/ verkeeren bees gheleiden
Tooz' naemlike daer van dafse t' samen celen/
Ja/ hoe sp mp plagen sullen end' quellen/
Mer al haec stercht end' cracht.
* Sp rottent' saem met ghewelt onbedacht
Sp loeren end' bespieden dach end' nacht/
Mijn ganghen ende soeken in haec macht
Te hebben en mijn sel repne.
* Sp haer listicheyt staet haer hoep' alleyn.

Die mp kredes wil bescreyden/ Mijn vbanden schenden mp met verbliden/ Weel zjn
baer mp teghen aen allen zjden/ Maer als wy Heer vzele quelt in mijn liden/ Tot v sal ick dan gaen.
Sp menpen daer booz' t' ontcomen ghernepne
Maer ghy here booz' v straffe wert clepue/
Den sulcken doch verlaet.
W D S E.
Ghy hebt ghereit mijn bluchren vzech end' spaet/
In een flesche mijn tranen ghy ontgaet/
Mijn liden mijn benaucht heyt ends' maect/
Hebt ghy Heere op gheschreuen.
Als ick v bidde/ so loopen end' beuen
Mijn vbanden zjnne dan verdrēuen/
Wils seker/ want dooz' v God verheuen
Sal ick wesen beruydt.
* Gods belofte roem ick vzeet ende wēy/

Die mp kredes wil bescreyden/ Mijn vbanden schenden mp met verbliden/ Weel zjn
baer mp teghen aen allen zjden/ Maer als wy Heer vzele quelt in mijn liden/ Tot v sal ick dan gaen.
Sp menpen daer booz' t' ontcomen ghernepne
Maer ghy here booz' v straffe wert clepue/
Den sulcken doch verlaet.
W D S E.
Ghy hebt ghereit mijn bluchren vzech end' spaet/
In een flesche mijn tranen ghy ontgaet/
Mijn liden mijn benaucht heyt ends' maect/
Hebt ghy Heere op gheschreuen.
Als ick v bidde/ so loopen end' beuen
Mijn vbanden zjnne dan verdrēuen/
Wils seker/ want dooz' v God verheuen
Sal ick wesen beruydt.
* Gods belofte roem ick vzeet ende wēy/

Dies sal ick hem loven gijnde berijstet/
Want hy sal mi gheuen na deser tijdt/
Wat hy beloest waerachtich.

Mijn hope staet op mijnen Godt almachtich/
Ick byeels gheen lijfen der menschen crachtich/
Maer ick heb' Heer mijn belofsen eendachtich/
U ghebaen met oormoet.

Die sal ick betalen haest met der spoet/

End' b' pissen so ghy wert zijt heer goet/
Om dat ghy mi ghenadeelick behoert/
Dó o' den val' onser steruen.
Ghy bewaert my' dooz' t'f'ghadelich verberuen/
Dies wandel ick met dat volck uwer ruen/
Dooz' v' ja mer ben dien ghy laet verwerken/
O' heer b' claerheyt saer.

Ghebedt.

O God/ alleene de bystant ende troost van alle arme bedruckte menschen/ doet te rste de aenflaghen van onse byen den endelaet uwe Daderlicke goetgheyt gheware werden die ghen die hen betrouwen op uwe belofsen. Eft veracht onse ghebedt niet. maer weest ons ghenadich inden tijdt der tribulatie. op dat wy dooz' de besekertheit van uwe gunste clockerich moghen bereygen het ghewelt van den boosen/ ende b' eruelichlick dencken/ van dat ghy ons verloft hebt wt alle perijckel/ dooz' uwen Sone Jesum Chystum/ Amen.

Den Lxvij. Psalm.

Dese Psalm berhaest coyrelick de benaunheden in de welcke Dawid Gods bystant ende hulpe onderuonden heeft/ waerom ghebedt. Daerom so begeest hy hem om Godt te danken ende te louen.

Afsermt v' heer/ ontfermt v' ouer mi/ Want ick betrou op v' met herten blij. Tot dat de boose bergaen sullen

wesen/ Sal ick althet mijn toelucht nemen bij/ Onder uwe bleughelen heer ghepfezen.

Tot den hoorstien Godt mijn stem comen sal/
Tot hem die een eynde maect mgus liden sal/
Gods goetgheyt en' waerheit sullen hen t' sauen/
Verbinden tot mijn hulp in die misaal/
End' hem/ die mi verbinden wilt besdamen.
Mijn siel is int siddien der keuten siel
Hy hebben omringhet moogthanders sel/
Scherp' als spiefen end' ppen zyn haeranden/
Haer tonghe ghegriecht den waerde seer wel
Want se' scherp' sigtet end' moecht alles tot schanden.

P A S S E.

Verheft v' bouen den hemel o' heer/
Laet ouer al verhepdt wesen v' eer/
Hy stellen stricken allen mijn ganghen/
End' sp' verdzucken mijn siele gaer seer/
Hy gcauen eenen rupi om mi te banghen.

Maer sp' zijn inden rupi diep nu ter tijdt/
Gheuallen/ dies is mijn heer seer berlijde
End' lacht zijnde ghebedt tot desen stonden
Om uwen lof te singhen zeebt en wijdt/
End' dees besloefsingh' al sine te beronden.
Dies zijdt wacker mijn tongh' end' mijn ghyroet/
Straet haest op' psalter en' mijn harpe saer/
Des moighens seer b'oech wil ick mi op maken/
Heer om te verhepden v' eer goet/
In allen landen end' in allen spaken.

Tot den hemel steect haer uwe waerheyt/
End' tot de wolcken uwe ghetrouheyt/
Verheft v' heer/ laet v' cracht sien op deerde/
Thoont dat in hemel allen v' haerheyt.
Doet dat v' eer ouer al ghemercht werde.

Ghebedt.

Herre Godt die ons v' eulen hebt dooz' v' te wandelen in oprechticheyt des herten/ maecht dat de boose menschen die vol bejoch ende valsche praetjcken zijn/ ons niet en hinderen nae haer lieder quaden wille. Maer dat de selue wandel werelt ghenomen zijnde wy moghen bliuen als buchtbaenhe boomen in v' hups/ dooz' uwen eenighen Sone onsen Heer Jesum Chystum/ Amen.

Den Lxviij. Psalm.

Dawid zijnde onrechtelick beschuldicht/ gheest ghetropgheweide van zijn onschult/ Ende bidde/ dat Godt hem wilt dase by besgermen ende onderhouden.

Hy haedts' heeren laet mi doch hoozen/ Die mi teghen zijt alle gaer/ Segt mi eens ter trouwen dooz' waer/

Ist oock rechte dat ghy v' neemt dooz' seer/ Segt ghy Abams kindjen wel aen/ Soecht ghy recht te doen pbermae/
Och naen ghy/ Maer in uwe' dazg
En bedencht ghy niet dan boosheyt
End' allelepe ongherechtheyt/
Maer v' valsche maten end' waghjen.
De boose sijn van God so saen
Veruermen/ als sp' t' leuen onsaen.

So haest sp' veruermen die leuen/
Dooz' leugenen wicklen sp' af.
Hy gaen swanger met ghift seer straf
Als een slanghe tot quae begheuen/
Als een Aec' boos die niet hoort/
Des ghefangs niet en enkel woont.
Hy wilt de Toemmer met hooft/
Hoe lief end' schoot dat hy onsp'ceet/

De keel end' tanden heer hem bzeet/
Dooz' v' cracht die ghy pleecht r' o' hooz/
Bzeet hen de taubf' want so se' / 18/
Zijn sp' als ionghe keuten siel.

P A S S E.

Als water dat daer bloept op aerde
Sullen sp' oock van selsa bergaen.
Haer ppen dies se' schieten saen/
Sullen t' samen ghebyoken werben/
Hy werden haestelick versmacht/
Als stercken die niemant en acht.

Ghegich een ont'dich kin' deruut/
Eer den dach siet oft Sonnen schijn/
Ghelick oncppe v'zuchten sijn
Haest bedwigt/ also oock verberuet/

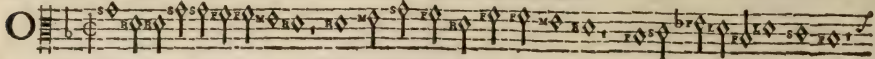
Godt die ionghe doozjen met saert/
Eerle sijn werde end' gaerich' quaet
Da sal die byome verberuet wesen/
Die met benaught v' te beuenen/
Sien des Godt' loofen bergaen/
Dooz' de wiake Godes ghepfezen/
Hy sal hem baden in dat bloet
Die rechteerdighe sal niet lijden/
Te bercefs' dat is openbaer.

Hy sal sulen ghenuten hier naer/
End' h' seer heerlick noch berlijde/
Want en richter sal die Godt mijn/
Ouer goet' end' quade sijn.

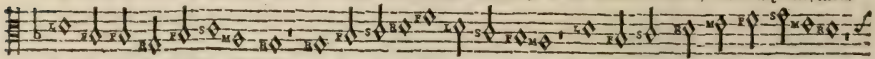
O Heere/rechtueerlich sichter van alle de werelt/wien kennelich is de quaetheyt ende wijsheyt der vanden ban uwe kerke / bedwingt haerlieder lasterlingen / verneerdert haerlieder houderde / ende indrife af van het ghebel der leuenden / op dat de rechtueerliche siende de grouwelicke wake die ghy neemt op v vanden / meer ende meer moghen gehoert werden om uwe rechtueerlicheydt ende goetheyt vernact te maken / met groot te maken uwen heylighen jaem, dooz uwen Sone Jesum Christum / Amen.

Den Lix. Psalm.

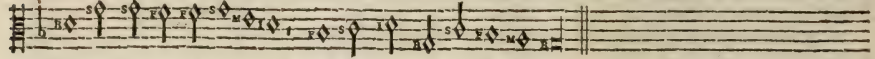
Dauid beleght zijnde van Saul / inde wterste beuau theyt / roept tot Godt ende berupcht / dat hem onrecht gheschiedt. Gp bidt hem om bystant ende hoert dat hy noch verhoort sal werden.

O

Heer ick ben van mijn vanden / Omringt / verlost my wt haer handen. Van de Wo of e wilt my ontslaen /

Die wt haer na mijn leuen staen. Vanden hoofdader wilt my byden / Die niet dan quaet soeckt t'allen tijden /

Vanden bloedighen hauden sel / Deses Bloetjonts verlost my siel.

* Want siet sy loeren nae mijn leuen / In een verbondt sy hen begheuen / **A**ls die sterckte van ghen sulcx aen / **D**aer ick hen niet hebbe misdaen. **W**aertoe ist datse hen nu stellen / **O**p datse my t'onrecht quellen **D**ies waert op heer end' daer in siet / **D**oozoemt my doch in dit verdriet. *** Ja ghy O Heere** bec heyt cracht / **D**ie Israels God zijt vol machten / **W**aert op / siet doch wat nu seer to / **A**lle volcken end' heyden doen.

Weghst doch heer bidt geen genade / **D**ie wt moerwillen doen dat quade. **S**uachtse jnuse hier end' daer by een / **E**nd' huplen als handen onrecht. *** Om her garen sy t'faem niet quaets** speken

Haer woogde als sweerd scherpe stekē / **S**y legghen onder hen midts dien / **D**ie sal ons hoozen ofte sien: **H**aer ghy sult haer roemē O Heere / **H**aecht ons enmael bespotten seere / **D**ie hoochmoedighē sult ghy daer / **W**elachen heer int openbaer.

* Sonder v is heer haer macht geene **D**aerom begheef ick my allene / **T**ot v heer die mijn toelucht zijt / **E**nd' mijn bewarigh' taller tijt. **G**od wijs goetheyt ic heb' gemaeket **D**oozoemt mijn ongeluck en maket / **D**at ick noch mijne lust sien sal / **A**en mijn vanden overal.

W D S E.

Haer laetse niet doot sijn gesmetē / **D**at die mijne sulcx niet vergheten / **H**aer verstroytse doot uwe cracht / **O**uer al end' maectse veracht. **H**eer die onse schilt zijt benonden / **S**laets doot v cracht gantsch te grode **H**aer lippen sonden seer groot / **D**erbieuen recht angit ende noot. *** Verkercht' in haer hoochmoedich** wesen /

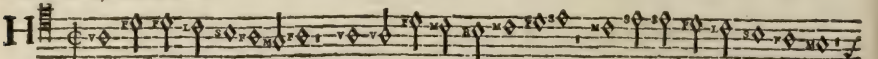
Haer doofheyt is hooch opgherese / **A**lle haer doen is int gemen / **B**loeken ende lieghen met een. **L**aet uwen toom wesen ontfreken / **W**ilte verdoen end' gantsch byke / **W**erdest' in onghenaden heer /

Ghebed.

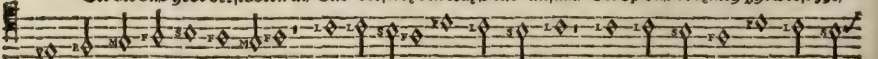
O ase God / die behaghen hebt inde onnooselheyt ende onzachticheyt van de ghene die wt alle haerlieder herte practiseren / doet haerlieder boose boozemmen te niete / ende berooftse van alle eere / op dat sy moghen weten dat ghy onrecht zijt in uwe kerke ende gunstich den ghenen die hen betrouwen op uwe saechmoedicheyt / dooz uwen sees beminden Sone Jesum Christum / Amen.

Den Lx. Psalm.

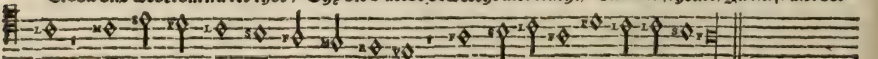
Dauid bekennenbe dat alle die ouerwinnighen zijnder vanden van God hercomen / versekeret hem dat hy tot ds eyde be sal onderhouden werden.

H

Er die ons hebt verstootten al / End' verstroyt in cups end' misua / Die op ons toomich gheweest zijt /

Troost ons wederom nu ter tijdt / Ghy die d'aerde beweecht met cracht / End' die scheurt / Ja elist met der

macht: Wilt haer schaed' end' bzeucken ghenesen / Want gantsch veruallen is haer wesen.

Ghy hebt v botck swaetlich gereneet **S**oo datse sijn gheualen slecht / **G**ademe cupelwijn ghezoencht / **H**aer ghy hebt wades opgheracht / **E**n taechen uwen knechten t'faem / **D**ie troulich vzeesen u wem jaem / **D**at sy

Dat zyt hoach wt'stekē end' thoonen/
End' sekerlick daer onder woonen.
† Op dat heer b' gheleefte volck sp/
Vanden vbanden ghemaectt byp/
Soo helpt ons met v rechte hand/
Goozt mp in desen armen stand.
Maer Godt wur' zynen thoon heest
Verhoort en ghemaectt seer blyp. (mp)
Sichem sal noch myn erfsoel wesen/
End' Suchot dat schoon dal gepseisen/
P A W S E.
† G'ghehele lane Gilead reyn/
Sal mp ghegeuen zyn alleyn/
Van Manasse t' g'gheele goet/

Sal myn wesen met oueruloer.
In Ephraim met zyn volck al/
Mijn hooft ick leestick rusten sal/
Juda sal oock zyn besghelecke/
E'boognaemte vā myn Coniuercke.
† Maer Moab sal zyn met oneer/
Ick en achte hem oock niet meer/
Dan een waschwat' daer in dat myn
Voeren sullen ghewasschen zyn.
Edom acht ick met zyn volck loen/
Maer beter dan myn oude schoen.
Philistea sal met ghesanghen/
End' mit eerbiedigh' mp ontfangen.
† Wie gelept mp vā dat volck myn/
In een stadt daer ick byp sal zyn/

Die sterck is? wie sal wederom/
Mij byngheuen in dat lande Edom?
Sult ghy dat niet doē heer hier na/
Ghy die ons verstoort hier end' daer/
Ghy die ons versten leghe hoene/
Maer ginge also ghy pleecht te doene?
† Doet ons bystant heer indē noot/
Tegehen den gheweldighen groot/
Want menschen hulp' so men nu siet/
Zs inden noot veel min dan niet.
Maer God sal ons maekt seer sterck
Tegehen ons vbanden int perck/
Hy sal bertēden ons vbanden/
End' die t'samen byngē tot schandē.

Ghebedt.

Heere Godt/ die niet en begheert de doot vanden armen Sondaer/ maer dat hy hem bekeere/ en wilt ons niet straffen naer de straeffte dat wy uwer rechtueerdicheyt / maer stoat ban ons dooz uwe cracht / alle de ghene die teghen ons opstaen / op dat wy alle ons betrouwen stellende op v alleen / souben moghen victorie betwēuen / om v daer af te dancken / dooz uwen seer beminden Sone Jesum Chrystum onsen Heere / Amen.

Den lxxij. Psalm.

Dauid verhaelt / dat zyn ghebedt is verhoort gheweest / Ende dankt daerom God / versekerē zynde / dat hy inden toecomen den tijdt oock sal verhoort werden.

Is ick roep / verhaet myn reden / Myn ghebeden / God thoozt int gemeen / Myn siele beswaert met angst
seere / Tot v Heere / Heest harei toelucht alleyn.

† Op een steenroots Heer ghepseisen
Laet mp wesen
Ghesiet / daer ick byp zyn sal.
Ghy zyt myn toelucht bewonden/
T'allen stonden/
Tegehen myn vbanden al.
† In uwen Tempel seer schoone/
Is myn woone/
Althdt e' Godt mer oortmoet/
Onder v bleugheleyn zynde/
Ick beume/
Toelucht end' bescherming' goet.

† Want ghy geest mp Heer ghenade
End' ghefastich / (dich)
Al myn begheerten niet cleyn.
Want ghy laet mp Heer toecomen/
Alder vanden/
Erfheyl / die v b'pseisen reyn.
† Ghy sult de Tempel vermeerren/
End' bereeren.
Wes Conincs openbaer.
Soo dat hy bast sal beuēuen/
End' bliuen/
Noch menich ghesacht end' Jaer.

† Dooz v oock Heer de g'ghelicke/
Sal zyn rōcke/
Sekerlick end' bast bestaen/
Dat v waerheyt end' ghenade/
W'roech end' spade/
Dat behoede nu voozraen.
† Soo sal ick uwen lof singhen/
End' boozt'byngheuen/
End' groot maken uwen Naem.
Ick sal met blyd dan betalen/
Sonder d'alen/
Myn belofsten Heer alt'saem.

Ghebedt.

O alleene steuuinge ende bescherminghe van de ghene die v ontfien / verleent ons dat wy moghen leuen / onder de bewacinghe ende bescherminghe van uwen seer beminden Sone Jesum Chrystum. Maecht oock dooz uwe groote cracht / dat zyn gheke gheuoozbert sp ende meer ende meer toecome / op dat wy rustende op uwe belofsten / v moghen offeren / dooz den seluen nu ende althd's een offerhande des Lofs / Amen.

Den lxxij. Psalm.

Dauid verlost zynde van alle zyne vbanden / bertelt hare boosheyt / Ende vermaent alle Ghelooighen / dat se b'afelick staen op God ende op zyne boozsichicheyt / want de mensche met alle zyne raes / agē / en is niet dan vdelhepdt.

Se seer dat myn siel is gequet / In God werdt sp gerust geseit / Wat hy is myn toelucht alleene / Myn troofst
myn bystant inder noot / Myn cracht die mp booz den val groot / Mij wel bewaert / end' anderz' geene.

† Hoe langhe sult ghy alle staen /
Om te schaben end' doot te slaen?
Ghy weet noch mer schandē verstekē?
Als een wādē die daer balt / sult ghy
End' aen oude muer daer byp.
† Van seis vergaen / f'churē end' b'ekē.
† Sy en ghedencken anders niet/
Dan om 'onderducken met blyet/
Hem dien ghy wilt verheffen Heere/
Keugen behaerē hen met der daet/
Daer woort is seer maect' berte quaet
In vol bloeckens end' vol onere.

† Maer ghy myn siel wilt doch
boozraen/
Met ghedult op den Heere staen/
Op hē staet myn hoop' end' betrouwē/
Hy is myn troost end' meemant el.
Mijn heplant die mp bewaert wel/
Een schand' noch loet can mp beuēuen.
P A W S E. (wen.)
† God is myn eer / myn hepl / myn
cracht/
Mijn toelucht / myn sterckte / myn
mache.

Ghy volcheeren wilt hem betrouwē/
Coemt end' stoort doch alle gaet/
Dooz Godt uwe heren eerbaer/
Op hem alleyn willen wy bouwen.
† Maer die mensche machtygh end'
r'gck/
Sijn vdelhepdt alle ghelijck/
Mer van hen te sepien pleghet/
Weecht vdelhepdt end' ooc met diel/
De menschen al / soo sult ghy sien/
Dat vdelhepdt veel swars' wegheet.

Psalm. Lxiiij. en. Lxxiiij.

Op oerrecht v doch niet beclart/
Op ghewelt noch steien niet staet/
Wilt aen pbel dinghen niet panghen.
Coemt v tgoet toe met overvloet/
Ghebedt.

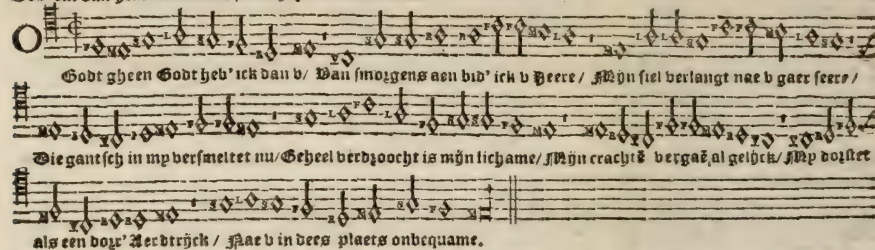
Wilt daermed v heer end ghemact/
Gheefsin laten wesen denaenghen.
* De Heere spreect diecatis in zyn
Also ick dat heere ghehoort: (Woort)

Dat hy alleyn sp almachtich.
Hy zyt Heer vol ghenaden soet/
Die den mensche wat recht is doet/
Ma sijn ghewilt doot v hant crachtich.

Heer/die de eenighe hope ende glorie zyt van wee kinders/ staer ons by in tyde van tegensooer. ende verlost ons van de listighe lagen van alle onse vbanden: roecht henleden datse niet dan pbehept en zyn. en dat booz niet is/ dat sp staen op haerieder eghdom/ aengheben darter geen salichept en is: dan booz de ghene die in v gorthept ende barmhertichept hopen/ de welcke ghy ons bewoest in Christo, Jesu waken Sone / Amen.

Den Lxxiiij. Psalm.

David becheelt (tot onderrichtinge aller ghelouigen) dat hy in allen tegenspoer (suen toelucht) ghehabd heeft tot God/ om van hem troost ende sterckhept te verweruen.

O **Gode gheen Gode heb' ick dan v/ Dan smogens aen bid' ick v Heere / Mjn siel verlangt nae v gaer seer / Die gant sech in my versmetet nu/ Gheheel verhoocht is mijn lichame/ Mjn cracht' vergaet al gelick/ My docket als een doot/ Herderick / Staer v in dees plaers onbequame.**

Op dat ick noch eens aensien mach
Gheerlichheyt nae die benouwen/
So ick die lieflick te aenschouwen/
In uwen schoonen tempel piach.
Want veel beter is v ghenade/
Dan v menschen leuen self hier is/
Daer sal oock mjnen mont gheuw/
Wien lof spreken voecht end spade.
* Daer sal ick singhen v eer claer/
Soo langh als ick werd in die leuen/
V met handen hoch op gheheuen/
Sal ick v Gode aenroepen daer.
Dit soude mijns hert' vruect wesen/
End oock al mijn ghenoech alleyn/
Woort ick met heer end monde repen

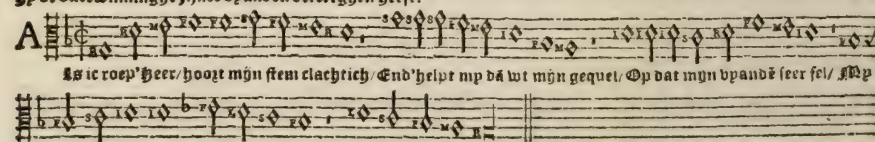
Waltijde louen heer gheprezen.
P A W S E.
Als ick rust op dat bedde mijn/
End ouerleggh al uwe crachten/
Soo moeten dan al mijn ghedachten/
Des nachts mer v onledich zyn.
Wat in mijn ghuet end' mijn soegen
Hebt ghy mp ghehoepen eenpaer/
Des pphs ick v ghy hebt booz waer/
Met v vleughelen mp verzoegen.
* Mjn siel hangt v soo vastlick aen/
Wafte dan v gheefsin can wicken/
W handt bewaert mp desghelicken/
Woort allen die mp teghen staen:
Maer sp die mijn siel met ontweerde/
Ghebedt.

Queraellen willen niet leet/
Sullen inden Afgromt seer wreedt/
Des vlooren werden onder v' eerde.
* Verhuden wert tot stucken cleyn/
Met de Sweedt end' tot roof gegheyn/
Den Wollen end' Dieren daermeien/
T goet mijner vbanden ghemeyn.
Dan sal de Coninc hem verbigden/
In v ouerwinnighe heer/
Wie v kent/ sal v lof end' eer/
Verheppen claer aen allen ziden.
* Daerom de leughenmonden al/
hoe valschelick datse oock spreken/
Sullen ghehoft zyn end' verlicken/
So datse niemant helpen sal.

Ouse Godt die belooft hebt te wesen in her-midden van de ghene die v in waerhept aenroepen doet ons dese weldebaer/ dat wy v mogen so aenroepen in volle Vergaderinge/ dar wy (zynde onder v bewaensse eñ bescherminge) meer ende meer mogen gheoelen uwe ghenade ende goedertierichept. ende dat wy onder het sijnke van uwen seer lieuen Sone Christo Jesu welcomen bieroghe moghen verweruen, van alle de ghene die ons quellen, Amen.

Den Lxxiiij. Psalm.

David slaghen der wisse. beschrijft de listen ende wreect hept zynre vbanden/ en belijdet de goedichept Gods/ daer doot hy de ouerwinnighe zijner vbanden vercreghen heeft.

A **Is ick roep' heer/ hoort mijn stem clachtich/ End' helpt mp da wt mijn geuel/ Op dat mijn vbande seer sel/ My**

niet dooden/ want sp zyn crachtich/ O heer almachtich.
Verbercht mp nu/ O heer gheprezen
Woort mijn vbande schalch end' quaeer/
Woort de Kortten end' woort den Gaert
Der boosen die met al haer wesen/
Seer zyn misprezen.
Haer tongen seer crachtelick sijden/
Als Sweerde die scherp zyn end' sijn/
haer ghifstige woorden die zyn/
Als pijlen sel/ die sp int sijniden/
Schieten ter ziden.
Op datse so (heer) int verzoeghen/
Met se list schieten den vromen man:
Veel goede zyn / also daer can/
Woortschoten/ die sp sonder soeghen/
Ghemick verzoeghen.

In quaeer doense hen seer sterckhe/
Om mp te verstricken sp staen/
End' spreken stoutelick/ wel aen:
Wie sal ons doen end' onse werken/
Connen bemerken?
P A W S E.
Sp diecht' schalchept tallen stonde/
Dac tot doen spr' saem haeren blyet/
Een veder de diepten dooghter/
Zyns heeten om soo te dooghtonden/
Viltighe vonden.
Maer God op wien ick rust alleen/
Sal sphen boogh' afschieten saen/
Gheheel ouerwens saic roegaen/
Sp sullen verwont zyn ghewesse/
Groot ende siene:

Haer tonge die niet can dan schade/
Hen plat te groude werpen sal/
Dus sullen sp die dit sien al/
Hen met bespottighe beladen/
Ende vermaden.
Dan werden int ghemeyn beleeden/
Des heeren groote daden repen:
Die veraeckde sullen ghemeyn/
Der staen des heeren wondergheden/
In allen steden.
Maer de vrome sullen bechlijden/
In Godt den heere al te saen/
End' sp die staen op zinnen naem/
Sullen zyn eer tot allen tijden/
Als sijn belijden.

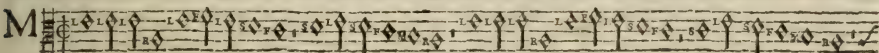
Psalm. Lxx. en Lxxj.

Ghebedt.

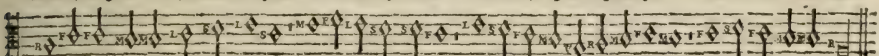
Ewighe ende Almarthige Vader/ die de wylde beclipte in haerlieder pjaet seke/ treect ons tot het gheselschap ende bergaderinge van de quade menschen/ ende van den hoop der Godloosen/ de welke ardepen om te lasteren uwe arme dienaers/ en roecht v de ghene die in v alleen hopen. Derloft ons wt den stercken die sy ons leggen. op dat wy altders moghen hebben waer af ons te beroemen/ in uwe enckel goetheyt/ de welke ghy ons doet ghewat werden/ in uwen seer beunden Sonne Jesu Christi/ Amen.

Den Lxx. Psalm.

In desen Psalm werden beschreuen de welbaden ende de ghenade die Gode sonder ophouden ginder Kercken bewijst.

En loeft v Heer met stemmen repne/ Tot Zion openbaer: Sie beloefde gauen gemeyne/ Betactmen v oor daer.

End' bewijl dat ghy daer wilt hoogt/ E' gebet uwer volcks goet/ Soo sull' daer v Wruercojt/ D' ball' Heer te doet.

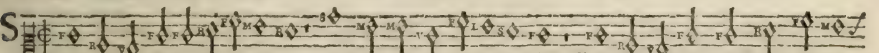
<p>* Al mijn misdaden end' mijn sonden/ Waren seer groot end' swaer/ Maer v goetheyt mier om doozgron/ Vergaf die al boozwaer. (den/ Wel hem dien ghy hebt wtgelesen/ Dat hy by v sy Heer/ Die oock alreid by v mach wesen/ Sonder te scheyden meer. * Wy sull' met d' eerchept schoone/ Woes huys versacht sijn. Trgedom Heer bā r' huys uwer woone Sal ons/ wel boeden sijn. Ghy die na v goetheyt berheuen/ Ons bescherm end' bewaert/ Sult ons een goet' antwoorde geuen/ Naer v cracht seer vermaert. * E' ghehel aertrijck aen v Heer han/ Mer een verrouwen repn' / (get/ Al die dat groote M'ey' omuanghet/ Sien vast op v allen. Ghy maect dooz v schijckliche cracht/ Heer vast die berghen groot/ (ten/</p>	<p>Van sterchept end' bā groote macht/ Zōt ghy v Heer mer bloot. * Ghy cont oock dat/ byull' haest still' Des M'ey's alst is bewecht/ Te menschen oock die woed' willen/ Ghy haest te stillen pleecht. Als die volckeren wel bemerkten/ Die om her zyn v Heer/ Dees groore wonderlike wercken/ Sy zyn verwonder seer. P A D S E. * Heer band' Oosten totten Westen/ Naer v goetheyt end' Woot/ Iact ghy boozromen ons ten besten/ Alreid byldschap boort. So haest als dzooch is dz aertrijcke Ghy besoeckt dat boozwaer/ Maer daw end' reghen des gheselck' M'acht ghyt rock end' vuchtbaer. * Water spingend' wt de fonteynen M'acht dat aertrijcke goet/ Tot tarw' end' ander vuchten repne/</p>	<p>In grooten oueruloer. Die ghypleochde bouen bequame/ Water ghy t' zynber tijde/ Ghy biercht d' aertrijck / end' zijn vucht' r' same/ Ghy seer ghebenedijde. * Ghy verriert dat iaer oueruloedich/ Maer v godoren schoon/ End' laet r' vette reghen goedich/ Douen wt uwen izoon. Die hutten selts inde woerfijne/ Zyn die vuchten met een/ Tre berghen seer vuchtbaer bā wjne/ Traen lustich groot end' celen. * Dan setmen in vremden end' weps/ E' bec in groot ghetal gaen/ (den/ E' bet' (banden bergen afgescheyden) Siemen vol coogne stien. End' schijnt dat Aertrijck t' ont- End' te verbinden seer/ (spingen/ Dies moeten wy juypen end' singen/ In v ban heeren Heer.</p>
--	---	---

Ghebedt.

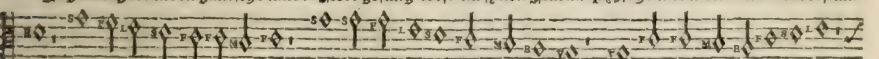
O ghenadighe ende gunstige Vader/ die ons berogen ende gheselt hebt onder die van uwe Kercke maect dat wy altders bekennen moghen dese weematen groore welbaet / op dat wy r' sende op uwe goetheyt ende mach/ stoutelick verachten mogen onse vbanden/ ende leuen in alle boozpoet ende byschap, om v te singen ewigen lof/ dooz uwen eenighen Sonne onsen Heere/ Amen.

Den Lxxj. Psalm.

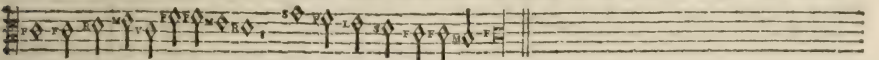
In desen Psalm wert beschreuen de goetheyt die God ghewoonlick spnen holcke bewijst/ de welke den spnen troofter/ na dat hys te bouen beforcht heeft. Wooper beloest David/ dat hy niet ondankbaer wil wesen ende roept God aen tot een ghetugge zynre oprechticheydt.

Angt den Heer inden gantsch' lande/ Mer gefang' loeft nu spnen Naem/ Pijst hē met mond' end' met verstante

de/ scoemt zjn goetheyt alle te saem. Spreect hoe wonderlick zjt ghy Heere/ Inal v wercken groot end' celen/

<p>Uwe vbanden beschaemt seere/ Widden om vgeed' alle ghemeyn. * Dat v ban v mijn God ghy plesen/ Die werelt roeme niet oormoet/ D' lof moet oock ghesongen wesen/ Alstom met stemmen claer end' soer. Coemt hier end' wilt doch wel aen- mercken/ De daden Gods des Heeren mijn/ Hoe wonderlick dat oock sijn wercken/ Wy dec menschen kinderen sijn. * Hy bedroocht dat groore M'ey' crachtich/ Warme doozochs boets can gaen daer dooz/ D'iss wy zjn volc in liefd' ed'vachtich</p>	<p>Hein seer v'olck danckē daer booz. Zjn heerschaapp sal ewich bigē/ Zjn ooghe die voicken aensier/ Wie van hem wicht sal niet bechtē/ Maer benederet werden tot niet. * Ghy volckeren wilt v beghuen/ Om Gode te yhsen bouen al/ Dat zjn naem seer hooch sy berheuen/ Van allen in dit aertrijcke dal. H'ijst die ons bewaert ons leuen/ Die dooz ons soecht tot ons behoort/ Op dat wy niet ballen noch bruen/ Ja dat niet s'libbert onsen voer.</p>	<p>* Ghy hebt ons dooz socht Heer ghe- Ende beproeft alle gheijck/ (nabich/ Also men dooz dat vper gheselck' Dat siluer louter van den s'ick. Ghy hebt ons van den onbekende/ vbanden/ laren zjn gheuacn/ End' hebt ons Heer op onsen lenden/ Maer een groot last' waerlick belaan. P A D S E. * Men heeft op ons hoofd' gheclome men/ Soomen beclmt een kemel die: Als besten werden wy alommen/</p>
--	---	---

Ghedreuen

Psalm. Lxvij. en Lxviij.

Ghedeyen doog water end' vper.
Daer na hebt gij o' Heere goddich
Wetroot / Dies ick tot u hups repn/
Wilt byngen mijn offerandē vloedich/
End' mijn beloften groot end' clegh.
Mijn beloften sal ick beraken/
Die mijn lippen hebben ghebaer/
Die in den naer end' in mijn qualen/
Die mijnre monde sijn ghegaen.
Ick wil u Heer beel ver' offeranden/
Der stammen op uwen outaer/
End' der Dochē met vper bevlyanden

Daer toe oock veel sinderen swaer.
Ghy al die God vyerē / weelt doch
Kille/
Coemt tot my / hooft end' wille staen
Want re behalen heb ick wille/
Dat goet dat my Godt heeft gedaen.
Als ick hē heb' ghebeden diachrich/
Hy heeft my jaet verhoort boogwaer
Dies heeft mijn tongh oofaer waer-
achrich/
Hem te louen by openbaer.
Waer dat ic had' genoms' bojen/
Ghebeet.

In mijn ghemae' eenich onrecht/
Soo hadde Godt niet willen hoogen/
Dat ghy d' van isyn kniecht.
Maer ick mach met rechte wel
spraken/
Dat my Godt al sijn verhoort heeft/
Mijn smeerhen heeft hy noot hreken/
Soo langh' als ick hebbe gheleest.
Belooft sy mijn God vol genaden /
Die my ghebeden met verhoort/
Die ban my (met elend' beladen)
Maer sijnre sijn goddicheit groot.

O Heere wien alle heerlichheyt ende eere toebehoort / maect dat uwe wonderlike wercken ouer alle de werelde
bekent sijn. Dat de grootheyt van uwe cracht dwinghe was ende onse vbanden. Eendelick dat wy so gherent
mogen sijn doog de vnauw heden die ghy ons toesent. dat wy nimmermeer op en houen uwe goet heyt en gunste
mermaect te maken / de welke ons oueruloedich bewesen woedt in Christo Jesu uwen Souer / onsen eenigen Salichs
braker ende Verlosser / Amen.

Den Lxviij. Psalm.

Dit is een ghebedt om eenen wessandt der kercken / wie alleen in Judea / maer oock in alle andere landen / ouer de
welcke de ghenade Gods soude wtghetoyt werden / doog de roeomste Jesu Christus.

O He Gode sy ons nu ghenadich / End' segghen ons mer oueruloet. Hy bekecht ons alle gefadich / sijn zyn
aenschijn lieflick end' soet. Op dat ons sijn wegen / Bekent recht bā degen / Werden end' met een / De Heydenen
leeren / Hen tot den wech keeren / Sines Hepls allen.

Daer doch Heer die volckē met singē
V seer danken by openbaer.
End' met vzeuch' uwen lof booghtzjn-
ghen/
Hen in u verheughend' eenpaer.
Ghy hebt allen liedē/
Als in te ghebeden/

Maer u goetheyt eern.
Ja gheheel Kertriche/
Ghy in der gheylcke/
Kegeert Heer alleyn.
Die volckeren mer soeten toone/
Danken daarom uwen Naem goet/
Om dat 'aertseck vyaecht vuchten
schoone/
Ghebeet.

Segghent ons Heer tot ons behoer.
De Heere seer goddich/
Gheeft ons oueruloedich/
Den segghen ghewis.
Dat hem dies elck vuchte/
End' onsen Godt durche/
Die almachtich is.

Heere ende Vader des lichtē / sonder wiens kennisse wy ellendiger sijn dan onredeliche Dieren / streckt uwe ghe-
benedydinghe ouer ons / ende maect dat uwen heylighen Naem ouer de ghehele Werelt bekent. ende ban alle
Volcken ende Nationen aengheben sy op datse alle genoelen moghen uwe gunte ende ghebenedydinghe. ende dat
sen pegghelich wandele in uwe vyerse ghelick ons gheleert is doog onsen Heere Christum Jesum. Amen.

Den Lxviij. Psalm.

Dauid schryft Godt toe alle de ouerwinnighe zjner vbanden / ende wist int ghemeyne de groote cracht Gods.
Daer nae bewijst hy sijn vaderlicke goet heyt ouer dat volck Israels het welke hy vper ghecocht ende bewaert heeft.
Eendelick wist hy God / die hem de Conincliche Croone nae sijnre beloftenisse bewaert heeft.

S Daer op Heer / choont u onuertzaecht. So werde verstropt rub' vyaecht / Seer jaet al u vbandē / Die God al sijn
hebben ghaert / Sullē boog hē niet schand' end' smaer. Die dē in alle landē. Ons' Godt met een verduist sal / Sijne
vbanden gantsch getal / Ja als roock doer verwinde' Gelick dat was smelt boog dat vper. Sal hy alle Godloos-
sen hieer / Verkeeren end' verflinden.

4. Wech sullen de vrome verblight/
Heer uwen Naem singhen alzeit/
End' haer in u verblighen.
Ja wreden van herten verheucht/

End' sullen boog Godt maken vzeucht
Zupchende 'alken gheben.
Dingt nu volck end' loeft de Heer/
Verdijpt met vzeucht zjnes Naems eere/

Wist sijn heerlichheyt 'sams/
Die on de volcken bleicht end' darrt/
End' een Heer is seer licht vermaert/
Gelijck Godt is sijn Naem.

Verblighē

Wolam. Lxlvij. en Lxv.

P A D S C.

† Verlijdt b in Godt met ootmoet/
 Hy is der weesen vader goet/
 End' een beschermee crachtich/
 Der Beduuen in billicheyt/
 In den Tempel vol hillicheyt/
 Heeft hy zyn woonsf' eind' iachtich.
 Hy ist die den eenzamen gheest/
 Een hups dat vol van kinden leest/
 Die haer langwijghich waechen/
 Die gheuangene by ontfiaet/
 End' verstickt die boof' aders quaet/
 Ja laets' int' lant verfmachten.

Op Salomon den berch schoone.
 † Gods berch dies seer wonderbaer/
 Ghelick Wesan de berch boogwaer/
 Staer hy hooch onbeswoeken/
 Wat ist dat ghy verghen rebel/
 Met al wien steenrofen sel/
 Gods berch soecht te versticken/
 God heest dese berch byet end' wgt/
 Verroopen tot zyn woonsf' alst' d'
 Na zyn goetheit gheprezen/
 Daer hy ewich ban nu boogwaer/
 Sal woonen sonder te bergaen/
 Wt sal zyn ruste wesen.

D' Aek des verbonde's gheprezen!
 Die sanghers boog haer henen gaen/
 End' die speelliede volghen aen/
 Met ghesanck weghelesen/
 † Die jonge machden louen haem/
 Met gelsanck daer des heest' haem/
 Met haer trommelen repne/
 End' seggen: O ghy' Izael/
 Loofst den heer met ghesanck end' spel/
 Onder v int' ghemesne.
 Daer is Benjamin die nu heest/
 Groote macht om dat ghy hem geest/
 Te geerfchen ouer desen.
 Zeda Zabulon/ Saphraim/
 Met haer Doxsen zyn comen in/
 D'olick boog b te welen.

P A D S C.

† Als ghy v volck gheer hebt geleedt/
 End' ginchit dooz' jn wyde t' v' yedt/
 In die groate woofhine.
 Doe hebde dar aetrich met een/
 Die hemelen duppen ghemeeu/
 Heer booz' wien aenschijn.
 Gock desen berch Sina joo groot/
 Booz' v aenschijn O heer verchoot/
 Godt Israels gheprezen/
 Ghy hebt ons den regeen vuchtbaer/
 Ghegeue/ end' ghecroost daer naer/
 Verfoel wt ghelesen.

† Wel dinstent Engelen seer schoon/
 Dieren den heer booz' spinen r'hoon/
 End' zyn oock zyn heerecrachten:
 Dooz' hen doet hy seer groot ghewelt/
 Soo hy tot Sina heest' int' belt/
 Booz' maels ghetoot met machten.
 O heer ghy zyt ghemacen op/
 Bekende der vbanden cop/
 Ghemude die gheuangene/
 Ghy hebt heerliche gauen sijn/
 O is die vercroopt hier end' daer zyn/
 Gheclick laten ontfanghen.

† Izael/ God geest v dat ghy
 Sijn Coninckrick aenschouwt byz/
 Hy regeert al v werken/
 Wilt doch heer ghy die ons bemint/
 T'werck dat ghy nu in ons begint/
 Volwooren/ end' ons stercken.
 On wies tempels wilt O heer/
 Sullen v die Coninghen eer/
 Weguen / met offranden/
 Dies wilt met cracht ouer al sijn/
 Die boofe met haer wapen sijn/
 T'lamen bynghen te schanden.
 † Wilt de wyde stieren verdoen/
 End' jaghen die volckeren roem/
 End' haer heerecrachten dwinghen/
 Heer byengt die stoute tot ootmoet/
 Op dafse v ballen te doet/
 End' v trouw' toebinghen.

P A D S C.

† Ghy hebt na uwe goedicheyt/
 Den repnen Jonckboedigen berpedt/
 Een oof'farc' soot mach bykenen/
 Sun te smughen int' gantsche lant/
 Als onse vbanden met schant/
 Welvlichtich moeten wijkenen.
 † Die Coningen seer groot ghecracht/
 Zyn haestelick met al haer machte/
 Ghealoden so wt wieren/
 Gods hup' ghemooten hebben stil/
 Goet deses volcks na haren wil/
 Gheedeit end' worgemeten.

† Ghy hebt v byanden veriaecht/
 Om by v volck seer onuerf'jaecht/
 Te woonen byorch end' spade/
 Ghelooft sy God die ons met een/
 Onderhoudt end' seghent ghemeeu/
 Dooz' zyn cracht end' ghenade.
 God die heer is ons salicheyt/
 Hy toont ons zyn goeronticheyt/
 Booz' berloffingen machtrich.
 Hier is God die zyn volck by siet/
 End' maectt dat het byst ongequelt/
 Dan s' doods ghewelt seer crachtich.

† Wilt de wyde stieren verdoen/
 End' jaghen die volckeren roem/
 End' haer heerecrachten dwinghen/
 Heer byengt die stoute tot ootmoet/
 Op dafse v ballen te doet/
 End' v trouw' toebinghen.
 De heere: Egypti seer rijck/
 End' v s' kroonen alle ghelijck/
 Met toegeunden handen/
 Sullen hen beghenen al t' saem
 Corb' end' byghen wien haem/
 End' louen met verstante.
 † Byst dien God die hooger gewist/
 Quacet dan sijn de hemel is/
 Dien hy ghemacht heeft repne/
 Hy ist die dat bondenen maect/
 Daer na de hemel beest end' cracht/
 Dooz' zyn sterckheyt alreyn.
 Sijn almachticheyt doch bekent/
 Sijn heerlicheyt schijnt sonder ent/
 Int' lant Israels binnen/
 Hy is die alsine dieghen doet/
 Sijn groote cracht in oueruloet/
 Sijn nierna om verwinnen.
 † Ghy zyt O heer seer wonderbaer/
 In al die plaetsen daer ghy claer/
 Verheerlicheyt toont crachtich/
 Israels rouerliet ghy zyt/
 End' wies volcks cracht, dies alst' d'
 Loest men v heerealmachtich.

P A D S C.

† Als ik dar ghy, die al ghemeyn/
 Gods volck' zoot wt ghenad' alleyn/
 Hier booz' maels hebt gheteken/
 Den ghenen die daer sitten baer/
 Tuffchen ketels als colen waer/
 In onneen versticken.
 † Nachtrana als ghy sult treck' wt/
 Int' belt met d'afupen gheluep/
 Ghy werdt schooner in v' ooghen/
 Als die duppen vlieghelienleyn/
 Sijnde met gout end' siluec repu/
 Verceert end' ouertogen.
 Als ons God booz' lant hent' ginch/
 Ende die Coninghen aequinck/
 Heeroepen wt haer woone/
 So wiert der lant repn wit end' claer/
 Ghelick de siluec is booz' end' naer/
 Ghebrut.

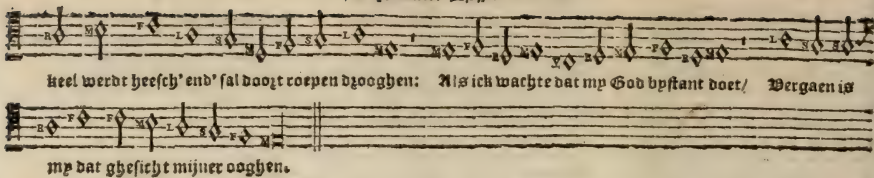
† Het is God die in licken verreckt/
 Den cop / ja in den gront versteckt/
 Ghetal onser vbanden/
 Hy sal gantsch byken end' verstaen/
 Wat hoost der ghenen die booz' gaen/
 In haer sonden end' schanden.
 God spreect: Mjn wenerozen al/
 Wt d'afanck verlossen sal/
 Die nu is seer hoochmoedich/
 Aek wils seep end' ghefont/
 Wt des meys aller diepsten gront/
 Trecken met mjn hand' goedich.
 † Ghy sult dan baoren wien voer/
 In al' uwer vbanden bloer/
 Daer ghy staen sult end' jaghen/
 Daer sal lecken een pder hond'/
 T'bloed uwer harers die gheuont/
 Sullen zyn end' verflaghen.

† Mjn sach daer O mjn Godt end'
 Heer/
 Op'heken end' booz' gaen met eer/
 Ghebrut.

Here Godt der hepscharen die keisermet ende bewaert de ghene die in v betrouwen/ontdoowet uwe onuerwin-
 nelickecracht/ om onse vbanden ter weder te woepen. Crancheit v mach' van de hoornmoedicheit verandert onse
 beuaerheyt in booz' soect. ende maectt dat int' midden van onse ver gaderinghe. v alts' aenghemact' sy den of
 van wien heyligen haem die daer groot ghemactt wort. dooz' wien seer bemunden Sone Jesum Christus. Amen.
 Den Lxv. Psalm.
 † Wilt claecht/ dat hy tonrechte van den godloosen verbycht sy gheueest / Doer hy nochtans met her bidden in
 ootmoedicheyt gheuandert heeft. Hy bidde God dat hy recht doe. ende de godloose se herpeck sinde na haer sehans
 delicke boof'heyt. Hy verhoep't oock verhoep't te worden daerom begheft hy hem om God te danken.

Cl' bid v helpt my. O God goedertier, Want twaer is tot aen mijn sel gecloommen. Zuden ontrepnen sijc ben

is gecomen. Daer geen gront is/ Aek ben verfonten schier. Twaer seer sterck treet my wech met der vloet.

* Ick heb' och armen/doch sonder mijn schult/
 Meer vpanden/ dan ick heb' ope hoer bapen/
 Die om mijn schade te foecken dootrueren/
 Die werden met cracht end' rickdom bevuult.
 Also moet ick beralen/ dat ick niet
 Hebbe gerooft: Maec ghy bekenet O Heere
 Mijn dwaefheyt groot/ daer beneuen ghy siet
 Mijn sonden al/ die my mislagen seere.
 O Heere/ die doot uwe groote macht/
 De sterckte der heytcrachten cont doen deuen/
 Maecht datse/ die hen v gantsch ouergaen/
 Doot my niet bpschaeur werden noch veracht.
 O God/ hen die v aenroepen/ bpsfaat/
 Datse niet beschaemt werden doo; mijn schaden/
 Om uwes schaems wil ben ick so ghesmaet/
 Om uwent wil' ben ick niet schandt beladen.

* * *
 * Mijn Woeders houden my als een zweemt Mau/
 Als eenen onbekenden sp' my achten/
 Om dat uwes hups liefde my mer crachten/
 Heeft berceert/ end' dat ick v saeck neem aen.
 Die maect der boosen daer met dat ghy Heer/
 Seer werdt besmaet/ is ouer my gheualen.
 Ick heb' algt gheuaet/ ja gheweent seer/
 Doch was ick daerom bespot van hen allen.

* Ick heb' my enen sack ghegoet aen' ijs/
 Maer sp hebben daer met den spot ghegeuen/
 Den b'assers die hier seer hooch zyn verheuen/
 Ben ick daechlicks een spot end' tijt verbyg/
 Maec ick bid' v O Heer ghesadelic/
 Laet mijn ghebedt v wesen aengheuaent/
 Maec uwe goedicheyt ghenadelick/
 Staet my ghetroulick by eer gide bequame.

* Ceekit my wt den sijnck/ tor my v begeeft/
 End' laet O Heer my daer in niet verkieken/
 Help my van mijn haters/ niet laet verjyncken/
 Mint diep' water/ twelck geen gout in heeft/
 Maecht dat ick niet verfmoot in desen vloet/
 Dar die diepten my niet te gronde recken
 End' dat de cupl hem niet open 'n doet/
 Om my te verkinden end' te bedecken.

* * *
 * Uwe ghenaed' is vol troostes O Heer goet/
 Daerom wilt nu mijn begeeren verhoogen/
 Wilt teghen my uwe goetheyt ooghoozen/
 End' toont my v lieflick aensichjn seer soer/
 Wilt uwen knecht v aensicht berghen niet/
 Want ick ben vol van angst niet om doot gronden
 Dies haek v heer inden noor my aensiet/
 Verhoogt doch mijn claghen tot desen sonden.

* * *
 * Maecht v op heer in dese teghenhepdt/
 Om mijn siele te behouden niet leuen/
 Tor spst mijner vpanden hooch verheuen/
 Help my wt bees banden end' smadichepdt/

W is mijn veracht hepdt seer wel bekent/
 Mijn schaemt end' schand' daer ick in ben verkieken/
 Mijner vpanden boofhepdt sonder endt/
 Is oock boot v openbaecklic gheleken.
 * Chert my bleeckit doot desen smaet onby/
 Ick que' end' ben van yerman beralen/
 Ick wachte/ maer bergeefs hadde met my/
 Oft pemaet wel den bergeefs in alier maten)
 Want als ick langh 'op hen hebbe ghewacht/
 Was al om niet gheuen troost sp my schyncken/
 Sp spghden my met galle daer end' nacht/
 End' gauen my niet dan edich te dincnen.
 * Maecht haer rafel end' maeltgden niet clep/
 Hen tot een strick/ ja datse daer van steuen/
 Laet hen algt dienen tot haer berderuen/
 Haer welluften end' haer vzeichen onreyn/
 Laet haer ooghen also verblender zyn/
 Datse gantsch niet connen sien noch aenschouwen/
 Bleeckt hen die lenenden doot smert end' pijn/
 Maecht dat haer beenen onder hen verslouwen.

P A D S E

* * *
 * Stajt ouer hen heer uwe tooghnepdt/
 Om ingste met v onghenad crachtich/
 Dat niemant in haer seden sp woonachtich/
 Maer woek bijuen tot inder ewichepdt/
 Want de boose hebben hen niet gheschaemt/
 Hen te quellen/ dien ghy sechts wilt castiden/
 Als ghy pemaet tuchtrich/ soot v betraemt/
 Dien bespotten sp' r' saem niet een verbijden.
 * Vermeucht haer sonden/ maerictse beschaemt/
 Van v goetheyt laets wesen bekieken/
 Haer naem sp wt r' boeck des leyens ghecreken/
 Laets onder den b'omen niet zyn g'naemt/
 Maec hoe wel ick ellendich ben end' cranch/
 Ghy sult nochtans mijn troost end' roestlicke wesen/
 Ick sal uwen naem loeten met ghesanck/
 Mer danckbaerheyt weid' ghy van my ghep'f'ew

* * *
 * Dulcis is den heer danckbicher t'aller ipot/
 Van Offen die elauwen end' hoogen d'aghen/
 Dit sullen sien d'elendighe verlaghen/
 End' sullen daer in seer wesen verlijdt/
 Haer heet sal wederom t'leuen ontsaen/
 Want Godt verhoort den benouden end' armew/
 H' sal zjn volck oock niet laten vergaen/
 In den put maer hem daer ouer ontfamen/
 * Ghy smel end' arde p'gh zjn goetheyt/
 Ghy Zeeden' bisshen die wt water leuen/
 Want Godt wilt hem tor Zioma hulpe beueen/
 H' sal Juda bouwen in fekerhepdt/
 Daar sullen woenen Gottes knechten al
 Ende haer laet sal alslicks oock beueen/
 En p'ber die Gods naem beninnen sal/
 Die sal daer een v'p wooninghe veruoenen.

Ghebedt.

O Godt van alle verdroefinghe/ die ghewilt hebt dat uwe eenighe Zone/ hoo; de boldorninghe van onse sonden/
 ghebyecht werdt in de werlt benaughteden ende hebt geordineert dat zjn knecht den seluen werlt van doofheyt
 passeren soude: wy bidden v seer oormoedighck dat hoe mer wy van der menschen hulpe verlieten zyn so veel te
 meer oock souden mogen gheuoelen uwe goetheyt ende barmherticheyt/ om die doot alle creaturen in des ewicheyt
 ende sonder spide groot te maken/ Amen.

Den Lxxv. Psalm.

Dauid loeft God van den bystant die hy hem ghebaen heeft/ en leert/ dat hy alleen ghelueckich is die op God betrouw/
 hy boofst oock dat zjn sonde doot. Messiam te niet sal geaen werden/ also hebbe io. wt den 40. Psalm betwelen is/
 daer na loeft ende aenroep hy God in s'nen grooten noot/ ende is beskeert dat hy verhoort sal zjn/ op dat Godt
 daer doot ghep'f'esen weede.

Ood op wien mijn hope staet/ haest b'help' mp/ b'gh'dr mp van schanden/ Tot mijnen b'staudit streckt b'han-
den/ Verdoet al mijn v'panden quaet. Die nae mijn siel liefelick iaghen/ Moeten vol schand' zyn end' ber-
oef/ Die mp willen b'zenghen tot niet/ Moeten blieden end' zyn verflaghen.

Die mp iaghen segghen senpaet/ Maer dat hy in b' hulp' verblide. O Heer wilt b' haesten seer snel/
Ma' ha' daer- daer- met open kele/ Die p'nen toelucht tot b' heeft/ Tot mp die arm den end' elendich
haest hen toecomen schanden vele/ End' hem gancselick tot b' begheeft/ Ghy zyt mijn heiler seer b'staendich/
Ghesp mp wenschen b'ooj end' naer. Dat hy b' loue t'allen tijde. haest b' / helpt mp wat die ghequel.

Ghebedt.

Heerre God/ alleene beschermder ende betw aerder van alle de gene die in b' hopen casschet b' om ons te helpen/ ende
doet de aens laghen te niet van de gene die met ons spotten/ wp die betrouwen op b' goet heyt alseue. Maercht
de hebben om wien heylighen s'ame groot ende ouer al bekent te maken/ dooz uwen sone Iesum Christum Amen.

Den Lxxj. Psalm.

Dauid begheert becloet te wesen we zyn ellendicheyt/ volghende de hope die hy altheds tot God ghehadt heeft. Hy
glaecht ouer de bespotinghen der Godtloosen/ ende de wyle dat hy Gods goet heyt ghesmaerckt heeft/ hy bidt/ dat hy
in zyn ouderdom ende wackheyt niet berlaen en werde. Vermaent oock de menschen tot volstandichheyt des ge-
loofs ende der hope op den waren Godt.

Mijn hoep' stel' ick op b' gheschiedich/ Wilt mp bewaren Heer/ Dooz een ewich oner/ Verlost mp O mijn

Godt ghenadich/ Dooz b' goet heyt ghep'esen/ Wilt mp b' standich wesen.

† Helpt mp- end' oepent mp b' oogen/
Weed doch mijn toelucht/
† Ander noot mp b'pfaer.
Ghy heyt mp te helpen gheswozen/
Gheen stercken groot noch cleene/
Heb' ick/ van b' allene.
† We der doofen handen onreene/
We der Sprannen hands/
Die gheweldt doen in lande.
Help' mp: Want troost noch hulpe
ghene/
En had' ick al mijn leuen/
Van b' O Heer verheuen/
† Zoo haest als ick hier was gebo-
de/ Mijns moedes lichaem/ (en/
Heb' ick op uwen s'iam/
Mijn hoepe ghesfelt wuetercozen/
Wien naem' t'allen tijden/
Verberp' ick met verblighen.

End' teghen mp w'ect end' g'roufsame
† Alder een sp' hen b' berinden/
Die mp willen ver' linden. (ghen/
† Sp' spreck' haest laer ons hen b' a-
Want gheen hulpe v'ooz waer/
Wint hy verre noch naer.
† Dies wilt van mp in dit berlanghen/
† Hier w'echen/ maer b' Heere/
Tot mijn hul' haesten seere.
† We hateren die mp saen na- t' leuē/
Moeten besch'aemt zyn al/
End' haest comen ten dat/
Die tot mijn schade hen begheuen/
haest' O Heer zyn in' sp'esen/
End' met sp'or bedeckt wesen.

End' oock haren gheslacht/
Verlaert heb' uwe macht.
Dooz beelen zyn hooh' verheuen/
Dae dooz ghy/ so mp mecken/
Doe seer veel wonder werken.
† † †
† Die is met b' bergelicken/
Die mp proeft met angst groot/
Crups end' allerley noot.
† Die mp geeft van nieuē soot mach
Teuen tot mijn ooghoen/ (b'gcken
Twelck s'heen rezyn verlozen.
† We den diepen put onder derde/
Hebt ghy mp gheuoert Heer/
End' mijn sijck verberp' seer.
End' als ick ouerweldicht werd/
Met b' aenghesicht crachtich/
Teoof' ghy mp Heer almachtich.
† Dooz sal ick op den w'alter sp'elou
End' singhen met beschep't/
Van b' ghetuouchep't.
Godt I'raels/ sonder veruulen/
Sal ick b' lof boozt b'zinghen/
Op die harn' end' b' singhen.
† Mijns lippen haer in b' verbliden/
End' p'ggen oock senpaet/
We heerelick heyt daer:
Mijn siel die ghy hebt wt bat' b'bra/
Gheboecht/ die is ontseken/
Met v'oecht Heere besweken.
† Mijns tongh' walick b' ouergeroet/
Om b' gherechticheyt/
Te melden ouerberp'te.
Ghy berdyt die doof' ongenadich/
Datse met schanden steruen/
Die soekten mijn verderuen/
Ghebedt.

(I.) * * *

† Wouen de daechelickhe lossangh/
Sal van mp zyn verberp't/
Heer b' gherechticheyt/
We gauchen die ick heb' ontfanghen/
Die niet zyn om doozgronden.
Sal ick alth'dt berouden.
† Jek sal v'gmoedich' l'ck daer tred'
End' sien de wercken aen.
Die ghy Heer hebt ghe'daen.
Wan mp werden alth'dt beladen/
D' oprecht' voetp'aden/
End' b' grooze welb'aden/
† Wan joncs aen heb' ick Heer ghe-
Doe werken berstaen/ (p'esen)
Dae van doende vermaen.
† Dies als ick oudt en' gr'gs sal w'ef'
Wickt dan niet van mp Heere.
Wien ick allemp beree.
† Tot dat ick allen die nu leuen/
Ghebedt.

† Wouen de daechelickhe lossangh/
Sal van mp zyn verberp't/
Heer b' gherechticheyt/
We gauchen die ick heb' ontfanghen/
Die niet zyn om doozgronden.
Sal ick alth'dt berouden.
† Jek sal v'gmoedich' l'ck daer tred'
End' sien de wercken aen.
Die ghy Heer hebt ghe'daen.
Wan mp werden alth'dt beladen/
D' oprecht' voetp'aden/
End' b' grooze welb'aden/
† Wan joncs aen heb' ick Heer ghe-
Doe werken berstaen/ (p'esen)
Dae van doende vermaen.
† Dies als ick oudt en' gr'gs sal w'ef'
Wickt dan niet van mp Heere.
Wien ick allemp beree.
† Tot dat ick allen die nu leuen/
Ghebedt.

† Wouen de daechelickhe lossangh/
Sal van mp zyn verberp't/
Heer b' gherechticheyt/
We gauchen die ick heb' ontfanghen/
Die niet zyn om doozgronden.
Sal ick alth'dt berouden.
† Jek sal v'gmoedich' l'ck daer tred'
End' sien de wercken aen.
Die ghy Heer hebt ghe'daen.
Wan mp werden alth'dt beladen/
D' oprecht' voetp'aden/
End' b' grooze welb'aden/
† Wan joncs aen heb' ick Heer ghe-
Doe werken berstaen/ (p'esen)
Dae van doende vermaen.
† Dies als ick oudt en' gr'gs sal w'ef'
Wickt dan niet van mp Heere.
Wien ick allemp beree.
† Tot dat ick allen die nu leuen/
Ghebedt.

Heerre Godt almachtich/ die ons alth'dt hebt b' ghesaen/ en wilt b' ghenade ende s'acht' moedich' heyt van ons niet
vercassen

trecken doet dooz uwe alder berouperre rechtuerdicheyt / dat de ghene die onse verberstense soecken / mechten beschaemt zyn ende verstaan dat wy ghelechts niet en is verlost ons van alle teghenpoet / ende verlost ons aen bedructe menschen / op dat wy altydt moghen hebben waer af te lozen / met dancksegghinghe die belyaclich zyn dooz Jesum Chrystum / Amen.

Den Lxxij. Psalm.

Dauid begeert / dat het gheleke Gods dooz Jesum Chrystum toecome. Ende boossept de grootheyt / gherechticheyt / gewerklichheyt ende bekandicheyt des gheleke Christi daer van Salomons kintre een voorbeeld is gheueft.

W

Alt doch b gerecht ouergeuen. Wten Coninc O Heer/End' b gerechtichz daer neuen/ Synen sonc met eer.

Op dat hy al b balck booztrede/ Inder gerechticheyt/ End' d' arme bescherme met vgede/ In aller billicheyt.

Wat de berghen den vrede rijke/ Onder t'bolck vngheuen boort/ End' de heuelen des ghelechts/ Dat recht Heer na b woort.

Oock sullen cussen zyn vbanden/ Vaerde met groot ootmoet/ Die int k'ker heerschen/ end' b'ep landen/

Sy sullen hem alle haer leuen/ Dien t'faem met enuout/ Dat coon sal ouerloedich wesen/ E' veir bol zyn' ouer al/

Hy sal die by dar recht bewaren/ It met noot zyn gheuet.

Sullen gheschenck doen tepn/ D' Arabers sullen met verstande/ E' selue doen al ghemeyn.

Des libans ruysschen sal. t' Van sullen bloepen in de keden/ Zooger ende coopman/

End' wtroepen diese beswaren/ Met cracht ende ghewelt.

Alle Coningen sullen t'fame/ Hem aanbieden met een/ De heydnen sullen zynen Name/ Pijnen groot ende cleyn.

Sy sullen toemenen in vgede/ Gheleek t'groot gras boort aen. Des Coninc naem sal bekent blij/ E' sal dies doen vermaen/

Hy daelt als de reghen beqname/ Opt belt aen elcken rant/ End' als de dauw seer aenghenama/ Op dat verboide land.

Hy sal den armen t'zoner baten/ Verlossen die nu scheyde/ End' helpen hem die is verlaten/ Wt zyn ellendicheyt.

Syn roem sal so langhe beqmen/ Als Sou end' k'lane saen. t' Der heydnen alle gheslaechen/ Werden hem onderaen/

t' Gode zyn gheleke sullen schoon/ Die gorde menschen al. (vloepen/ In paeps sullen sy so lang' geroepen/ Als de k'lane schijnen sal.

Hy sal den armen end' den cleenen/ Shenabich zyn end' goet/ Den genen die scheyden end' weenen/ Wert hy vrendelick end' goet.

Sy sullen hem gheleuckich achten/ End' pijnen hem boort aen. Sprekende/ Gheleofs zy de Heere/ Des volcks van Israhel/

Dan den Zee sterck zyn gheleke/ Tot d' ander Zee bekent. (pisen/ Dan Euphrates salt verbeeydt wesen/ Tot aen des Werelts end.

Hy sal oock t'bloet s'ner diearen/ Hoogh' achten v'voech end' spaet. t' Den armen sal hy oock wtgeuen/ Dat Arabische gont/

Die mit werck is woorderlick sece/ Zaynt end' niemant el. t' Heerlick gheleofs toed' zynen sta- Tor inder erwichheyt/ (me/ De landen moeten bol zyn t'fame/ Dan zynner heerlicheyt.

t' Hem sullen met geuonden hande/ Moogen ballen te poet/

End' booz' bedroch seer quaet/

End' booz' bedroch seer quaet/

Ghebedt.

Hemelche Vader / Arthure van alle salicheyt / ghy die wet / hoe dat wy tot desen teghenwoonighen sst toe / heb ben verducht geweest. onder de sloueringe van Satan de vband van alle recheudeicheyt ende gerechticheyt / wilt dooz uwe hoghe macht / opheren ende beuicstighen het rijke van uwen Sone Jesum Chrystum op dat hy booz' den Sceptor van zyn. Waer' ocker ons te requere. dat wy / ons seluen ende de Wereld' verloorghenende / hem eruwelich in alle vrede ende dootlicheyt moghen dienen // Amen.

Den Lxxij. Psalm.

Dauid leert dat de boossept der Godloosen ende de benaetheit der Godsalighen / de ghelouighe met en behooghe te bewegen. Alar: dat v'voechder behoonden te sien / te weren / op God. Suler doende. sullen sy beuinde / dat de Godloose alle rooch vergaen / Ende dat de Godsalighe comen tot de ewighe salicheyt. Daarom beslyt hy / dat hy God bafelick aen hanghen wilt.

Dese Psalm is seer troostelick teghen alle aenuechringhen deser wereld.

G

Obt is nochtans traosflick end' soet/ Israhel oock pderman goet/ Die met en heer end' ghemoot tepne/

Bewaert zyn woorden groot end' cleyn/ Doch so hadden mijn vorten seher/ gheskrupelck wt mynen roech

hier/ Ick lach by na gheualen plat/ Sheweken wt den rechten padt.

Woerzoot my seer dat ick aensach/ Ser boosen spoet menghen dag/ Ick oock seer wuerelick ghevingen/ Waer groet gheleek in allen dinghen/

Sy bliuen by end' onuerfaecht/ Als is ongheluck coemt ouer allen/ Sy gaen daer gheen slagen en valk/ Dies is haer trotsen goet gheacht/

Sy gaen slechts om met sulcks renck/ Als sy booumen end' bedencken/ Sy bynghe alle dinck tot niet/ End' coemt vant quaet en t'bedriet/

Want sy staen niet in soodts ghe- uae/ Maer sy bliuen bafelick enpaer/ Sijn ende ghesont sy booz' gaen/ Als palesten verniet sy saen/

En coelick dinck heer hare cracht/ Dats me gheweld' vanghen aen/ Moet goet heten: end' wel ghebaen. t' haer ooghen pypfiche seer hoogh op/

Dats den byomen doen dies sy/ Sacr na trostelick spieken sy. P A D E.

Als ander mensche zyn geplaecht

Wt haren vorten dicken cop/

Sy sienen stoutlic den mont siet/ Raeden hemel end' spieken set/

Haer tonghe wyeet (doch slep van werde)
Niet balshelick ouer die gansch eerde.
Dies scrupelick Gods volc en bait/
End' twiesselt in sulck een ghesalt:
Men scheinat hem / end' hie dinciat
met leydt/
Als waer al oes teghenheyt.

Sp sprekten bevermelick seer /
Soud' oock wi spnen rhyon de heer
Ome doen aensien ende beinreken /
Soud' God acht nemē op ons werckē:
Die zijn de Godloosen seer quaet /
Doch stercken dat het hen wel gaet /
End' dat se werden sadt end' rijcs /
Hie op aerden alle ghelijck
Dat om nyzijn dat mgn stel heeft /
Onsraefelick end' wel gheleef /
Heb' ick om niet in allen stan den /
Met onschult gewaaschē mgn handē /
Heb' ick bergees gewerck quaeit /
Is al mgn smert als niet gheleif /
Is mgn cens (dat t'allen sonden /
Mij rooquam) niet weert bevonden /
Maer wilde ick niet ommerstant
Speken: Ick soud' sondighen want
Ick mocht berdoemen end' bewaeren /
Al b kinderen heer die opt waren.

Daerom heb' ick arbeet ghedaen /
Om dit stuck eens recht te verstaen /
Doch het bliff' my booz ende naer /
Scher onbegripelick end' swaer:
Tot dat ick in dat heylighdom:
Dess Tempels heer ginck allom:
Van cond' ick den wtganck aensjou
wer /
Der Godloosen met groot venouwē.
Daerom wandelen sp boozwaer /
Op zenen platten wech enpaer /
Daer van sp ghesloort zyn terfont /
End' varen haef' ter helen gront.

Dan is verwondert pberman /
Dat se so haest comen daer van /
End' soo tot niet werden gh' slaghen /
Te grond' met schrycken end' drec' za-
ghen.
Deschyn haer' rijkdoms haest ver-
gaet
Sp zyn verachte end' seer versmaet /
Gheligh als een boom onghewis
Vergaet al sinen ontwaet is /
Doch ginck my sulck seer na algt /
Het quelt ende maecte my vol sgh /
Ja t' heest' up de meren boozsichen /
Deel harder dan ick cond' wrijspeken.

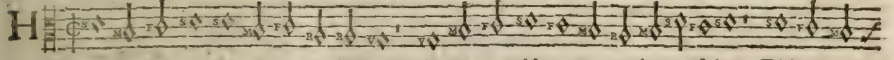
Ick was wtins in sulck verdyet /
Ja ick was en mp seuen niet /
Maer als en calt onwys end' bobt /
Als ick so mogde reghen Godr.
Ick ochras wat mp heer weduaert /
Ick hangh' b aen gnde bewaert /
Want in't liden dat mp venouwert /
Maer b hande ghy mp onderhouwert.
Ghy gheleif' mp na uwen raet /
Crouwelick heer injn toruelact /
Tot dat ick sju werde ghebyacht /
Ter eeren heer booz uwe cracht.

Ick is ick dan b heb' O heer mgn /
Soud' daer yet anders mgn God zyn:
Soud' ick e ghens groot of e cleme /
En God hebben dan b allepe:
Maer ick werde nu gants ghmacht
Mgn berlieft alle zyn cracht /
Doch ghy zyt heer mgn troost gheel /
Mgn boeheit mgn toelucht mgn erf
Wat sp die van b wijkē af / deel.
Sullen vergaen end' zyn als raf /
Sp sullen booz b niet berliuen /
Die balsegē God dieuften bebyuen.
Tot b heer wil ick houden mp /
End' mynen toelucht nemē bijn /
Dat is my t'bed' dies ick sal /
In sijn melden b werken al.

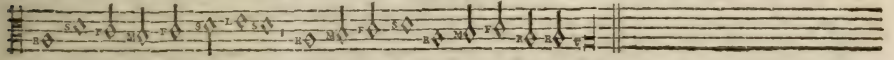
O Godt vol van sachte noechicheyt ende goebertienicheyt / gheeft ons de gratie dat wy niemmer soo hatich en
indich en zyn en de boosspoot van de boose menschen dat wy verdolen souden van den rechten wech: maer dat
wy meer ende meer moghen verleset zyn van uwe goetheit ende boosfienicheyt op dat alle onse meyninge sp
reuwichlick met u vereenicht te wesen dooz uwen enighen Sone Christusum Iesum onsen Heere. Amen.

Den Lxxiiij. Psalm.

De kercke Gods gantschelick verwoeft zijnde claecht met desen Psalm dat God van haer gheueken is / Wide oock
om u' schiedinge haer sonden / ende verlaet haer op de cracht Gods die sp beoemais wt hiden synen volcke de
wieser heeft: Ende boognamelick op de belofstnisse dooz de welke God Abrahams zaet tot zynen kinderen aenghe
nomen heeft.

De coemt dat ghy ons berstroeft O Godt mgn: Dat b gramfchap ouer ons seer ontflecken / Sicken roock

metwerpt / so hier heeft ghebleken / Die wy doch Schapen uwer wopden zyn.

Wes volc dat ghy hebt' betwojen repn
Ghedenkt doch eens, end' b erdeel beurdet/
Ghedenkt des berchs Zion die nu angē lghet
Dien ghy verlost end' ghecocht hebt allejn.
Staet op heer end' gantschlick te nieten doet/
Den hoop der Godloos b vanden r'amen /
Die moerwillichlick sonder hen te schamen /
D' hups weederlick erden onse doet.
Daer b welken booghts waren berckel /
Daer haoghtmensē bzuilen end' wzebelick tierckel/
Haer schandlick rekenen end' bameren /
Hebben sp daer opghericht end' gheleif.
En weder van hen arbeet nu niet blief /
Om uwen heylighen Tempel te verduen /
Maet bijen su euen houwen end' keruen /
So sulck in eenen grooten bosch gheschiet.
Theerlick schint werck wgh' sieben so wel /
Tweelck een tieraer wu hups was onderwghen /
Hebben sp met houmensē end' met dwghen /
Gontlicks ghehouwen end' verwoest seer sel.
Sp hebben oock met den yere verbiant /
D' heyligh hups t' welck seer booz was verheuen /
Sp hebben oock ontghelighet daer neuen /
Verdozen / so ghemaect siecht als dar lant.
Haest sprekē sp: Laet ons dief' wozhen al /
Sp hebben oock met herten seer moozbadich /
D' heylighē placken wree end' onghenadich /
Verbiant end' ouer al ghebyachte den val.

P. A. B. C.

Nch wy sien gheen teekenen meer booztaet.

Wier gunst de B'ropheten ons ontbeken /
Hiemandt wilt booz ons / noch striden noch speken /
Wanner sal uwen toozn' van ons doch gaen /
Hoe langhe tijt ghy noch buden O heer /
Dat de boos' uwen saem so fullen schenden /
Sal oock dat lasteren niemmermeer enden
Daer met sp uwe cracht bespoten seer /
End' ouer ons b rechte handt niet stecker /
Ghy chras ist noot dat ghy die noch eens trecker /
Wt den schoor ter hulp' uwen volc benout
Ghy zyt doch mgn Coninck van ouder rddt /
Die mp wilt end' cont opentlick bewaren /
Als mp waren noot hier is wederuaren /
Ghy hebt my duysent maal daer van brughet /
Ghy hebt gheleif' dat s'neer booz uwe cracht /
Die schickliche d'aken hebt ghy verflaghen /
Soo dat wy die watercaren vol saghen /
Van monstren die ghy heer hadt onghelyacht.
Ghy slaet den Waluisch' heer met crachten doot /
Den volck' in die woelne tot een spijse /
Ghy bringt oock booz gantsch op een nirewe wisse /
Waterfonteynen wt Reuoosen groot.
Ghy silt die bloet der waterstroomen hieet
Dach ende nach' hoogt b tor des ghelcken
Die Son' end' die sterren sonder afwghen /
Hout ghy in ghewissen ganck niet bercheit /
Die lanpalen hebt ghy gheleif' allejn
Ouer die gantsche werelt heer almachtich /
Den Somer heet / Winter end' dat ge crachtich

Zijn weder handen werken al ghemeyn.

Psalm.

† Gbedenckt heer hoe twee vanden sel/
 † Weer verminderen end' booslick schenden/
 † Hoe dar w' sinlich volck een allen epnden/
 † Woen haem schoon lafster met zyn opstel:
 † Wilt desen weeden oerghenuen niet/
 † Die sel uwes Cozrelupstus demoedich
 † Wilt oock niet ewich vergheten heer goebich
 † W arm volck t'welck men nu troosteloos siet.
 † Gbedenckt heeraen v' opgherecht verbondt/
 † End' t' aertrick so haer is onderbuckhet/
 † End' dat het onder t' ghewelt end' laft bucket/

Der booven die beel zyn tot deser stont.

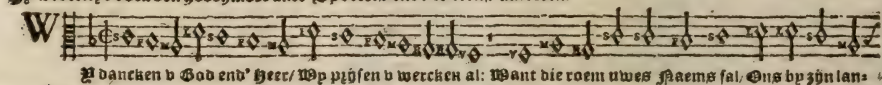
† Bart uwen armen knecht niet beschaeft zyn/
 † Maer gheeft hem veel eer oogsaek om te singhen/
 † Van uwen naem dat sp moghen ont springhen
 † Die benaetheyt ighen met siner end' pgn.
 † Heer doert v' saek wt/ bau den slaep opsaek/
 † End' wilt dees groote smaetheyt niet vergheten/
 † Die v' daerlich met sporten wert betweten/
 † Van dit volck t'welck uwen naem steeds versmaekt.
 † Dat bitter roepen end' tieren aenhoort/
 † Der vanden die gansch verwinlich ranset/
 † Haer schepen dol van hoochmoet opgheblafen
 † Weert lancs so grooter end' baert alrpe boozt

Ghebedt.

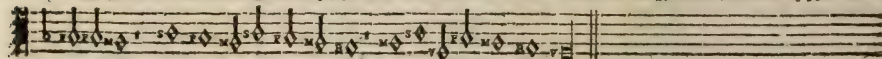
Bemherdtighe Vader/ al ist dat ghy rechtuerdighe sozake hebt om ons te straffen/ overmids dat wy ons proffte
 nuiet en hebben ghebaen/ met de woldaden die ghy ons tot noch toe bewisen hebt: s'ochtdans acht nemende op de
 heerlichheit van uwen heylighen Naem/ die dooz de boose menschen/ ende Versmaders ghelastert wort/ en ontrect
 ons v' gunste niet/ maer ghedenckt het Verbondt dat met onse Vaders ghemaeckt is/ en staet ons by om der conuincio
 nge wille/ die dooz uwen seer beminden Sone Christus Jesum beueficht is/ Amen.

Den Lxxv. Psalm.

David loeft hier de booslichticheyt Gods/ daer dooz dat hy de Werelt regeert/ ende alle dinck doet in gerechticheyt
 hy wederlept oock den hoochmoet aller Spotters ende Werelts kinderen.

W

W danken v' God end' heer/ Wy pghen v' werken al: Want die roem uwen Naems sal. Ons by zyn lan-

ges so meer/ End wy sullen singhen claer/ V' daden seer wonderbaer.

Nis daer coemt mijn r'ide bequaem/
 † Ick sal r'ighen richtelick/
 † Dat Aerdrick smelt ganschelick/
 † Met de Inwooners al t'raem/
 † Maer zyn p'laeren niet clep/
 † Onderhoud' ick bast allepi.
 † Ick sp'ack de houere digh' aen/
 † Die coemen sonder bestant/
 † Verseft v' niet hier int lands/
 † Wilt op v' ghewelt niet staen:

Streckt uwen hoorn onbeschaemt/
 † Niet hoogher op dan t'betaemt/
 † Oost noch West/ noch oock dat
 † En maken al t'samen niet/ (Hoort/
 † Dat de mensch' alsoomen siet/
 † Weert so seer gheerocken boozt:
 † Maer van God weert verhoocht deen/
 † End' d'ander ghemaeckt seer cleen.
 † In Gods handen is een kop/
 † Dol ghemaeckt met stercken wijn/

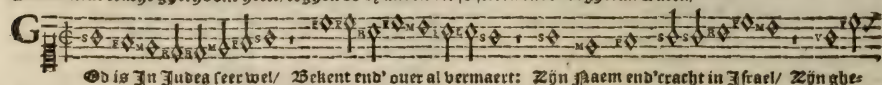
Hy sal daer wt schencken sijn.
 † Sijn kinden/ doch den gront sop/
 † Sullen al de boof' onrepp/
 † T'samen wt d'aken ghemeyn.
 † Ick sal dan noch met ghesanck/
 † Wes Gods Jacob's wercken schoon/
 † Vergheden met soeten thoon.
 † End' der booven hoornen cranck
 † Zeken/ Maer de byome goet/
 † Werden gheert in boozspoet.

Ghebedt.

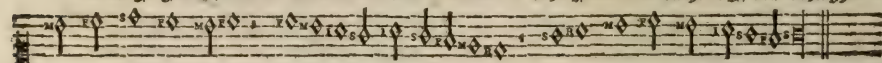
O God/ die heerschappje ende goernement ouer de ghehele werelt hebt/ gheeft ons de gracie/ dat wy ewichlic
 moghen uwen Naem grootmaken/ onderhoudt v' heilige Kercke/ dat se niet verwoest en wate/ bedwingt de stou
 ticheyt ende vermetenheit der Hoochmoedighen/ s'ozt v' gramscap ouer de Versmaders van uwen woorde: op
 dat/ als de Boose sullen beherder wesen/ ende de Rechtuerdighe der ghenen/ een peghelic v' eere/ lof ende glorie geue
 dooz uwen Sone Jesum Christum/ Amen.

Den Lxxvi. Psalm.

Dit is een dancksegginghe/ dat Godt zyn Kercke beschermt ende betwaert heeft/ ende in sonderhepdt dat hy zyn
 wonderlike cracht g'ghoont heeft/ teghen de v'panden die so sterck ende roegherust waren/

G

Od is In Judea seer wel/ Bekent end' ouer al vermaert: Zyn Naem end' cracht in Israel/ Zyn ghe-

roemt end' gheopenbaert/ In Salem end' tot Sion schoone/ Staet dat huys sijn van spier woons.

† Daer sietmen dat hy gheert seer cleen/
 † Crachtlick den boogh' end' pghen Naem/
 † Schilden/ s'weerden/ end' oock met een/
 † Den Crich' met zyn kustingh' bequaem/
 † End' thoont dat hy meer se te bychten/
 † Dan men de Straetrooers moer duchten.
 † Slapende zyn de stoute saen/
 † Bewoof' haer goeberen groot/
 † De Crighers die op haer cracht staen/
 † Laten ballen de handen bloet.
 † Wonen toorn' doet haer in slaep ballen/
 † Weerden end' waghemen met allen.
 † Ghy zot beschylich gae seer/
 † Ghy Gmijn Godt end' niemant el/
 † Die sal booz v' befaen G' heer/
 † Weemer ghy thoont v' gramscap sel/

Nis ghy v' oordeel hebt ghegheuen/
 † Maer dat Aertrick schijcken end' beruen.
 † Van stont ghy op end' hebt verconct/
 † Boozdeelen/ end' ghemaeckt byp/
 † We ellende ter seluer sonde/
 † End' hebt die ghetroeft seer bly:
 † Als de menschen teghen v' schiden/
 † Ghy behaelt eer aen allen ziden.
 † Ghy sult omginghen t' gansche rot
 † Der woedenet boof' baders quaet;
 † Eick doe beloften onsen Godt/
 † End' volghen die met der daet/
 † Doet sulcr ghy die daer woont beneuen/
 † Des heeren wooningh' hoocy beueuen/
 † Wengt God gauen/ die verlick is/
 † End' wy cecht zinnen smaet/ ende schandt:

Psalm. Lxxvij. en Lxxviiiij.

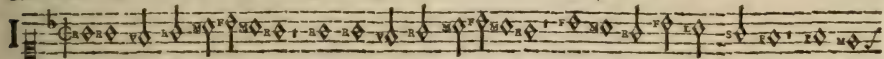
Ja hem die dooz zijn cracht ghewis/
Den Coninghen neemt haer verstant/

Die schijckelk is en groot van werben/
Allen Coninghen op der eerden.
Ghebebt.

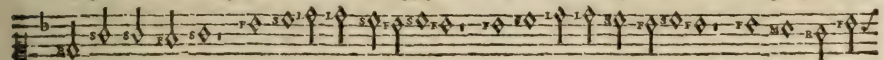
Here Godt/ ghy die b gheopenbaert hebt den volcke van Israël / ende ons noch openlijckel / dooz uwen Soone Christus Jhu. thoon ons meer ende meer b gonste ende goetheyt/ hebet de cracht/ ende doot te niet de ruden ban onse vanden/ ende verloft de arme bedruckte menschen/ op dat wy althit uwen lof singhen/ ende dar alle menschen verstant moghen/ dat ghy alleene zijt/ wien dat alle Coninghen ende Princen. ja alle Creaturen eete ende gheboozsaemhebt schuldich zijn/ Amen.

Den Lxxvij. Psalm.

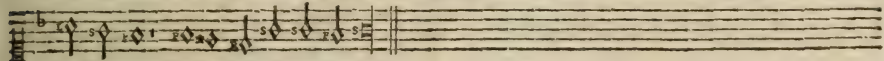
In desen Psalm werden alle ghelouighe gheleert haren toerulucht tot God te nemen in alle tegenheyt/ oock de goetdaden te bekenen/ die hy althit aen zijn kercke de wesen heeft/ op dat se daer dooz te meer versekeret werden/ dat hare ghebeden (die sy tot God doen) niet crachteloos zijn en sullen.

Ik heb' mijn stem op gheheuen/ End' mijn schepen daer beneuen/ Tot b Heer/ end' na b Doozt/ hebt ghy

mp boozmaels verhoort/ In mijnen noot end' benouwen/ Stont op b al mijn betrouwen/ Ick heb' mijn han-

den Heer goet/ Tot b ghestreckt met demoot.

† Mijn siel in dit groot verlangen/
En wil gheenen troost ontfangen/
Ja als ick aen b denck heer/
Behoefst ben ick des te meer.

† Al heb' ick van gantscher herten/
Ghebeden in angst end' smerten/
So blifst doch mijn hert en paer/
Vol benauchtens end' angst swaer.

† Ghy hebt mi b Heer ghenadich/
Wacher ghehouden gheschadich/
Ick ben so crachtloos daer van/
Dat ick schier niet sprekken can.

† Als ick met ducky ben doozsieden/
Ghebent ick des rijts boozleiden/
Woude Jaren daer end' nacht/
Werden van mp oerdaech.

† Dat schoon lieflich spel der snare/
Can w' mijnen sin niet varen/
Mijn hert vol smerten boozwaer/
Ghebent ick daer aen booz end' naer.

† Daer na tracht ick t' allen sonden/
Of ick dat spnd' mocht doozgonden/
Deses dincts end' b verstant/
Des vangh' ick b mpn elacht aen.

† Sal mp God althit verstemmen/
Ja hy gantsch van mp gheweken?
Ja mp nu in ewigheyt/

Gheen ghenade meer hereydt/
† Sal Gods goetheyt hoog gepreft/
Hier met nu gantsch ick w' wesen/
Sullen zijn belofsen sijn/
Hier mer gantsch ten eynde zijn?

W A R S C.

† Heeft God t' mp waert gaer ggete/
Spier goetheyt onghemeten/
Gaet nu zyne t' oornicheyt/
Wouen zijn barmherticheyt:

† Al sulcks spjacht ick tot dien tijden/
Mijn God wil dat ick sal liden/
Hy heeft verwijfelt zijn hand/
Die mp boozrijts gaf bylandt.

† Daer na weet ick oock indachtich/
Der wonderdaden Gods crachtich/
Die hy boozmaels heeft ghebaen/
Deser deed' ick oock vermaen.

† Maer als ick so ginck aenmercken/
Zijn heerlike wonderwerken/
End' al zijn doen groot end' cispn/
Dan spjacht ick by mp allen:

† God heplich zijn b weggen/
stemandel can b spjekten reghen/
Daer isfer byredt oise wjdt/
Een alsulck God als ghy zijt?

† Ghy laet uwe daden bigcken/
Ghebebt.

Dooz macht niet om berghselcken/
Ghy doer de heydenen vol spjacht/
Gherbinden uwe cracht.
† Ghy hebt dooz b hant almachtich/
De volck verloft heere crachtich/
De kinden den Jacobs Goet/
End' des bloem Josephs bloet.

† Wre vrees' is/ Heer ghecomen/
Guert al de Waters ghemeren/
Dooz b Maestreyt terfontd/
Vrees' Heer de diep' afgrondt.

† De wolcken seer diecht ghesloten/
Hebben water wrghegoten/
End' des donbers groot ghelupt/
Strekt hem inden wolcken wt.

† De byersitalen hen w' spjebden/
Wonderslagen hen w' spjebden/
De blizem met den schyn sel/
Ontfack t' gantsch Aert rijke suel.

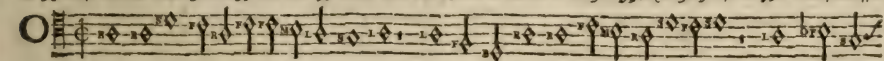
† Den Kerdbodem sachmen beuen/
End' ghy zaest eenen wech euen/
Dooz' slijpt tot ws volcr ooz' booz/
Daer gheen doetpad was te booz.

† Ghy spder b volck bequame/
Als een kudde Schapent' same/
Dooz' Moses end' Aarons handt/
In dat schoon beloesde lant.

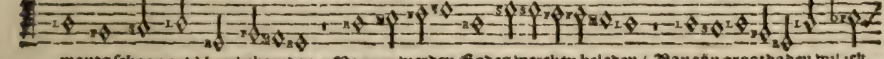
Ewighe Godt/ alleene de toerulucht vande arme misroolighe menschen/ verhoort ons bidden ende verseeck' noch en verghet niet ons barmherticheyt te doene. Doet ons oock de gracie dat wy so oerdencken uwe wonderlike werken/ die ghy eertits uwen volck ghebaen hebt/ dat wy meer ende meer moghen beu'sicht wesen/ in de verseeck' heyt van uwe goetheyt/ dooz de welke ghy ons wt uwen goeden wilke onuerdent dooz uwe kinderen aen ghesmen hebt/ dooz uwen seer beminden Soone Jesus Christus onsen Heere. Amen.

Den Lxxvij. Psalm.

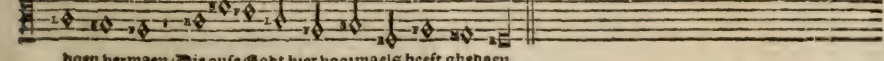
Wese Psalm bewijst Gods groote genade daer dooz hy Avrahams zaet tot een Erfdeel bezorgen heeft. Daer na Kraft hy de ondanckbaerhy deses volck/ dwelch althit God wederspannich geweest is/ ende zijn verdadē beacht heeft. Eynde ick hy loest Gods barmherticheyt/ on dat hy alles ons dat rijcke Davids te rechte gheboort heeft en zijn belofsten isse.

Mijn volck wilt nu mijn leering' aenhooren/ Slecht b verstant/ Wilt open doen b ooren/ Verneemt mijn

monts sechoon end' heerlike reden. Van mp werden Godes werken beleden/ Van zijn grootdaden wil ick

doen vermaen/ Die onse Godt hier boozmaels heeft ghebaen.

† De daden die ons boozrijts zijn verwondert. Die ons ons grootbaders hebben verrondert/

Dat sy de kindren oock wiffen al bozen/
Die noch na hen fouden werden gheboren:
Op datse wiffen den roem end' de cracht/
End' werken groot onfes Gods hoogh' gheacht.
† God heeft in Jacob zyn verbondt ghegheuen
End' in Israel zyn gheset ghebeuen/
Dat onse Doogvaders hen fouden keeren/
Om van gheslacht tot gheslacht die te leeren:
Op datse den kindren clare ende bloot/
Verconighen des Heeren werken groot.
† Oy dats' op God alleinlich mochten bouwen/
Sijn groote werken basterick onthouwen/
End' zyn werten bewandlen end' belien:
Mer als haec Waders die waren begheuen
Tot moerwille mer een hert eech end' sel/
End' teghen God steeds gheweest zyn eedel.
P. V. S. E.

† Sulc is in Sphaim seer wel ghebleken/
Die inden sterck van God zyn afgeweken/
Die sy schoon met boghen ghewapent waren/
End' int schieren constlick wel ervaren.
Want sy hielben niet des Heeren verbondt/
End' verworpen zyn Mer tot aller stonde/
† Sy hebben des Heeren schoon wonderwerken/
Die sy hebben conuen sien end' sels merken/
Vergeten end' veracht wt boosen goerden/
Ja die sy ghesien hadden end' beuonden/
In Egypten end' in dat veldt Soan/
Die haec grootvaders sels daer saghen aen/
† Hy bedede r' Meer oock end' de waterstroomen.
End' liet al zyn volck droochs voers daer dooz comen/
Die water die als muren vast in zyn stede.
Dooz een Wolcke leyd' by r' Volck' daechs met vgede/
End' snachts dooz een Columne ypers seec clae:
Om zyn volck' r' leyden sonder gheuer.
† God hjaec de Steerorzen dooz zyn cracht spoeclich/
Op dat zyn volck mocht dyncken oueruloedich/
In de Woestijne daer by wt den steynen/
End' wt den klippen dooz thacht de Fonteynen/
End' gaf r' water met sulcken oueruloet/
Dat daer stroomen liepen des waters soet.
(2.) P. V. S. E.

† Doch sy hebben al' saem ghedaen veel sonden/
End' God tot toorn' verwecket tot dien sonden
Sy hebben hem besocht na hare wisse
Inde woestijn end' daer begheert mer spijse/
Ja haren lust versaeft de zyn wel heer:
Sy murmurceden so teghen den Heer:
† Soud' God (sephen by) ons in beef' woestijne
Den disch conuen decken met spijs end' wine/
Wt den gheslaegnen steen die stroomen drooghent/
End' dy wareren seer haest daer wt spjonghent/
Soud' God ons hier conuen gheuen ons doot
End' ons spijnen met bleefch in diezen noot/
† Daerom als God dees' blint heyt ginch aenmercken/
Wert hy seer gram end' wild' haer niet stercken/
Terlant sachmen een groot byer daest ontsiken/
Quer dat zaet van Jacob die afweken/
Hy bedede de kinders van Israel/
Om dat sy op hem niet betrouden wel/
† Want daer sy sulcken noot hebben beueen/
God hadde den wolcken ghebedt ghegheuen/
End' den hemel ontdaen int openbaer/
Hy reghende r' Maama der gantscher schare/
Soo dat sy zyn gheworpen tot dier stad.
Des hemels byoors gheheel vol ende sadt.
P. V. S. E.

† Die sterckste mensch daer zynde gheseten/
Heest van dat byoot der Engelen ghegheren/
Dies is hy haest sat gheweest bouen maten/
God heeft de winden seer sterck waepen laten/
Den eenen wt den Zuyden dooz zyn cracht/
Den andren heest hy wt Oosten ghebracht.
† Daer na heest hy dat bleefch van snake goedich/
Shereghent wt den hemel oueruloedich/
End' gheijch des zants beel is in ghecala/
Gaf hy hen baghels r' eten al te male:
Die vieren op den leyger ouerdegbt/
In den teuten hebben sy die bespdt.

† Soo wiet desen Hoop swaerlick om versaden/
Seer bal' zynde mer deer' spijs' ouerladen/
Haren lutt coelden sy op deser wisse/
Doch sy aten noch steers van deser spijse
Ja hadden noch euen tot deser ston:
T'bleefch' r'uffchen den randen in haren mont.
† Als God gram wiert end' dit volck liet verberuen/
End' die boozwaem' onder hen oock liet steruen/
Ja haestlick slozen die boozwaem' seere:
Doch heest dese boos' aert God haren Heere/
Dooz aen vergaem' end' zyn eere gheoort/
End' zynere wonderwerken gheen gheloof.
P. V. S. E.

† Daerom zyn sy ghestoren in ellenden/
End' hebben jaest haren rot moeten enden/
Dies ais sy sulcks onder malcander saghen/
Bergoudense na God den Heer te vzaghen/
Een oer heest drooch ja dooz den daechjaec
Ghesocht Godes ghenaed' in sulcken saer.
† Van bezachten da' God int beuoluen/
Een toeluch is daer op men mach betrouwen/
Die dooz zyn cracht end' sterckte wonderdadich/
Die verlost die hem betrouden ghesclach
Jaer sy bygheden steers met haren mont/
Haer tongh' spack niet dan leughen inden gront.
† Mer berten wilden sy God met aencluen/
In zyn verbont zyn sy oock niet ghebleuen/
Doch so ghedachich is die Heer beuonden/
Dat by hen vergas haer schandlick sonden
Hy kerde zyn gramtsch groot van hen af/
End' stide dieck wils sigen tozgne straf.
† Hy bedachte dat haer swaacke natuere
Mer anders dan een bleefch was r' elcker bye/
End' als een wind die doozlicke sonder keeren
Hoe dicht wils hebben sy den Heer der Heeren/
Tot toorn verweket end' seer bedoest ghemaect/
In de Woestijne die ban herten blaect.
P. V. S. E.

† Dit volck om God te reghen gaer ghrneghen/
Heest hem besocht alst end' aller wighen/
Ja heest willen mee sterren r' allen tghden/
Den spijghen Israels handt daer dooz dat sy/
Dan haren vbanden ghemaect waren dy.
† Hy heest hen wonderrecliken ghegheuen/
Die hy in Egypten hadde beuoen:
In Soan heeft hy zyn baden vermeeret/
Daer hy het water haest in bloet heeft verkeret/
Die beken waren bloet dies met bediet/
Derginch r' volck end' conde sulcks dyncken niet.
† Van sandt hen God woemen boos bouen maten/
Dier al ja sels tot inden bedden aten/
Dorghen plaechden hen oock een allen ziden/
Inden bychtten moesten sy schaden liden/
Van den russen diefse hebben ghequelt/
Die spijnchalen verbouen r' gantsche belt.
† Daer wighaert wiet met den haghel gheslaghen/
Ouer die vghchoonen vliet veel plaghen/
Mer haghel is al haer bee omgheronnen/
E' oer verkerde die cudden oock slouen.
Summa/ hy heeft ouer hen in r' ghemien/
Sijnen toorn groot wt ghesoeret met een.
† Hy liet seer straffen in allen saken/
Dooz r' engelen die bereyt zyn ter waken.
Hy maecte plaet' in zyn gramtsch ap seer crachtich/
Niemand en verchoonde de Heer almachtich/
Haer bee ja sy sels slozen seer verbaect/
Dooz die penitentie mer der haest.
P. V. S. E.

† In Egypten waren seer snel verbouen/
De persighebouen die haestlick slozen/
T' veradrichef' gheslacht van Cham ghebozen/
Heest God omme ghebracht in zinen tozen:
Dan trach zyn volck wt als schapen seer goet/
Die hy seest zinde woestijn opghenoet.
† Hy sepe r' volck sekerlick tot dien stonden
Die Zee heeft al die vbanden verflonden
Sijn volck wt ilde hy so den wech bereden/
End' hen tot haer ergoet seer schoon ghelepen/
Tot den

Wat den hezlichen berech dien hy hen gheeft/
 Dien hy dooz zynen arm verwojen heeft.
 * Die volkeren heeft hy dooz hen bereyten/
 End' haer tant seer buychbaer oock ingegheuen/
 Die stammen Israels als d'ouerfaerde:
 Doch sy versochten hem t'welck hem misgaechde/
 Sy hebben t'sam den heer begraent en spaer/
 End' niet ghehouden zyn gheboden clae.
 * Volghende der boouadereu gheheuen
 Als verachters zyn sy van God gheueken/
 Sy waren ghelyck loofe boghen alle/
 Dooz afgoden zyn sy gheacht ren balles/
 Daer dooz de zelwerche God wiert verfoort
 End' ghetrecht, teghen zyn ghebet end' woort.

P. D. S. E.
 * Want als God began haer doofheyt te merken/
 Hy creecht een misghagen van haren werken/
 End' wiert toornich oer zyn zyn gheuooren
 Dies hy tot Silo zyn huys heeft verfooten/
 Ende zyn wooninghe verliaren gaer/
 Daer hy ghewoont hadde so menich iaer.
 * T'Arcke des Verbonts quam in bjemde landen/
 End' haer heelicheyt tot haren vanden/
 Zyn volck wiert van d' onbeseden gheuanghen/
 Te byer end' te sweerde niet om verstranghen/
 Also was God bergraent gantsch end' gheheel/
 Ouer Israet zyn gheleef' erfdeel.
 * Ouer nam haren onghelighen dat leuen/
 Die maechden zyn fieders onghetrou gheleuen/
 Ghebede.

Ensaem bedurt heeft men' alleyn benonden/
 Dooz t' swert zyn ghedoot de fieders vol wonden/
 Die Weduwen in desen swaeren schied/
 En hadden om treuren schiet ghemert t'gt.
 * Daer gheleech en bouck menich hem dan opmaek/
 Als de wyn wel verteert is end' ontwaert
 Die seer luyd' riet end' maecht een selfaem wesen/
 Also is oock onse Godt opghereuen/
 End' sloech t' achtedeel der vanden quart/
 T'welck hen een ewighe schand' is end' maet.

P. D. S. E.
 * Hy beriet t' huys Josepha des tuercogen/
 End' den sijn Ephyamin sijnen toer:
 End' nam Juda dat zyn huys daer soude wesen/
 Op Zion den berech van hem t'gheliesen/
 Daer hy zyn wooninghe ende zynen thoon/
 Heeft opgericht seer tierick end' seer schoon.
 * Zyn wooninghe heeft God de heer gheuefen/
 Dooz ewichlic seer wel ghegront mitz desen/
 So vast als d'aertboden daet nu ren rghen:
 End' wt zyn volck bereoos hy met verbiddeu/
 Dauid zyn knecht/daer hy die schepiens cleyn/
 Ghehoort heeft op t' belint groene pleyn.
 * God nam hem daer hy de Schapen moest werpen/
 End' beual dat hy t' volck soude ghelepen/
 End' Israet zyn erfdeel wel betrauen/
 T'welck gheboden heeft Dauid zyn trouw dijnare.
 Hy heeft dat volck met verstant end' wyshpe
 Ghetreert, end' gheuoert in heplicheydt.

Here God, die dooz de groot hz van uwe weldaden/niet op en hout van ons te verwecken om u te dienen ende zeen-ende nochtrams onse doofheyt ende ondanckbaerheyt is sulcr: dat wy u niet en bewijfen de ghehoofsaemheyt diemen u schuldic is: en wilt u granschap teghen ons niet ontricken: maer dooz uwe barmherticheyt alle onse sonden wt doende/soo hebt medeliden met de Schapen van uwer wepde: de welke geloft zyn dooz t'bloed van uwen Sone Jesum Christum. Amen.

Den Lxxix. Psalm.

Hier claecht hy ouer de betwoefinge Jerusalems/die dooz de Assyriens gheschied is: En noch eens onder Antiochum teghen den welcken hy Gods hulpe begheert.

Die hepbneu zyn in d' Erfdeel geualen/ Sy hebben onthelycht onder hen allen/ Den Tempel schoon/ End' daer toe afgeloep. Jerusaleim/ Ja gemacht tot seer hoop. De lichamen daer naer/ Wier knecht eerbaer/

Den Hauen sy dooz seide/ T'bleesch uwer knechte goet/ Wierpen sy met hochmoet. Den bieren op den veld.

* Sy hebben Heer uwe knechten verfooten/
 End' t'bloet rontsom Jerusaleim begoren/
 Also water clae her welck cleyn is van weerden
 Ghemant heeft d' daghen willen rer eerden.
 * Wy zyn een spot end' smact/
 Onsen nabueren quaer/
 Sy schimpen seer vermeten/
 End' spotten sonder ent/
 Sy die ons zyn a nrent/
 In d' wooninghe ghefeten.
 * Ach hoe langh' siet ghy noch Heer gheuefen/
 Op ons alsoo bergraent ende verfoort wesen?
 Hoe lang' sal noch uwe toorn' zyn ontricken?
 Als een byer/ twelck men met cracht siet wt byeken?
 Stort uwen toerne swaer/
 Ouer t'bolck dat dooz waer/
 D' niet wil kennen Heer/
 Die Conuckrijcken t'sam/
 Slaet Heer die uwen Naem/
 Niet aenroepen mer erre/
 * Sy hebben schiet Jacobs huys gantsch v'breten/
 End' zyn nacomelingen al verbeten/
 Zyn wooninghen oock ghewoopen te gronde/
 Ja gantsch' verwoest als t' blicht tot deses sonde/
 Wilt Heer gheuedenken niet

Der sonden die gheschied/
 Dooz v zyn in booztheden/
 Haet v Heer coemt doch booz/
 End' helpt ons na d' woort/
 Want wy zyn in groot sbed.

P. D. S. E.
 * Helpt ons Heer ghy zyt ons toelicht allepne/
 Op dat gheert werd' uwen Rome repne/
 Verloft ons end' wilt ons t'samen verghen
 Onf' sonden dooz v gorthept hoogh' derheuen.
 * Darnen tot uwen spot/
 Niet segg' waer is haer God/
 Die boofse wilt benouwen/
 End' w'ack sneer al doer/
 Van uwer knechten bloer/
 Dat wijt moghen aenhouwen.
 * Laet tot v comen dat suchten end' elaghen
 Der ghenere die in banden zyn gheslagen/
 Laet die hy zyn schenck hen d' Heer dat leuen/
 Die tot der doot gheuegent zyn end' bruen
 Onse nabueren hier/
 In haren schoot wilt schier/
 Seuen dobbel vergheden/
 Den smact ende die blaem/
 Daer met sy uwen Naem.

Stedts lasteren end' scholden.
 † Dan sullen wy die schapen uwer weyden/
 End' b' volck zyn/mer bij'schap groot wrbeyden/ Ghebedt.

Wes staems ter/ oock werden uwe crachten
 Aecht verleit van gheslachte tot gheslachten/

Heere beschermte ende vercoofte van de arme beduchte mensche/ zinghesien dat de raserie ende dullicheyt/ban
 Hons vbanden sulc sy/ niet reghenkende dat sy ons alreede in duistere manieren ghequelt hebben / darsen
 ders niet en ghebeeren/dan onse gheerle ende weerde verderfennis: wilt ons bystaen / ende v gramschap van
 ons keeren op de ghene die b' lasteren: op dat een pghelick verlaet / dat ghy niet en veracht het klagen ende lichten
 bande ghene die b' wt goeder herten aentropen / inden name dan wuen wel beminde Sonc Iesum Chrystum
 Amen. Den lxxx. Psalm.

Dit is een ghebedt dooz de benaude Kercke Gods/ mit welke verhaelt werden de welbaden / die Godt haer ghedaen
 heeft/ op dat hy beweecht werde/ om die noch onstant te doen/ daer niet zyn Kercke niet afen neme noch en veruulle/

G

Hy Herder Israels wilt hooren/ die de cubbe Iosephs vercoyen/ Wt gheuoert hebt als schappen goet:

Coont ons b' lieffick aenschijn soet/ Ghy die hooch zyt in uwen Choon/ Vrouwen den Cherubinen schoon/

† Laet uwe cracht Heere verschynen/
 Ephraim tot nut end' den zonen/
 Oock Manasse end' Beniamin.
 Keert doch tot ons Heer uwen sin.
 Troost ons mer b' lieffick aenschijn/
 Op dat wy van schaden by zyn.
 † Hoemen ons handelt cont ghy mercken/
 Dies wilt ons dooz b' goetheyt kercken/
 Laet ouer ons t' ghesichte eeuwaer/
 Wier byentlicher ooghen claeer/
 So sullen wy vant eeuys niet cleyn/
 Wy zyn dooz b' ghesicht alleyn.
 † Hoe langh' sal O Heer der heycrachten/
 Wuen rooyn' noch vbanden met marchen/
 Teghen uwes volck ghebedt repen/
 Ghy hebt ons niet tranen ghemeyn/
 Ghespitt/ oock was bitter gheslach/
 Onse drack Heer den gantschen dach.
 † Ghy hebt ons ghemaect den na bueren/
 Tot ewit end' ghesift allen dien;
 Ons vbanden spotten ons seer/
 Verloft ons wt schaden O Heer/
 Laet ons schonwenb' aenschijn bly/
 Zoo werden wy seker end' by.
 P A D S E.
 † Wuen wngaert wt Egyptlant/
 Wacht ghy Heer/ end' ghy hebt hem gheplant
 Daer bedelcht zyn die volcken wzer:
 Ghy maectet hem een plaets b' dree/
 Daer hy ghewoerelt b'astlick cleeft/
 So dat hy t' lant veruullet heeft.

† De berghen zyn seer schoon bedeckt
 Met zyn schaduws die wt reckeret/
 Son rancken hoogh' elimmen end' gaen/
 Gheslck de Cedarboomen staen/
 Ghy racten zyn ghewassen bloot/
 Van t' water tot aen de Zee groot.
 † Waerom hebt ghy den rypn doot beken/
 End' zyt den rooueren gheweken/
 Hoecome dat wilde swinen sel/
 Waer in gheualen zyn so snel/
 Waerom heeft t' wilt tot deser stont/
 Hem soo verdozen in den gront:
 † O God die een Heer zyt der heeren /
 Siet ons aen/ wilt b' tot ons keeren/
 Besoek end' s' hier den wghstock repn/
 Dien b' hand gheplant heeft alleyn/
 Wilt dien wederbouwen dooz aen/
 Wat ghy daer van pyts moecht ontfaen.
 † Hy sal schiet tot aschen berzanden/
 End' is nu gantsch ghemaect te schanden/
 Hy bergaer dooz b' gramschap haet:
 Streck b' hant wt maect onuerbaet/
 O volck Heer dat op b' alleyn boude/
 End' van herten b'astlick betroude.
 † Wy sullen ons niet meer begehuen/
 Tot afw'clunghe/ laet ons leuen/
 Wy sullen stedts singhen b' eec/
 Troost ende helpe ons lantsch so meer/
 W' aenschicht ghene zonen schijn/
 So sullen wy gheholpen zyn.
 Ghebedt.

O God die ons dooz uwe goetheyt hebt ghesfelt inde Schaapskape van uwen eenighen Sonc om van hem gheer
 geert te wesen/ als bande ghene die allen Herder ende Bischop van onse sielen is / en wilt v aenschijn van ons
 niet keeren/maer siet banden hemel nederwaerts/ ende merckt hoe dat de quade menschen ons soecken wt te roep
 en. Byepder uwe gramschap ouer henlieden/ende behaert ons van allen quaden/ op dat wy b' eweick mogen danck
 en dooz den selic Iesum Chrystum/ Amen. Den lxxxj. Psalm.

Dese Psalm spreect bande groote ghenade Gods/ dien hy met woorden en wercken zynre Kercken bewesen heeft
 Daer beneuen beschryft hy oock/ hoe dat het volck van Israel dooz zyn ondanck aerhept sulcker welbaden onwee
 dich ghemaect heeft.

S

Angt den Heere bly/ die ons recker' is crachtich. Verheucht v ooc by/ In God Israel. Bewijst hem met

spel/ Wils end' eer aendachtich.
 Singt Psalmen seer goet/ Der loouertenten/
 End' lieffick om hooren/ Jaerlicke renten/
 De Camboeren soet/ Dael end' volbynghet.
 Harpen bequame/ Dits in Israel
 End' Psalters t' fame/ Een ghedrupek ghewesen:
 Wilt met d'recht ooghooren. God end' niemantel/
 Op de nieuwe s' d' aen/ Dit denolen heeft/
 Met Balspen singhet/ End' tot recken gheeft/
 End' b' volck dooztaen/ Sins bonts hooch gepseft.
 Sulchs heeft hy ghedaen/ Als t' volck wt den landen
 Egypt ghegaen/ Is: Daer te talen
 Hoozde becalen/ Dret niet heeft verstanden.
 Haer lasten aidact/ Paufe.
 Heeft hy wech ghyomen.
 Vanden potten swaer/
 Lastich om draghen/
 Sijnse ontslaghen/
 End' gantsch by gecome
 Ghy riep wt daer aen
 End' ick in b' liden/
 Heb' b' by ghesaen/
 End' verhoorn' noot/
 Als de donder groot

Psalm Lxxvij. en Lxxvij.

Wij bechte ter sijden.
 Ich psoefde v boozwaer/
 In t'wiltwater clachtich/
 End' vant b daer naec
 Verhart van sinnen/
 Doch ick wt minnen/
 Spjaek b een eendjachtich:
 Mjn boelc my doch' hooft/
 Mjn bont sal ick maken/
 Mier b van nu boozt:
 Wilt ip doch' hoozen/
 Opent v oogen/
 En wilt mjn woogt sinakz.
 Maec b mjn boelc bloet/
 Gheenberley f'goden/
 Scheenen dient hen doet/
 Wiltse niet rezen/

Hoch tot hen keeren/
 Want ick hebt verhoeden.
 Want ick ben v Gode/
 Gewich end' almachtich:
 Dit landt tot v loof/
 Saft ick v goedich/
 End' treack b spoorich/
 Wt Egypten crachtich.
Ps. V. S. C.
 Opent uwen mont
 Seer wdrt onbeladw/
 Ich sal hem terkouw
 Mier goeder spuse/
 Ma mne wofte/
 Aghelick verladen.
 Welck dat ick vercoos/
 Is van t'woogt ghewezen/

Vercoekt ist end' boos/
 Ich hebt ghebeden/
 Threef doch mjn reden
 Gantschelick verseken.
 Ich in toomchept/
 Gaf ouer mer allen/
 Souer vercofachticht/
 Om sefzjn saken/
 Boortraen te maken/
 Ma jzn wel gheuallet.
 Och oft volck rebel
 Mj ghehoofsaem ware/
 End' dat Israe/
 Ware ghebleuen/
 Op den pade euen/
 Waf in t' openbars.
 Ich soude' haest verbaen

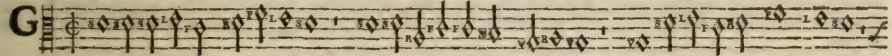
Hebben jzn vbanden/
 Mjn hant sterck in slaen/
 Had' bouen maten/
 Haest die hem haren/
 Al ghebacht te schanden.
 Sin vbanden al/
 Souden d'uck bejguen/
 End' comen ten bal/
 Darfe al t'samen/
 Souden mer bliamen/
 Gewich verduickt bliuen.
 Carw in oueruloos
 Had' ick hen ghebeuen/
 End' wt bonich soet/
 Welck bloeyt wt steenen/
 Ghespogt met eenen/
 Had' wks al mjn leuen.

Ghebedt.

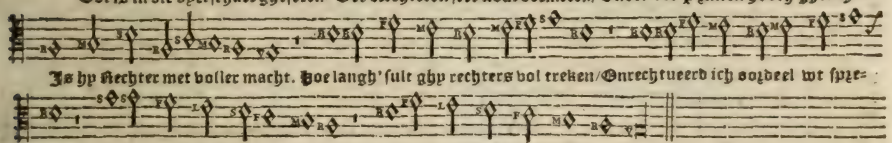
Hemelche Dader / die nemmermeer moede en woget uwen kinderen wel te doene / hoe wel dat wy dooz onse on-
 dank baerhept v d'ickwils gram ghemackt ende vercoogt hebben: Nochtans om dat ghy Verbont ghemaect e-
 hebt met onse Daders om te wesen haerelidder God. ende haers jaedra: Wilt medeliden op ons hebben. ende ver-
 leent ons de gratte/so te wandelen in uwe weggen/ dat wy moghen deelachtich wesen ban alle salichepdt/ dooz onsen
 Heere Christus Jesum. Amen.

Den Lxxvij. Psalm.

Hier werden alle Overheden der werelt haerz Kynst vermaent/ daer ban datse rekenfchap gheuen sullen/ ende wer-
 den ghebejcht. dat haer hoochept (die rogt ende vergancheick is) seer haest sal beriebedt zjn.

G

Odt is in die vperfchaer gheseten/ Der Rechteren seer stout vermeten/ Onder der Pynen hooch ghracht/
 Is hy rechter met volker macht. Hoe langh' sult ghy rechters vol treken/ Onrechtueed ick soedel wt spre-
 ken/ End' met den Godloosen midts dien/ So schandelick dooz de vinghers sien.

* Wilt doch wat recht is doot de armē
 Goetbeek te wesen met ontfarmen/
 Help den elenden tot jzn recht/
 End' den verduickt mensche slecht.
 Verloft wt d'ismaethept end' slaen/
 Hem die benoūt zjnde inoer clagher/
 Van den vyanen hem by wt steit/
 Die ouerlaet is met ghewylt.

* Maec wat wil ick hen goede p'dse
 haer heet is niet om onderwijfen/
 Sy volghen na haer bliut verstant de/
 Al soude vergaen t'gantsche landt.
 Ghy zyt tis waer ick wilt behden/
 Als cleyn Soden tot desen tijden/
 Ghy heerscher met eue vermaert/
 Nis oft ghy Gods kinderen waert.

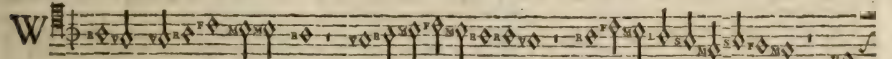
* Doch ghy moet af te saem d'eren/
 End' ghelick ander menschen steren:
 End' ghy Pynen moet al boortraen/
 Ghelick a der te grende gaen.
 Wilt b haertlick O heer opmaken/
 Goetbeek hier beneden ons saken:
 Want b behoort toe t'aller tijdt/
 Dat volck der gantscher werlt wdgt

Ghebedt.

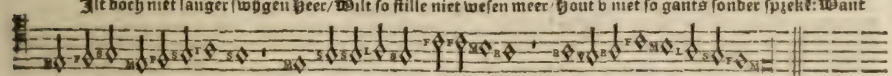
Heer God/wien alle Macht ende Overhept te oehooft. doet dooz uwe onpndeliche goethept/ dat de ghene die
 ghy hebt ghegeuen dooz kept/mannen ende hegerders. so wel haerlieder Kynst bedienen dat ten eerfien de heer-
 lichhept van uwen Naem gheboozbeer sp den Goerden ontfstant ghedaen sp de Woofe ghesfrast ende de K m
 vertroost op dat wy (lepdens een bydelick ende gherust leuen) onder haerelidder bescherminge. v mogen ewelick
 louen ende dancken/ dooz uwen Sone Christus Jesum. Amen.

Den Lxxvij. Psalm.

Dit is een ghebedt der Kecken/ banen Onghelouoghē allefms omuanghen zjnde/ de weseke besloten hadden haer
 wt te roepen ende te verberuen. Hier werdt oock verhaelt hoe God jzn kinderen dichtwils verlost heeft/ op dat sy daer
 dooz inde hope gheferecht werden.

W

Al doch niet langer wshgen heer/ Wilt so stille niet wesen meer/ Hout b niet so gants sonder spjekel/ Want
 t'saem woeden al b vbanden/ Klafende maken sp ter schanden/ End' t'hoofst stoutelick sp opsteken.

† Sy rartslaghen met listen vaet/
 Teghen t' volck heer dat op v staet/
 Quee dien b'upcken sp haer crachten/
 Die bymoedelick sonder soeghen/
 Onder b willen jzn verboeghen/
 Weeloose bonden sp betrachten.

† Sy spjekē: laer nu jzn boortraen/
 Dit volck onghelachtich end' verbaen/
 Dat het gheen volck meer sp so crachtich/
 Dat niet ghenaemt sp in eer werden/
 De naem Israels op der eerden/
 Datmen des niet meer sp ghedachtich.
 † Teghen v willen sp een Bondt/
 End' binden hen t'laem nu terkouw/
 Com end' de Kynstleuten:
 Moabs/ end' oock Agars gheslachte/

De Ghe

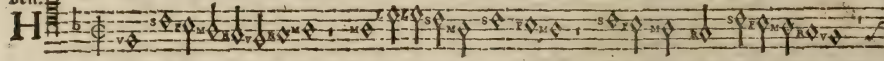
De Gehaltes groot van machte/
 Sijn d' reghen met d' Ammoniten.
 * Philisea Ameleck rijk/
 End' die van Tyro al' gheleek/
 Wypcken haer verstant end' haer crachten:
 Die Asspiziers hooch vercheuen/
 Hulp end' onderstant sp' r' saem gheuen/
 Gen kinden lots die b' verachten.
 * Doer hen sss ghy doet Madiana/
 Dat haer gheen come daer van/
 Soo ghy tot Hison aent die beken/
 Jabin end' Hifara haechmoedich/
 Versoecht/daer oock' boekt oueruloedich/
 Als d'eeck in Endoz bleef berstecken.
 P A D S E.
 * Haren ouerken Woisten doet/
 Als Ozeb end' Seeb ondoet/
 Dat Zeba: Salmata gheschiede:
 Die daer sepden met hoochmoet p'achtich
 Datse souden' hups Gods almachtich

Innemen tot haven ghebede.
 * Macht' onghedach als een rat/
 End' als dat rof der Aecken plat/
 Om hooghe banden wint ghebeden/
 So die bperulammen t'hou verbanden/
 End' die berghen maken ter schanden/
 Hoe hoogh' oock' dat sp'zjn vercheuen.
 * Veruolcht' se so met groot remspeck/
 Dooz onweder marktse beweest/
 Wiltse hier end' daer met anght taghen/
 Haer aenghesichten wilt besaghen/
 Op dars met handen te samen/
 In oormoet na b' O heer vraghen.
 * Kaerse beschaemt sijn end' verbaect/
 Verschijet' end' b'engt' s' om met der haect/
 Dat sy moghen verbaect end' gronden/
 Dat ghy een Heer zyt alleen/
 Die alderhoochst' end' anders gheene/
 In der Werelt can sijn beuonden.

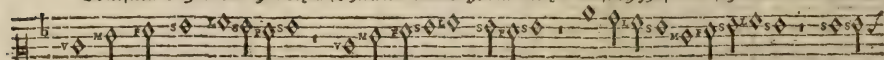
O God/warachrich ende alleene betroofter van de arme bedruchte menschen, siet op de ouerlasten ende d'p'egementen van uwe ende onse v'banden, die hen beste doen om uwe kercke dooz hen houuerdye wt te roepen: bedwingtse Heere/ende doet te niet haerlieder aanslaghen: Maect se beschaemt ende versmadelich /ende verbaect dooz uwe macht/op dat sy kernen moghen dat ghyt alleenzyt wien alle creaturen behooren te ontsien ende eeren dooz uwen Sone Christum Iesum/ Amen.

Den Lxxviii.

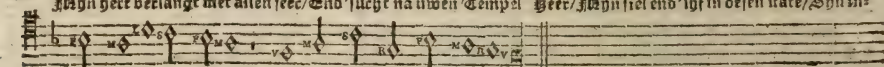
De Prophete bewijst dat de grootse gheluchsalicheit die men can menschen, sy te woonen by die ghemeinte Gods. Daerom beclacht hy dat hy daer: van wt'ghesloren is/ ende bidder dat hy wederom daer by mach ghebracht werden.

H

Gelieflick O Heer end' hoe reyn/ Sijn uwe wooningen niet cleyn/ Lustich zyn' end' schoon bouen mare.

M

Mijn heet verlangt met allen see/ End' sucht na uwen Tempel Heer/ Mij siel end' ligf in desen state/ Sijn in-

T

den waeren Godt verlijde/ End' seer verheucht tot deser tijde.

* De Muschen end' Swaalen
 t' saue
 Widen eenen Kest bequame/
 Och Heere der huy'schaven crachtich.
 * God mijn troost end' helper wijn/
 Waer ik dat b' Klaren zijn/ (tich)
 Daer ghy waet O mijn Heer almachtich
 Wel hen die in hups verhaer
 Woonden, die louen b' emp' aec.
 * Salich is hy t' allen stonden/
 Wiens crachte Heer ghy zyt beuonde/
 Die neerflich bewaert uwe weghen.
 Als sy dooz dit iaemer dal gaen/
 Sp' sullen met bliet regh' boogtaen/

Putten te grauen zjn ghenegen/
 Die werden ghemaect water rijk/
 Dooz den reghen alle gheleick.
 P A D S E.
 * Sy sullen gae vā dreucht tot dreucht
 Tot dars' in Sion al met dreucht
 Comt' end' daer de Heer aenhouwe.
 * Heer der heyl'ghe crachte seer schoon/
 Die den hooghen hemel'schen Thoon/
 Hoort myn ghebedt in dit denouwert/
 * O Jacobs God my doch verhoort/
 Der neemt mijn smeekē nae b' woort.
 * Heer, tot wien wy inde noot bliē/
 Wilt uwen Ghesalfden aenstien;

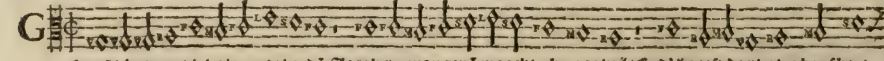
Want heel beter is sterfs een b'ie/
 In b' hups/ dan elders/ dits claer/
 D'uyfent zjn: Beter is oock daer/
 Een Wachter te zjn aen de deure/
 * Dan t' in den paleysen soet' t'
 Der Sobloosen met oueruloet.
 * Wat ons Gods bylicke en' goet.
 Een Son' end' schijnt tot ons behoet/
 Die ons gheest se: ende ghenade.
 Wie den bloemen in gheuen noot/
 Verlat en sal cos iuden dars/ (spade/
 Wren dinc ontbaert hem byoesech noot/
 Salich is hy die op hem dant'
 End' hem van herten gansch be'rouet.

Ghebedt.

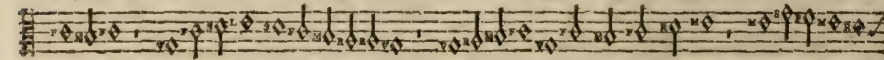
O heere God/ sonder wiens kennisse, wy niet berroghen en moghen leuen noch salicheyde/ aenghesien dat wy ons versamen moghen in uwen Naem/ om b' te aenroepen met ghelecker herten inden Gheest ende waerheyt, ende te ontfanghen als van uwen monde een oprechte ewde salighe leeringhe, beuechtich dese uwe gunde in ons/ ende bescheemt de sake der gheue die in onnosseijheyt wandelen: op dat wy meer ende meer moghen leeren ons betrouwt op b' kellen/ dooz uwen Sone Christum Iesum/ Amen.

Den Lxxix. Psalm.

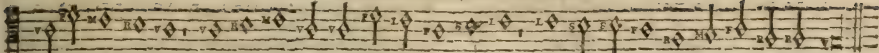
De Gheloonighe dancken God/ om dat hy haer bande gheuanckennisse by ghecocht heeft/ ende bidden hem dat hy zjn begheonnen werck volbringe. Sp' kercken oock malcanberen inde hope/ tot dat God zjn kercke eenmael volcoemelic sal opgherecht hebben.

G

hy zyt heer met b' volc nu te vrede/ Jacobs geuangenē maect ghy oot vij/ End' gheest des volc boof' heyt

T

beoelcē/ Sijn souden wt genads bedect ghy/ W'w' geuanschap doet ghy van hem seer wjt/ End' maricht uwen

zoorn tot deser tijt / O Heer ghy die ons heplandt zyt alleyn / Help ons op / silt uwe gramscap niet cleyn.

* Wilt ghy nu heer voortaan toornich wesen / Wert ghy van gheslacht tot gheslacht verfoort / Heen: maer ghy sult ons vroocken na desen / Ghesal b volck hem verbigen nu voort / Of wy schoon waerlich hebben heer misdaen / Vergrans bewijst ons v goetheit voortaan / End' wilt ons helpen O Heer end' God mijn / Alst dat wy al arine sondaers sijn.

Doch wil ick hoojen wat God sal spreken / Want den bjoeten sal hy den bde goet / Verrobben end' dien lachen wtgeken: / Daer dooz werden zyn kindren wys en bzoet /

Maer die in Gods vzeefe soecken bystant / Den seluen sal Godt steeds bieden de hand / Op dat by ons wederom woone / Heer / Wae heerlichheit end' uwe sjaems eer.

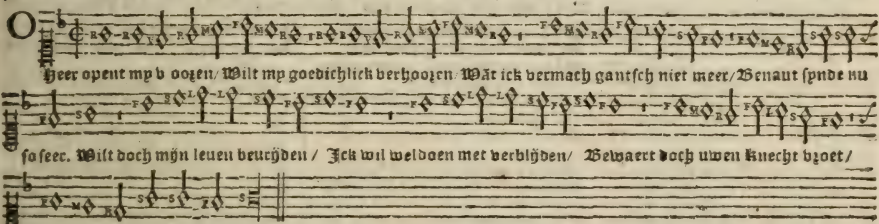
* Ghend' end' waerheit comen int ghemoet / Te recht end' paps cussen malcanden met bluet / Te ghelooft sal wt der aerden spruyten soet / Gerechtheit byn bouen uder siet / Godt sal byuchen gheuen in ouerbloet / Die ons dat aertriche boogbringen moort: Int regiment salt oprechtelick staen / Alle dighen sulen oock recht toegaen.

Ghebedt.

Here / dieneminermeer nu en verlaet dwerch dat ghy begonnen hebt / hoe wel dat onse ondanckbaerheit en boosheit verrient. dat wy ban allen goeden beroof wesen nochtrax verleent ons dooz uwe barmherticheit dat onse sonden mogen wtgedaen zyn / ende dat wy so moghen leeren b onsen ende dienen / dat wy alreys mogen onderhouden wesen in vde ende boozspoet / dooz het middel van uwen enigen **Sone Jesu Christi** Amen.

Den Lxxv. Psalm.

David biddet God om een onstraffelick leuen / ende om beurgdet te zyn van sine vyanden: op dat hy gherustelick leuen mach: hy beschryft oock de heerlichheit Gods, die hy van nu heeft begonnen te openbaren. Ende hier namaels den sponen volcomelick bewysen sal.

Heer opent my b oogen / Wilt my goedelichk verhooren / Wat ick vermach gantsch niet mee / Wenaut spinde nu so seer. Wilt doch mijn leuen beugden / Ick wil weldoen met verbigden / Welwaert doch uwen knecht bzoet /

Die v bertroude O Heer goet.

* Wilt my heer ghenadich wesen / Die uwe goetheit ghepreken / Die v bidde mer ootmoet / End' baerhticks valle te baet.

Verheucht nu uwe knecht clachtich / Die v heer aenroepet aendachtich / Want ick heffe t' hert alleyn / Tot b inden noot niet cleyn.

* Ghy zyt heer vriendlic end' goerdich / Barmhertich end' seer lancmodich / Den ghenen die tot b gaeu / End' in den noot roepen aen.

Verhoort my heer wt uerozen / Laet mijn stem b comen bjoen / Verlaet mijn clachten swaer / Want t' is meer dan tyt boozwaer.

* Als ick ben in noot end' schabert / Tot b schep ick seer beladen / Om dat ghy verhoort alreys / In den stem end' maerke nip verbigd.

By b O Heer des aertricken / Is gheen God te verghelicken / Daer is oock niemant soo coent / Die v wercken can na doen.

P R O S E.

* Alle volcken die ghy crachtich / Hebt gheschapen heer almachtich / Sullen bereuen te saem / End' groot maken uwen sjaem.

Sho zyt groot niet om verfercken / End' doet wonderlike werken / Ghy hebt den sjaem bzeedt end' wydt / Dat ghy alleyn een God zyt.

* D' wogen wilt ny doch leeren / Dat ick recht gae t' uwer eeren / Op dat ghy van ny oock weest / Ten rechten moecht zyn gheueest.

Ick wil b heer hoogh verhooren / Alreys pns end' eere gheuen: / Ick wil uwen sjaem seer claer / Ghebedt.

Groot maken int openbaer.

* Ghy hebt wt louter ghenaden / Ny bewesen veel weldaden / End' ny verloft wt den noot / Der hellen / end' van der doot / Heer die weerd' onder hen allen / Mer cracht ny gantsch ouervallen / Na myn leuen sy al staen / Sonder te merken aen.

* Maer ghy zyt goet end' genadich / Barmhertich ende weldadich / Barmhertich tot soornicheit / Bestendich in der waerheit.

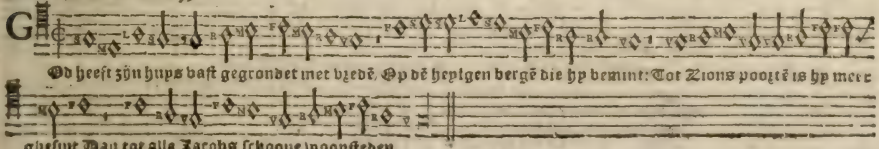
Wilt my goedelichk aenschouwen / Sterck ny oock in dit benouwen / Hrip ny end' maerke ouersacht / Ten knecht van uwer dienstaercht.

* Wilt my doch een teeken gheuen / Op dat myn vyanden bruen / Als sy sienullen heer mit / Dat ghy my steeds by staen wilt.

Ewighe God / allepne by stande vande gene die haer hope in v stellen verhoort ons bidden. ende maect inde stede dat ghy onrecht ende ghehaesert hebt ghemect tot noch toe, dat alle staten b lozen: ende continueert so uwe gunste tot ons waerts: dat alle de ghene die ons haten / moghen in hen seluen beghaent zyn / als sy sien dat ghy nemmermeer en verlaet de ghene die v dienen ende eeren: dooz uwen **Sone Christus** Iesum. Amen.

Den Lxxvi. Psalm.

De Schilouighen werden hier vermaent / dat sy den noot niet verlegen sy gheuen / al ist dat Godt zyn werke niet sahaeft op en richter / Ende hen weder verloeft: dat God daer in noch sulcke cracht bewysen sal: dat de ghehele werelt daer in sal verwonder zyn.

Ghy sijn Dan tot alle Jacobs schoone woonsteden.

* Men hoort van b. O Stad Gods hoort bezyen/
 Groote dinghen Egypten en Babel/
 Werden / (spreekt God) onder wesen so wel/
 Dat sy tot mijn volck werden aengescheuen.
 * Egyptens / Palestijners end' die Moosen/
 Sullen in mijn kercke booz ghebaecht sijn/
 Sijden sal spreken: dat in dat Zion mijn/
 Allerlep volck by een my wert ghebozen.

* God sal Zion bouwen met zyn hand crachtich/
 Met allen spaken by de spire sal
 Hooren: dan wert gheseyt van desen al/
 Daer 'in Zion al' samen zyn woonachtich/
 * Dies wil nu openlicke end' vollich singen/
 Op den Basiliopen verondericht zyn eer/
 In b. Zion / sal wesen / (spreekt de heer)
 Hoofdom end' oncrulocht van allen dinghen.
 Ghebedt.

O God! alleene Fondeerder van uwe kercke / vermeerder ende vermenichsuldicht van daghe te daghe het ghezel
 van uwe gelouoige dooz de Phebicarie van b. heptich Evangelium. op dat verbeut zynde wt der werelt te dw: flos
 nissen dec onwercen ghepoy. uwen staem ouer al bekent sy / ende dat de menschen mogen comen van allen canten om
 hen te stellen totter ghehoofsaemhept van b. woordt / ende b. te louen wt alle haer lieber herte / booz onsen Heere
 Christusum Jesum / Amen.

Den Lxxviii. Psalm.

Dit is een bperighe slaghende ghebedt enes ghelouigen mensches / de welke in den afgront aller benaughten
 spnen roezulocht alleenlic neemt tot Gods darmeherichept.

Her die my dus lang' hebt behoer / Ick roep althit met groot verlangen / Laet tot b. comen / wilt ontfangen /

Mijn ghebedt wt ghenaden goet / Wilt bydenlicke neppen b. vooren / End' mijn ghestaerich claghen hooren.
 * Wat mijn siel is vol angst end' noot / Ick ben oueralen gaer nacht / Hoeghtens bid' ick b. heer ghestadich /
 Ter hellen is ghebaelt mijn leuen / Alle midd' len zyn my benomen / Dan smogenis boech / weest my ghe
 Die ick mach met hen wel zyn ghescheut / Wt den banden can ick niet comen. nadich.
 * T'onder gaen booz sijden groot / **W A S E.** / * Waarom O heer verstoet ghy my?
 Men mach my hem wel geijck acht's / * Dooz t'crups is mijn gesicht otdelt / Waerom is b. aensicht berboighen?
 Die hulpe loos is / sonder crachten. / Ick bid' b. daerchlichs heer almachtich / Van der jonchheyt ben ick vol soogen /
 * Ick ben onder den dooden al / End' streck wt steets mijn hand' clach / Dusenfont beanght seer onbzp /
 Ter felken end' oock gantsch verlaten / tich / * Sullen die dooden heruoort gaen / Ic ben dooz schick' gantsch sliagent /
 Als een die vermoort is op straten / End' b. wonderdaden veruonden: / Benaut vol bieest met bert' s'agen /
 Siemen seer haest begreuen sal / End' uwer goerheyt niet om geonden / * Dwe gramschap ouer my gaet /
 Wat ghy gedenckt mijn niet heere / In haren grauen doen vermaen: / Dwe berckijckingen my duchen /
 D'ant hebt ghy afgekeert seer. / Sullen sy van b. waer hept spreken / Water scoomen my gantsch' wech /
 * Ghy werpt my diep' ind' afgront / Die doot zynde noch in't graf steken: / In desen seer benauden siact' / ruck /
 Die duffter end' diep is met s'ueken / * Werden uwe wonbden beaacht: / Alles wat my angst can t'oringhen /
 Die gramschap die seer is te buychen / In't duffter daerumen niet can weren: / Wilt my in al met een omringhen.
 D'ucht my seer haet tot deser stonde / Salmen daer al d'urch wert bergeten: / * Ghy hebt van my gepdaert wydt /
 Ghy ouernalt my met die roeden / Op b. ghericheyt herben acht: / * Sijn beste bynden al met eene /
 End' met toorn als met waterlood's. / * Salmen daer al d'urch wert bergeten: / Sijn secreet'le bynden ghemee: /
 * Sijnen bynden ben ick gemaecht / Op b. ghericheyt herben acht: / Zyn wydt van my in desen strid: /
 D'eernt end' beracht. ja een afgrisen / In alle mijn sware elenden / Dan my wjcken sy die my kenden.

Ghebedt.

O Afsen Vader ende Salichmaker / die ons onder woypen hebt diuerschen ellende / tor onsen wluuert. en beracht
 met ons ghebede / dooz dat wy niet gheheel onder b. gramschap en bliuen tiggende: Maer hebt medelijden met
 uwe arme Dienaers die b. daghelic aenroepen: ende vernult ons met b. gracie. op dat de ghene den welken wy
 berfmadelic el gruwelech zyn / verfaen moeghen dat ghy ons bemint in uwen welbeminden. Sone Jesum Christusum
 Amen.

Den Lxxix. Psalm.

Dit is een ghebedt der Ghelouigen booz de benaude kercke. Sy stellen booz oogen de belostenen die David ghe
 schiedt zyn: daer nae verhalen sy de wonder werken Godes die hy tot hulpe spner kinderen geden den beest: cu verlaen
 hen op de toecomsse Maeste / clagende ouer de elendighe berwoestinghe der kercken. die niet langhe gheduert hadde.
 Ende bidden dat Godt haer epudelic zyn ghenade bewjssen wille.

In des Heeren goerheyt sal ick singen althit / Sijn waerheyt sal ick roemen met herte berblid: Wat t'is open
 baer dat zyn ghenade sal bliuen / Tot inder ewichept alsoomen siet verbluen / Den Hemel dien hy
 heest ghemaecht om te bewjssen / De sekerheyt spner waerheyt niet om volwjsen.

* Ick hebbe / (spreekt de heer) gemaecte een vast verbont / Soud' bliuen euerlic in zyn geslachte schoons.
 * Die David ind' inech / dien ick booz t'werelts gcont: / * D'hemelen yssen heer: b. werken wonderbaer:
 D'crojen heu' / end' met edt' sekerlic ghehooren: / In b. Ghemepte goet / schijnt uwe waerheyt claer:
 Dat bouen en soud' reuen t'ghelacht van hem ghebozen: / Niemandt isser so hooch gheslommen t'beest' ghebleken:
 * Als g. enade: dat de Concllicke Croone / Die by in sterchept can wesen bergheleken /

Gheen Engle zyn in cracht/so hoort opgherzen.
Die gheleycken connen zyn uwen Goddlicken wesen.
P. W. S. E.

* In de Ghemeynte sner Heplighen seer goet/
Is Gode sterck/ook wert ghy gheuester met ootmoet/
Heer der heylsbaeren ghy doet bidden alle crachten/
Gewichlic sal seer sterck/ wie is v' gheleyck t'achten?
Het is sond' som end' alins vol ban uwer trouwen/
End' uwer waerheyt/welcke ghy niet sel berouwen.
* Ghy heerscher ouer t' gantsche w'ld'z diep ende blyet
Zyn baren sijn ghy als spoureloupen wazer:
Ghy hebt Gyppef' omgebaecht doot t' twee r' end' plagen:
Wier vpanen cracht heyt ghy outfuer gheslagen:
Hemel end' aerb' is v' ghy hebt ghemact allepne/
T' aerreijck end' alles wat daer in is groot end' clepne.
* Dat s' goot' end' t' Zupde ghy geschapen hebt G' heet/
In uwen Naem iupchen Hermon end' Thaboz seer:
Ghy hebt enen arm sterck/ crachtijck zyn uwe handen/
V' rechte hande verhoort is in allen landen:
Woe thjoon staet baf in billicheijde end' v' gheerichte/
Gheuaer' end' waerheyt gaen booz uwen aengesichte.
* Wel salich is dat volck dat hem in v' berijdt/
Dat sal boosfpoedich zyn nu end' tot aller tijdt.
In t' lichte uwen aensichens sullen sp' gaen al t' same/
End' hen berougen in den roem van uwen Naem/
Als sp' sullen wesen booz v' gherechticheiden/
Veriet daerlicks met gaue' schoon end' oock met blyede
* So wap sterck zyn daer van hebt ghy alleen die eer/
Verinoghen wy oock per' sulcr alles coemt G' yser/
Van v' goethejdt: Die ons beschermingh' is bewonen.
Ick dat wy beuair zyn nu of t' eenigen stonden/
Ghy G' heplighe God t' Israels hoogh' verheuen/
Zyt ons Coninc tot wien wy ons gantschlick beueuen.
P. W. S. E.

* Ghy hebt boomaekts G' heer dooz uwe goedichejdt/
Tot uwen knecht doot een oopbaring' ghysejdt:
Ick heb' eenen stercken jonghelick wtuercozen/
Dien wil ick bestant doen dar hy cracht wat opzoogen:
Ick heb' Dauid alleyn wt myn volck wtgheijfen/
Ick sal bouen all' end'ie mp getrouwe wesen.
* Ick hebbe hem geseit/ met heplich oip soet/
Onderhouden sal hem injn handt in tegensoet:
In wederweerdejheid sal hem injn handt verstercken/
So dat zyn vpanen doot haer crachten end' wercken/
Hem niet sullen ouerweldighen noch berdujcken/
Noch bingjen onder voer' doot al haer loofe slucken.
* Maar veel meer sal ick zyn vpanen al verlicken/
Die hem haten/ sullen met veel plagen vergaen/
Mijn waerheyt end' goetheyt sullen ban hē niet wjcken/
Doot mp sal s'nen goot' verhoort zyn desaelighen.
Ick sal ouer t' w'ld' die gant met ghewelt wt'recken/
Tot die suieren sal hy zyn rechtehande rekenen.
* End' sal sp'zeken: Ghy zyt mijn Vader end' mijn God/
Mijn troost/ mijn Reenroest/ mijn boecht end' mijn dast
Ick wil gen' nemen op tot mijnen versten sone/ (Ilor.

End' bouen den Boghen eer in synen thjoone/
Mijn genade/ wil ick hem ewichlick beuair/
Mijn verbondt sal met hē baf bijuen/ end' doot b' w'ld'.
P. W. S. E.

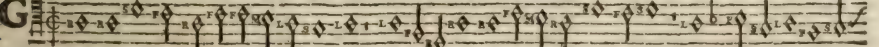
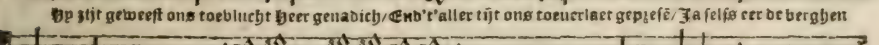
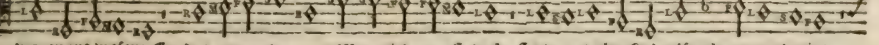
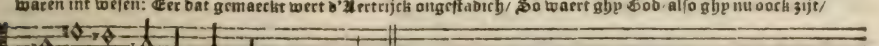
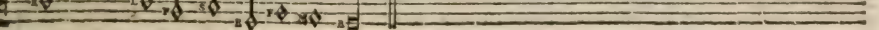
* Gewichlic sal boozwaer oerblijuen zyn saet/
Zyn sijnge blyt soo langh' als de Hemel bestaet/
Soo zyn kindjen dar nae mijn woort haestlick vergeten/
End' dar clep' achten wt hoorchmoedichejdt vermeten/
End' niet en wandelen in mijn werten gheffadich/
Maer mijn insettingen onthepighen boosfadijck.
* Ick wil besoecken haet hare misdaden al/
Mer plagen ick die scherplick oock t' draffen sal.
Woch sal ick myn goetpeyt ban hen niet gantsch afwen/
Mijn waerheyt sal ick niet late sepien noch enden. (den/
Ick wil gantsch niet afspjcken ban mijnen verbonde/
Noch oock van t' woort t' welck is ghegaen wt mijn
monde.
* Ick heb' Dauid by mijn heplichejzt eenen redb/
Gheduen/ die sal niet sepien noch mp wesen leerb/
Dat zyn saet ewichlick bijuen sal oueruloordich/
End' zyn thjoon so lang' als die Son/ end' M'ane
spoechic.
Sullen sepien seer schoon in haer Hemelsche claechejzt/
Welck teekenen zyn ban mijn bestendighe waerheyt.
* Doch ghy hebt uwen knecht verwoopen nu soo gaer/
Op uwen gefalsden zyt ghy roonlic boozwaer:
V' verbont houet ghy nu gantschlick van geener weerde/
Ghy reedt zyn roone seker gantsch end' gaer ter aerde
In zyn liden breekt ghy die mueren af int ronde/
Zyn bollewecken laet ghy rasen t' gronde.
P. W. S. E.

* Hy wert berooft vā hem die sechts daer gaen booz by/
Siner nabueren spot tot aller tijdt is hy.
Ghy hebt verhoort end' gheferecht alle zyn vpanen/
End' zyn haters berijdt/ die daer soeken zyn schanden/
Ghy hebt zyn sweer ghemact doch dat her niet can
hy wert onerwonnē van hen die hem bestedan. (Injdt/
* Zyn groote claechejdt hebt ghy nu verbuysert seer/
Zyn Coninclicke Stoel heel ghewoopen ter neer.
De dagen zyn der juucht/ vercoyt ghy hier ter plecken/
En gaet hem met schanden/ aen elcken cant bedecken/
Hoe lang' sulc ghy G' heer/ ban ons recken v' handen/
Sait altyt duerd' dat v' roog' als byer sal v' anden?
* Venc' hoe coet mijns leuens t'gt sp' heer/ end' ontwaert
Soude ghy den mensch also bergefsen' hebben gemacht/
Wie is hy die ontgaet den doot niet om verfangen?
Die oock int grafs gewelt/ hier nae niet wert gheuangen/
Ick waer mach die ghenade des suden tijds wesen/
Die ghy Dauid ontfeyt na v' waerheyt ghyseisen?
* Ghedenck des smaects die uwen knechten is gedaen/
End' dar ick in den schoot al den spot moet outfaen/
Veelder menschen die v' ghy schenden end' imaden/
End' oock verachten uwes ghefalsden boerpaden/
Gheleoft sp' God altyt met ewich lof end' prijfen/
Het sp' also: Dies sal hem peghlick eer bewjfen.
Ghebede.

H Eere Godt die alleene goet ende alleens wijs zyt / dienemmermeer en hebt op ghehouden uwen wtuercozenen
te wouwen / hoe seere dat ghyse beuindē ende gunstich zyt / sondelingehe daer in dat ghy ons ghehoordneert hebt
tot eenen Coninc ende Salichmaker uwen eenigen Sone Christus Jezum / om hen te versekerē dat de waerheyt
uwer belosten: Wy bidden v dat ghy ons gheeft / dat wy hem sulcken ghehoorsamejheid moghen bewisen / dat wy
apdelick moghen ghemeten de bycht van onsen gheplooue / het welcke is de Salichejdt onser sielen / Amen.

Den Xc. Psalm.

Moesen beschijft des menschen ellenbigen staet / den welken hy onderwoopen is ban wegen der sonden / ende begeert
dat een pber dien haet recht verstaen mochte. Hy bidt oock God om hulpe / op dat hy in zyn Dienaren geprezen werds.

G...
Hy zyt gewest ons toelicht Heer genadich / End' t' aller tijt ons toeruelner gepreys / Ja selfs eer de berghen

waren int wesen: Eer dat gemacht wert v' Aertreijck ongefadich / So waert ghy God also ghy nu oock zyt /

End' doot aen bliuen sulc t' ewigheer tijdt.

* Als ghy wilt / de mensche moet haest beswaycken /
 Ghy spreect. O sijn'hey / sieckich van cleynre wereds /
 Ich wil dat ghy haest weert tot stof der eerden /
 Want hy wy zyn dustent Jaer te gheslycken /
 Als by ons een doch die nu is vergaen /
 Of een nachtwake die haest loopt booztaen.
 * Ghy laet den menschen een tempel totcomen /
 So vergaen sy / als een boom onbequame :
 In enen mogentont zyn sy alt'same.
 Aghemaep / so men op 't oel sijnst die bloemen /
 Die moegens daen sieckich end' schoon by een /
 Maer t'fauons hebben bewede noch cracht gheer.
 * Vergaen daer ons v gramscap seer beladen /
 End' maect dat wy zyn wonderlich verslagen /
 Want ons doet dat wy gantschelic verslagen /
 Als ghy heer booz v neemt al ons misdaen /
 End' doozgront ons heren gescheplic met biez /
 Ja ons verboogen ghebachten booz fret.
 P A D S E.
 * So spuden ons daghen die haest booztaeren /
 Dooz v gramscap gaet recht booz by ons leuen /
 Als een sprechwoort van den menschen gheozruen /
 Want ons daghen zyn slechs t'reuente jaren /
 Of t'reuenteich alst al ten besten raect /
 End' na dat het een sterck menschy langhe maect.

* Noech is 't beskeban ons ende daghen /
 Niet dan moer' end' arbeet / ja oock swaer leiden /
 Welck berzaet / so wy oock doen t'allen tyden /
 Wie can den last uwer gramscap verdragen /
 Ofte verfaen : want so groot v cracht is /
 So groot is oock uwe toozne ghewis
 * Daarom O heer leert ons verfaen end' mercken /
 Hoe cogt dat ons leuen is vol van sincken /
 Dat wy verfaen moghen end' recht beheren /
 Wie wy gheeft in v Woort end' v werken /
 Keert tot ons / hoe langh' sullen elagen wy /
 Van uwer gramscap maect v knechten by.
 * Maect ons sinogghen v goerch vol uwer ghenade /
 Op dat wy mer beuecht en vrolick singen /
 Den loop onses leuens moghen volbringhen.
 Verheucht ons heer al t'faem boerch ende spade /
 Ja dat ghy ons nu hebt vo menich jaer /
 Deet herc beront in uwen toozne waer.
 * Oer uwe knechten laet v werck blicken /
 Laet oer ons kinden s'ghien v eere /
 End' v heerlicheit claer bincken O heere :
 Regeert ons doen O Godt heer des aerdr'jcken /
 Regeert ons ooch in enen rechten ganck /
 Regeert ons doen / want wy zyn menschen cranck.

Chabed.

Ewighe Godt/ende allene toelucht van de bezuchte, aengesien dat de pbelhept ende cogt'hept deses t'renwooz
 dinghen : Doet ons begraete dat wy alle ons leuen beteden om te aenmercken uwe groothept ende goethept. ende
 dat v gramscap so dan ons ghekeert sy / dat wy alreys moghen hebben waer af in v te beveliden / booz uwen Sone
 Christusum Jesum onsen heere / Amen.

Den xxi. Psalm.

De Prophete leert hoe seker ende van hoe veel gheuaerlicheden dat hy bewaert is / die met vassen vertrouwen hem
 sellen Godt gantsch ouergeeft.

Die in Godes bewaringh' sterck. Vergeeft hē onbesweken. Die woont in een vast dulle welck Dies hy seet wel
 mach spreken. End' seggen by hē' aller stont: God is mijn hulpe crachtich. Mijn Doocht end' oec mijn vaste gront /
 Daer ick op hoep' eendzachtich.

* Van des jaghers balsticken al /
 End' van t'gheuekt seer machtich /
 Van schadelike pesten sal /
 Hy v soch helpen crachtich.
 Hy sal mer den vleughelen zyn /
 V deken end' berincken /
 Sijn hulp' sal v in noot end' pijn /
 Een secht zyn t'allen tyden.
 * Snachts sult ghy dat dinc vreesen
 Dat die menschen doer beuen / (niet
 Noech die pylen die sdaechs wet biez /
 Gheschoten zyn daer neuen. (groot /
 Oock booz geen steruen scherp noch
 Dat t'volck des nachts bespynghe /
 Noech booz t'haeriger welck dē doot /
 Den menschen saachs toezinghe.
 * Als stouen een v lincke zidt /
 Dupent end' thien dypst t'fame /
 Ter rechter- noch zyt ghy beurghe /

Dooz schaden onbequame.
 Ghy sult onbereekt schouwen aen /
 Die boof' in haer verdriuen /
 End' hoe sy haer loon seer saen
 Onsaenghen end' beuen.
 P A D S E.
 * Om dat ghy tot Godt spreect een
 Ghy behoet my O heere: (paec /
 End' op Godt in alle gheuaer /
 Heert' end' hem doet des' eere:
 Mer gheen schaden weet ghy be-
 Noech geen plagen mer allen / (swaert /
 En sullen v huys wel vermaect /
 Gheensins dan ouerualen.
 * Hy geeft den Engelen beuel /
 Sijnde toe v ghenegen /
 Dat' op v sterds acht hebben wel /
 In allen uwen weggen.
 Spullen in handen dits claer /

V daghen sijn besloten /
 Dat ghy niet ballen sult daer naer /
 Noech v aen den steen stoaten.
 * Jonge keentwē end' slange wreedt
 Lecuwen end' Waken mede /
 Sult ghy al sonder schab' oft leedt /
 Onder den boeren treden.
 Want die spreect God van v booz
 Om dat hy my bereert / (waer /
 Ick sal hem helpen wy noot (waer /
 Want myn staem hy beemeert.
 * Knecht hy wy aen / hy wert ghoort /
 In den noot sal ick wesen
 Wy hem / t'aller tydt van nu boort /
 Hy werde dan my gheuefen.
 Ick sal hem veruullen seer goet /
 Met veel vrolicke daghen /
 End' hem oock laten sinaken soet /
 Sijn hulp' na mijn behaghen.

Chabed.

Here Godt almachtich die weet dat alle saken ten goeden keeren / den ghenen die v beminnen / ende die bewaert
 de gheue / die hen sellen in uwe bewaringhe: Verleent ons de gracie / dat wy v alreys aenroepen in waerhept /
 op dat wy verlost zynde wt alle pergehelen / opendelich mogen gheuenieten de Salicheit die ons vercregen is / booz
 uwen Sone Christusum / Amen.

Den xxi. Psalm.

Alle Ghelouighe werden hier vermaent / om Godt ten goeden keeren / den ghenen die v beminnen / ende die bewaert
 de gheue / die hen sellen in uwe bewaringhe: Verleent ons de gracie / dat wy v alreys aenroepen in waerhept /
 op dat wy verlost zynde wt alle pergehelen / opendelich mogen gheuenieten de Salicheit die ons vercregen is / booz
 uwen Sone Christusum / Amen.

10de Psalm. zeits. en zeits.

Et zijn heerlike dingen/ Als men u loeft. O Heer/ Als men des Hoofden eer/ Mer heten goet mach singen:

Als men smoggens verconder/ Des Heere goedicheyt: End' zijn getrouwicheyt. Des nachts ooc siets bermoudet,

<p>† Op dat spel ban thien snaren/ † End' op den Psalter loet/ † In' oock op harpen goet/ † Wil ick zyn' lof beclaren/ † Want u heylighe wercken/ † Verheughen mijn hert fecer: † End' uwe daden heer/ † Hoem ick soo men can merken. † Hoe heerlick zyn midts desen/ † Uwe wercken bekent: † Hoe groot end' sonder endt/ † Is u wysheyt gheprent/ † Die en can niet betrachtchen † De mensche dwaes end' bot/ † Een onuerstandich soet † Can die te recht niet aecten. † Dat de Godelooe groepen/ † Mer' gras doet op dat weil/ † Die quat boem met ghewel/</p>	<p>In voospoet t'amen bloepen. † Op dat sy daer na ballen/ † End' ewighlick vergaen/ † Maer ghy heer zyt vooztaen/ † Godt gheceet bouen allen. † P A D S E. † Want siet heer u byanden † Sullen verberuen al/ † Die hoofdoenders ten bal † Sullen comen met schanden/ † Myn hoopne daer en teghen/ † Sal seer verhooghet zyn/ † Ghy sult mi doen gaen sijn/ † Alsoo d'Enhoogen pleghen. † Heer met oip vol trouwen/ † Werd' ick ghesalfet seer claer/ † Men mgn byanden daer † Sal ick myn lust aenschouwen. † Myn oogzen sullen hoopzen/ † Ghebedt.</p>	<p>haren lust haest end' suel/ † Men der boosen bal sel. † Die mi willen verstoogen. † Wan sal waffen end' bloepen/ † De mensch' oprecht end' byoorn/ † End' als de Dameboom/ † End' Ederboom oock groepen: † Sy die de Heer wilt planten/ † In zyn' booghouden epen/ † Sullen al int ghemeyn/ † Groepen aen allen canten. † Ja oock oudt zyn' al t'same/ † Sullen sy zyn' uyche daer/ † End' groen zyn' booz end' rass/ † Wel bychten aenghenams. † Wat ban hen sy beelden/ † Dat God mgn' toelucht is/ † Spuere end' epen ghrwis/ † Wan ongherechteyden.</p>
--	---	--

O Heere God/ in wiens kennisse dat ghelegen is/ het ewich leuen. beruult ons met uwen heyligen Gheeste/ op dat wy ouerleggende uwe wonderlike wercken die de quade menschen verachten. ons mogen reynpaerlick begheuen om uwen name oueral vermaert te maken. ende so groepen in dencht ende bymichypt (gynde warachtige kintmaen van uwe Kercke) dat wy penbelich mogen sien den bal van uwe ende onse byanden/ als ghy verioffen sult de geens dien u ghehopet hebben/ dooz Christusum Iesum uwen Sone/ Amen.

Den xxiij. Psalm.

De ghelouighe louen Godt/ om dat hy dooz zyn' cracht ghesilt heeft den oploer die reghen zyn Kercke berweckt was.

Godt regheert/ zyn'be met eeren beclaed/ Hy is verciert met cracht wyt en' heet: End' heeft t'aertrijc vast gemaeckt

ouer al / Dat het onbetwerclick wel blyuen sal.

<p>† Uwe stoel heer ewighlick vast besaet/ † Ghy zyt boozwaer ewich Godt met der daet/ † Die waterstromen hen bescheffen heer/ † Sy tieren end' rasen met allen feer. † Doch hoe wel dat meers waterbaren sel/ † Hen bereyffen seer grouwelick end' suel:</p>	<p>Die inden hemel woont/ is de God mgn/ † Die sal noch veel hooger end' stercker zyn. † O heer seker is vooz mi uwe knecht/ † Die leer uws mours / ja goet end' oprecht/ † U heyligheyt is een cieraet seer schoon/ † Dwas hupfen/ welck heer is uwen thoon.</p>
---	---

Ghebedt.

O God/ Coninck der Coningen/ wiens glorie onbegroepelich is/ wiens heerlicheyt onepnbelich is/ en' macht souder gheleycke/ onderhouder u Dienaers in byede ende maectt dat wy so vast staen op de sekerheyt van uwe beloften/ dat wy / wat faque ons toecomen mach/ moghen vast bliuen al ghelouen/ leuende rechtuerdichlick ende sonder betwyt mit middē der Kercke/ de welke Iesus Christus uwen Sone betregeu heeft/ dooz zyn' dierbaer Bloet/ Amen

Den xxvij. Psalm.

Godt ghy de Godt zyt der waken/ End' hardt kraeft al onrechte saken/ Verschijn' thoonit u int openbaer/

Maectt u op/ ghy die richt t'aertrijck/ Betaelit dē Stoutē al gelijck/ Ja Dienst haers hochmoets seet swaer.

<p>† Hoe langh' sullen de boofte t'amen/ † Men des quaets roemen soude schamen/ † End' hen verbliden mer hochmoet? † Hoe langh' sullen sy roemen hoen/ † Die niet anders dan woosheyt doen/ † End' stoutelick poffen ondoet!</p>	<p>† Sp laen O heer u volck onstucken/ † U Erfdeel sy gantschlick verducken/ † Wan zoouen sy dat gantsche land/ † Weduwen end' den vzenben Man/ † D ooben sy end' gaen by daer dan/ † Zae spreken noch sonder verstant:</p>
--	---

* God en weet niet van onse werken/
 God Jacobs kan noch sien noch merken/
 Ons doen t'welck is beschiet so sijn.
 Merck doch menschen onghs end' so't
 Wilt ghy bliuen fo' duacs end' bodt/
 End' alcht so' w'innich zyn!
 * God die v heeft ghemaeckt die oogen
 End' v ooghen soude hy niet hoozen?
 Of't sien: Soud' hy niet merken aen?
 Hy die de volckeren caphde/
 End' gheeft verstant tot' spner tijdt/
 Soud' hy v niet staeken end' slaen?
 P. B. S. C.

* Doch de heer weet sinelichen ghebachten
 End' dat sp mer al haere crachten/
 Wel zyn end' gantschelic mee.
 Wel hem dien ghy onderwijst heer/
 End' die oock in uws' woort's leer/
 Daechlicks taenremt mer allen blier.
 * Op dat hy hem niet en verfschymen/
 Als die tijt sal wesen ghecomen/
 Die vol van angst weet end' w'emoet/
 Dewyl barmen de pur w'graest/
 Woz' hem die siechts tot' doofheyt d'aeft/
 Welck d'epnd' is van spner boofspoet.
 * De heer en sal niet gantsch verberuen/
 Noch verlaten t' volck spner eruen/
 Wat op hem vast betrouwen sal.

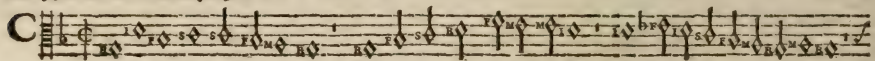
Maer hy sal zyn gherechticheyt
 Coonen dan sullen met bescheyt/
 Die v'ome hem roeuelen al.
 * Waer is hy die mp is bystantich/
 Die hoofaders byantich/
 End' reghen die Godloosen hier?
 Had' mp de heer niet by ghesaen/
 Ick waer langhe t' onderghegaen/
 Ja myn siel waer mit graf nu' schier.
 * Ick daer' dat myn dort onghesabich/
 Schier viel maer v goet heyt ghenadich/
 Onderhielt mp altdor' g'heer.
 * Myn hert was vol doofheyt end' noot
 Maer v schoon verroedinghe groot/
 Heeft daer na myn siel verbeucht her.
 * Wat hebt ghy ghemeyns met hen allen/
 Die v volck swaerlick overuallen/
 Ouder den schyn des rechts seer goet?
 Ma' t'leuen des bromen sp' kaen/
 End' stozen hier end' daer boogtaen/
 Seer w'eedelick t' onschuldich bloet/
 * Maer God is myn beschutting's' machtich/
 Myn roeuelae end' troost seer crachtich/
 Haer quaet hen wert dergoeden haest/
 Hy sal se wroepen ghemeyn/
 Om haer misdaden niet cleyn/
 God maect's te niet end' v' d'aeft.

Ghebedt

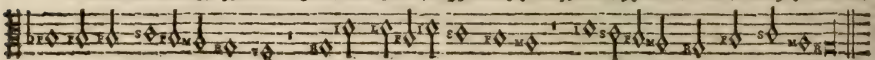
H Eere/rechtuerdich Richter der geheelder werelt / die ghy kennet / hoe weet ende rasende dat gy zyn de gene die reghen ons opstaen. bedwingt haer lede stouticheyt/ ende barmherticheyt/ dooz uwe onu'w'inneliche cracht/ ende gheeft ons de gracie dat wy algtz ons p'gort moegen doen niet de tegenspoeden die ons souden mogen coecom'. Stelt wederomme den staet van deser werelt in so goede ordinaantie/ dat en p'ghenick verfassende alle boofheyt / v' dooghse/so veel te luttigher als ghy v' thoont rechtuerdich ende goet. dooz onsen heere ende Salichmaker Christusum Jesum Amen.

Den xrb. Psalm.

De Ghelouighe werden bernaemt/om den puer te bewijzen dien sp tot Gads eere hebben. om hem te dienen sondes gheuep'nsheyt. Ende dat sy hen God ende zynen woerde onderwerpen sonder weder'pannicheyt / met welcker haer Hoouadere God vertrooijt hebben.

Want laet ons blijd' zyn inden heer/ End' mer saghe bezeyden zyn eer/ Hy is onz troost end' heyl allene!

Laet ons met dancksegginge gaen/ Dooz' spn aengesicht end' boogtaen/ Hem singen met vleucht' Psalmen repne.

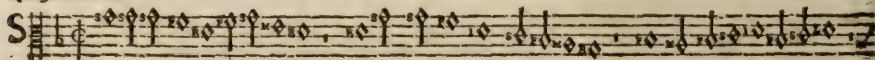
Want hy een groot God is gheacht/ Een Conine van veel grooter macht/ Die die Goden zyn: want t'aertriche/ Heert hy in zyn has welc' v'ucht al/ Hem toebchoort/ die berech end' dal/ Siechts booytzingen bedpe gesichte: † Die Zee hem alleyn torbechoort/ Hy heeft die gemaect dooz zyn woort/ En schep oock d'aertreke bequame. Comt laet ons al' t'af mer demoet/ Vallen booz onsen God te voet/ Hy heeft ons ghechopen al' s'ame.	† Hy is een God die ons behoet/ Wy zyn t' volck end' die schap' goet/ Die van hem wel ghemepet werden. Hoozt ghy heben zyn stemme claer/ Wilt doch uwe herten soo gaer/ Maet verstocken noch oock berchede/ † Soo tot Massa end' Meriba/ Wwe Dabers booz ende na/ In de woestijne te doen plaghen: Sp terchden mp met herten quaet/ Ende beproefden v'oech end' spaet/ Al myn werken die sy daer saghen.	† Daer' ick beertich iaren eenpaer/ Met h' veel arbeys had' dooz waer/ Dies claechd' ick aldus onuefwegene Die volck is gantsch sonder berstat/ Van herten gaer dwalende want Sy sullen niet leeren myn weghe. † Dies alsick van hen wiert g'haert/ Ick was t' oornich dooz sulck es daert/ End' heb' in myn grafschap gefwoest/ Dat dit boof' end' berkeret gesloecht/ Gemmermeer soude zyn gheblacht/ Ter ruste miener w'uercoegen.
---	---	--

Ghebedt.

O God/alleene Beschermec ende ondeehouder van alle uwe hinderen / die uwe Ghelouighe regeert als Schapen van uwer wepde: sp'p'p'et uwe goedert'essenheyt ouer ons/ ende bemoet'et soo onse breuen. die wt der natueren harder dan steen zyn/ dat wy neimmermeer dooz onghelouue versteen' noch obstinaer en moghen wesen reghen v' heyligh' Woordt/maer dat wy dooz en warachtich ende leuende ghelouue: b' in sulcher manieren moghen dienen/dat wy ep'ndelick moghen comen in v' ruste/ onder het regiment van uwen lieuen Zone Christusum Jesu. Amen.

Den xrbj. Psalm.

Dewyle dat alle Volckeren met desen Psalm bevoepen zyn om God te p'wissen/so houdt hy in/ een' Propheete banden heike Christus/ onder den welcken de gantsche werelt tot der eenicheyt ende ghehoof'saemheyt des geloofs soude g'lycht werden.

Zingt een nieu' met den heer geprezen/ Singt ghy volck' w'ilt vollick wesen/ laest end' p'ijst' spn' Ma' algtz

* **L**oet de Heerden zijn oer merken/
 Maect ghewach van zijn wonderwerken/
 Want hoer verheuen is de Heer/
 Die gheueft moet wesen veel meer/
 Van d' Afgoden alle verken.
 * **W**ant de Goden die t'bolck doen beuen/
 Zijn gantschlick niet want sy niet leuen/
 Maer God schrey den Hemel seer cepn/
 Zijn heerlichheyt end' cracht niet clepn/
 Gaen booz hem: hoer is hy verheuen.
 * **M**aectseft end' cracht tallen sonden/
 Zijn in zijn heplich hups beuonden.
 Daerom ghy volcken coemt doot hier/
 Gheeft God den heer goederich.
 Eer end' vgeese met heit end' mouden.
 P.V.S.C.

* **L**oet end' p'ist den heer eend'achtich/
 Maect groot den name Gods almachtich
 Ghy volcken blynt hem met demoot/
 Gheschrecken end' veel gauen goet/
 Coemt in zijn hups zyt daer eend'achtich/

* **C**oemt r' samen doet in zijn woonsteden/
 In heplichert uwe ghebeden:
 In zijn wooninghe tot hem gaet/
 Dat alle menschen met der daer/
 Hem vgeesen end' dienen met vgeden.
 * **Z**eghelick moet nu openbaren/
 Dat ons God heerscht end' suler verclaren/
 Dies sal r' aetrecht seer vastlick staen/
 Als booz zijn handt werden booz acu/
 Kerlich gheericht alle scharen.
 * **D**at de hemelen hen verbliden/
 Te aetrecht dat lach' in desen tghden/
 Te seer verheft met vrecht den cop/
 Te belt end' oock al war groept daer op/
 End' bosfchen moeren God beviden.
 * **D**e heer coemt/de heer coemt seer spoedich/
 Om r' aetrecht met heeren sachtmoechich/
 Te richten in gherechticheyt/
 End' die volcken in billickeheyt/
 Te leyden na zijn waerheyt goedich.

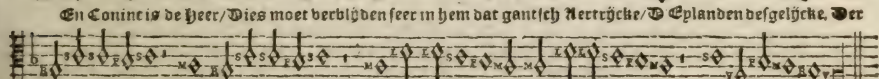
Shrede.

Here die begheet dat alle menschen behouden werden / ende comen totter kennissen der waerheyt / thoont us
 uwe cracht ende heerlichheyt niet om vergheichen / booz alle menschen / op dat een vgehelick b' lofsinghe / ende
 uwe salicheyt bercondighe / de welke ghy beloest hebt allen den ghenen die hen seluen offeren ende begheuen
 ot uwen dien' end' b te louen met alle uwe Creaturen / booz het middel van Christus Jezu / uwen beminden Sone /
 men.

Den xviij. Psalm.

Dit is een beschijninghe der Maectseft ende der gherechticheyt Gods / op dat alle menschen onder hem ghebemoes
 dighet, ende allerley Afgodrien weghecoep't worden. Syndelick werden alle Godd'geseude vermaent, dat sy op hem
 betrouwen, ende in hem verblidte zijn.

E

En Conite is de heer / Dies moet beviden seer in hem dat gantsch Kerliche / D' Splanen des gelijcke. Der

welck' d'upfichs gherecht zijn maectseft / End' sijn sloel met v daer / Seer vastelick befaect / Booz zijn gherechtichs.

* **E**n groot byer booz hem gaet/
 Welck' roufomme verlaet/
 End' doet al zijn vpanen/
 Gantsch tot aschen verbanden.
 Den bluyen sel hy schiet/
 Ouer Kercken mer bliet/
 Hy weerticht hier end' daer/
 Te aerdreick is vol van daer/
 End' beeft alst dit aentiet.
 * **D**e Berghen niet verlaen.
 Maer als dat was bergan/
 Booz God een Heerscher machtich/
 Des Aerdr' bodems seer crachtich.
 De hemelen doen conde/
 End' l' Firmament vermond't/
 Gods gherechticheyt goet/
 End' d' Aetrecht berond't vboet/
 Zijn oer tot deser conde.

P.V.S.C.

* **D**at sy werden beschaemt/
 Die daer welck' met beaemt/
 Tot Beiden zijn gheblouen/
 End' dienen den Afgoden.
 Ghy Engelen al r' saem/
 Aenbidt den heer bequaem/
 Zion die Godes Woode/
 Mer breuchden hegt ghehoort/
 Verblid't in synen Naem.
 * **D**eer b' regimint/
 Den Dochteren bekent/
 Van Juda wtghelesen/
 Wert seer van sy ghevgesen.
 Want ghy nu berchoort zyt/
 In allen landen wydt.
 Mer zyt ghy booz v crachs/
 Van de Goden gheacht/
 Ju end' tot aller tghd.

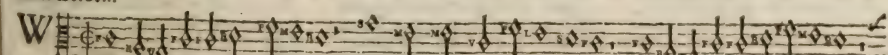
* **G**hy die den heer bemint/
 End' herelick berint/
 Wilt doch de boosheyt haten/
 End' gantschelick verlaten.
 Want God r' leuen bewaert/
 Spuer knechten vermaert/
 Die hy verlossen sal/
 Vanden Godloosen al/
 End' maken' onbeswaert.
 * **D**en vromen sal booztaen/
 Tlich des troosters opgaen/
 Wofschap coemt na veel smeten/
 Allen oprechten heeren.
 Coemt dan ghy vrome repn/
 Verblid't b' groot end' clepn/
 Ende hoer v berheucht/
 End' p'ist zynde vol vrecht/
 Zijn goetheyt int ghemepn.

Shrede.

Here wien alle glorie ende lof toebehoort / vernult ons met Gheuelicke blyfchap / ende maect dat (alle Afgod
 berge ende superflitie ter neder ghelede zynde) de Weeldr' so berlicht sy van het warachtich licht uwe
 Woorts dat een vgehelick hem beghreue om wederlick te singhen den lof van uwen Naem ende ewelick v
 dancken vande welbende die wy eenpaerlick ontfanghen van uwe Vaderslike handt / booz Jhesum Christum uwen
 Sone / onsen Saligmaker ende Verlosser / Amen.

Den xviij. Psalm.

Dese Psalm vermaent ons om God te louen / van weghen spuer barmherticheyt / ende waerheyt / die hy aen zijn Kere
 kent bewesen heeft / welke wel weerdich zijn / dat sy oock van allen onueruustighen creaturen (waert moghelick) be
 kent werden.

Al onsen Godt een nieu list singen, Want hy heeft groot wonder gebaent / Booz zijn hant can hy alle ding

Psalm. xcix. en C.

Overwinnen end' gantsch verlaen. Gy heeft ons t'heyl gheopenbaert/ Daer dooz dat wy al zyn beugdt/

End' zyn gherechticheyt verclaeret/ Den volkeren bjeert ende wjdt.

<p>* Gy heeft gedacht aen zyn genade/ Ma zyne goedicheyt seer groot/ End' al zyn waerh'z boech end' spade Dat troost Israels inden noot.</p> <p>Gheyl dat ons God nu wilt toefsen/ So als in beken in ter rjcht/ (ben/ Dies moeten des aertbodems eynde/ Juychen end' singhen seer bebljdt.</p>	<p>* Loest de Heer met der Harp t' stark Trompetten end' Wasuppen claer/ Datse met Psalmen nu verclaren/ End' singhen zynen lof eenpaer.</p> <p>Juycher vooz onsen God geprefen/ Die en Coninck sieck wesen sal. Dat de Zee ontspinghe midts desse/ En d'aertreijcke met zyn volck al.</p>	<p>* D' die matsefroomse seer crachtich Verbljdt zyn end' t'samon berheucht/ Dat oock alle berghejen end' crachtich/ Ghemoebte berghen end' bjeucht.</p> <p>Want God coht richts hier bevredt/ De Werelt in gherechticheyt/ Ende hy sal herfchen met vreden/ Gueer t' volck inder billichheyt.</p>
---	--	--

Ghebedt.

Ewighe ende almachtighe God/ die de salicheyt ende verlossinghe ghew'acht hebt van het menscheijke geslachte
dooz een wonderlike maniere/ sendende uwen eenighen Sone/ om te voldoen uwe belofsen den Vaders belofse: o
penbaert meer ende meer de kennisse van desse salicheyt/ ende datter gheen plaetse en sp' op der Aerden/ daer uwe
macht ende waerheyt niet bekent en sp' op dar alle Natien b'louen/ zeren/ ende glorificeren/ dooz den seluen Jesum
Christum onsen Heere. Amen.

Den xcix. Psalm.

Dese Psalm beschijft de sonderlinge henado. die God den kinderen Abzage bewesen heeft/ als hy die tot zyn eyghen
dom wt ghenaden vercozen heeft.

O He Gode die is/ Een Coninck ghewis/ Daerom oock nu raest/ Dat volck gantsch verdwacht. Op Che-

rubin boest/ Waer God ongheschoort/ Dies moet dat gantsch' aertreijck/ Hem vreesen al gheijck.

<p>Der groot is de Heer/ Verheuen in eer/ In Zion met cracht/ Dies pder gheslacht/ Waer den Name zyn/ Niet saech pissen sijn/ Want wt is wonderbaer/ End' seer heijlich booz waer.</p> <p>* Die Coninck niet siecht/ Heeft seer lief dat recht/ End' rechtuerdicheyt/ Niet die billichheyt. Daer leyde die Heere. Jacob met eere/ Ma zyn woort met beschept</p>	<p>In der gherechticheydt. * Louet nu dan wy/ Onsen God seer blj/ End' valt met ootmoest/ Dooz hem nu te boer.</p> <p>Sijn Naem is hillich/ Dieses goetwillich/ End' Aaron die t'saem/ Gode dienaere zyn bequaet.</p> <p>PSALM. * Die end' Samuel/ Sijn na Gode beuel/ Bidden de/ verhoort/ Ma zyn Godlick Woort/</p>	<p>D' volck beladen/ Als sp b' baden. Waten van d' outfaen/ End' verhaert b' sion' aet.</p> <p>* Wt den wolcken claer/ Sp'ack hy met hen daer/ End' toonde hen bloot/ Die Colonne root/ Spen beswaert/ Ghebben bewaert/ Sijn woort ende verbondt/ Welc quam wt zyn' mont.</p> <p>* Ghy die ons God zyt/ Hebt verhoort alre/</p>	<p>D' volck: die misdaet/ Hebt ghy boech end' spaet/ Hen gantsch' verghenue: Doch ghy daer neuen/ Hebt sonder onderlaet/ Ghef'ast haer sonde quaet.</p> <p>* Wex Heere nu p'ijst/ hem eere bewijst/ Wilt hem bidden aen/ Op zynen Bech saen/ Ma zyn gheualen. Want bouen allen/ Is hy heijlich end' goet/ Dies elck hem louen moet.</p>
---	---	---	---

Ghebedt.

Hetlike Vader/ die weerdich zyt alle heerlicheyt/ continueert uwe gunste en goet willicheyt tot ons uwe aem
dienaere: en dooz de cracht van u ver bont dat ghy met onse vaders ghemaect hebt. geeft ons te leuen onder u be
scherminge en bewaringe/ op dat wy meer en meer gheueallen mogen de vrucht van de aenneming/ van der welc
ker ghy ons deelachtich ghemaect hebt dooz uwen seer beminden Sone Christum Jesum. Amen.

Den C. Psalm.

De Ghemeynte Gods wert hier vermaent/ datse inden Tempel te samen come om God te aenbidden/ ende zyne bas
mherlicheyt ende waerheyt te pissen.

Hy volkeren des Aertreijcks al/ Singt den Heere met blj gheschal/ End' diens hem met herten berheucht/

Werschtigt booz zyn zenschtijn met vrucht.

<p>Wekent dat hy en Heere sp/ Die ons sonder ons roeden wy/ Ghemaeckt heeft/ end' verwoont sijn. Dat Schaepheys goet dec wynde zyn.</p>	<p>Wilt tot zynen Tempel ingaen/ Doer van lof end' danck oer d'maen/ In zyn schoone Doozhouen soet/ End' p'ijst daer zynen Name goet:</p>	<p>Want sel van goetheyt is de Heere/ Sijn ghenade duert p'mmermeer/ Sijn Godlic woort en zyn waerheyt/ Bijuen tot inder ewicheyt.</p>
---	---	--

Ghebedt.

O Heere Godt/ vernullinghe ende Antheur van alle salicheyt/ nacs dat u belofte heeft/ opz se bekliefen
booz uwe

Psalm. C. fen. Cij.

doe; wie ghewillighe goetheyt / tot een Cruc ende ons gheselick te herbazen: Onderhoudt ons gheselickelic ond' e' uwe vleugelen totten eynde ende maecte dat wy dagelick groepen in de kennisse van uwe goetheyt, barmherticheyt / ende werheyt die ghy ons gheopenbaert hebt; doo' onsen Salichmaker ende Verlosser Christus Jesum, uwen seer lieuen Zoon / Amen.

Den Cj. Psalm.

David eer hy noch niet bezeden gheheerschet heeft, beloofte God dat hy dat Ampt eens Godsalighen Heeren doen wil / het welke is oprecht: hlyck leuen / de boose scherperlick straffen / ende de byome eeren ende verheken.

An gods goetheyt end' oordeel wil ick singen / Ick wil hem schoone lofsalmē toebeyngen. Daer met dat

ick God den heer bouen al / Groot maken sal.
 * Ick wil wandlen niet oprecht ghemoede /
 Wan sal ick heerschen niet / b'eed' in doo' spoede
 Van wil ick mijn volck trouwelick boogstaen /
 End' bouen gaen.
 * Van der boosheyt heb' ick heer den afgrusen /
 End' die anders niet der daer niet bewysen
 Van ercheyt die sulden in dat huys mijn
 Menmermeer zyn.
 * Gock de verkeerde menschen altemale /
 J' doeten wghelen wt mijn Hof end' mijn saler /
 Hy sal van my die hem tot boosheyt went /
 J' niet zyn ghelent /
 * Die met acht erclap haren naefsen schaden:
 Die met grootheyt end' joochmoet is beladen

Die sal ick t' samen wtrocpen niet blyet /
 End' liden niet.
 * Mijn ooghen sulden sien na den oprechtē /
 Op dat sulcke moeghen wesen mijn knechten /
 J' sy sulden diene die byoom ende goet /
 Zyn van ghemoet.
 * Die tot bedoch end' list hem wil begehuen /
 Die sal van my in dien niet zyn verheuen /
 Die leughenspreker en sal oock by my /
 J' niet wesen by.
 * Byorch niet enck sal ick byuen wt den lande /
 Die boosen al end' t' samen bynghen wt schande /
 Op dat Gods huys van boosheyt groot end' elckē
 Gantsch werde reyn.

Ghebedt

Here / onder wiens macht dat staen alle de ghene die ghy ouerste ende kegeerders stelt / willet soo inblasen den ge-
 Herte die ghy ons ghegheuen hebt booz' siechters ende wethouders dat sy sonder wtminnghe van persone / de
 rechtvuedighe beschermen. ende de boose straffen / op dat wy onder haerlicke bescherminghe moggen leyden en
 byedelick ende gherust leuen na de leeringhe van uwen Zoon Christus Jesu onsen heere Amen.

Den Cj. Psalm.

Dese Psalm is ghemaecte gheweest om banden ghelouighen inder Babylonischer ghevangnisse gebuyert te wer-
 ende hout in een claech ghebedt / op dat de kercke tot haren ghewoonlicken standt ghebracht werde. Ja ooc dat
 sicke bouen heerlicker werde. al te bouen gheweest is. Epheblick na dat dat volck zyn swachheyt ende ekkende be-
 kent heeft / het sterckte hem seluen in de ewighe ende onepdelicke macht Gods.

Ik mijn ghebedt heer verhooren / Laet comen tot uwen ooghen / J' mijn suchten / end' inden noot / Verbercht
 b niet / hy is groot. In besen tyt der elleniden / Wilt u ooghen tot my wenden / End' als ick u bid' ootmoedich /

Verhoort my haelt O heer goedich.

* Derteeft is nu mijn leuen saen /
 End' als roock is gheheel vergaen /
 * Mijn beens zyn droogh' doo' sneed' /
 Als een byer byant: End' mijn hert /
 J' hoert ghelick t' doore gras werden /
 * Welck ghemaect licht op der reeds' /
 Soo dat ick hebbe vergheten /
 * J' mijn bloot end' mijn spisse t' reuen.
 * Vlesch end' beens t' samen cleuen:
 Doo' mijn swaer suchten end' beuen:
 End' mijn huplen end' gheclach /
 Ghebuert algt nacht end' dach:
 Den klootdimp ick ghelick schijne /
 Die stil woont in der woestijne
 Den steenbol ben ick gheleken /
 Die alleen woont gantsch versterken.
 * So d' reynsaen / Wilsche moer wakē /
 In fristep onder den daken /
 Soo moet ick oock booz' end' narc /
 Waeker zyn niet liden swaer /
 Dagelick aen allen enden /
 * J' in vanden my seer schenben /
 Op spotten mijn, end' wt waken /

Dan my een spreck woort sy maken;
 P.W.S.E.
 * Ick eted' aschen mit ghimepen.
 Als vloot in mijn liden niet clepen:
 Vermenghet is myn byanck claer /
 J' der mijnen tranen boozwaer /
 Doo' uwen rooyn niet om liden /
 Want ghy die my hadt booz' liden /
 Grootelicks end' seer verheuen /
 Gheb't my nu te grond' ghezuuen.
 * Als een schaduwē vergaen snol /
 J' in daghen booz' dit liden sel /
 Ick ben berdozret als gras /
 * Van booz' maets afghemaect was.
 Maer ghy sult heer rewich blijsē /
 End' tot den eynde vast beghuen /
 End' die ghebachtis' ghepisen /
 Woes haems sal rewich wesen.
 * Ghy sult b heer nu ach armen /
 Op maken end' bontsamen /
 Op wie Zion goerdertie /
 Dwe woonde want tis schier /
 * J' der dan tyt om te bewysen /

W goetheyt niet om bolpissen /
 Die stont' is daer: wylt oock merken
 End' uwooningh' berkercken
 * Gheerne sachten uwe knechten /
 Dat ghy die staer woudt oprechtē /
 Want sy gantschelic ghewis /
 Ouer hoop gheworpen is.
 * Op dat die volcken bychten /
 End' booz' b beuen end' lichten /
 Die Coninghen des aerdtgheken /
 End' b eeren besghelcken.
 * T' uerualen Zion opbouwē
 Sal onse God vol van trouwen:
 Hy die ons gheholpen heeft /
 Ende zyn claerheyt ons gheeft.
 * Hy sal dat bidden end' clagen /
 Der gheuer die schier beestagen /
 Der boozen end' verfaen goedich /
 J' a zyn goetheyt oueruoerich.
 P.W.S.E.
 * Dat sulck booz' werde beschyden /
 Op dat sy die sulden leuen /
 Na ons ghedencken hier am /
 End'.

End' den kintjen doen verfaen:
 Dat Godes volck van hem vercoft/
 End' meulich weder ghebozen/
 Hyen loue tot allen fouden/
 Dooz deef' welbaet niet om gronden.
 * Wat de Heer na zyn goetlyc schoon
 Gheeft van bouen w' fnyen thyoon/
 Op zyn volck ghenouen acht/
 Dat hier onder t'emp' vermaecht.
 Dat hy t' fuchren end' verlanghen/
 Hoore der armen gheuanghen/
 End' byzmaech' wt des doots bandē
 End' zyn volck verlof' wt fchanden.
 * Op dat des heere Naem end' eer/
 Schent tot Zion werd' O' Heer/
 End' tot Jerufalem repn.
 Sijn lof verheft' op ghemepn.
 Als de volckeren demodich/

Cantien fullen comen fpoedich/
 End' die ftecken fullen eeren/
 End' dienen den Heer der Heeren.
 P A S S E.
 * God ghebedt gantfch in zne cracht/
 Op den wech: Ende broef' ghehycht/
 Tot niet myn daghen boozwaer/
 Dies f'zueck' ick tot hem enpaer:
 Heer laet my niet zyn verflaghen/
 Int midden van mynen daghen:
 Want freebs' biguen end' boozwaer/
 Heer uwe daghen end' jaren
 * Ghy hebt gemaect bast dat aet' rge
 End' die hemelen al gheh' rch/
 Dooz u cracht' feer vaf' f'p laen:
 Hochtrans' moeten f'p vergaen:
 Maer ghy fult' biguen bekenlich/
 Daer' oud' werden end' eilendich/
 Ghebedt.

Als een doech feer klym van weerd en/
 End' t'cleet eens menschen op eerd.
 * Als een verdoet elzet end' gewaer/
 Weert oock verdoet hare faer/
 Hoe heerlick dat' oock nu zyn/
 Vergaen fal doch haren fchyn.
 S'naer ghy O' Heer daerenteghen/
 Onuerdend' aller weghen/
 Sult' biguen int wesen crachtich/
 Sonder eyn een heer almachtich/
 * Daerom fullen der opherheit/
 Ouer dienaren end' knechteit/
 Kintjen nu end' raller rge/
 Dingen vaf' end' zyn verblid.
 Dat far' uwer witercozen/
 Sal wafsen end' vleucht' ooz boozen/
 End' fal in ouercoet wesen/
 Sijck end' v'ucht' daer' Heer gepafen/
 Ghebedt.

Heece God/ alleene de fondeeer ende vernieuwer van uwe Kercke / hoozt na het bidden ende facten van uwen kintren/ de welke behoefte zynde om de betwoeninghe der feluer / enpaerlick tot u fchrypen / op dat ghy doog uwe barmherticheit. die weder op de beenen hringt als bouen. haer be. loffende wt alle verdrukkinghe ende ghemackensise/ op dat wy in blifchap ende lufficheit van heren/ den lof van uwen Naem groot maken/ dooz onsen es. nighen Salichmaker ende Verlosser/ Jhesu Chrystum/ Amen.
 Ten Cij. Psalm.

Dauid fingt vande groote ende menigherelepe goetheyt Godes, die hy den menschen bewijst. Daer na vermaent hy alle creatuereen/ datse hem p'ysen ende eeren.

Min siele wilt den Heer met Loffangh' p'ysen: Al war in my is/ moet hem eer bewijzen / End' / sijnen heyl-
 ghen Naem louen met vlier. Wilt hem p'ysen end' roemen onbeladen, O ghy mijn Siel loeft des Heeren wel-
 baden / Die ghy ontfanghen hebt, bergect die niet.

- * Loeft hem die dooz zyn goetheyt hooch verheuen/
 Die sonden al v gantfchlick heeft verghueu/
 End' b' gheueft van v ghebeken graot.
 Wilt hem die v heeft by ghecocht u leuen/
 Van der doot: de welck v heer heeft doen beuen/
 Die v nu omringt met gheuade blood.
 * Die uwen mond volmaect met goet end' b'zuechden/
 End' v ionck maect end' daer toe oock vol'uechden/
 Also men den Aent ionck werden fier.
 * Wy is de Heer/ die ghedenckt t' allen t'ghen/
 Ghenadelich hen die hier ouerecht' ihen/
 Dar recht is te doen in al haer berdie.
 * Hy heeft s' Mof' dat wy met fouden dwalen
 Zyn weghen verclaret end' willen verhalen/
 I'raal heeft hy ghetoot zyn doen al.
 * Hy is een Heer barmhertich end' feer goetich/
 Hy verghueft haek end' is tot toonlanckmoedich/
 Volmaect in goetheyt/ welck hy biguen sal.
 * Het is wel waer/ dat als wy onghetadich
 Hem vergaamen so staef: hy oss ghenadich
 Hochtrans' blifft hy niet verfoort langhen tge/
 Hy handelt met ons niet na onse fouden/
 Hy is vliendich end' straf' tot gheuen fouden/
 Ons na verb' enft' maer schent ons alles guft.
 * So hoogh' als de hemel staer van der eerden/
 So groot is zyn goetheyt/ hen die aenueerden
 Die heplighe b'cese zyns Woords' booztaen.
 Veel wijder dan t' Dofte clare is ghesanden/
 Vanden Welken: so heeft sonden end' schanden/
 On' God van ons wt ghenaden ghebaen.
 P A S S E.
- * Ghefijck een Dader hem pleecht te erbarmen/
 Ouer zyn kint so wilt hem God on'farmen/
 Ouer hen die hen b'eesen mit ghemepn/
 Wat de mensche f'p dat bekent de Heere
 Hy weert oock wel: dat wy vol van onere/
 stiet anders zyn dan stof end' fauck onreyn.
 * Als gras end' h'op is hier des menschen leuen/
 Die heerlick bloept zyn' een wyle verheuen
 Als een schoone bloeme staend' op dat veer:
 Maer als de wint' eenmaal daer ouer d'guet/
 S'p bergaet haek: so dat met langher biguet/
 Haer plaets daer f'p boozmaels was ghefelt.
 * Maer Godes barmherticheit sal ewich dueren/
 Hen die hen b'eesen end' tot elcker yen/
 Ouer s' kint' s' kint' blifft zyn gheerlicheit
 Dien die zyn Doud' houden sonder afwoeken/
 Die zynen wille d'reds doen begheliken/
 W' f' herten grant met aller b'gheerich.
 * God heeft s'inen Roel vastelick berepdet
 Inten hemel end' zyn sijck wtghebedet/
 Den welken alles onderwoypan is.
 Dies loeft hem ghy Engelen fierck in crachten/
 Ghy die daer wrechte met bloed end' met macht/
 Sijn beuel met haek end' met vleucht' ghewis
 * Loef den heer alle ghy hemelliche scharen
 End' maect hem gloot ghy zyn trouwe dienaen/
 Die zynen wille tot aller rge doet.
 Wilt al zyn doen ouer al feertlick louen/
 End' ghy mijn siel wilt den Heer van hier bouen
 Nijgt groot maken met hee end' ghemoot.

Ghebedt.

Hemelichs Dader die van allen tijden hebt ghetoot een sonderlijck goetheit ende gonste tot de ghene die u
 antien/ en fier met op de monichz van onse boof' heden: die wy bedinguen na dat wy ihel ende d'zofch zyn / maer
 wilt ghedencken het Verbond dat ghy met den Daders ghemaeckt hebt: ende beueficht in uwen Sone Chryst
 Jesu / op dat wy dooz: de cracht des selues ons moghen beuefeken v an de ewighe s'lichheyt/ om v te glorificeren in
 her ewigheyt met uwen heplighen Engheleu/ Amen.
 Den

Dies een seer heerliche lofsaek daer in dat David God loeft ende piffet van bezghen der Scheppinghe / oude geau-
 wighe onderhoudinghe des hemels ende der Aerden ende aller Creatueeren.

Wilt
 El aen mijn ziel ghy moet Godt piffen seer Och hoe groot end hoe heerlich is nu heer / Wie goet heyt ouer al
 wtghehepdet Ghy zijt met heerlichz end' er beclepdet: Ghy zijt met claerhz gantfchelick bedeckt. Als waer
 en cleet ouer v wtgeflecht: Tot eē Eere hebt ghy des hemels rhyoone, Die ghy wtspat als eē kortinghe schoone

‡ Ghy welft uwe camers niet water reyn
 De wolcken zyn uwe waghens niet cleyn/
 De winden dequende na v behaghen/
 Tercken met haer blienghen uwen waghens:
 Vanden winden die licht zyn ende swel/
 Maect ghy uwe Posten end' Boden wel:
 Wer end' tempeest zyn de dieuaers bequams
 Wer gherechticheyt alle re fame.
 ‡ Ghy hebt v'aerd' in haren pas vast int ront/
 Gubweechlick end' oydentlick ghegrondt/
 So dat sp mer bewoent can zyn ter zghen/
 Maer blijft stedes vast laien tyden.
 Te bojen was dat gantfche aertijcke blyet
 Oergedeckt als met een seer schoon cleed/
 Dooz t'water t'weick daer ouer is gheduyen/
 Bouen de berghen die booch zyn verheuen.
 ‡ Maer so haect als ghy die aenfpact seer straf/
 Sp zyn gheuloden end' gheuloopen af/
 End' booz de stem uwes bonders seer crachtich/
 Zyn sp t'samen gheweken heer almachtich.
 De berghen die seer hoogh' verheuen zyn
 End' die diepe dalen schoon groen end' zyn/
 Zyn ter den plaesen hartlick boozghewarm
 Die hen van v boozghes beruyet waren.

P A V S E.

‡ Ghy hebt die palen des Sijps ghemaect vast/
 Daer niet ouer en coemt noch oock en waff/
 Op dat het niet meer bedecte r' aenrijcke/
 Deet ghy heer dat heerlick weck desghelijcke
 Ghy doet t'water inden dalen aldaer/
 End' tier springhen schoone fonteynclaer/
 Die seer lieuelick lancks den berghen blyeten/
 End' met gheuecht inden dalen boozschieten.
 ‡ Op dat alsoo alle bersten op t'belde/
 Dincen mochten zynde mer doozt ghequels
 End' dar inden beken end' den riuieren/
 Hem berquichten alle de wilde diere/
 Ken beken end' alfins daer ontrent
 Woonen die voghelkens elck aen zyn end/
 Die rusten den r'achen der boomen springhen/
 End' lieuelick met soere stemmen singhen.
 ‡ Ghy maect die steinghe berghen een paer/
 Dooz v' cracht van bouen bocht end' bucht baer/
 So dat d'aertfick bol byghen is niet cleyn
 Die ghy verleent den menschen mit ghemeyne.
 Ghy doet t'gras wassen op berg' end' in dal/
 Op dat dat bec daer van mach leuen al/
 Ghy laet dat saet booztromen ter eerden
 Daer met dat oock die menschen gheuoedt worden.
 ‡ Wen wjn die r'herde des menschen maect bly/
 End' boozt oock om hem te stercken gheeft ghy/
 Ghy wilt hem daer toe met olp bespincen
 Op dat zyn aensicht sehoon end' claer mach blincken
 Die boomen wassen end' seer hoorh opgaen
 Jhet den eerden die op Liban laen/
 Die v goetheyt die niemant can volijghen/
 Sels heest gheplant so de wercken bewonen.
 ‡ Daer maken die voghelkens haren nest/
 End' geneuen hen een peder om best/
 Op den hooghen Cenen ter elken jare/
 Afstem die wjt blienghen de spouaren.

Die berghen bol van alderlep gheuecht/
 Zyn den geuten end' honden een toelucht/
 In holen daer die Sonne niet can schynen/
 Behelpen hen de hafen end' Coningen.

P A V S E.

‡ Wat sal ick meex segghen? Die Mane clars/
 Maectret ghy om af te deelen dat jaer/
 Der Sonnen loop hebt ghy so afghemet/
 Dat se haren onderganch steds can waren:
 Van dupflicheyt hebt ghy dooz v' cracht
 Heer wylflick t'Heer ghemaect de nacht/
 In de welch pder Dier in zyn begheren/
 Hen can roeten end' ouer al gheueeren.
 ‡ Als ban comen die jonghe keetwen boozt/
 De den holen bynschende seer verfoot/
 Wel enen roofloopende wel ghemedet/
 Dat aen geest ghy hen die alle dreck boedet.
 So haect als die Sonne daer naer opfaect
 Een peder van hen in zyn ruste gaet/
 Daer sp blijuet tot der nacht sonder sorgen/
 End' rusten ghemachelick int verbooghden.
 ‡ Als ban gaet de mensch' wt sonder ghuaer/
 Om te bolbinghen zynen arbeyt t'waer/
 Om t'ackerwerck daer met hy is beladen/
 Te doen van smoghens boech tot' fauonts spade/
 ‡ God hoe heerlick end' hoe wonderbaer/
 Zyn uwe wonderwecken ber' end' naer/
 Hoe wselick doet ghy doch alle saken.
 Alle creaturen v goetheyt smaken:
 ‡ Wie can wtsprecken tot' enigher tijt/
 Die Diere die hen roeren int Sijps wjt/
 Die groote wiffchen mer den cleynen pleghen
 Daer in twemmen end' hen te beweghen.
 Daer baren die scheyen niet sonder noot/
 Die Waluiffchen die schycklick zyn end' goot/
 Die ghy t'heere hebt ghemaect om welen/
 Sietmen alfins inden wateren spelen.

P A V S E.

‡ Alle Dieren comen heer tot v blyp/
 Sp sien op v end' verwachten dat ghy
 Hen haer spijse gheeft in bequame tijden/
 Als sp noot hebben ende hanghen lijden.
 So haect als ghy dan hen haer boeder gheeft/
 Sp nemen dat soe dat elck daer ban leeft/
 Als ghy v hant opent end' hen begracht
 Van werden sp met goderen besachticht:
 ‡ Maer als ghy ban haer v'aensicht t'werent
 Soe verschycken sp seer in groot ellend/
 Ghy neemt haer den ofem ends sp steruen/
 End' werden stof, daer in sp oock verbruen.
 ‡ It dat noch eens uoren asen wt gaer/
 Ghy doers se wedertleuen mer der daer/
 Dooz sp te booz waren in sulcker weerden/
 End' verniet die ghesaltcruiff der eerden.
 ‡ Dar in booztaen des heeren heerlichheyt/
 Vast bliue staen tot inder ewichheyt/
 De heere wilt doch mer genaer aenmercken
 End' aenschouwen alle zyn schoone wercken
 De heer (seg die) die als sp v'aend' aensiet
 Haer doet verschycken dat sp ban hem blyet/
 Die de berghen, dooz v'wooyt van hem ghespoken

haect doet beuen/sweeten ende seer roocken.
Ick wil den Heere gantsch mijn leuen lauch/
Sonder stil singhen piffen mer losfanch/
Wan God wil ick so langh als ick sal leuen/
Palmen/ghesanca end' de eerlinge gheuen/
Ick bidde hem dat mijn ghebet end' woort
hem begheuen mach end' wesen vergooyt

Twelck so het gheschiet ick wil my verbliden
Anden Heer minen God aen allen enden.
Wonghelouogh end' God loof bekent/
Moeten vergaen end' haect nemen en end/
Wel aen mijn sel den goeden God wilt louen/
De werelt gantsch prijse den Heer hier bouen.

O Godt wiens woorden riecken/haect haect
bechoont/macecht dat wy uwe glorie goor
maken ende v singhen liebekene ende loffsangen
op dat de boofde wagher oeyr zynde vander werelt/wy ons daer
in verbliden moghen ende epudelijck delachtich
wesen vande eens wighen salcheyt/die ons belofte is/dooy
uws Dene Sone onsen Heere Christusum Jesum/ Amen.

Ghebedt.
Den Cb. Psalm.

Dese lofsanck piffet de ghenade Gods/daer dooy
hy de kinderen Abrahame berocoen/ ende hem
belerley welbaben betoefen heeft/Ende leer
oock dat dit alles gueschiet is om datse alsoo
aen God verbonden zynde hem te blygher souen
den dienen/ende zyn gheboden ende keeringhe
onderhouden.

En pder moet tot desen tijden/De hoocheyt des Heeren beliden/End' piffen zynen Naem goet. Eick be-

condighe met der spoet/Allen volckeren nu booztaen/De wercken die hy heeft ghebaen.

Wilt hem loue end' van hem singe/
End' zyn wonderwerck dooy bringe/
Knoemt seer zynen heylighen Naem/
Ghy die hem soet van dertien c'laem.
Wilt oock wesen tot deser tijdt/
In hem verheucht end' seer verblidte.
Soeck den Heer end' zyn wonder-
werken/ (hem)
Soect zyn aenschijn/daer op wilt mer-
deghet zyn grooten baden niet/
Wertelt zyn wonderen met blide/
Knoemt zyn oordelen end' zyn woort
Die de Heer sel heeft gebaert dooyt.
Ghy dat zaetd' Abrahams al boez/
Twelcke hem God heeft verbrocoen/
End' desghelyck ghy Isaac zaetd'
Twelck God seer lief heeft mer der dact
God is ons God end' biguen sal/
Hy heeft echer met cracht ouer al.

Darmeschiec daer geen hooer en vant/
Maer hy fant booz hen een s'la groot
Doe zyn volck hielp wt hongers noot.
Dat was Ioseph die daer behidich
vercocht was tot ee knecht ellenbich
In den stocken vast lach end' tijf/
Siet veel s'fers rontsom aen t'lofs/
Tot die tijt quam was hy ghequelt/
Die God daer toe hadde gheset/
Doe hem ghenoech hadde ja seere
Dooylouet end' verpoest de Heere/
Doe sandt de Counek tot hem saen/
End' liet Ioseph los end' zyn gaen/
Hy was een groot heer/doch liet hy
Ioseph halen end' maken vry.
Hy maecte hem zynen dienaren/
Een meester/hoe hoogh dat sy waren/
Hy maecte hem seegerder bioer/
Van al zyn s'ckdom end' zyn goet/
Om te gheuen een recht verstant/
Den wysen in Egypten laint.

Daer die danck quam tot in die kele/
Ja tot in s'Connecks camer repn.
God sprac end' daer werden gemeyn/
kussen ende woymen seer wend/
Ouer e' gantsche laint wyl end' heere.
Hy gaf haggel in sie van reghen.
Mer byerlamme was t'laint gesleg/
Den bich boom end' de wingaemt teere
Stoey God end' oor veel boomme
hy sprac end' haect quam daer bloot
Kneus end' veel sp'ickhanen groot.
Soe wiert dat gras alle beeren/
Die blycht des belts wiert oer abet/
Dreife ghebozen zyn vergaen/
Die stercke waren oock verbaen.
God boerd' wt zyn volck menichout/
Gheladen met siuer end' gour.
Daer was ondecbe hoop gemeeke/
Gantsch gheen cranclept noch groot
noch clepue/
Egypten was tot der tijt/
Dooy des volcks wttercken verblidte/
Want sy alle miut ende meest/
Dooy dit volck seer waren beureest.

Want God ghedenckt alst genda-
rich/ (dich)
Ken zyn verbont/welck blift ge-
end' as dat woort dat hy heeft claer
toegheseyt/end' wilt houden waer/
Int dypfense gheslach dar leeft/
Soe hy Abraham belofte heeft.
Die God en sal niet zyn verlegen/
End' oock Jacob maer hy sal zyn/
Gwelych vast end' fester zyn/
In Fraesal dat verbont.
Dast bigue sien tot aller stont. (uen)
Ick sal mijn volck Israael God behy-
schooke laint Chanaan in gheuen
Dar sal gheueis end' booy een slot/
Dies eschele wesen dat lot
Al waren hy weynich end' cleyn/
End' byemde dinghen int ghemeyn.
Dant' ee s'ckker tot d' and' crachtich
Trocken sy end' tot volcken machtich/
Ihaac God wilde toelaten niet/
Darmen hen aenbede verdyer/
Ja selse die Coninghen hy niet/
Om haren wil onghes'raet liet.

Doe end' in Egyptelandt iose-
phet zyn kinderen Jacob goedich/
Als een oymdelinck hy daer quam/
Int laint van hen veruloecten Cham/
Aer zyn vbanden seer vol pachte/
Gheselt warden onder zyn macht.
God die daer is die hoorch' geeerde
Der vbanden herten der keerde/
Soe dat sy gram warden end' fel/
Ouer Gods lirue knechten suet/
Sy beriefden veel lysten quaer/
Om die te verducken mer maere/
Dant' Moesen end' Aaron ghepafen/
Sant' God die hy had' wt gheselen/
Tot zyn knechten die t' saem ghelyck/
Al zyn wonderwerken seer rick/
Souden daen end' laten gheschien/
Dat pderman die coude sien/
Hy liet hen dypsterkz dorcoemen/
End' maectet ghy toncker con-
ommen.

gypten was tot der tijt/
Dooy des volcks wttercken verblidte/
Want sy alle miut ende meest/
Dooy dit volck seer waren beureest.
Met ee wolcke God zyn volc deere
Om fracht te lichten hy werckte/
Een vper t'wielck byande met gewelt/
End' verlichte dat gantsche velt.
Sy baden God die hen haect gaf/
Dreel Gueckelen van botten af/
Mer hemels broot sp'ijst hyse alle
End' mer dooy hat zyn' ouerualen
Gaf hy wt den stien water saet/
In de woestijn met oueruloect/
Want hy heeft by hem ouerlept/
Dat Abraham was toegheseyt. (be)
Hy boerde zyn volc wt met vleuch-
Sijn kinderen op den wech vheuchde/
End' songhen zyn baden seer schoon/
Tot dat God hen tot eenen loon/
Der heerden en seer goet gaf in/
Ende met een al haer ghewin.
Op dat' seer al haer trouwe Dienar/
Zyn gheboden souden beuaren/
End' bereept souden zyn ewaer/
Om te houden Gods Wet seer claer/
Dies moet zyn lof wesen verbeeyt/
Mer lofsanck inder ewichheid.

Mijn gesalfde sprac hy/nzschadet
Mijn Propheet doch niet vermadet.
Hy liet jongher smen int laint/
Ghebedt.

Dese twee waren oock booztaen/
Der stemmen Gods gantsch onbuen/
Haer water wieret bloet oer al/
Dies sers veel bich in grot ghetal.

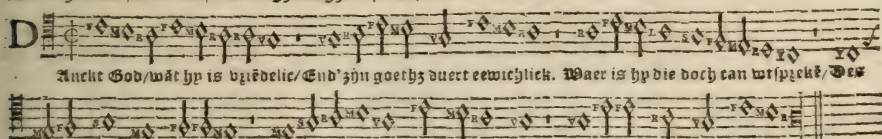
Hy maecte der bozschep seer vele/
Ghebedt.

God die alleene recht uwerdich ende warachtich ynde die wt alle de Natien der werelt uwe Kercke wtgheroeyn
heb/om inder selue uwen Naem te openbaren/ende ons ontfaenghen hebt dooy uwe goetheyt ouerduent in b
heplich verbont. Laet ons gevoeld de soetscheyt uwer goedertierenheyt/wil laet ons by in de tijdt der tribularis
ghelyck

gelijck wy b' anroepen/ende ons betrouwen op b' allerne stellen: en gheboort niet dat wy ondanckbaer souden zyn/ vande welcken die ghy ons doct. maer eer dat wy verheffen de grootheyt uwer macht ende goetheyt/ die ons gheopenbaert is in Christo Jesu uwen Sone. Amen.

Den Cij. Psalm.

In desen Psalm werden de groote welcken Gods also verhaelt/ dat de Godsalighe Joden hare Boozhaderen ende heersaen. van hare ondanckbaerheyt ende wederstaenicheyt straffen: Ende dewijle dat se de ghenacke Gods niet beken en hebben/soo bidden/om berghenunge deser misdaet.

Aenck God/wat hy is bysidelic/ Ende zyn goethtz duert eewichlich. Waer is hy die doch can wtspieck/ Des

Heeren wonderwerken al/ Ende zyn schoonbaden claer ghebleken/ Ghenoechsaem connen pyn sen sal.

Wel dien die houbt b' ghebodt goet/ Ende in allen dingen recht doet. Ghedreuck mijns heer na b' ghenade/ Ende na uwe bysidelicheyt/ Maer my toecomen boecht end' spade/ Wsen byn hant end' goetlicheyt. * Dat wy sien end' hoordeyn gemeyn/ T'heyl uwer wuetercoenen repn/ Ende ons daerin moghen verbligden/ Dat het uwen volcke wel gaet. Dat ick mach roemen t' allen tijden/ Met b' Gheoel in desen staet.

P. D. S. E.

* Wy end' onse Vaders met een/ Hebben b' vergaemt groot end' cieren/ Gantsch verkeret zyn heer onse wegē/ Wy zyn trouloos en b' gaer seer/ Ons Vaders in Egypten v'eghen/ V werken te vergheten heet. * Wy en hebben niet recht bedacht/ Wsen goetheyt seer groote/ cracht/ Maer aen die Zee zyn sp al t' saem/ Den heer ghy woest seer v'el. Doch hy ghy sijn (dooz) sijnen name/ Ende dooz zyn macht) end' meenar el. * Hy heeft gestraft die Zee seer wjt/ Sp wiert boogh en des waters quyt/ Hy boerde se dooz dat s'heer crachtich/ Als dooz een woestijne seer byet/ Ende hielpse dooz zyn hant almachtich/ Van al haec v'anden seer wiert. * Hy heeft vloos end' by gheselt/ Van haerde v'anden ghewelt/ In sijn heet zyn die alle verpoyen/ Die zyn volck haten/ t' welc heeft sijn/ God betrouw/ end' met grooren hoopē/ Ghelooft end' ghecumt den God zyn.

P. D. S. E.

* Maer sy hebbe in vergheten saen/ Die werken die God haec ghebauen/ S'gnen raet sy niet en bewachten/ Maer warden in de woestijn daer/ B'elust end' hebben met berachten/ God ghyterre end' gheslactere swaer. * Hy gaf hen haerde heren lutt/ Dat haer begeerte wiere ghebluift/ Maer hebbe haec die walch geregeē/ Sy hebben s'hoen wederstaen/ Ende oock Aaron aller wegen/ Die d' heylighe cleeders had' aen. * Ond' Barjan gneet t' aerceghen op/ Ende viel s'arjan op den oock.

T' uwer wiert haect onder hen outleken/ Tweick die boose heeft verbaert gaer/ Ende tot Oeb gantsch afgheueken/ S'haecten end' die d' r' calf daer naer/ * So ward sp verbwaelt gantsch seer/ Ende hebbe God wete was haer heer/ Wy een wepdende calf gheleken/ Ende die werken vergheten s'uel/ Die God had' met cracht onbewelckē/ In Egypten ghebauen seer wsi.

P. D. S. E.

* Sijn baden vergaten sy haect/ Die doch t'lant Cham maectē v'baert/ Ende oock alle zyn wonderwerken/ Die by t'roode s'heer zyn ghescheit/ Waerō liet God zyn gralichap merckē/ Ende w'ide t' volck luyghen tot mer. * Maer Moses Gods v'eroetē cnecht/ Heeft hem tusschen beyden ghelecht/ Ende Gods rooynecht afg'wendert/ Soo dat hy zyn straffe na liet/ Dat zyn volcs nazus wiert geschendet/ Met so veel plaghen end' berdyet. * Sp verachteden t' belofde land/ Vol goetreden aen elcken cant/ S'gnen woorden sy niet vert'ouder/ Maer murmureerde voeg end' naer/ In den hutten die sy hen bouden/ Ende v'achteden Gods stemme claer. * Daerom hief de heer op zyn hant/ Teghen hen/ end' heefse met schandē/ Maer hoopen ter neder gheslaghen. Onder den volckeren albaer/ Sijn sy met haer zaet dooz beel plagen/ Verdroyt in Gods rooyne seer swaer.

P. D. S. E.

* Baal Deoz hynghens aen/ Ende hebben te eren betaen/ Der dooden s'fgoden offranden/ Sp maecten God met haer doot gram/ Dies namse de heer w den landen/ In ben toozn die over hen quam. * Doe quam Phineas met der daet/ Daer t'raet een sulck schandelic quaet/ Daer met werden ghesult die plagen/ Twelcke werck van God was geacht/ Dooz een werck na zyn welv'aghen/ In der gherechticheyt volbrachte. * Sp verganden oock God algt/ Met t'wilswaer met haeren hndē/ S'hoen sy oock jammerlick plaecde/ Bedroeden hem soo seer zyn heet/ Ghebrē.

Dat wy wat spae dz God mis'haertēē/ Dooz onghedenicheyt end' smert

P. D. S. E.

* De heidenen so God beual/ V'achten sy niet om ouer al/ Maer spaerden die t'welc was g'bodē/ Ende leerden doot haer boosheyt groot/ Sy dienen haer veruloectē s'fgodē/ Die hen waren enen aen'fioot. * Ten beltdimpulen s'ers oncreyn/ Hebben sy gheoert ghemeyn/ Haer sonen end' dochteren t' saemē/ Der onschuldighen end' beulecht/ Haer der kinderen in den namen/ Der s'fgoden in oueruloet. * Sy hebben t'lant met bloet bedect/ Der onschuldighen end' beulecht/ Maer haer oncreynheyt niet om liden/ Sy hebben schentlick gheboeleert/ Ende daghelicks aen alle ziden/ Met den s'fgoden ghehoerert. * Sadt wiert ouer t' volc seer beroect/ Dat hy t' w'ide hadde gheuoert/ Ende creech t' walgingh s'gnier ruen. Dies gaf hy zyn volck inder macht. Der s'heiden die haer berdueren/ Ende v'erdrenkingh' forcht met cracht.

P. D. S. E.

* Haer hateren hebben' onder boet/ Ghehadt end' gebacht tot oormoet/ God maecte hie by onbladen/ Maer sy dieen mootwillicheyt/ Maer ter werelc ende hen schaden/ Van allen haer eyghen boosheyt. * Doch anslach de heer inden noot/ Sijn volck end' b' ghenade bloot/ Hoode sy haer bidden end' claghen/ Ten zyn verbot end' heft sy ghebacht/ Ende zns toozn heft hy leet gebragē/ Na zyn goetheyt seer boogh' gheacht. * Wy hen daer zyn volc was geueē/ Wonden sy gunst van donben aen. Welc ons heer goedielich beurdien/ Ende v'loosen dooz uwen s'arm/ Van den heidenen t' allen ziden/ Soo fullen wy v'pissen t' arm. * Ghelooft sy God van s'hael/ In ewicheyt end' nremant el/ Hy sy aldt heerlick gheprezen. Dies moet het volck spieken gheuecht/ Het moet alsoe ewelich wesen/ God sy altime ghelooft met v'uecht.

M'ghelbende ende alderbarmhertichste Vader hoe wel dat wy dooz onse ondanckbaerheyt ende boosheyt niet op en houbden van uwe granschap op ons te bewecken. met te volgen onse vernatelicke genegen' heden: mer an' om dat u belieft heeft ons te begripen in u heylig' Verbot. dat ghy gemacht hebt met onse Vaders: so en wilt ons niet straffen na de s'ingheyt van uwe rechtverdiecht. maer belooft ons van alle verd'uckinge ende reghen' op dat wy met dancksegghinge moghen l'ouen uwen heylighen Naem. dooz Iesum Christum. Amen.

Den Cij. Psalm.

Want leert hier, dat alle reghen'poet ende booz'poet dooz Gods wille den menschen toesomen: Ende om d' re be-

M
In heet is Ghees rechte bereept / Met ernst ende met vbericheyt / Om diehten end' b' met ghesang' / Celouen
met harpen geclangh'. Ghy mijn Psalter ontwaket v' / End' ghy mijn harpe wilt oock bl' / Godt louen wāt

smogens bequame / Wil ick v'zoech pyffen zynen Name.

† Ziek wil b' danken G' mijn Heer /
End' den volckeren gaer seer:
Ziek wil in uwen roem maken conde /
Met Psalmen nu end' tralier stonde.
Want uwe ghenade seer soet /
Gaet so w'g als de hemel doet /
Uwe waerheyt haer so w'gd' recket /
Als de hemel int v'boech drecket.
† Werheft v' seer hooch Heer mit's dief
laet b' heerlichheyt als in sien /
End' op dat b' volck verlost sp' /
Helpt mi met v' hant end' goest m's.
Maer God heeft Ghoort' hebet mijn
Dan zynen Bech die's moest ick zyn
Vorbijt / Want hy heeft mi gegeneu /
Sichem end' l' dat Sachot daer neuē.

† G' ghehele laudt Gilead repn' /
Sal mi g'gheheten zyn allep' /
Dan Manasse g'gheele goot /
Dat mi wesen met oueruloer.
† In Ephraim met zyn volck al /
Mijn hoofft ick lieflick rusten sal:
Iuda sal oock zyn des gheijcke /
V'boognaemde van mijn Connerche.
† Maer Moab sal zyn met oner' /
Zek en achter gantscheick niet meer /
Dan een Waschbar daer in dat mijn
Voetenullen gewaschen zyn.
† Edom acht ick met zyn volck roem:
Niet bet' dan mi' oude schoen /
Palestina sal met ghesanghen /
End' verbuinghe mi ontfanghen.

† Wie gelept mi van dat volck mijn /
In een Stad daer ick by sal zyn:
Die sterck is: Wie sal wederom /
Mi v'brighen in dat lant Eoom?
Sult op dat met doē Heer hier naer
Ghy die ons verdropt hier end' daer /
Ghy die met onsen leghe koren /
Niet ginc also ghy pleecht te boene /
† Wert ons bystant Heer in de noot
Teghen den gheweldighen groot /
Want menschen hulp' so men nu siet /
Is inden noot bel min dan niet.
Maer God sal ons maken seer sterck
Teghen onse haters int perck /
Hy sal bereden ons v'brand' /
End' v' s'amen v'brighen ter schanden

Ghebedt.

Heere wiens goetheyt ende waerheyt ontpeidelick is / aen hooft het bidden van uwe arme dienaers / ende verlost ons van alle reghen soeden die ons benauiwen: Maerckt ons sterck doot uwe cracht / ende staet oec als hy want wy ghen betrouwen en hebben. dan op v' allere Ghoont uwe gunste den ghenen die b' auroepen. op dat wy doog uwe wonderlicke dechte / souden moghen te bouen gaen onse v'banden die ons quellen; om de hope die wy in uwen Sone Christo Jesu hebben. Amen.

Den Cix. Psalm.

Dauid conrechte veruolcht zynde heeft gheen anderen terulicht' van alleen dat ghebedt tot Godt: ende sienbe de v'floete moerwillichheyt zynen v'banden / hy bidt God / dat hy die straffe wille; also hy alle verharde Godloose pleecht te doen. Hy is hier een v'zoebeldt Christus ende speeect v'banden moerwillichen v'banden der kercke / wt eeren Godlicks v'uer / ende niet wt beweginghen des vleeschs / also dat epude deses Psalms wel te kennen gheeft.

O
Heer mijn roem / end' eer gep'esen / Wilt doch v'zoetaen niet stille wesen / De v'boof' openen hare monden / Te
ghen mi end' t' samen v'v'onden / V'alscheyt end' beel leugenen quaat / met tonghen / erech end' ofstinaet.

† Sonder oogfaeck sp' seets quadt
speken
Met haer sel sp' hen een mi w'zeken.
Mijn liefde die ick t' allen roden /
V'end' oec / seer haer sp' mi v'brighen:
Maer in mijn teghenheyt niet clep' /
† Mit ghebed' mijn roetlicht' allep'.
† V'booz' tgoede quaat sp' mi v'bewijf' /
End' v'booz' liefde; haet met afgrisen:
Wes wilt' G' Heer met angst end'
beuen /
Den Godloosen w'zet ouerghuen:
Dat hem staet aen de rechte handt /
Tot zyn v'berdeft zyn v'bande.
† Als hy v'booz' dat recht sal ghehijf' /
laet hem v'v'oojbeelt zyn met p'gnen /
laet zyn ghebeden hem v'betreuen /
Tot s'and' end' tot sp'ner oneren.
laet zyn d'ghen haerlick v'bergaen /
End' andere zyn ampt ontfaen.
† laet ooc zyn kinben weef' v'berde /
End' zyn w'g en v'beduw' op aerden.
laetse dwalen end' v'bede' / amen.
V'voort beelen wile v'besghamen /
V'bersefse gaer / maectse berooty

laetse wtlandich zyn end' v'berdropt.
† laet die woekeraers gantsch w'f-
suppen
Sijn goet: End' dat hem ondercruyp' /
Die v'iembe ja rouwen ghehadich.
Dat hem niemant en sp' ghenadich /
Noch oock hem ontseim int gemeyn /
Ouer zyn arme wesen cleyn.
P.W.S.E.
† Dat zyn nacomes haest v'bermaect
ten /
End' v'bergaen int t'rede gheslachte.
Sijn h'v'v' zint te gronde ghesmeten /
Dat nimmermeer werd' v'brigheten /
V'nder Vadersen sanden swaer /
Die sp' ghebaen hebben eenpaer.
† Wilt Heer oer zinner moeder s'and' /
Ghebachtich zyn tot allen sonden /
laet die v'boof' heyt die sp' v'beduigen /
T'ewigher tijdt Heer v'booz' b' v'biguen /
laet haer ghebacht' emisse saen /
Van der Aerden gantschlick v'bergaen.
† Om dat hy nopt en had' ontarm' /
Ouer den beduichten end' armen /
Maer v'berolchde hen die daer saten /

Met ellent beuout bouen maten:
Die v'beu'w'arde met angst end' noot /
V'ernolchde hy w'zet t' d' der boot.
† Hy heeft den vloek gewenscht als
lommen /
laet dien nu Heer ouer hem comen /
Hy v'begheert noot gheenen seghen /
Dies geeft hem dien in geenen wegen /
laet hem met ongeluck end' leet /
Als met eenen roci zyn gheleet.
† Gheh'w'nt t' water pleecht te v'ginc
ken /
Wilt hem also den vloek in schinckē /
So d'olp die beenen doozingher /
laet hem ooch so wesen omtingher /
End' als met een rieme seer siel /
Om ghegot zyn met vloeken sel.
† Dat sy den loon in allen landen /
s'gh'ne moerwillichheyt v'banden /
laet sulc die quaed' tongen beuuen /
Die met list soeken mi' v'berdeuen /
Maer ghy G' Heer in desen noot /
Helpt mi om w' s' Naema wille groot.
P.W.S.E.
† Heer mijn troost staet op v' genade
Wetou

Verloft my nu faet my in ftede!
Want ick den elendich vol plaghen/
Mijn heer in my gantsch verflage/
Ick bare wech in desen ftaet/
Gheleijc en fchaduw vergaet.
† Dieckwils ben ick verjaecht met
tranen/
So men int velt jaecht die fpynehand
Mijn knipen zyn fwaek end' fondeer
crachten/
Van vaffen dagen lanck end' nachten
Mijn vleefch is mager/want gaer ket
Is verteert al mijns lichaems bot.

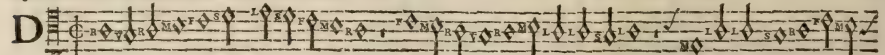
† Noch moet ick heer aen allen zide
Duyfheit fporred'nen ban hen liden/
Als sp in fien die boofe kudden/
Thooft ouer my f'famen fchudden/
Maer ghy myn Coninc end' mijn heer
Helpt my ghenadelick nu meer
† Op dat f'p heer moghen bemerck/
Wat dit zyn uwer handen wercken/
End' dat f'p fulcks moghen beliden/
Dat ghy my wilt end' conde beugde/
Sp fullen my bloecke a vol fpoet/
Maer ghy fult feghenen al ghet.
† Ift dat f'p hen teghen my feilen/
Ghebed.

Ghy fult fe met fmaet neder vellen:
End' fult my met dijschap verhoogt/
Daer f'p fullen zyn aenghetoghen/
Iftet fmaet/want haer cleet wesen fal/
Schand' end' groot ouer ural.
† Ick wil God met mijn ghefanck
pghen/
In den Ghemeynten fal opghen/
Sijn coninc/want hy heft bp gefauct
Den armen dien hy laet w' handen
Der boomen/fo dat ledich coninc/
Hy die toncerthe was verdoemt.

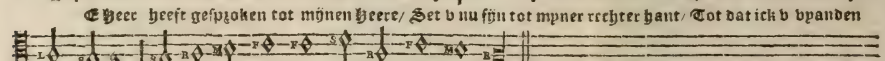
O Godt op wien wy ons alleen berouwen/aensiet de menichte/de quaetheyt ende wzeet heyt bande ghene dje on-
lafteren ende teghen ons optaen/ beheet haerieder aens lagen/ ende verfehet haerlieber quade raden: doet ons
bpfant/ ende bewaert ons naer uwe fachtmoedicheyt: bekeert haer in eder maledictie in f'gheminge/ op dat wy
altij hebben waer af u heerlick vermaert te maken/ in het midden van uwe kercke/ de Buijt van wren crughen So-
ne/onfen Heere/Chyfo Jefu. Amen.

Den Cr. Pfalm.

Dauid befchijft dat Coninckrick Chyfi het welke aekgeuangen heeft in Zion/ ende ban daer hem wteyepden fal
ouer de ghehele Kerde tot dat f'p ouer al Chyftum fullen seeren ende aenbidden. Gp verclaert oock/ hor Chyftus zyn
vbanden tot een bank zijner voeten maecht.

D

Heer heeft gefproken tot mijnen Heere/ Set b nu fijn tot myner rechter hant/ Tot dat ick b vbanden

met oneere/ Tot eenen boetbank maect int gantsche lande.

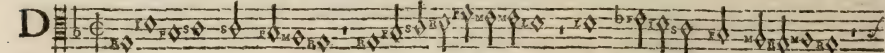
† God fal dat fceyter band Coninckricke/ Wt Zion ftrecken ouer d'aerde bzeer. End' hy fal tot u fpreken des ghelechte: Heerfchet ouer al v vbanden wzeer.	† Tot uwer rechter hant fal God berouwen Al uwe vbanden met groeter cracht/ Die boofe Coninghen fal bp doen fceuren/ Ter hte zjner gramfchap met volker macht.
† W' willich fal t'vleek ghefchek doen met vdeyen/ Op den dach van uwe eerooninghe fjin: Gheleijc die dan w' r'gkelick valt beneden/ Sullen v deel kindgen gheboen zjn.	† Gp fal hem oock aen die Heydenen werken/ End' f'clandt vol maken met lichamen boot/ End' eyndlick dat hooft gantsch in fuchen bzelen/ Twelc nu heerfchet ouer heel landen groot.
† God heeft met enif ghefeyt/ ende gheswozen/ Met enen eedt die balfick fal befaen: Ghy zjt een ewich Dreyer wtercoelen/ Na f'welch f'fedechs opdeningh' vooztaen.	† Ja hy fal oock op den wech wt die beken/ Hae t' dymcken van t' loopen woter clare/ End' fal daer na zjn hooft heerlick optleken End' hebben die ouerwinnighe' tempaer.

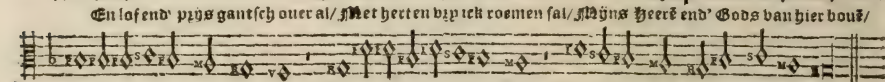
Ghebed.

O ewighe God/ die gheordineert hebt uwen eyghen Sone booz onfen Coninck ende Dreyer ont dat wy dooz die
offerhande van zjnen lichame/ fouden alle heplick ghenaecht wesen: maect dat wy alle deelaerich zjn moghen
ban alle zjn welsaden/ dat wy ons feilen verjakende/ hem moghen biemen in alle heplicheyt/ ende v offeren geestes-
ricke offerhanden/ die v aenghenamen moghen wesen/ dooz dien feilen Chyftum Jefum. Amen.

Den Crj. Pfalm.

Dauid vermaent alle Gheloonighen dooz zjn exempel om Godde te louen/ ende verhaelt beel zjner wercken en crach-
ten/ die den menfchen oogfake gheuen om Godt groot te maken.

D

En lofend' wy gantsch ouer al/ Met heeten by ick roemen fal/ Mijns Heere end' Gods van hier bouz/

In zjn Ghemeynte feer bequaem/ Daer die vrome comen te faem/ Sal ick den heer danken end' louen.

† Gods wercken zjn groot eff goet/ Wie die waerneemt met heten vzoet/ Die heft daer in een groot befaagen/ Wat hy maect is heerlic end' foet/ Dies zjn gherecht heyt fal end' moer/ Vast bliuen en ewighen daghen.	End' zjn Verbont dat blift hier naer/ Eeuwighlick vast ende gheftadich/ † A D S E. † Den zjnen maect hy bekent hiee. Zjn daden/ end' gheft goedertie/ Tot erfgoet der Heydenen landen/ Die waerheyt end' gherechtricheyt/ Welcke bliuen in eerwicheyt/ Zjn t'faem die wercken zjner hande/ Zjn gheboden louter end' clare/ Zjn oprecht/ oock is zjn woort waer/ Ghebed.	Die vast ftaen fullen end' beiduen/ Gp heft zjn volc verlaet inz cracht End' den Bond te weghe ghebracht Twelc beftendich end' vast fal bliu. † Heerlic end' heerlick is zjn faet/ Soek fal Godes beets bequaem/ E' beginder rechter wyfpept wesen. Hy is wel clecht end' wel vzoer/ Die God beeft/ end' zjnen wil doet/ Die wert in eerwicheyt gheprezen.
---	--	---

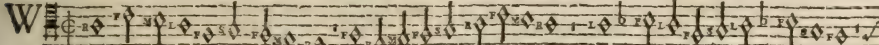
E wighe ende barmhertighe Vader/ die niet op en houdt van ons/ dooz alle middelen/ te recken om v te ontfien en
sonder gouden uwe gheboden/ en wilt niet aensien onse ondankbarheyt/ ende pdeheyt: Maer wil de vaterheyt
des v

Psalm. Crif. Crif. en Crif.

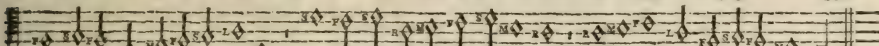
des verbonds/ hwelck ghy met ons ghemaeckt hebt / op dat wy (wandelende in uwe vrese) niet veroockt en werden
hande blycht der verlossinge / dooz uwen **Sone Christusum Jesum** ghedaen / Amen.

Den Crif. Psalm.

Dese Psalm is den menschelicken verstande gheheel contrarie. want hy leert dat oock de boozspoet in deser Werelde
en berganchelick leu niet anders te soeck noch te bindt sy / dan dooz de vrese Gods en een oprecht Christelick leu.

W

El hem die algt is begheuen / Tot Gods vrees in alle zyn leuen. Die lust tot zyn Woort heeft berecghen.

Syn zaet sal seer gewelich wesen / Dooz Gods genade hooch gepresen / Verreghen de W. om te besghen.

† Rijckdom end' balheyt allee dinghen /
Sal Godt deses maus huys toeblyghen /
Syn gherechticheyt sal besluten /
Den dyomen sal een licht vercghen /
Dwelck de duffterheyt sal bedwonen /
Dooz Gods goetheyt die vast sal bliuen.
† Wel hem die wtleent dooz meighden /
Diet syne doer tot allen tghen /
Oprechtelick sonder penants schade:
Die sal in ewigh' eere blicken /
Men sal syner ewich ghedencken /
In allen plaecten byoer end' spade.
† Als daer ballen seer sware plaeghen /
So weert hy dooz angst niet verflaghen /
Want hy hoepet daft op God almachtich /

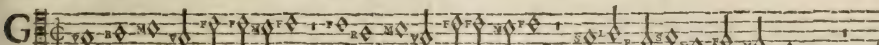
Dies is hy gherooft end' bymoedich /
End' sal zyn lust sien onrechtich /
Inden val der byanden crachtich.
† Hy deelt zyn goet wt met ontfemew /
Den behoefstighen end' der armen /
Syn gherechticheyt blyft gheschied /
Seer hooch wert zyn hoghe verheuen /
Oock sal hem een sulck eere gheuen /
Die ewich blyft / de heer ghenadich.
† De Godloofs sullen Gods daden /
Met verdriet sien: end' seer beladen /
Byten de Tand' end' ben quellen /
Sy sullen wtd' ooghen end' veruen /
End' in haer lusten boos verduen /
Hoe sy hen oock daer teghen sellen.

Ghebedt.

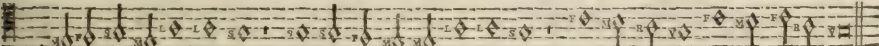
Here Godt / sonder wiens ghebenedydinghe / wy in alder manieren arme ende ellendighe menschen zyn / bycket
so b'heplich woordt in onse heren: dat alle onse ghenoechte sy u te dienen / in alle vrese ende reuerentie. Maect
dat wy so barmhertich moghen zyn reghen onse saecken / dat wy oock ghenoeien moghen uwe ghenade ende
barmherticheyt: als ghy de werelt sulc comen oogdeelen / dooz den seluen die ghy ons ghesielt hebt / onsen Heere **Jesum**
Christum / Amen.

Den Crif. Psalm.

Dauid beroeckt alle menschen om God te louen / welcke alle dinghen bewaert: regeert / ende berandert na syne booz-
sicheicheyt / dooz de welcke hy de oormoedighe ende ellendighe alie tijdt berest.

G

Hy kindzen die den heer dient by. Loest ende picht synen Naem by / haer de hoocheyt Gods zyn ghepresen /

Laet seer heertlick nu zyn verclaert / Des Heere Naem seer wylt vermaect / End' ewelich boozt verhoocht wesen.

† Vnder Sonnen opganck seer claer /
Tot den onderganck moet eenpaer /
Cheloeft wesen uwen Naem Heere.
Die ouer allen volcken weerd /
heerschet / end' so wylt end' so byedt /
Als de hemel is streck zyn eere.
† Wie is onsen Heere ghelyck /
Die in zyn Heemlich Coninckrijck /
So verheuen is niet eerwerde?
† End' van daer zyn ooghen afflaet /
Siende hoet allefins toegae /
Inden hemel end' oock op d' xerde.
† Hy hest seer sijn op wt den stof /
Die clepne tot zyn eer end' lof /
Wt den dieck verhoocht hy d' armen.
† Dat hy hem by den vyfsen groot /
Ja byden Daiften zyns volcx bloot /
Ghebedt.

De hesse na zyn goet ontarmen.

† Chups des Wyfs / welck was om
blychtbaer /

Gheeft hy val kinderen eerbac /

Die mit huys spelen end' op straten:

So dat v' onblycbare veracht /

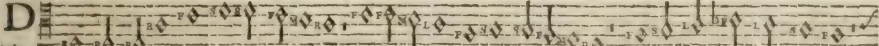
Kindzen ghewint mer grooter macht /

Dies sy verblift werdt bouen wact /

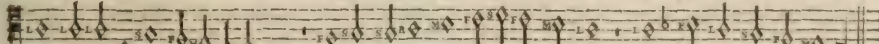
Here / die alleene glorie ende heerticheyt weerdich zyt / ende die beha zhen neem in de nedere ende berachtelick
saken na der Wereld / beranbert so onsen wille / dat wy pan ons worpde alle houerde ende hoocheyt: mogen
ons seluen leeren boeghen onder de ghehoorsameicheyt van uwe Woordt: op dat wy toenemende in alle goete
werken: v' inder ewicheyt moghen louen / dooz uwen **Sone Christusum Jesum** / Amen.

Den Crif. Psalm.

En coete beschynginge der verlossinge Israels wt Egypten / ende der sonderlickste wonderwerken / die tot hier tijde
gheschiedt zyn.

D

De Israel Egyptenlandt bewiet / Sab' als t' huys Jacobs ganschelick affsiet / Van t' beoemt volck / end' zyn wesen

Juda wiert Gods heptich / eere seer claer / End' God wiert Israels heer openbaer / Ja een heer hooch gepresen

De Reesfach sulck aen end' weech seer verbaest / De Rozdaen oock was ghedwongen met haest:

Haer achterwaert te keeren/
Als schapen sprongen de bergen met een:
End' de heuvelen ende berchshens cleen:
Ghelijck lammerkens reere.
† Wat was v' Zee/ dat ghy wech bloot so saem/
Ende waeromme zyt ghy v' Jordaan/
So terugge ghezoeyen?
Weghen waerom sprongt ghy als schapen bet?

Ghy berchshens waerom hebt ghy v' antset?
Als lammerkens die beuen?
† Vooz Gods aenschijn die alle dmick bermach/
Vooz Jacobs God, vooz wien (so men daer sach)
† T'arricht beeste waerachtich.
Vooz dien God die maken can enen steep/
Tot en s'keep/ end' doet springhen en fonteyn/
Wt en stemtoets crachtich.

Ghebedt.

Almachtighe Godt/ ende alleene Verlosser bande arme gheuangen/ die ons verlost hebt vanden dienst der sonden
Aenderpianne des Duncels/ doot het middel van uwen Sone Jesum Christus/ Salichmaker der werelde: doet
ons dese beucht/ dat wy bekenende rene so grootc berlossinghe: moghen wandlen onder v' regimēt/ in en
heplicheydt des leuens: tot dat wy ingaen inde volle besteringhe van het waerachtighe lande der leuender: om v'
erwichlick te louen.

Den Crb. Psalm.

Dauid bidt God: dat hy met zyn volck so ghenadelick wil ommegeen/dat het bekenen mach/dat hy alleen God is/
ende dat de Afgoden niet anders dan een werck der menschen handen en zyn.

Niet ons/niet ons/maer v' behoort v' Heer/Om twes woorts wille alleyn te eec/Twelck is end' blijft warachtich/
Waerom soudē de Ghepden met spot / Achende seggen: Waer is nu haer God/ Dien sp' anroepen clachtich.

† Onse Godt woont inden hemel vooz waer/
Hy maecht end' doet alles int openbaer/
Wat hy wil inden landen.
Maer aller hepdenen Afgoden zyn/
Niet dan gout end' siluer ghelouert sijn/
Wercken der menschen handen.
† Sy hebben mouden/ end' sp'eken gaer niet/
End' vooghen / der welcken gheue per siet/
Het zyn al doode dinghen.
† Sy hebben oogen/maer gant' gheen voochooy/
Aufen/ nochtrans warmen hen steller vooz/
Gheuen reuck vp inzinghen.
† Sy hebben handen end' ghepen niets aen/
Haer boeten connen gant' schelck niet gaen/
Haer kele can niet sp'eken.
Dese maken/ zyn hen ghelijck voozraen/
End' dese beforcken end' daer op staen/
Sijn daer v' vergeleken.
(†) (†)
† Maer ghy Israel hoort op den Heer repyn/
Hy is uwe hulp/ end' v' cracht alleyn/
End' uwen Schit beuonden.
Ghy huys Narons op God vast betrouet/
Hy is v' sterckheyt als ghy zyt benout/
Die v' helpt v' allen sonden.

† Ghy die Godt vzeet/ laer v' hoey zyn gheschick/
Gy Godt die v' cracht is end' v' gheweit/
Vooz wien die boose beuen.
† De heer ghedencht onser/ hy wil oock goet/
Israel end' Narons huys met spoe/
Sijn segeninghe gheuen.
† Allen dien die God vzeesen int ghemeyn/
Het sp' datse groot zyn oft oock seer cleyn/
Doet Godt veel goets ghemachtich.
† De heer sal v' meer segheuen at' d' d'
End' uwe kinderen maken bebidde/
Vooz zyn goet heyt welbadich.
† Ghy zyt dat volck dien God wt liefden gheschick/
Weel goets: die den hemel end' d' aerde heeft/
Ghemacht seer bequame.
† Die hemelen zyn des heeren alleyn/
Der menschen kinderen dat aertr' ic pleyn/
Gaf hy in / alre same.
† Die dooden en sullen/ Heer uwen lof/
Niet verconden: noch sp' die nu int slof/
End' int graf zyn gheleggen.
† Maer wy die leuen sullen oer al/
D' altyd louen met bidde gheschal/
End' p'ysen aller weggen.

Ghebedt.

O Godt aller vertroostinghe/ aensiet uwe arme kecke die vanden vbanden verblijct is/ ende verlosse om de glozij
van uwen Naem/ op dat de boose ophouden moghen van v' lasten: woijt de Afgoderge die in de werelde
is/ ter neber/ ende en gheboocht niet/ dat wy gheselt werden inden wille van onse vbanden/ op dat wy in het
leuen onderhouden zynde vooz uws macht v' moggen ghebenehjen ende glorificeren / van nu tot inder ewichheid/
Amen.

Dauid bectelt de groote gheueerlichheden / daer in hy gheweest is/ op dat hy te meer loue Gods barmhertichheyt/
die hem verlost heeft: Ende na dieu dat hy hem seluen bekenent heeft tot blyschopen/ ende beucht dat hy schier als een
verlozen mensche gheweest is. Sept hy/ dat hy Godt geen ander vergeidinghe doen en can/ dan dat hy zyn welbaden
voeme/ ende danckofferhanden offere.

Ik heb' den Heer lief/ want hy heeft verhoort/ Mij' nem' ende bidde in mijn swaer elagen/ Ich sal hē bidden
in mijn quade dagen/ Om dat hy hem tot my neyct na zyn woort.

† De stricken des doots hadden my ombaen/
Ick was beladen met angien der helen/
Ick was in noot/ in suchten end' in quellen.
So b' iek riep des heeren Naem also aen:
† O Heer verlost mijn siel wt desen noot:
End' nu want dat hy was seer welbadich/
Seer vriendelick / ende oock seer ghenadich/
Die wel behoudt v' eend' uoghē seer bloot/
† Want als ich te neber lach ende boet/
Ghesolgen heeft my onse Godt almachtich/
Dies weest te byden a' mijn siele crachtich/
† Na dien dat de Heer v' desj' welbaet doet.

♣ Ghy hebt heer mijn siel bevestigd handen doot/
Mijn ooghen van tranen: mijn voer' doot vallen:
Dies wil ick wandelen mijn dagen allen/
Wegonelic doot v' omijn God seer groot.

W.D.S.C.

♣ Ick gheloude/dies spreck ick int ghemeeit
Doch wer' mijn siel seer immerlich gheplager
Dies spreck ick met een ghemuet gaer bezaghet/
Alle menschen zyn leghen: als niet een.
♣ Hoe sal ick doch God zyn welbadaen al/
Weghelden: ick sal den Beker heylsme/
Nemen inder hant: end' des Heeren name/
Mer danckbaerheyt ick vercondighen sal.
♣ Ick wil mijn belosten int openbaer
Veralen in Gods Ghemeyne ghepreken.

De doot der heylighen doot God sal wesen/
Een dinc dat soffelic is end' vierbaer.
♣ Heer ick ben v' knecht/ Ick ben v' knecht
End' een sonc van uwer dienmaecht clepne/
Mijn handen hebt ghy ghebroken allepe.
Dies wil ick v' danck offereen sprecht.
♣ Dat is: Ick wil uwen naem maken roet/
Die heerlich is: end' seer hooghe wei heucht/
Ick wil den Heere mijn belofte gheuen/
Widdon onder zyn volck tot d'eer d'ont.
♣ In den doot: houen des Heeren seer ryp/
W: ick van heeren hem lofsanghen singhen/
Ick wil tot Jerusale: hem toebinghen
Sghen pps: i' doot hem met mijn ghemeyn.

Ghebedt.

Almachtighe God/alleen berloffer van de ghens die v' beminnen ends eeren. Freet tot v' goedertierenheyt en barmherticheyt om ons te helpen so d'wils en' onschmael als wy v' aenschep in benant heyt: verandert onse droefheyt in blijchap: ende d'uckter so in onse herten de gane des ghelofs dat wy mogen doen: dar van ghele beidighen doot alle menschen: ende dat wy so wel moghen profiteren doot de straffinghen die ghy ons toefendet: dat wy niet en laten v' te aenschepen: ende uwen naem: inder ewicheyt groot te maken doot alle menschen: doot uwen Sone Iesum Christum onsen Heere: Amen.

Den Cxxij. Psalm.

Wat is een bemanighe aen allen volckegen/ op datse de goetheyt Gods aen hem bewesen: ende zyn bestendige waerheyt louen ende prisen.

Ghy Heerden loeft' saem den Heer/ Ghy volckeren bewijst hem eer/ Want groot is zyn genade goet
uer ons all' in ouerloot/ Bestendich is oock zyn waerheyt/ Ouer ons inder ewicheyt.

Ghebedt.

Here: wien dat alleene glorie ende heerlicheyt toebehoort: maect dat ghy doot de bercondinghe van v' heyligh Euangeliu: mencht bekent wesen ouer alle de Werelt: op dat alle staten ghewer' werden uwe barmherticheyt: ende dat uwe ghetrouwicheyt meer ende meer openbaer sy: doot Iesum Christum uwen Sone: Amen.

Den Cxxij. Psalm.

Wat is een lofsanck/ daermede dat Daud God dancker in de herte des Verbonts: als hy wt alle teghenspoet verloft ende een Coninck ouer Israel: ugherfelt gheweest is: daer hy met vrolicher herten de goetheyt die God aen hem bewesen hadde: priset: ende bewijst dat hy een recht doot: beelt sy Iesu Christi.

Dancket den Heer seer hooh' gheprezen/ Want groot is zyn vrienlicheyt: Zyn goedertierenheyt sal wesen
Bestendich inder ewicheyt. Israel moet hem nu begheuen. Om te beronden met beseheyt: dat Gods
barmherticheyt berheuen/ Gheduert tot inder ewicheyt.

♣ Dat hups Nacons al te samen/
Maet nu bekennen wgd' end' b'eyt/
Dat des Heeren goetheyt bequame/
Gheduert tot inder ewicheyt.
♣ Al die God blyesen oornoadich/
Maeren sprekten met blitcheyt/
Dat onses Gods ghenade goedich/
Gheduert tot inder ewicheyt.
♣ Als te Heer in angst was gefadich
So riep ick God den Heere aen/
End' hy verhoode my ghenadich/
Mer troost heeft hy my vp ghestaen.
De Heer is met my 'allen rypen/
Dies vde' ick niet wat menich' coe/
Die my haten ende verbigen/
Doot cups end' verdriet my aenboe.
W.D.S.C.

Dies sal ick myn' lust noch schouwē/
Aen alle de vbanden mijn.
Het is betec op God te hopen/
Dan op menschen die haect vergaen/
Veel beter is tot God te loopen/
In noot: dan op vanden te staen.
♣ Veet menschen my iustich onemige
Aen allen zghen openbaer/
Doch ick wilser' samen omzinghen/
In des Heeren name boozwaer.
♣ Op omringhen my nu ten rypen/
Mer grooter cracht ende gheueit/
Maer God sal my voot: hen beuigheyt/
Sy werden haest neder gheueit.
* Als van den W: d'was ick bestoet
W: d' was die met der schant: (te-
Gedempt zyn' d'welck hen heeft W:
Als 't'oper t'welc die doogne af vrant.
Ghy byant ghy hebt my verrieken/
Maer leuen end' in allen lanen:
Dan Gods

End' ghesocht te byngghen ten val/
Maer God heeft my t'heest wel ghes-
Onderstant geda' ouer al: (bleken/
♣ God seer freet is mijn cracht alle/
Mijn roem ende mijn eere groot: (ne/
Ende mijn lofsangh' int ghemeyne/
Mijn Salichmaker inden noot.
De vroom in haren herten singen/
Ende verbid' end' verheucht seer/
Van v' hant seerck die alle dughen/
Crachtelich ouercomt G'Heer.
W.D.S.C.

♣ Die heerlicheyt der hant des Heerē/
Is seer verhoort tot d'eer eht/
End' behou' t'v'elt met cracht en eere/
Suler singt dat volck zynde berlyghe/
Maect v' van hie' al mijn vande/
Ick sal niet steruen noch vergaen/
Maer leuen end' in allen lanen:
Dan Gods

Van Gods welbaben doen vermaen.
 † God heeft mi (is waer) gecaiffdet
 End' waderlick ghetucht' wel/
 Doch hy heeft mi tot nu beuyghet/
 Ghenaedick ban der doot sel.
 De groote Boogten doet doch open/
 Des Tempels daer die boom in zyn/
 Op dat ick hy daer in mach loopen/
 End' heerlick loten den God nijn.
 † Die Boogts' schoon costlick gheuen
 Zyn des Heeren Boogten boogzaen/
 Die byome tot dencken begheuen/
 Sullen al t'saem daer doog ingaen.
 Daer wort ghy heer bā mi beiden/
 Ende groot ghemaeckt ban mi boogt/
 Want in mijn meelde teghenyeden/
 Hebr ghy mi beloof end' verhoogt.

† Die steen die de Bouwheer t'saem
 Verwoezen hebben end' beacht/
 Is ghewozen seere bequame/
 Die hochleken die t'hoops houdt met
 cracht.
 Dit wonder is dos' Gods Mogeli/
 End' doogt zyn macht also ghechiet/
 Dit is boog waer in onsen ooghen/
 Een wonderweerk t'welck mi hier siet
 † Dit is die dach schoon wt ghesen/
 Dien die heer self nu gemaect heeft/
 Dies moeten wy seer veracht wees/
 End' ebligt zyn wat God sulcks geeft.
 Ich bid v heer in mijn verclucken/
 Wten Coning' doch hulpe doer/
 Ende laet doch nu wel gheclucken/
 S' Coning ingancck end' hem behoet.

† Ghelooft sy by die eoemt gheredet/
 Tot ons in des Heeren slaen repn/
 Seggen v ouer v in vreden/
 Ghy Gods huyghenoeten ghemeyn.
 Die heer is een Godt vol ghenaden/
 Die ons alle verlick seer claer/
 Ende den slachoffer onbeladen/
 Ten der hoognen danden Altaer.
 † Ghy zyt mijn God die ick doe eere/
 Met koflangen dan soeten thoon/
 V allen anbid' ick v heer/
 End' zyt v stredts niet Psalmen
 schoon.
 Wanker die heer seer hooch ghezet/
 Wat groot is zyn vuerdelicheit. (in
 zyn goederrienderheit sal wesen/
 Bestendich end' ewich ghebet.

P A W S E.

Ghebet.

Gebertieren ende baemhertighe vader / die nemmermeer en berlaet / de ghene die op v betrouwen / ende de uwe
 waderlicke casticht / tot haelieder salicheyt : maect dat wy so moghen ghebouwt zyn / als leuende stenen op
 Christusum Jesum alleene / het warachtych fundament der kercken : dat hoe wel hy v beroupen ende beracht is van
 de menschen / wy hem altdits mogen bekennen voos onsen Coninc ende salichmaker / om eyndelick te ghemeyn den
 vlicht van uwe goetheyt / ende barmherticheyt. Amen.

Den Cris. Psalm.

Wese Psalm is vol van onvolghelike conste ende wonderlike byrichpeyt / daer in dat David den vyjs der Wee
 Gods ende spnen lust dien hy daer in hadde / sien gheuoert wtspreken en ran : wy vermengelt oock daer mine veel
 heerliche claregheden en beerootingen. Nesen Psalm behoorden alle geloouige alrejt mit herte en mont te hebben.

A I C P H A.

Gheluckfatisch is de mensche die leeft. In een genoot dat oprecht is bevonds / Die hē geheel tot Gods wettē begeeft

Wel hē die neerlich is tot alle stonde. Om te houde Gods gebode seer soet. End' zyn kennisse niet bliet te doogronde
 * Die sulcke zyn niet boos : maer wys end' bloet /
 In b' gheboden sal' ich mi berbidden /
 End' meelken op v' woort end' wten raet /
 Dien ick bewaeren sal ende beijden.
 Ghy wilt heer dat een peder sy ghenegen /
 Te houden uwe gheboden seer claer /
 Me byrichpeyt so v' kinderen plegen.
 * Och waer dat ghy mijn leuen gant' sych end' gaer.
 Schickter na uwe Wee / doog v' ghenaden /
 Wat ick niet af en biele hier noch daer.
 So lang' werdt ick beuygh' boog' sehant' end' schaden /
 Als ick v' woogdt met bliet sal mercken en /
 End' mi sal soeken daer mer te veraden.
 * Dan sult ghy van mi pyjs end' eer ontfaan /
 Wt een repn heer als ick werdt onderwesen /
 Van v' rechten / die niet dar siecht bestaen.
 Ich wil houden uwe Wee wt ghesen /
 Dies bid' ick / spnde met cranchpeyt bewaen /
 Verlaet mi niet langer v' God ghepreken.

W E T E.

* Hoe sal er jonck man ontraffich gaen /
 In zyn weghen : als hy hem recht sal d'aghen /
 Na v' ghebode end' Goddelick vermaen.
 Ich soeck v' heer met een neylich nae v' aghen /
 Dies van uwer. Wder en laet mi doch niet /
 Afwijken / nu noch oock tot gheenen daghen.
 * In mijn heit end' ghemoot also men fiet /
 Daer ick v' woogt dar ick niet ouerrede /
 Me eer troulich wandel in v' woort niet blise /
 v' heer uwe Naem moet wesen beleden /
 Van mi end' hooch ghepreken bouen al /
 Leert mi verstaen uwe rechten end' zeden.
 * Met mijn lippen ick vertellen sal /
 Uwe rechten die ick steeds wil becomden /
 Souder pet te bergheren groot of smal :
 In v' ghetuyffissen heb ick bewonden /
 Me eer troofs en v'uecht. dan een mensch' onuersaet /
 Dindt in sweelts' r'ghedant t' eenigen stonden.
 * Ich spreke ban v' ghebode byoech end' spaer /
 End' soeke te bewaeren nu ten t'geen /

W E T E.

* Stogt uwe gaen op mi wten knecht /
 Op dat ick heer ewich daer boog mach leuen /
 End' onderhouden v' ghebode oprecht.
 * Repniet mijn duplet ooghen / wilt mi gheuen /
 Een repn ghesicht / op dat ick mercken can /
 Die wonderen uwer Wee hoorch verheuen.
 * Ich ben een gast end' ghelijc een byent man /
 Wacrom wilt mi heer die kennisse schincken /
 Wdes woorts / dat ick niet wijcke daer ban.
 * Mijn siel is crachteloos van steers te dinccken /
 Mer groot verlanck na dat rechte verstaen /
 Wder rechten die schoon ende claer bliicken /
 * Ghy strafte de stouten end' byngifte ter schanden /
 Oock zyn sy die moet willems van v' w'cken /
 Gant' schlick beruetecken in sulck bekeert bestant.
 * Doog' maect' oneer end' alles' desgelijck /
 Behoet mi want uwe t'uyffnissen repn /
 Houd' ick seer bat fonder v'uecht beswoeken.
 * Verlamet zyn nu die heeren by erk /
 End' met ghemack in spot van mi sy sp'iden /
 Maer v' knecht sprecket van v' w'cken allen.
 Als ick die hebbe / mi can niet ontgheden /
 Sy zyn mijn staet heeren gheacht niet cieren /
 Welcker troof in noot mi niet byt beswoeken.

W E T E.

* Ich ben doogwaer hem ghelijc die daer leyt /
 In g'af bedekt / maer wilt mi v' heer crachtich /
 Verquicken soo ghy mi hebt toeghelept.
 Ich heb' in noot v' aengetroepen crachtich /
 End' ghy hebt mi verhoogt / wilt mi boogzaen /
 Hoogen end' leeren v' rechten waerachtich.
 * Onderwijst mi in uwes Ghesets leer /
 Soo sal ick die wonderheiden betrachten /
 Wdes woorts end' die melden tuwer eer.

Ich ben bedruckt e'heer d'ruckt mi' ber'smaecten/
 Gerecht mi' met b' belosten end' b' Woort/
 Ich bid' u' Heer wilt mi' doch niet vercrachten.
 * Van onrechten wegen bezu'dt mi' boozt/
 End' geest mi' uwe Wet tot mi'n ooz'bozen/
 Die mi' sekeelick ghelept' ongheschoot.
 Ich heb' den wech der waerscheit w'atercozen/
 End' slaec op b' ghebood in desen s'cht/
 Mij'n ooghen / op dat ick niet gaer verlozen.
 * Dewijlick dan Heer met een heer bezu'dt/
 Uwe Wet so neers'keelick heb' bewaeret/
 Van schanden end' onere mi' doch bezu'dt.
 Ich sal bijwillich gaen end' onbeswaeret/
 In den wech uwe gheboeden altyd/
 Als uwen troost mi' sal wesen verclaret.

H E b.

* Keert mi' Heer uwen wech gantich ende gaer /
 Die volmaect is bekennen end' bewaeren/
 Dat ick die houde tot den eynd' enpaer.
 Gheeft mi' uwen geest dat ick mach enuaren/
 U' Woort / ick sal dat houden onberdaen/
 Van herten int midden uwe diwaren.
 * Ghelept mi' doch / maect dat ick recht mach gaen/
 Sonder wjcken in alle uwen paden/
 Want in mynen lust heb' ick alleyn daer aen.
 Beweert mi' Heer end' wilt mi' wel veraden/
 Tot uwen insertingen / maer gantich niet.
 Tot gherecht / die niet is om besfaden.
 * Wendt mi' oogh' af / maect datse niet en siet/
 Edel dinghen wilt die cracht in mi' wercken/
 Dat ick in uwen weggen gaer niet bliet.
 Beweichte Heer end' wilt in mi' verstercken/
 Uwe belosten / want ick Heere goet.
 Hoep' op u' end' Gods' b' so ghy oot mercken/
 * Keert dan mi' den smaet diemen mi' aen doet/
 Die ick byeese: maer b' gherechticheden/
 Sijn ghemenget met b' amherticheit foet.
 Ich hebbe begeert in mynen ghebeden/
 U' Wet niet eerst: Dies vernacicht mi' ghemoe/
 Woort b' ghenaed' end' troostelicheit reden.

D A W. vj.

* Laet mi' smaken die cracht uwer goetheit/
 End' booz' ghenaed' behoet mi' Heer ghenadich/
 Want ghy hebt seuer mi' sulter toeghepoot:
 Op dat ick hem die mi' bespot seer smadich/
 Stoppe den mont: want ick mi' Heer alleyn/
 Verlaet op u' Woort vast ende ghestadich.
 * Jaemt dan mi' niet wech uwe waerheit repin/
 Maer laet mi' lippen die altyd b'vonden:
 Want aen uwe Wet hou' ick mi' ghemeyn.
 Ich wylse oock seer d'acht' allen stonden/
 Onderhouden nu end' e'ewigher tijdt.
 Want oprecht en heylich is g' bevonden.
 * Dan sal pder sien dat ick ben bezu'dt/
 Opentlick: mits dat ick soek b' beuelen/
 Te verstaen van herten s'nde berbigt.
 Woort den Princen end' Coningen om beles
 Sal ick bij van b' ghetuychissen claer/
 Spjcken end' die seue niemant verheilen.
 * Als dan sal ick mi' met een heer eerbaer/
 Ende Wer die ons ghelept seer verbigden/
 Die ick altyd bemint heb' booz' end' naer.
 Ich schicke mi' daer na tot allen tijden/
 Met handen end' ghemoe dor ick enpaer/
 Bijwillich war b' behaeret sonder myden.

Z A J. vj.

* Ghedenckt Heer aen sulcks als ghy uwen knecht/
 hebt roeghept / daer op ick mi' b'vontouwen/
 hebbe gheselt / want b' Woort is oprecht.
 Heer is mi' troost / als mi' t'heer wil b' ers'outwen/
 Die mi' bercheut end' cracht gheeft o' myn Godt/
 Als mi' s'nden toercoeme end' groot benouwen.
 * Die stout in mi'n crups hebben mi' bespot/
 Maer mi' heer doot hare woort den seer ychtich/
 Wjckt niet af Heer van b' lieflick ghebood.
 Ich ben veel meer met bliet' gheweest ghebachtich/
 Der ooz'beelen die ghy van t'beghin aen.
 Gheboden hebt / die mi' gherooft hebben crachtich.
 * Als ick by mi' te denken wil verstaen

Quaer der gheuer die uwe Wet verhaten/
 Ich ben met schicken end' bruen beuen.
 Ich heb' daer van brel saughen bouen inaten/
 Ghedicht / ende ghesongen met aendacht/
 Als ick byend' was van pderman verclaren.
 * Ich heb' niet afgheleiden in den nacht/
 U' te bidden / op dat ick mach beueken/
 U' Woort / als ick in angst sehier was ber'smaect.
 Ghy hebt mi' oock dese gaue ghegeuen/
 Dat ick beghere hebbe met volter macht/
 Dat ick mocht houden uwe Wet b'vrouen.

H E T. vj.

* Ghy zijt Heer mi' erfdeel end' al mi' goet:
 Ich heb' booz' mi' ghenome onverdooten/
 U' Woort seerds te bewaeren met ootmoet:
 Dies troost mi' nu wilt mi' doch niet verfoeten/
 Dat bid' ick b' / na uwe goedich'ghyt/
 End' houde t' Woort vast dat ghy eens hebt besloeten.
 * Ich heb' mi' doorn neers'keelick oncleet/
 Daarom wil ick mi' beken met bliet strecken/
 Na uwer ghetuychissen doer'stept.
 Om sulcks te doen / wil' ick uwe langh' bestrecken/
 Maer ick gheue mi' haest tot uwer Wet.
 Op dat ick ande daer toe mach verwerken.
 * Die daof' hebben mi' berooft met opfert/
 Mij'n goets doch met regens'kaende die schaden/
 Uwe Woort's bergat ick noot in mi' ghebed.
 Smiddernachts staec ick op / ja boecht end' spade/
 Om te wjssen b' oordeelen mi' boort/
 Die oprecht sijn in allen uwen daden.
 * By dien die uwe Wet hebben ghehoort/
 End' ghehouden / oock byeesen uwen s'ame/
 Houde ick mi' Heer altyd met goet arcoot.
 Waerd' is vol van Gods goetsept seer bequame/
 Die hy geest: dies leet mi' verstaen b' Woort/
 End' onderhouden b' sterpen alt' s'ame.

T H E. ix.

* Ghy hebt w'egestort ouer uwen knecht/
 Uwe goedjen / na b' belost' o' Heere/
 Die ick verwocht heb' na b' Woort oprecht.
 Gheeft mi' o' Godt uwe ghesonde leere/
 T'recht verstaen want ick heb' t'allec tijdt/
 Uwe Wet gaer recht gheacht t' uwer eere.
 * Er dat ick heer dan b' was gheacht/
 So dwaeld' ick seer in alleley onwegheit/
 Maer nu houd' ick b' Woort zinde be' blydt.
 Ghy zijt o' Heer tot goetsept gantich gheuegen/
 Een mit gheue uwer gauen booghen/
 Laet uwe s'cheren niet sijn be' w'eghen.
 * Met b' s'cheren cloeghen ben ick nu belaan/
 Van der hooerdingen seer leugenachtich/
 Doch ick sal in uwer Wet stracks boort gaen.
 Heer heer is bedecht met haer ver'smeer crachtich/
 Dies sp' niets comen be' staen: maer mi' ycheut/
 Sal altyt sijn in uwe Wet warachtich.
 * Een meerder Heer ghy mi' gheuen mencht/
 Dan dat ghy mi' verbedert end' maect cleyn/
 Dat ick seer uwe Wet die mi' bercheut.
 Veel s'iters end' gouds' ghelouert seer regne/
 Is niet so coelick noch goet van deucht/
 Als b' Woort is end' uwe Wer allepne.

J O D. i.

* Uwe handen hebben mi' toebereydt/
 Ende ghemacht / wilt mi' uwen Geest gheuen/
 Dat ick mach houden b' Wer met bescheyt.
 Dan sullen s'p die in b' byese leuen/
 Als s'p mi' sien dast staen op b' Woort clare/
 Hen oock berchlyden in b' Woort beueken.
 * Als ghy die Werelt strafte mer b' hand' swaer/
 Ghy doet haer recht na b' gherechticheden/
 Ghy berbedert mi' oock te recht' enpaer.
 Ich bid' b' Heer wilt mi' booz' b' goeden/
 In desen angst trooffen mi' herte bloot/
 Soo ghy mi' toesept in den tijdt booz'eden.
 * Hebt melghen met mi' in dit reyns groot
 Soo ran ick leuen: Want in uwer Heere/
 Heb' ick grooren lust end' troost in den noot.
 Dat s' bespactant werden end' vol onere/
 Die mi' bedruycken in gheuep'stept quaer/

Maer mijn hert denckt alreyn aen v' woort Heere.

1 Dat sy tot my comen v'oecht ende spaert
Die v' heer eeren end' van herten v'uechten/
End' verlaesen uwe Wet end' uwen raet.

Maer mijn hert opvecht blyuen sonder duchten/
In uwen weggen; dat ick niet der daet/
Veschaemt spinde niet behouere te suchen.

C. P. J. r.

1 Mijn siel heeft op uwe salicheyt acht/
Die ghy my behoest in v' woort gheschiedt/
So darfe schier doog t'berlanghen vermachet

Mijn ooggen zyn feer moed' O Heer ghenadich/
Van t'wachten uwer ghy' dies' eggh' ick claer/
Wanneer sult ghy my troosten Heer webadich/
1 Ick ben ghewo'den doog angst end' noot' woer/
Als een blaes inden roock zyn opghewanghen/
Doch ick ghedenck aen v' woort uwoog end' naer/
Hoe lang' sal ick noch wachten met verlanghen/
Dat ick sie dat ghy hem eenmael doer recht/
Die my bevolghen end' t' heer maken banghe/
Die menschen quaet soecken my uwen knecht/
Te doen ballen dies sy in kuplen granen/
Teggen uwe Wet die claer is end' secht.

Uwe gheboden zyn woer: doch sy slaen/
Om my te berduchen Heer niet ghewelt/
Helpt Heer wilt my met v' iouste begauen.

1 Sp hebben my so verualicht end' ghesquelt/
Dat ick schier gaer was te neber gheslagen/
Doch heb' ick steers na v' woort my ghesiet.

Verquict my Heer na v' goet wel behaghen/
Op dat ick hond' end' ban my v' bereit/
Die wet uwes moets nu end' t' allen daghen.

A. M. C. H. r.

1 So lang' Heer als de hemel sal bestaan/
Sal oock v' woort O mijn God dat vercluen/
Hiet welke nimmermeer en sal vergaen/
Ghelick d' aerb' ewelich ick feer bast moet blyuen/
Als so blifst uwe waer heyt: die ghy repu/
Ende seer claer ons hebt laten beshyuen.

1 Alle dinck dat ghy hebt ghemaect allepu/
Welke noch balleick O Heer almachtich/
End' is v' onderdan groot ende cleyn.

1 Ick waer Hee (in mijn elenden seer crachtich/
Gantschlick vergaen waer dat my steeds v' woort/
Maet hadde vercheucht end' gherooft end' zachtrich.

1 Ick wil v' beuel dat ick heb' ghychoort
Maet vergeten waant ghy troost my daer mede
End' vernaeckt inghen geest daer mer nu woort.

1 Ick ben uwe bewaert my doch in v' d' d' d'
Want uwe Wet die my seer wel bezoght/
Soeck ick end' spreek daer van tot elcker stede.

1 Die Godloosen loeren w' haet end' nigt/
Om my t' onderducken in mijn elenden/
Doch ick ben in uwer Wet seer bezoght.

1 Ick sie alles verkeren end' omwenden
Ja gantsch vergaen maer v' gheboet altd' d'
Vestaert bast t' welke nimmermeer sal epiden.

A. M. C. H. r.

1 O Heer hoe v' ick so lief v' beuel/
Maet een hert t' welck men in guet siet v' d' d' d'
Daer dan spreek ick alle negens ban el.

1 Woort doer dat ick alle mijn v' d' d' d'
Der' ouerwin' in uwer w' s' h' e' g' o' c' t'
Het is die dien ick stedes heb' in banen.

1 Ick ben w' s' h' e' r' dan al mijn kreeters v' o' e' l'
Soo wel hebt ghy my O Heer onderw' s' e' n'
Der' Wet onderwerp ick my niet ootmoet.

1 Wel w' s' h' e' r' dan die saet heeren ghy' p' e' s' e' n'
Ben ick her welke daer doog com' t' O Heer/
Dat ick v' woort doog soecken wil end' sefen.

1 Ick beware mijn boeren lanchs so meec/
Op dat ick niet en gae in boosen weggen/
Op dat ick onderhond' v' woort end' leer.

1 Dan uwen sichten Heer ick niet en pleghe/
Aste w' c' h' e' n: Want ghy maect my die cont/
End' my die's leeren zyt ghygenien.

1 Gh' hoe soet is Heer v' woort mynen mond'
Beel soeter dan honch end' honichzaken/
Als ick dat recht' (make t' seughe) stou'd'

Uwe Wet maect my cloek/end' doet my haren/
Alle valsche weggen w' s' h' e' r' g' o' o' d' t'
Dat ick die verachte gantsch bouen maen.

A. M. C. H. r.

1 Woort is ghegheuen een sackel feer claer/
End' een schoon licht Heer aen mynen doet padem/
Om my den wech rechte te w' s' e' n' e' n' p' a' e' r'.

1 Ick heb' beloest / end' wil doen onbeladen/
Iamelic' honden die sichten vermaert/
Duer' Wet die ons gantsch recht can beraden:

1 Ick ben Heer wonderlicker seer bewaert/
Daerom troost my end' bezoght my van schanden/
Ja die belost' die ghy my hebt verclaert.

1 Wilt goetrich ontfangen deel' offrande/
Die ick v' blyuwillich heb' toeghebract/
keert my uwe sichten meniger hande.

1 Mijn siel is in gheuaer doch v' de nacht/
Euen als had' ick die in mynen handen/
Doch wert v' woort altd' van my bedacht.

1 Heer deel sichtenleggen my uwen v' d' d' d'
Maer noch en bin ick beweecht gantschlick niet/
Dien v' Wer te w' c' h' e' n' in sulken staende.

1 V' gheruyghenissen heb' ick niet v' l' i' e' r'
Woo: mijn ergoet balleick w' r' u' e' r' o' e' j' e' n'
Want sy zyn mijn v'uecht end' troost in verdriet.

1 Ick sal altd' mijn neerdracht o' z' o' o' j' e' n'
Om v' woort te houden war my ghesiet/
Daer toe heb' ick gantsch mynen lust al boent.

A. M. C. H. r.

1 Ick hebbe steeds al die menschen ghehaet/
Die tot schalkheyt enpaerlick zyn gheuegen/
Maer tot v' Wer al myn begeerte staet.

1 Ghy zyt Heer mijn bescherming' aller weggen/
Mynen roeblucht heb' ick tot v' al' l' i' p' u'
Ick bewacht v' hulpe ter r' d' t' g' e' l' e' g' e' n'.

1 W' g' h' e' t' ban my ghy boofde groot ende cleyn/
Ick wil my houden aen Gods' Wet berheuen/
Dat ick die doe na s' p' e' n' w' i' l' l' e' r' e' p' u'.

1 Onderhoudt my Heer dat ick nu mach leuen/
Ja v' woort: reekt my wt der doot nu meer/
Laet my ban mijn hope niet zyn ghedenen.

1 W' e' s' t' m' i' n' e' c' r' a' c' h' t' b' e' r' i' c' k' e' t' m' y' n' u' O' H' e' e' r'
In alle mijn liden end' t' e' g' h' e' n' e' d' e' n'.

1 Sal ick tot uwer Wet beulst zyn seer.
Ghy sult zyn die niet honch uwe s' e' d' e' n'
Die niet dan bedoch byuen met der spoeet/
O' m' e' r' d' o' e' n' end' onder v' boeren treden

1 Als schuym verwerpt ghy al' die boof' onboest/
Dies ick ick lief v' gheboet hooch ghy' p' e' s' e' n'
End' honde dat met een v' b' l' i' c' k' g' h' e' m' o' e' t'.

1 Ick moet verachten end' gantsch verlaggen wesen/
Als ick die oozelken die ghy Heer doet/
Bedenck / ick moet my ontfieren mis des' n'.

A. M. C. H. r.

1 Ick doe wederom recht an b' l' i' c' k' i' c' h' e' y' t'
Dies ouergeeft my Heer in g' h' e' n' e' n' d' i' n' g' h' e' n'
Ben die my haren wt ind' end' boof' heyt.

1 Street uwen knecht ende wilt hem oock d' w' i' n' g' e' n'
Tot alderley deucht end' eere doogt aen/
Op dat my die boofse niet onderbyghen.

1 Mijn ooggen zyn vermoept met op te slaen/
Int bewachten des hepls my roch' t' s' p' o' k' e' n'
In v' woort: t' welck balleick sal v' d' d' d'.

1 Voert met uwen knecht ban g' e' s' t' e' g' h' e' z' o' e' k' e' n'
leert my uwe Wet na v' goetrich' e' p' d'.

1 In gram'schap laet mijn quaet niet zyn ghewoekem.
1 Ick ben v' knecht' dies ghy' die my Heer zyt/
Gheeft my den gheest end' verstant om te werken/
Die verborghent uwer Wet altd'.

1 Het wert r' d' t' dat ghy Heer niet om verstercken/
Quaet straf: doet is gheen Wet noch trou' boog' w' a' e' n'
Die t' b' o' l' c' h' b' i' n' d' e' t' alle boof' heyt te werken.

1 Maer ick beemin v' gheboden eerbaer/
Maer dan costelick goudt seer groot vau' weerde/
Ja ban edel ghesenten seer dieckbaer.

1 Ick acht uwe sichten / die ick asuuerde/
hecht te wesen: maer ick haet' d' i' z' s' c' l' a' e' r'
Die valsche weggen end' t' quaet op der erde.

A. M. C. H. r.

1 Ick acht uwe sichten / die ick asuuerde/
hecht te wesen: maer ick haet' d' i' z' s' c' l' a' e' r'
Die valsche weggen end' t' quaet op der erde.

A. M. C. H. r.

Wae ghetuygheniffen in schoen end' goet;
 Daer in gijn screeren niet om dootgronden/
 Dies houd' ick die mit bliet in mijn ghemoot.
 In uwe wt is een sulck licht gheuonden/
 Daer doot dat sp die oprecht gijn end' sterch/
 Verstantich end' wjs werden t' allen sonden.
 Ick heb' d'ich wil is begeert met een ghet' recht/
 Te v'br'nghe uwe Werten al t'ame/
 Daer toe heeft Heer eenen lust uwe kinheit.
 Aensiet mp end' roont mp b' hup/ bequame/
 Also ghy hen te doen gheuoene zyt/
 Welker hebben end' eeren uwen name.
 Ghelept mp op den wech/ end' mp beu'rijdt/
 Doot b' woogt/ end' wilt die soude niet laten/
 H'reschen ouer mp tot eenighe tijdt.
 Hoe seer datse mp quelen die mp haren/
 Bewaert mp Heer/ so sal ick oock nu woogt/
 Keuen na b' ghebodt goet bouen maen.
 Ick aet v' aenschyn ouer mp na b' woogt/
 In ghenaden lichten end' wilt mp leeren/
 Verhaen t'recht' tweeck ghy ouer al of woogt.
 Ick schep' algh'et/ mgn clacghen hen vermeeren/
 Soo pberman daggelic' siet end' hoogt/
 Dat b' woogt niet ghehouden wert in eeren.

Z A D E. xvij.

Ick heb' ghy zyt volmaect in gherechticheyt/
 Daerom oock wat ghy doet tot allen t'gden/
 Gheschiet niet recht ende niet billichheyt/
 Necht doen/ end' waerheyt sp'keu' sonder m'ghen/
 Sin twee stucken/ die ghy ouer al bloot/
 Begeert met d'eygheninten t' allen t'gden.
 Ick heb' Godloosen boofheit mp so v'broot/
 Dat ick int sp'ken mp schier heb' bergeten/
 Sien b' woogt so veracht van cleyn end' groot.
 Ick heb' woogt is teyn/ t'welck ick wil heb' ghetweten/
 Daerom heb' ick daer in m'nen lust rept/
 Daer dat van mp nemme/ meere gijn beswaeren.
 Ick heb' ick veracht/ verwoopen al teyn/
 Doch heb' ick uwe gheboden seer goedich/
 Niet vergheten in mijn t'gden niet cleyn.
 Wae rechter zyn gantse recht Heer sachtmoedich/
 Die ewighlick fullen feet vast besaen/
 Sp'gijn in wae'heyt volmaect oueruloedich/
 Ick angst ende noot comen al t'gden aen/
 Hoehans heb' ick grooten troost Heer verheuen/
 Die b' woogt tot allen t'gden ontfien.
 Wae gherechticheyt blifft Heer daer nuen/
 Ewighlick vast/ leert mp b' woogt verhaen/
 So sal ick dat boozen niet bliet beleuen.

C D E. xij.

Ick heb' b' gheboden van heren by/
 Gheert zij dat ick bidde/ wilt mp verhoogen/
 Soo sal ick houden b' gheboden bly.
 Mgn gheclach coemt stedes tot uwen oogen/
 Holpt mp dat ick uwe Werten seer goet/
 Onderhoude/ want ick heb' w'uerzoen.
 Ick roep' tot b' sinogus niet oormort/
 Doot den daghe/ want ick wil alleyn bouwen/
 Op b' woogt/ t'welck lieflick is end' soet.
 Ick wakte booch op in al mgn benouwert/
 End' ick sp'ke van uwen woord' enpact/
 Daer op dat ick vast stelle mgn ver'touwen.
 Ick doot v'goetheyt verhoort mgn sennme clare/
 Gheeft mp weder mgn afnemende eechten/
 Op dat ick gaer in uwe Wet verbaer.
 Die mp veruolgen end' steeds op mp wachten/
 Willen mp ouerualen met ghewelt/
 Waerle doch uwe Wet al t'gden verachten.
 Ick waer als ick Heer met noot feet ben ghequele/
 Wilt mp v'p'haen end' helpen t' allen sonden/
 Want t' is enckel waerheyt dat ghy bewelt.
 Wae ruyghissen gijn recht inden gonden/
 Wast ghesonbeert end' so sterck ghesleit/
 Wast ewich ende waer werden betonden

A B. xx.

Ick heb' aen mijn t'gden end' mijn groot ellende/
 End' berocht mp/ want ick ben steeds ghebachtich/
 Duer idet/ daer ick gantse roe ben gheuort/
 Woert mijn saek w' end' niet uwe bant crachtich/
 Helpt mp end' wilt G' Heer seer goet v'kent/
 Mgn troosten doot b' waerheyt Heer almachtich/
 Ick vanden Godloosen in boofheit bekindoet/
 Zo die salrecht' seer w'get afghewen/
 Want sp' verachten b' Woer doot end' boogt.
 Wae goetheyt en can ick niet w'v'p'ken/
 Dies roont b' so ghy pleecht te doen in noot/
 Ick aet mp seker/ end' laet mp niet ontbeken/
 M'gner upanden hoop is nu seer groot/
 Die mp beruolgen/ doch wil ick niet w'cken/
 Van uwe Wet gantse doot geen aenfoot.
 Mgn here dunct mp vergaen end' bew'gcken/
 Als ick die verachters se met verhoert/
 Die b' woogt verhoert se met verhoert/
 Dat ick b' ghebodt lief hebbe doch fiet/
 Ghy mgn God/ daerom wilt mp wt ghenaden/
 Verheuen end' mp ver'troosten niet bliet.
 Heer b' woogt is warachtich boorch end' spade/
 Ende gantse gherechtich/ het welck oock niet/
 Sal vergaen maer bigen tot mijn veraden.

A B C D. xij.

Die dochten hebben mp veruolcht al t' saem/
 Doch ick beeft haer cracht niet/ maer t' allen t'gden
 Die se ick b' woogt end' uwe Wet bequaem.
 In b' woogt sal ick mp deel meer verbigden/
 Dan als oft ick boude/ een schat end' goet goet/
 Ofte eene buer die men verrecht in t' t'gden.
 Ick hare dat/ leugnachtich ghemoot/
 Want t' is een grootwel groot voogt b' G' Heere/
 Daer ick hebbe lief uwe Wet seer loet.
 Sennemal daechs verhoep ick uwe eere/
 End' mercke die groote wonderlickheyt/
 Die in uwe Wet is end' in b' leere.
 Ick sp'ullen Heer gheb' hebben end' stilheyt/
 Die van heren b' gheboden benumen/
 End' niet struycken in die teghebeert.
 Ick verwaecte Heer dat ick mach g'ewinnen/
 V'alichheyt/ dies ick in desen f'gden/
 Wil b' ghebodt houden ende versinnen.
 Ick mgn sel onberhoort nu end' t' aller t'gden/
 Wae ghetuyghenissen seer ghep'esen/
 Sp' heeft die lief/ daer in is sp' verbigden.
 Wae goede gheboden weghelesen/
 End' uwe Wet houd' ick zynde beurgdt/
 Al mgn doen can b' niet verhoeghen wesen.

C D E. xij.

Ick heb' daer comen tot b' al mgn gheclach/
 Wilt mp daer/ na Daderlick onderw'cken/
 Op dat ick b' woogt wel beleuen mach/
 Laet mgn stem' tot b' Om gijn God u'ruysen/
 Verloft mp so ghy boogt g'is hebt gheboden/
 Na b' warachtich woogt niet om volp'usen.
 Ick dan fullen Heer mgn lippen bange aen/
 Te louen uwe herelike w'vaden/
 Als ghy b' woogt mp recht f'ur doen verhaen/
 Mgn tonghe sal b' Wee end' b' ghenaden/
 Sp'ken/ end' een p'ghelicken boen condt/
 Dat gaer recht zyn b' werten end' boerpaden.
 Ick laet mp sien uwe hant tot deser f'out/
 W'geffteek t' m'gner hulp/ want mp is bangh/
 Doch beriekt ick Heer t' woogt van uwen mont.
 Na b' heyl Heer heb' ick seer groot verlaighen/
 Ick en heb' oock nergens in lust boozwaer/
 Dan in t' woogt welck liefde mp heeft beuangen.
 Ick laet mp leuen/ op dat ick b' enpact/
 V'gse/ want ghy geeft mp Heer uwen teghen/
 Ende sult mp niet verlaen t' Heer maet.
 Och Heer ick heb' gheuoert in veel onw'ghen/
 Soecht uwen kinheit ick heb' b' woogt niet gaer/
 Vergeten/ maer t' het is daer tot g'heugen.

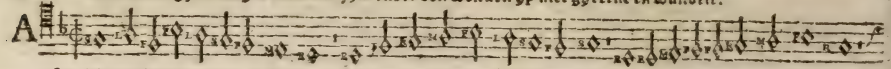
Ghebode.

Hete/ Antheur van alle salichheyt/ die ons gheueuen hebt uwe heplighe Gheboden om daer na te voeghen alle ons leuen/ dunct die in onse herten/ doot uwen Gheest/ ende maect dat wy soo verhaen alle v'erscheleke begeerten ende v'elgheden deser Wereldt/ dat alle ons ghenoecht ende liefs is in uwe Wet. op dat wy al t'gden g'heuen

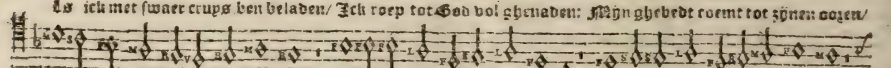
gheveert zijde dooz b Waer opdelich inzen comen tot ds ewighe salichyet, die ghy ons belofst hebt dooz uwen
 Soone onsen Heere Christusum Jesum. Amen.

Den Cxx. Psalm.

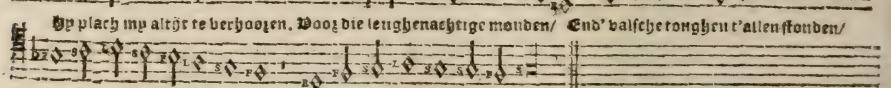
Die is een ghebedt des Propheten / als hy dooz dat valsche overblijgen sijnz misgunstigen verbannen was / daer me
 hy begeert van den ongheloooungen verloft te zyn / onder den welken hy niet ghetue en wandte.

A

Es ick met swaer crups ben beladen / Zek roep tot God vol ghenaden: Mjn ghebedt comt tot zjn: oogen /

Hy plach my alre te verhoogen, Dooz die leughenachtige monden / End' valsche tonghen t'allen souden /

Wilt mjn siel na b goedicheydt / Verlossen Heer in ewicheydt.

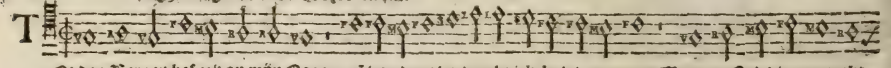
* Wat can de valsche tonge sichten /	Als gloepende kolen sy zjn. (wesen /	Sp hen die keedt a den bjebe haren /
Wat can de leughenaer wrichten /	* Wee my dat ic vzeindelick moet	Zek die paeps soecke sonder dwanck /
Wat sullen zjn listighe sinnen /	In Wesech verutoecht end' mispzezen	Ben by hen gheweest veel te tanc /
End' valsche tonge dooz ghewinnen /	Wat ick in Sedors tenten blygen	Zek spzke met hen banden bjebe /
W' woogben zjn als scherpe ppen /	Moet daer sp iz dan boosheyt dzijn /	Sp berwillighen niet daermede /
Die een sterck man schier onderpplen /	Dat ick so langhe ben beladen /	Als na den paeps staer mjn verlang /
Dwe eden zjn vol fenijn /		Nis dan speekt den Cxxij atnuang /

Ghebedt.

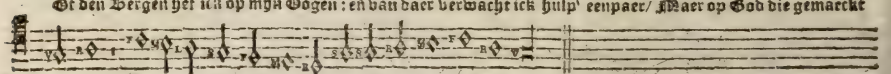
O Godt / die een warachtich Beschermner zyt van uwe Dienaers / verloft ons haude lasteringhen ende verlost on-
 ser vbanden / bedwinger haerteder bulghep ende caserje / ende bewaert ons in het midden van so veel regeynvoers /
 op dat wy so moghen lenen onder de ongelooouge / dat wy niet en laten b eenen dienst te boene / die b aengenaem
 sy dooz Jesum Christusum uwen Soone / Amen.

Den Cxx. Psalm.

Dauid vermaent alle Ghelooougen / dat sy (also hy oock doet) allen bystande van Godt alleen verachten / de welke
 hare goede raedtslaghen regeren ende hoorhen sal.

T

Or den Bergen hef mi op mjn Oogen: en van daer verwacht ick hulp / Maer op God die gemackt

heeft sijn / Hemel end' Aerd' mit ronden / Wilt ick my vastlick gronden.

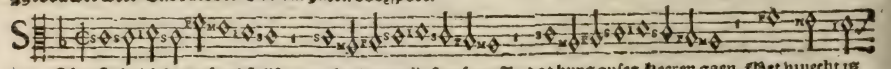
* God sal niet laten uwen doet	† God sal van bouen b bystaen /	‡ God behoet b boozten hē quart /
Streuckelen want alre de	Die b terre grethandt /	Hy sal b stel boozwaer /
Warecht hy end' b beurdre:	Straet tot uwen bystande.	Behoeden booz gheuser:
Hy strept niet die Israeel hoedt /	Straets sal b de Sonne niet slaen	End' als ghy wt of oock ingaet /
Maer waeret aen allen ziden /	De Maere coudt niet schaden /	Sal hy b needrs beugden /
End' sluypt tot gheuen siden.	Sal b snaches niet beladen.	End' met gausn berlyden.

Ghebedt.

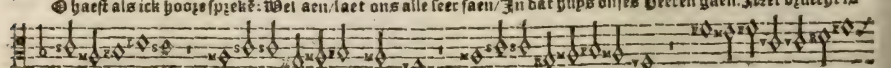
Hemelse Vader / Schepper des Hemels ende Aerdrucks / die ons ontfanghen hebt in uwe bewaringhe / en wilt
 niet ghedooghen dat b venaughteden ons in sulcker manieren suerwinnen / dat wy belaren souden her betrouwe
 dwelck wy op b hebben: maer regoert lieue alle onse aenslagen / ende geuet onse salē so goede eynde / dat wy meer
 moghen verkehert zjn: te wesen van ghetal der ghenen / die ghy totter salicheyt becozen hebt, dooz uwen Soone Je-
 sum Christusum / Amen.

Den Cxx. Psalm.

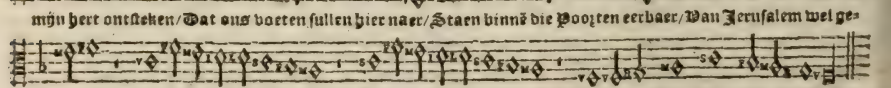
Dauid verlyde hem daer Jerusalem (welck God tot zjnien dienst becozen hadde / ende een boozbeelt der kercke was)
 ghehouwer werck: Ende bidde God om haren boospaer.

S

o haest als ick hoops spzke: Wel aen laet ons alle seer saen / In dat hups onses Heeren gaen. Met buecht is

mjn heer ontsien / Dat ons voeten sullen hier naer / Staen binnd' die Hoosten eerbaer / Van Jerusalem wel ge-

sichter. Jerusalem is ghehouwt dat / End' dooz bjebe t'amen ghepaft / End' tot een stadt Gods sijn gherichtet.

Daer sal dat boelc comen te saem /	Dit is de plaets die God goet /	Gheluck het moet oock wel ga hem /
Die stammen Israels met een /	Dauid gheeft end' wil datmen doet /	Die onses Gods stadt sal bminnen.
Om God te pzen mit ghemoen /	Kerck end' gerechtheyt daer binnd'.	Binnen b mieren wouwen sal /
Ma b m liefsck ghebedt bequaem.	Kaer ons wenschen Jerusalem /	Liebe / bjebe / met soncheyt /

Psalm. Cxxij. Cxxij. en Cxxb.

Die hupfen end' paterfen byziet/
 Zijn vol van Gods segheninge al.
 Om den wil der goederen mijn/

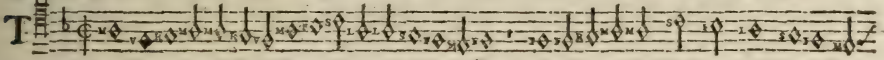
End' der bynden die binnen zyn/
 Wensch' ich u blyd' in allen hoeken.
 Om dat oec Gods Tempel seer ryp
 Ghebiedt.

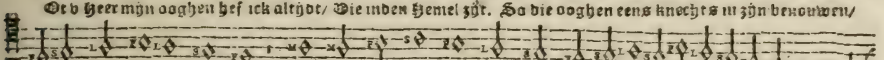
Stact binnen u mueren niet cleyn/
 Welck freyde uwt doofspoot soekē.
 Om dat oec Gods Tempel seer ryp
 Ghebiedt.

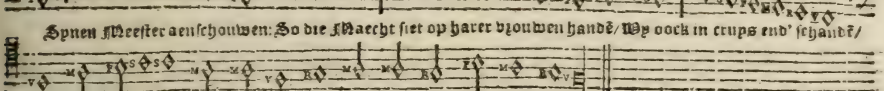
O Gewighe Godt/ alleene fonderder ende bewaerder van u Kercke/ na dien het so is dat ghy teghen alle hope
 daghelick vermeerder het ggetal banden uwen/ Macht dat wy staende onder het regiment van Christo Jesus/
 alleene het Hoofd der selue/ moghen ghespuyt werden met zyn heyligh Woord/ ende beuuecht dooz zyn
 Sacramenten/ op dat wy alle niet eender herte ende moer b' glofificeren: desen den ander sichtigende dooz heylighede
 besleuens/ Amen.

Den Cxxij. Psalm.

Die is een ghebiedt der Shelouighen / als sp' vande boose verachtens Gods/ bechucht ende benouwt zyn.

T

Or b' Heer mijn ooghen hef ick alghoe/ Die inden Hemel zyt. So die ooghen eens knecht's in zyn benouwen/
T

Spnen Meester aenschouwen: So die Macht siet op haer byouwen hande/ Wy oock in crups end' sehande/
T

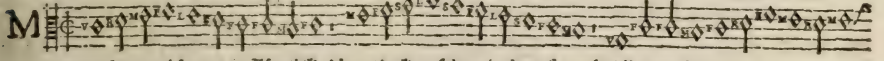
Sien so op u Heer/end' wachen in noot/ W' hulp' end' goetheyt groot.

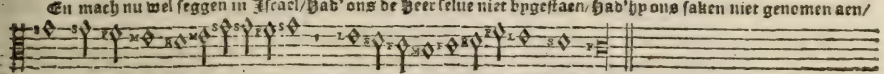
* Sijt ons nu genadich Oheere mijn/ Dat wy in maet vermachten. **Wy zyn tot desen tidden/**
 Wilt ons barmhertich zyn. (reus) **Wy zyn der stouten spot arm allen/**
 Die menschen al ons also gaer berach **ziden/** **Veracht end' gantsch gmaer. (quater,**
 Ghebiedt.

O Godt/ alleene hulpe ende toelucht ban alle beduchte/ ghy siet de bulckheyt ban ons wederpartgen/ die alle
 middelen soeken om ons wt te roepen: ghy weet hoe dat wy veracht zyn ende berouwerdicht dooz de machtyg
 ban deser werelt. Daeromme hebbeude alleene dese remedie/ so saken wy onse ooghen op u/ b' biddende dat ghy
 medighden met ons wilt hebben inden sraem van uwen Sone Christus/ Amen.

Den Cxxij. Psalm.

Dat volck Gods wt een grote gheuerlickheyt verlaet zynde/ bekent dat het niet gheschiet sp' dooz menscheliche
 cracht/ maer alleene dooz Gods gottheyt. Ende verhaelt wt war gheuerlickheyt dat het verlost sp' gheweet.

M

En mach nu wel seggen in Israc/ Hab' ons de Heer selue niet bygestaen/ Hab' hp ons saken niet genomen aen/
M

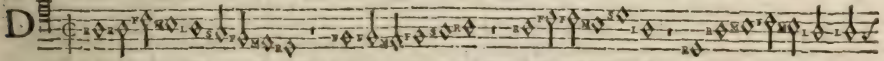
Als ons die volcken ouerbielen sel/ Om ons wt te roepen end' te verstaen.
 * Kenendich waren wy verfontden bydeeds/
 Want in toone waren sp' seer becroft/
 Wy waren langh' in dat water verfontoot:
 Want die baren gingen hooch/ ende byeedt/
 Die hadden ons ouerdeckt rechte boot.
 * Die stroomen hadden ghegaen met ghewelt/
 Ouer onse hoofden re selue tye:
 Maer ghebancet sp' God die ons heeft beurdat/
 End' zyn volck inder macht niet heeft ghesiet/
 Sijner vponnen bol van haer end' ngr.
 * So die bogel den Voghelbanger snel/
 Guroemt/ so is onse siel ontgaen repn/
 T'strick is onwee/ t'welck ons omring' ghempsu/
 Wy zyn byp/ God helpt ons end' niemant el/
 Die Hemel end' d'aerd' heeft ghemaerckt allepn.

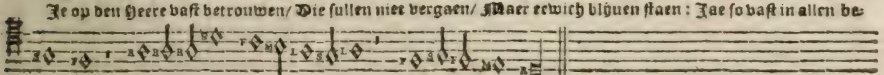
Ghebiedt.

Here Godt almachtich de menichte/ de cracht ende het ghewelt van onse bynden is soo groot/ dat sp' ouer langh
 ons souden verfont' hebben en hadde uwe goetheyt ons gheen bystant ghebaen: Maer ghemercht dat haerieder
 quaterheyt ende pachticheit ban daghe tot daghe groet/ soo bewysht ghy daer teghen dat ghy ons Bewaerdes
 ende Beschermere zyt. op dat wy (zinde wt alle perichel) ons beste doorn mogen om uwen lof ouer al bekent te maken/
 dooz Jesum Christum uwen binnenden Sone/ Amen.

Den Cxxb. Psalm.

De Propheet bewijst/ dat daer niemant berec verseker en is inder noot/ ban alleen de Selouige welcker benaughts
 maer enen oogenblich en ghebuer: hp roept oock Godt aen ten trooste der byomen/ ende straffe der Godloosen.

D

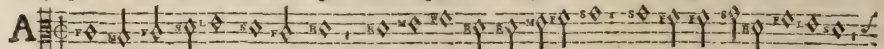
Te op den Heere vast betrouwen/ Die sullen niet vergaen/ Maer ewich bliuen staen: Tae so vast in allen be
D

nouwen/ Als de berghen van Zion pieghen/ Sonder beweghen.
 * Ghelijck Jerusalem ront sommen/ Godt zyn kindren te hulpe comen/
 Maer de ghen is beuuecht/ In haer noot/ na zyn oecouden/
 So sal oock t'alder tijde/ Tor allen sonden.
 * Gode sal t'leuen niet alste lat
 Ter zinnier/ inder hande/

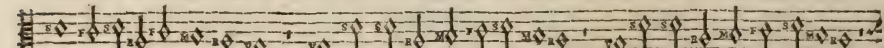
Vanden Tweeden Psant
Op dat hen de vrome niet ghyuen/
Tot quaet. end' de hand niet wesselē/
Tot veel ghebeken.

Herre / ghy die de stercke zyt van alle de ghene die op u betrouwen / zekhet de cracht ende werpt eer weder de
houeroedige bande ghene die uwe arme kercke verducken ende quellen / op dat wy ons seluen / dooz verfoekinghe
bewonnen zynde / niet ghehoel ende al der sonde ouer en ghyuen : beschermt uwe Dienaers / ende straf de boose
menschen / op dat uwe ghelouinge hen in u verbliden moghen / dooz Jesum Christus / uwen beminden **Sone / Amen.**
Den Cxxij. Psalm.

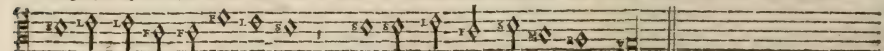
**Wat volck wt der gheuancenisse wederkerende. danck den heere / ende bidde dat hy de aengruangen berlossinghe
volbringen wille. ende leert dat Godt na groote benantgheden. seuen heerlichen trooff den spien laet torcomen.**

Amen /

Als Godt Zions gheuanghen al / Te saen verlost heeft na zyn gheual / So waren wy vercheucht al t' saen

Ghelijck sp die vromen bequaem / Onse mond is gantsch vol ghewesen / Van vucht end' lossangen geprezen /

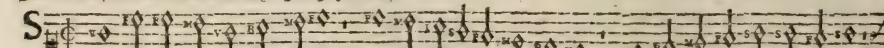
Van sprack t' volck allefins wel aen / God heeft zyn volck wat groots ghebaen.

*** God die heeft op diemaet doozwaer / Dat wy moghen wesen ghelijck / End' dat mapen zynde vercheucht.**
*** By ons ghedaen een werck seer claer / Ten schoon wt ghewaker t' erck. / Sp saepen haer goet saet met ween /**
Daer in dat wy tot deser tijdt / * Sp die met tranen end' verdriet / End' sulen haest groot ende clene /
heretelick die zyn end' verlijdt. / haer goet zaet saepen / so men siet / Coue' end' d'angē met vrecht groot /
Heer wt ic ghenadelick afwenden / Sulen wederkeren met vrecht / haer volle schoonen inden vchoot.
Ons gheuanceniss' end' elinden /

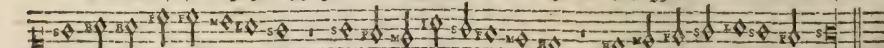
Ghebedt.

O Godt / alleene ende warachtich / Verlosser bande arme gheuanghen / wy bidden u dat ghy ons wilt verlossen /
dooz uwe wonderbaerliche goetheit / bande macht onser vbanden / op dat wy ghepasseert zynde / dooz de miseren
ende elenden der Wereld. epndelick meughen ghenieren de vucht onses gheloofs / welke is de salicheit doer
onse liefs / die gheloesst zyn dooz het bloed van uwen **Sone Jesum Christus / Amen.**
Den Cxxij. Psalm.

**De wyl ghypt / cracht ende aepdt der menschen maken niet rghel / bewaren de Stadt niet / geuen oock den kinderen
haer vordtsel niet / maer alleene de goetheit Gods.**

S

O Godt niet sels dat huys oprecht / Te vergheefs is die arbeyt al / Des ghenes die dat bouwen sal /

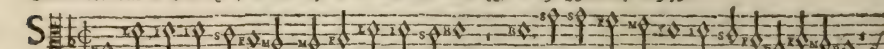

Wat waken is gaer niet end' slecht / So God na zyn vaderlich aert. Die Stadt niet sels hoedt end' bewaert.

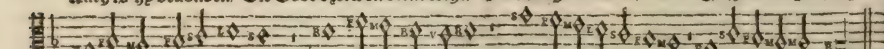
*** Het is vergeefs so voocht optaen / Sulcks is Gods gave seer bequaem. Als sp joughe ghestellen son /**
End' re waken tot' nachts seer spaed' / De vucht des lichaems is allep. End' sterck end' groot gewoonden zyn.
Syn vsoodt met sozen swaer belaeu / Een byp gheschenck des Heeren goet. * Wel hem die spnen hoer groot /
Want God schier al slapende gheeft / Twek by spnen kinder en doet. * Die sal nemmermeer zyn beschaemt /
Sulcks den ghenen die hy lief heeft. * Sa spnen wille dan hem schier. In teghenheyt noch inder noot. /
*** Als de mensch' deoent een kindt. De pylen snel daer men op siet. Maer spne vbanden by sal /**
Om te euen zyn goet al t' saem / (clep) So werden ons kinderen gheacht / Ter schanden vbanden end' ten bal.
Ghebedt.

E onse niet ver dooz te nemen / dan onder u regiment ende wille / op dat wy ons seluen niet betrouwende. so moghen
staen op uwe heylighe ghebenedigdinghe / dat wy allenlicken moghen sozige d'aghen / dat ghy ban ons ende onse
saemers meucht ghelooft ende gheert zyn / in den name van uwen **Sone Christus Jesu / Amen.**
Den Cxxij. Psalm.

Dauid leert dat de God vbesende inre openbare ende inre bevoigen recht ghelucksalich zyn.

S

Alch is hy beuonden / Die Godt vbeset en dient recht / Die oock gaet tallen fronden / In spnen wegen siecht.

Dooz iwerck dweick ghy sult d'ynē. Wert ghy hier wel genuet / D doer sal wel beclijuen / Spoedich met oueruloet.

*** D' wyl sal ghelijck wesen / Men den diech in een croone / * Desf' schoone wledaden /**
In u huys seer verlijdt / Sullen u kinder s staen / Ontraenck hy int ghemein /
Sen wgn' loek wt ghelesen / Als Ghyspuyten schoone / Die niet t' quaet niet beladen /
Die vucht d' aersht' zgnē r'gt. * A malcanden dooztaen. * Maer vbeset Godt allep. Godt

Psalm. Cxxx. en Cxxx.

God wt Zion gheprezen/
W' deef' ghenade doer/

Dat ghy sult sien na desen/
Jerusalem's boogspoet.

* Ghy sult wt uwen zaden/
Kints kindgen sien seer wel/

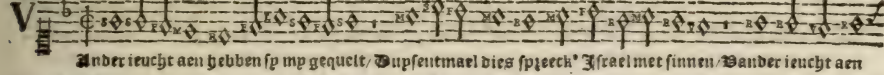
End' dooz Gods ghenade/
Veel vreesd' in Isracl.

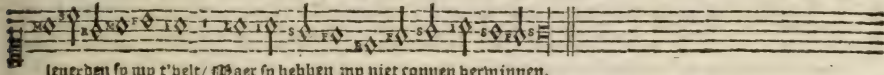
Ghebedt.

Heere God/ die Authour zijt van alle salicheyt/ gheeft ons de gracie dat wy alstits mogen wandelen in uwe vrees
Ende woghen/ en dat wy uwe ghenadeydinghen niet en misbruicken mer dat wy ons dooz bekenenisse en-
danksegghinghen onderhouden moghen inde hope van de ewighe salicheyt/ die ghy beloest hebt ons ende on-
sen kinderen/ dooz uwen Sone Jesum Christus/ Amen.

Den Cxxx. Psalm.

Die Kercke Gods wert vermaent/ na datse seer van baren vanden is benout gheweest/ ende nu heerlick vertroost is/
darhe Raec verbligde. Daer beuuen boogsept de Propheete dat bereduen der Godloosf/ al ist dat sy en coyte wigle wat
schynen te welen.

V

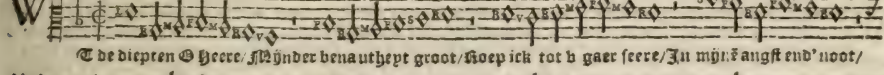
leerden sy mp t'belt/ Maer sy hebben mp niet comen betwinnen.
Ick draghe de mercktecken aen t' l'of/
Doo dat ick gantsch doopploecht te welen schijne/
Op den rugge met voren diep end' st'f.
Gantsch ontween is myn aem vleesch dooz deef' p'ne.
Maer God die alles rechtuerdichlick doec
heeft der Godloosen vanden afghesinden:
Dat sy te schanden werden die onsoet/
Zion wenschen t'berderfangt mer onreden.
Dat sulck mensch' als gras werd' aen eicken cant/
t'welck op mueren end' bakken onbequame/
Groept t'welck haest berdoocht/ daerom oock niemant'
Arbepden wil op dat ghy dinghe r same.
Men sach noyt dat enich manser daer ban/
Een hant vol heeft ghebracht t' eenighen tijden
Weel min heeft daer van pet ghebracht die man/
Die schoouen bint op t' belt aen allen zijden/
Sy alle die daer wandelen boogsp/
Speken mer. Die segginghe des Heeren
Sy ouer v: Wy segghen v byp/
In den naam Gods die verhoocht is in eeren.

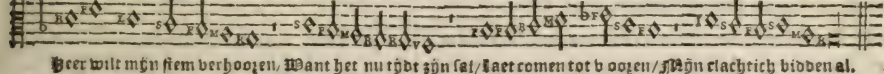
Ghebedt.

Ewighe Vader/ die ouer alle tijden ghetuont hebt de sorge die ghy draecht dooz b' arm volck/ laet ons by/ ende
woest ons gantsch dooz uwe goetheyt/ dat wy moghen ouerwinne alle de aenslagen onser vanden/ ende dat wy/
de selue beschaemt ende te rugge gedeeuen zijnde/ v heerlick maken mogen alle de baghen onses leuens/ dooz uwe
Sone Jesum Christus onsen Heere/ Amen.

Den Cxxx. Psalm.

Enflick ghebedt dooz den ghenen die dooz zyn sonden is gheualen in veel tegenpoets/ ende nochtans dooz bast de
trouwen verhoept te verrijghen van God vergheninghe zijnder sonden. Ende verlossinghe zijnder benaetheyt.

W

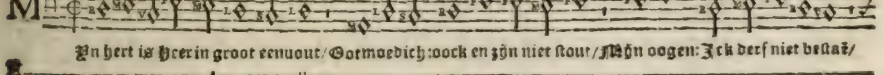
De diepten Gheere. Mijnder benaetheyt groot/ Hoep ick tot v gaer seere/ In mijn angst end' noot/
Heer wilt mijn siem verhooren. Want her nu tijdt zyn sal/ laet comen tot v oogen/ Mijne clachrich bidden al.
? Wilt ghy met enck de sonden/
? Coerkenen vooraen/
? Die can teeninghen sonden/
? In v soedle bestaen/
? Maer ghy wilt Heer verghuen/
? De sonden mijn end' meest/
? Dieg zyt ghy in dit leuen/
? Heer beminde end' gheueest.
? Den Heer wil ick betwachten/
? Mijne siel staet altyt boogt/
? Op hem mer gantscher crachten/
? Hoep ick bast op zyn Woordt.
? Mijne siel verwacht lanchmoedich/
? Van d'ren nacht wake swaer/
? Tot dat d' ander coemt spoedich/
? End' de dach opstaet claer.
? Dat Isracl bast bouwe/
? Op God de hope zyn/
? Want vol ghenack end' trouwe/
? Is de Heer end' God mijn.
? Ghy ist die onbeswelen/
? Isracl gantsch beurdt/
? Van sonden end' ghebeken/
? Die by met een schelt quyt.

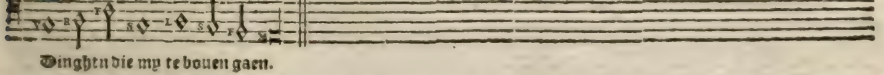
Ghebede.

O Medelijdenbe alderbarmerichste God/ ende die nemmermeer en verfloot de ghebeden van de ghens die v aens
roepen in v waerheyt/ hebt medeligen met ons/ doot wt de menichte van onse doosgeden/ achtervolghende de
waerheyt van uwe belosten/ die ghy ons ghedaen hebt ende op de welke wy ons betrouwen/ gheclit ons ghe-
leert is dooz her woogt van uwen eenighen Sone onsen Heere Jesu Christo/ Amen.

Den Cxxx. Psalm.

Dauid ghetuycht van zijne asteruninghe ende ootmoedicheyt Ende is van Gods bystant gantsch versekert.

M

In herc is Heer in groot eenuout/ Ootmoedich/ oock en zyn niet rouw/ Mijne oogen: Ick deef niet besta/
Dinghen die my te bouen gaen.
? Heb ick mijn boefe lusten wilt
? Niet v' wraen ten end' gheue/
? Heb' w'k my also niet beueent/
? Als een kint dat de moeder speent.
? Heb' ick my niet ghelijc G'heer/
? G'heacht als en kindken teer/
? Ja als een ghespeent kindt seer sijn/
? Met recht mach ick verflooren zyn.
? Isracl sal van nu vooraen/

Op den Heer zinnen God badt staen/

End' hopen op zyn goetdicheyt/

Van nu tot indert eert' schreyt.

Heer die den hooneerbighen wederlaet/ende den ootmoedighen gratie gheeft/en wilt niet ghedooghen/bar wy
 ons dooz groot' scheydt verheffen/ ons seluen toeschyden eenighe sake/maer dat wy ons ieren veroortmoedighen
 sonder gheueyn' s'heydt/ dooz uwe heylighe sakeleert/ ende ons seluen van dage te daghe stercker maken/ in die
 hooghden/ bar wy in alle het ghene dat wy doen uwe gratie/ gunste ende bystant gheuoelen mogen/ dooz Christum Je-
 sum uwen Sone/ Amen.

Dauid blyed' lammich zonde in zyn r'ck/ verblight hem in die coemte vander Arcken des Verbonts in Jerusalem nae
 beioefende die hy ghebaen hadde. ende hy beskeret hem op de coetsgange die hy van God ontfanghen heeft/ brae
 ende derwechert des Heer/ vanden ghenen die soude comen van zyn gheslachte. te wesen van Jessas/ als ghy bes-
 cheyden vint Acta mit a. Cap.

G

Hedenckt doch des Dauids G'Heer/ End' oock aen al spulighden swaer/ Die v Gedt deed' int openbaer/ End'

v God Jacobs vol van eer/ Belosten algot deed' eerbaer.

*** Heer dit beloofd' ick v/ (sp'ack hy)**
 Ick en wil in m'n hups niet staen/
 Hoeh op m'n bedde staen gaen/
 Ick sal m'n ooghen niet toeslaen.
*** Tot dat ick God een plaetse repn/**
 Vinde die dooz hem sp' bequaem/
 Waer die Heer onse God verfaem/
 Woonen end' blyuen mach alleyn/
 End' des stercken Gods hooge staen.
*** Wp verstaen end' ons woert dreit/**
 Dat hem Ephyata t'schoone dat/
 Behaercht bouen die plaesen al/
 Wp hebben gheuoonden int velt/
 Een oort t'welck booz v wesen sal/
*** Waer sullen wy zynde verblight/**
 hem besochten/ end' t'aller stont/
 hem bidden we des heren gront/
 Dies maectt v op Heer nu ter tijdt/

Ghy end' v Arcke van v Verbont.
*** laet die Pleeters daer bekleet zyn**
 Met die ware gheerachticheyt/
Dwe behelighen niet v'olich'heyt/
 Veruult/ End' bewaert t'z'ne sijn/
 Dooz Ghesalden booz reghen heyt/
v W D S E
*** God heeft Dauid een' eedt gedaet/**
 Die sijt vast end' onwanchelbaer/
End' sp'ack: Op uwen roel' seer claer/
 Sal een uwer kindgen voozraen/
 Hegeren met boozspoet eenpaer.
*** It dat v kinderen m'n Wootz/**
 End' m'n leere bewaren v'p/
 Die sp verstaen: so sullen sy/
 Met haren kinderen nu boozt/
 Gewich regeren ongheloozt.
*** God heeft vercozen Zion schoone/**
 Hy heeft lust te woonen aldaer/
 Ghebedt.

Dit is m'n ruste sp'isect hy boozwaer
 M'nen lust/ end' m'n hert' croon/
Dae wil ick woonen booz end' naer.
*** Haer sp' ick s'keets' seghen sal**
 End' den armen gheuen haer booz/
Die Pleeters wil ick inden noot/
 Met heyl cleppen end' ouer al/
Vernullen met blydschap seer groot.
*** Dauid sal daer bloepen met spoer/**
 Verheuen wert zyn Hoorn met cracht/
Ick heb' hem te weeghe ghebracht/
 Een lantje die s'keets' liechen moet/
Tor allen tijden dach end' nacht.
*** Ick wil niet schand' end' smadics**
 heyt
Syn haterz beleden ghemeyn/
 Hent tot schand' end' onse met egn/
Dal ick doen dat in heerlicheyt/
 Dauids troege bloepen s' al repn.

Wachtighe Vader die beloest hebt dooz het Verbont dat ghy ghemaeet hebt met de Vaders/ bar ghy zyn souz
 int midden van v volck Wp bidden v seer ootmoedelic dat wy meer en meer gheuoelen moghen v gunste ende
 ghebenedydinge die Christus Iesus was uwerchtich Salichmaker ende verlosser/ alle uwe kindere en gheboort' heeft
 ende dat zyn ghene soo voozere ende bloepe in het midden van ons/ dat alle zyn vbanden dooz zyn macht en cracht
 moghen beschaemt ende verdoeynen wozen/ Amen.

S

Zet hoef sijn end' lieflick is t' allen sonden/ Dat v'ouders in eend'achticheyt beuonden/ Samen woon' in vrede

goet. Suler is g'atfelic gelick ee' balf' soet/ Die op dat hooft' Xarons was seer claer/ We' gestoet int op'daer.

*** Die van zyn hooft' lieflick neber dalbe/**
 In zynen baere/ so dat oock niet en faelbe/
Juden boozt' d'ner cledingh' repn.
*** Die heeb' is den dauw' ghelick int ghemeyn**
 Die op Hermon end' Zions berch eenpaer

Walt/ end' v'lant om her maectt v'lichtbaer.
*** So sal die blyed' same Gemyete wesen/**
 End' anderwinden Gods goet' heyt ghep'essen
Tor allen tijden booz end' naer.

Ghebedt.

Heer die gheen God en zyt der beoortent/maer des v'ledes/ gheeft dat wy verenicht met onse herten ende affes-
 tien alle ghelick moghen wandelen in v'ooderlicher herte dooz het ghene dat wy doen v aenghemaeet sijn ende
 dat uwer heptige gebenedydinge ons volge onse leuen lant/ dooz uwen Sone Iesum Christum onsen Heere Am.

A

Alle ghy knechten des Heer' Wilt hem nu t'samen bereeuen/ Ghy die in zyn hups staet en waect/ Dient hem/

end' sp'ien staem groot maectt.
Heft de hand' in heylicheyt/
In zyn hups op mee b'iericheyt/
Om hem te louen t'aller tijdt/

Psalm. Cxxv. en Cxxvj.

Wijst hem met heet end' mit berlijt/
W sal de heer die ewich loeft/

Die hemel end' Aerd' gemaect heeft/
De Zion met groot overuloet/

Begheuen met albertley goet.
Ghebebt.

O God/Scheyper des Hemels ende der Aerden/gemerckt dat de saken ende seighenulicheiden van deser werelt onse grooter beelten de de eere ende brint te doene diemen v schuldig is/maect dat wy bergetende alle ander dinghen/ghien ander meyninghe en hebben/dan te louen ende heerlijk te maken alle de dagen onses leuens / doo de weldaden die wy van uwer hant ontfanghen, dooz den heere Christusum Iesum uwen welbeminden Sone, Amen.

Den Cxxv. Psalm.

Dies een vermaninghe aen dat Joodsche volck tot danckbaerheyt/ouer de weldaden Gods die het ontfanghen hadde, maer in sonderheyt/ouer de cracht die God inde berlossinghe wt Egypten v wesen hadde, daer in oock de Afgods ende haer valsche diencken bespottet werden.

L [Musical notation] [Text: Loest nu by onses Gods Naem/Al ghy dienares des Heere/Coemt wilt hem pissen al t'saem/ Ghy die daer woont met eeren/ In zyn huys: Wilt hem louen/ In zyn schoone Doozhouen.]

* Loest den heer/want hy is goet/
Sins Naems eer laet nu hooren:
Hy is lieflick ende soet /
Wies heeft hy hem vercozen/
Israel end' Jacob v boom/
Tot een ewich eyghendom.
* Ich weer wt Gods gheboden/
Dat de heer hooch ghyeeren/
Aebeer is dan d' Afgoden:
Want wat hy wil oer wesen/
In hemel end' Aerde bloot/
In de Zee diep end' groot.
* Hy doet de wolcken opstaen/
Van t'eynde des aertgheken:
Den blizen laet hy wrgaen/
Den reghen desghelicken:
Hy bringe den wuir boozt vol macht/
Wen zyn charcamer met cracht/
* Wierste ghebozen wt laet
Egypten zyn ghebozen/
Mensch' end' bee quamen ter schant/
End' waren t'saem v doemen.

In Egypten sachmen claer/
Gods reekenen wonderbaer.
* Pharaon was berlaghen/
Met zyn knechten al t'saem.
Coninghen tot dien daghen/
End' volckeren onbequamen.
Zion end' Og tot Basan/
Verginghen in Chanaan.
* Ghy gaf zyn volck Israel/
Haer lant tot eener etuen/
Om dat te besitren wel/
Alst sonder verderuen.
Heer uwes Naems heerlickheyt/
Gheduact inder ewicheyt.
P.W.S.E.
* Gods ghebachtensijn/
Gheduert tot allen tyden:
Die heer sal oock dat volck zyn/
Nichten/end' doen berlijden:
Hy sal zyn knechten goet/
Wydlick wesen ende soet.
* Der heydenen beelden slecht/
Aluer end' gont leers bliuen:
Ghebebt.

Maechsel der menschen onrecht/
Om boosheyt te bedinghen.
Heer moont can gantsch spiken niet/
Gheen harec ooggen p't siet!
* Heer cozen niet hoozen gaer/
Gheen Gheest coemt wt den wonden
Die die maken zyn boozwaer
Alsoo: Hy oock die gronden/
Wilt daer op haer betronwen/
Ende haer hope bouwen.
* Ghy huys van Israel/
Singt/wilt God eer bewijzen:
Loeft hem Aarons huys suet.
* Huys leu moet hem p'ghen/
Loeft den heer/hem oock nu bzeelt/
Pijnt hem dancht hem inden gheest/
* Gheleest end' hoogh' verbeuen/
Hy God wt Zion crachtich/
Die hem ghy heft herit verbeuen/
Om te bliuen woonachtich/
In die stad Jerusalem/
Loeft hem met heren end' stem.

O heere God, die ons dooz uwen Sone Christum Iesum Coninghen ende Priests hebt gemaect om te offer gheestelike offeranden sMaect ten eersten dat wy soo wel verfallen alle Afgoden ende supersticie, dat wy ons gheheert maghen beghuen tot uwen dienst/ ende dat wy in tgeden van tribulatie v aenroepen moghen van so gorer heren: dat wy ghuoclen moghen uwe saechmoedicheyt ende vaderlike goetheyt, de welke ghy ghewoone zyt te ghebuypcken teghen de ghene die ghy berbozen hebt, dooz den seluen Christusum Iesum uwen Sone, onsen Saiche maker, Amen.

Den Cxxvj. Psalm.

Dauid berwecht die geloouige tot dancksegginge, en seilt hem daerom veel exempel der cracht en goetheyt Gods dooz ooghen, soo wel inden geschapenen creatueren als in zynen bystant daer met hy zyn kercke ghehoopen heeft.

D [Musical notation] [Text: Ancket God nu opentlick/Hy is doch seer byendelick/Want zyn groote goedicheyt/Gheduert inder ewicheyt.]

Singt God/want hy is seer groot/
Wilt bouen d' Afgoden door:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
Wilt onsen God bereeren/
Hy is een heer des Heeren:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
Wijst hem die wonderen doet/
Doo zyn raecht in oueruloet:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
Wie den hemel ghyemaect heeft/
End' een heerlick cieraet gheeft:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
Wie op t' water d' Aerde swaer/
Wilt wtghescecht heeft boozwaer:

Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
Die berieet' des Hemels thoon/
Met lichten seer groot end' schon:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* Die de sdaen end' sterren claer/
Ket heerschen des nachts eenpaer:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* Die de Sonne laet wrgaen/
Om den dach soo booz te saem:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* Die in Egypten met march/
D' eerste ghebooz'n heeft omgebrach
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.

* Die zyn volck van Israel/
Heeft berlost wt angst seer sel:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* Doo zyn hat seer sterck met macht
End' dooz zynen arm vol cracht:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* End' ble de baren seer wzeet/
Des Aeps desire wlt end' bzeet:
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* Die Israel liet voortgaen/
Woochsvuers dooz t'roode wzeet goet
Want zyn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
* Die Pharaon met zyn raecht/
Int Aep' haest heeft omgebracht.

Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.

W A S E

- * Die oock gaf den volcke zjn/
Dat gheleyt dooz die woestijn/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Die de Coninghen rebel/
Verfloeyt in zjn gramfchap inel/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Die Keufen sterck onbesoecht/
Heeft de heer selue verwoecht/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Zjn hant floeyt den Amozjt/
Sion tot niet inden Aegjt:

Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.

- * Op den koninck tot Basan/
Zacht God oock alsoo daer van:
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Die lant vol mer overuloet/
Saf hy t'volck tot een erfgoet/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Dat bereyech hy in den Aegjt/
Den zynen t'ewigwer tijt:
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Hoe wy meer waren beswaert/
Ghebedt.

Hoe ons meer hielp God vermaect/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.

- * Hy bracht ons wt den handen/
Aller onser vbanden/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Hy is die des sijge gheeft/
Allen wat ter Werelt leeft/
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.
- * Loest den name Gods ghewijs/
Die een heer des hemels is:
Want zjn groote goedicheyt/
Gheduert inder ewicheyt.

O God vol van glorie ende heerlicheyt/gunt ons dese wedaect/dat wy ons seluen moghen begenen/soo te aemmen
ken uwe wonderbaerliche werken/ende v heylighe booghenicheyt/dooz de welke dat ghy alle dingen ordinet
dat wy daer wt onsfake moghen nemen/ban uwen lof te berandighen/sonder ophouden/ende sonderlinghe om
dat ghy ons herniet hebt dooz uwen heylighen Gheest/om eyndlick te ghemeten het ewich leuen dwelck ons Je-
sus Christus uwe Sone bereyghen heeft dooz zjn bloet/Amen.

Den Cxxvij. Psalm.

Dit is een ghesanck der Pieskeren/Leuiten/ende Sangheren die van Jerusalem in Babel waren gevangen geoort.

Als wy an dat water tot Babel clachtich/ Saten end' weenden/wesende gedachtich/ Dwes O Zion/hups
des Heeren repn: Daer hebben wy met veel clagens gemeyn/ Onse Harpen benout met herten bangen/ Zende

groenen wijgeboomen ghehanghen.

- † Daer hebben sy die ons hielden gheuanghen
In spot begheert te hooren ons lofsanghen.
End' spraken: Singt ons van Zion een Lied/
Wp seiden: hoe souden wy niet verduer/
We aden zind' ende met smaet/ end' schanden/
Gabs lofcannen singhen in vzeembden landen/
† Doch soo ick v Jerusalem gheprese/
Wergheet: soo mer mit rechterant wesen/
Onwerende des harpenfels hier naer:
Wghu tonghe clew aen mynen mont eenpaer/
So ick v vergheet/ end' in can verbliden/
Anders dan in v weluaert t'allen tijden.

- † Wilt heer der Edomiten zjn ghedachtich
Die ouer Jerusalem riepen prachtich/
Als sy de stad te niet deden seer sel:
Ghebedt dat die sommige riepen inel:
Hem af/ repn af/ datse gantich verbrant werde/
Ende mer' een wtgeroep tot der eerde.
† Maer men sal v Babel noch so verbanden
Gheluckich sullen oock wesen die handen/
Die t'quaet sullen waken ban v ghebden.
Wel hem die v kindgen sal greppen aen/
End' trecken ban uwen doofsen onrepe/
Omme die te verpletten aen den siepne.

Ghebedt.

Here Godt vertrooster ende verlosser van de arme bezuckte ende gheuanghen menschen/ghy siet de benaetheyt
daerin dat v arme Kercke ghebrocht is/ende hoe datse van allen ziden besonzenghen/ ende bespot is: wilt doch v
gramfchap ban haer heeren. ende verhoort de ghene die om haerlieder berlossinghe suchen: op dat wy die tyman-
nen ende veruolghers wtgeroep zynde/souden moghen bytlich met hymnen ende lofsanghen uwen lof singhen in
den name van uwen Sone Christo, Jesu, Amen.

Den Cxxvij. Psalm.

Dauid loest Gods goetheyt/die hem wt ghenaerlicheyt verloft ende tot de Conincklike eere gebracht hadde: Hy seyt
oock dat hy God danken wil/ende dat alle andere Coninghen God daerom pyssen sullen. Ende troost hem/ dat hem
Gods bystant nemmermeer ontzeken sal.

Ick dank v heer wt s'herten grond/Lippen end' mond' v eer booghsinghen/ Dooz den Dorsten wil ick
O heer, v lof end' eer/Ghehabich singhen. Ick wil in uwen Tempel saen/ v bidden aen/ End' eer bewysen:
End' v danken om v goetheyt/ End' ghetrouweyt. Hier om volpyssen.

Ghy hebt uwt Naem ghemaect groot

Als ghy in noot:

Wthoont warachtich:

Psalm. Cxxii. en Cxi.

Als ich b aensoepe Heer/ghy
Verhoort mp/
End' troost mp crachtich.
Dies moeten die Coninghen al/
In desen bal/
In seer beveren.
Als sp verfaen dat sterfts b Woot/
Wat bist nu boot/
O Heer der Heeren.
* Sy moeten en gedanken verheucht/
In groote beucht/

Heer uwe werken:
End' bekennen dat Gods loffin/
Gewich sal zjn/
Weerdich r'annemerken:
Wat sp seer hoch siet' end' anset
Dat hier is niet?
Schecht demoedich.
Van berren ghy die roue kent/
Daer van ghy went/
Woo ghen goedich/
* Als ich in angst end' teghenpoet/
Ghebed.

Ben in cleynmoet.
Ghy mp verqueeten.
Oock teghen m'n weersten spanw
W roechter toest/
M'n hulp' ontshicket.
Ghy sult m'n crups epndig' schies/
Want goerdier/
Sijt ghy gheslach/
Het werck uwer handen sult ghy/
Volmaeren bij/
O Heer ghenadich.

Almachtich God ende vol ban heerlijkheyt die uwer Kercken so gunstich zyt/ dat de bzeemde statien gedwongen
zyn te bekennen ende te louen uw' wonderlike goederen heyt/ dooz de welcke dat ghy berheft de berachte/
beracht ende verneeder de hochmoedighe: wilt ons alt ge bystaen / ende bewaren booz alle teghenpoet/ op dat
alle menschen bekennen moghen/dar ghy niet en laet het werck dat ghy in ons begonnen hebt/dooz uwen Sone Je-
sum Christus/Amen.

De Cxxii. Psalm.

Dauid bemerkende Gods wysheyt/inde Schryppinge des menschen bewesen/beslypt/bat God niet en can verbozgen
ghen/ end' dat hy daeromme fonder geuegh' heyt wil wandelen/als in zjner tegenwoozdicheyt: Epndelic toest hy Gods
booz sichteheyt/so wel inde goet heyt die hy zjnen kinderen doet/ als in de oopderlen die hy thoont ouer de berach-
tere zjner Maesteyt.

Ghy hebt mp Heer gantschlic doozgront/Ghy weet m'n cracht booz deser stont: Het sp dat ick sit ofte scae Heere

ghp laet sulckes al gae/Ghy verlaet Heer dooz uwe crachten/Van berren alle m'n ghedachten.

* Sp dat ick wil rusten of gaen/
Ghy soemt mp met der haerlen aen/
End' booz siet scherpe in desen bal/
M'n doos end' oock m'n weggen al:
Daer's gheen woogt in m'n mond/
Of ghy en siet dat inden gronde.
* Worn end' achter zyt ghy Heer/
W hand' houd' ghy ouer mp seer:
Sulc te verlaen is mp booz waer/
Al beert te hoch end' oork te swaer/
Ick can uwe heerlike werken/
Aer verlaet noch gemoech bemerkē.
* Waer sal ick Heer booz uwe Geest
Wieden-om te zjn onbeuecht?
Waer sal ick gaen booz b aen'schijn?
Daer ick ren Hemel ghy sult zjn
Alwaer: Ja dael ick in die siele/
Daer ont' ghy mp binden end' quellē.
* Al naem ick haellie met der daet/
Die bleughelen banden daechyatt/
Om te blieghen tot deser tijt/
Ouer die Zee byet ende wydt/
Daer end' oueral t'allen stonden/
Werd' ick van b handen ghenoden.
* Spreeck ick: Die dupstereyt met
cracht
M'p becken fal: doch wert die cracht
Doo cleet: dar mp een pder siet.
Want die dupsterniss booz b niet/
Can berghen/maer die nacht sal weesē
Doo cleet: als die middach ghesiesē.
* Ghy hebt O Heer in b gheweit/
M'n nieren: oock ben ick gheselt/
Van m'nner moeder lichaem aen/
Onder b bewaringhe saen:
Dies booz alsulcke wonder dūghen/
Wil ick b Heer lof end' danck singen.

P X D S C.

* Wonderbaer zjn b werken Heer/
Tweel m'n sel bekent laer so meer/
End' neemt daer op bletelic acht:
Dooz b en was oock niet m'n cracht/
Verbozghen: als ick was te same/
Ghebedt ins moders lichame.
* Ghy hebt mp oock Heer booz ge-
byacht
Wt der aerden dooz uwe macht/
Ghy saecht mp aen seer grederties/
Doe ick noch annolmaect was schier:
Die tijdt van m'n volghende leuen/
Was schoon in uwen boeck gheschre-
uen.
* Hoe ofstlick is mp uwen raet:
T'gheral mp gantsch te bouen gaet.
Dies raets die beroemt is wydt:
Wil ick die tellen nu rer t'ijdt/
Hy gaet in beelheyt dat sant cleupt/
Derce te bouen int ghemeyne.
Ghebed.

* Ick ghedencke daer aen eenpaer
Als ick wakter ben/moghens class
O God woubt ghy verderuen suel/
Alle die Sodolosen seer sel:
Die vloerhonden sonder beswocken/
Souden met schanden van mp wtes-
ken:
* Want sp sprekē Heer met hooch-
moet
Van b lasterlick seet ontzoet/
Sp verheffen hen op onreyn/
Dies haet ick alle die ghemeyn/
Die b haten: oock die ghesellen/
Die hen Heere teghen b stellen.
* Mer rechten ernst wt s' herten
gronde/
Haet ick O Heer die t'aller stont/
Sp zjn m'n vbanden niet selen:
Maer ghy die t'heere kent alleyn/
Dooz soect m'n Heer ghy werdt ghe-
waer/
Dat ick recht meyn int openbare.
* M'n hert end' ghemoot wel dooz
siet/
Dooz grēt mp gantschlick met blict/
Siet of ick inden weggen quaet
Wandel: die ghy Heere haet/
End' zyt mp alrjt wel gheneghen/
Ghelept mp oock in uwen weggen.

O Heer/allene onder soecker der herten / goest ons die genade dat wy so moghen wandelen in oprechticheyt die
conferentien dat wy gheen ghemeynschap en hebben met de Sporters ende Verdamden van b Woot maer dat
wy so wel moghen erkennen zjn / dat wy verfaende alle de vrentschap deser wereld / nemmermeer en ver-
bolen banden rechen wech die ghy ons thoont dooz het Evangelium van uwen Sone Christus Jesu, onsen Salich-
maeker ende Verlosser/Amen.
Dauid claecht ouer de boozheyt ende wezeelheyt zjner vbanden, ende begheert hulpe van Godt, met sekerheyt, dat
hem die niet en sal ghewegghert wozen.

Op den bons vande Thien gheboden.

Om den menschen seer booz end' quaet/Woodebt mp nu end' t'allen tijde/

Wooz der listighen raet end' daet.

* Die dagelicks met haers gelschick/
 Tegen my dencken schalchick loos/
 Ende my strydt in allen werken/
 Van nieuws aendoen met heeren boos.
 * Haer liffte tongh boerhoedich/
 Scherpen sy als slaughen seer sijn/
 Onder haer lippen ouerluedich/
 Hebben sy Aeren seyn.
 * Bewaert my dooz der boosen han
 den
 End' mijn ganghen tot deser stonde/
 Dooz den moet willighen vanden/
 Die my willen byughen te gronde.
 * Die grootste hebbe nu met listen/
 Mijner sielen stricken bereydt/
 Op datse my banghen wisten/
 In den wegghen daer ghy my leydt.

* Doe spjaek ic met uant' betrouwd
 Ghy zyt G'heer mijn Godt alleyn/
 Verhoort my in mijn waer benouwd/
 Hoort die stemme mijns ghebets ven.
 P A D S E. (rich
 * Heere ghy zyt mijn wap' seer crach
 t'gh' helm/ als mp die noot bewaert:
 Als ick int velt: benout was clachtich
 G' hebt my t' hooft gedeckt bewaert.
 * Wilt den boosen heer niet torlaet.
 T' volbinghen haers boogmens sel
 Anders souden sy die mp haren/
 Hoerhoedich end' stout werde sel.
 * Dat den Oversten onder desen/
 Die my ghet. toecome met cracht/
 Dar liden end' eienich wesen/
 Dat hy mp te doen was bedacht.
 G'hebrd.

* Dat hen tolen op den cop balen/
 End' gantschelick te growde gaen/
 Slaecte se met meest op en slaen/
 Soo datse niet meer op en slaen.
 * Die quast speekende mensch' aloms
 men/
 Sal niet langhe blyuen in staet/
 Op den moet willighen sal comen/
 Sijn eyghen aenslach end' zyn raet.
 * God sal zyn getrouweyt verclae/
 hem die niet onrecht is ghequeyt/
 Sy die den vromen hier bewaeren/
 Werdten voog: Godts oogdeel ghesleit.
 * Die vrome sullen uen en schame/
 Die heerlic is pissen G' heer/
 D' opgerichte sullen ewich t' same/
 D' v woonen in aller eer.

O Eeuwighde Godt, vertrooster ende beschermder van de arme bedructe menschen/ verhoort ons bidden: ende en ge-
 doecht niet dat wy sonden gheleuet worden in de handen van de ghene die niet te soecken dan ons ghebel ende al
 te bederven: doot haerlieder raben ende aenslaghen te niere. ende bewinght haerlicke vermetelheyt: dooz de
 welke sy haer wel beruen verheffen: teghen v' om v te lasteren: nemt onse sake in handen: op dat wy van goeder eus
 de bigder herten v' mogghen louen ende danken/ dooz uwen seer beindrin' Sone Chystum Jesum. Amen/
 Ven Cris. Walm.

Dauid tonrechte beswaert zynde begeert van God ghetrouwt ende met ghedult gheferct te wesen: Ende seker zynde
 dat hy sulcks bereyghen sal bidder dat Godt wrake doe ouer zyn vbanden.

Eck roep v heer aen in noot met cleyn/ haert v ghenadelich tot my/ Spent my nu v oogen bly/ Gewilck

roeyt tot v alleghu.
 Tot v climme mijn ghebet gheyn/
 Euen als een reuckwark seer seer/
 Myn handen ghetrecht in ootmoet/
 Ontfangt' als e' spactoffer seer ven.
 Houde alre G' heer te minde mont
 Begeert oock mijn lippen nu meer/
 Dat niet quaets tot uwer onere/
 Daer wy come tot eenigher fonde.
 * s'precht mijn herte niet tot stucht
 loos
 Dat ick niet en hebbe te doen/
 Met den menschen in boosheit coen/
 End' niet en smake haren roef' boos/
 Dat my de vrome vermaen e' paer/
 Ick wilt bydenelich duiden sijn/

Sulcks sal mp om mijn hooft ooc zyn/
 Als een balsam liefelich end' clare.
 P A D S E.
 * Maer seer haert sal ick sien onzer
 wacht/
 Die Godtloosen in sulck ellent/
 Dat ick vooz hen noch in den endt/
 Sal Godt inoet' bindt met aendacht.
 Als haer Overreeren boos end' sel/
 Van bouen af werden ghestoort/
 Dan werden mijn wooghen ghehoort/
 Als die geer zyn end' gesproken wel.
 * Ghebeck t' houte end' s'ken zyn w
 ghespreet
 Als m' se clooft end' vbrecht seer cleyn/
 Ghebeor.

Alsoo zyn ons beenen ghemeyn/
 Onrecht onsen grauen w'g' gheeyt.
 O' heer in mijn liden end' verdriet/
 Tot v hef' ick mijn ooghen by/
 Myn troost end' mijn hope zyt ghy/
 Onlaet mijn herte verclagen niet.
 * Hoer my dat ick niet weere graue/
 In den stricken mp booghheyt/
 End' met banden niet sy ghequeyt/
 Die mp die boose stede booglaen.
 Sy mochten selue wesen bedruct/
 In haer oogen netten al t' saem/
 Op dat ick ghesondt end' bequaem/
 Daer v by sy: end' werde verquacke

Here Godt/ Antheur van alle vertrooffinghen/aenhoort ons bidden ende beweecht so onse herten ende tonghen/
 na uwen wille/datter niet en gae wt onsen monde dat totter eere dan uwen Naem niet en sp'maect dat wy wel
 aenmeinen ende gheindlich zyn. om te ontfanghen de vertroogingen die ons ghebaen zyn na v woort: ependlich
 vercloot ons vande heymelicke laghen onser vbanden. op dat haerlieder saden te niere ghebaen werden ende wy ge
 kelt in behouder hand/ dooz Jesum Chystum uwen Sone/ Amen.
 Ven Cris. Walm.

Doen Dauid in een Speloncke zynde/van Saul oncingt was. nam hy zynen torlicht tot Godt: ende was doch se
 verbaest: daarom bekant hy. dat hy wonderbaerlick verlost is gheweest / euen als of hy vander doot weetsrom int leus
 ghebyacht ware gheweet.

Eck roep Godt met herten aen/ Ick smecks hem gantsch onderdaen/ Ick softe boog hem wt mijn hert/

End' verstelle hem al mijn smect.
 * Als mijn geest end' mijn hert met
 hooft (groot
 Gantsch beswaert is end' met angst
 Gant' waer ghy heer in desen al/
 Doe ick daer wt verlost zyn sal.
 * Sp hebben my stricken bereydt/
 End' mp te banghen toeghelept/
 Als ick mp als ghy heb' ghewent/

Der vrienden gheen haert mp gekent.
 * Geen middelen mp nu booglaen.
 Om eenichsins hen te ontgaen/
 Daer is niemant in mijn gheslacht/
 Die mp te helpen sy bedacht.
 * Ick roep heer tot v alleyn/
 Ghy zyt alreid' mijn hope repin/
 Eer Welet en is nu niemant/
 Daer van ick verwachts bystant,
 Ghebedt.

* A' hooft doch heer al mijn gerlach
 Want ick boogte niet meer en mach/
 Hoedt my boog de beuolghens mijn/
 Die mp nu deel te machtheyt zyn.
 * Wd desen cup diep my beuolgh/
 Dat ick v pyffe t' aller tydt:
 Wy mp zynde Godts kinden voot/
 Sullen sien t' goos dat ghy mp voert.

Psalm. Cxliij. en Cxliij.

O God / Beschermmer ende bewaerder van alle de ghene die in uwe goetheyt hopen / en beracht niet het geroy van uwe arme Dienaers. die van allen zonden omringt zyn van weede ende onanwige vbanden: verlof ons wt bebaentheyte ende angst daer in dat wy zyn. ende thoont de soetheyt die ghy dyacht boozt de ghene die u beminnen. **I**esum uwen Sone, onsen Salichmaeker ende Verlofer Amen.

Den Cxliij. Psalm.

En gabe de Dauids, dwelck hy dede als hy boozt Saul bejceft was ende hem in en hol berstact / daer in hy soec te angstet was / bewachende gheuanghen te wesen.

Wilt mijn ghebede **O** Heer verhooren / laet doch comen tot uwen oogen / **M**ijn smecken en mijn treuerce-
hept: **E**nd' na uwe goetheyt al bogen / **A**ntwoopt mp in mijn teghenhept.

Wilt Heer met uwen knecht niet treden /
In Rechte na u ghecechtegheden /
Wat hy niet coem in straf' end' pijn /
Want Heer gheen mensche hier beuden /
En can boozt u ontschuldich zyn.
† **M**ijn vbandt berioelich mp gaer seere /
Om mp nedre te werpen Heer:
Hy laet niet blyuen daer hy:
Maer in eenen kupt met onere /
Als waer ick hoor verbercht hy mp.
† **D**aer boozt is mijn siel seer beladen /
Mer bebaentheyte boozt ende spade /
Ick schijne verclaren met haest:
Dies boozt des' teghenhept end' schade /
Ja mijn Heer beroert end' verbaest.
† **I**n desen duffteenen rupl gheachtich /
Wen ick des ouden tps ghebachtich /
End' uwer wrecken Heer seer goet:
Ick verhael t' mijnen troofte crachtich
Die grootdaden die u hant doet.
† **D**aer luyt' ick seer in sulcken standen /
End' strecke tot u Heer mijn handen /
Mijn siel is boozt / roepen gheylck /
Den bozen wt ghebudooyden landen /
End' als een seer doofsch aerdrick /

En verbercht mp u aenschijn niet /
O s'ick moer hem gheylck zyn spoedich /
Dienmen in die graven diep' schier.
† **L**aet mp boozt u ghebaend' aenschouwen
Op u staet mijn hoep int benouwen /
Maect mp doch den recht' en' wech conde
Dien ick gaen moet / want Heer vol trouwen /
Tot u hef' ick op Heer end' mond.
† **O** God mijn hopening' seer repne /
Verloft mp wt den noot niet clepne /
S'gher vbanden wezert end' sel /
Ghy zyt Heer mijn roeluyt allepe /
Ja ghy **O** God end' niemant el.
† **L**eeft mp Heer na u welbehaghen
Wandelen recht sonder beetsaghen /
Want ghy doch zyt mijn God boozt waer
Wat uwen gheest alle mijn daghen /
Mij seyd' in uwen wech erbaer.
† **O** Heer wt doch boozt uwen stame
Mijn siele bequicken bequame /
Ende leuendich maken bly:
Verloft mp wt noot angst end' blame /
Doot uwe gherechticheyt by.
† **M**ijn vbanden die mp bestryden /
Doet Heer' te niet tot desen t'gden /
Doot u goetheyt verberst ooch slecht
Heer die mijn siel aendoen groot liden
Want ick ben u ghetrouwe knecht.

Shebedt.

Bemheertige Wader / die de gheheyt ende cranchheyt bekennet vanden mensche / ende hoe seer dat wy getegen zyn tot soude en wilt ons niet examineren na de strafheyt van uwe recht'reuercheyt. maer sp'epdet u gunste ende goetbedierenheyt ouer ons / gheylck ghy hier booztmaets ghedaen hebt / op dat wy niet gheylck verteren en woude. be-
loft ons van onse vbanden. ende secht ons u woen wille / dat wy gheregieret zynde boozt uwen Sheest, u algt moghet
aenghenaem zyn / doozt uwen Sone Iesum Christum onsen Heere. Amen.

Den Cxliij. Psalm.

Dauidt yst de goetheyt die God hem en anderen ghelouighen bewesen heeft / en bidt om bestrydt te wesen van zyn
nen vbanden. ende beloest dat hy danckbaer wesen sal: Ja oock berckert / dat God zyn volck in gheluck salicheyt sal
laten opwassen.

Gheloeft sy Gode mijn troofst tot allen tyde / **D**ie mijn handen seer sterckelich leer' seyd' / **D**ie mijn binger' leert kryd-
gen seer siel / **W**iens goethz op bewaert end' nie: **A**c el. **H**y is mijn burch / mijn ste / mijn Hpel allepe. **M**ijn schilt
daer op ick vertronwe seer repne / **H**y ist die (spyt der vbanden gewelt) **D**ie volck onder mijn Coninckrycke steit.

† **W**at is doch Heer de mensche vol elenden
Dat ghy u tot hem goedelich wilt wenden /
Dat heeft de mensch met zyn kintzen boozt cracht /
Dat ghy **O** Heer op hem wilt hebben acht:
De mensche mach als men t'recht u wt sp'eyken /
Op een niet met rechte zyn gheleken:
Sijn daghen al / hoe seerick datse zyn /
Vergaen ynst als reuer' schaduwen schijn.

† **B**uycht den Hemel. **W**ilt doch Heer nedre comen /
Slaet de berghe / daer se roocken alomen:
Weert bliuen wt / berckroet de boosen al /
Schiet u gheschut loos / end' byengte ten val.
Wilt wy de jant bieden end' mp beurgden
Wt die waere end' wt die groote liden /
Wanden boosen maect mp doch Heer qude /
Wanden by elenden bastaer den in ter t'gr.

4 **H**are mont sprecht leughenachtige dinghen/
 Deel valscheit niet den handen sy volbruynghe:
 Maer ick wil u Heer singen en niet lie/
 Op mijn haerp end' v'alter sonder verbiest.
 P A D S C.

Ghy zyt die heer: die daer behoet end' sparet/
 Die Coninghen. End' seer bierich bewaret
 Wuen knecht David vooz: die swaerden sel/
 Die ouer hem gherocken waren siel/
 2 Verloft my heer/ beurdit my vooz: die handen/
 Der vgeenden/ end' der bastaerden vbanden/
 Want haer monde sprecht: tredes niet dan valscheit/
 Haer handen werken ongherechtigheyt.
 Laet ons sonen juchdich als iongherplanten
 Op wassen in sterckheyt aen allen canten:

Laet ons dochters als pilaren opgaen.
 Die uder Coninghen schoon hupfen staen/
 4 Laet ons hupfen zyn vol boozwaer ghepesen/
 End' ons schaepkens vernemend' sulich wesen/
 Met veel duppenden in seer groot gheral/
 Ja met tien duppenden hier ouer al.
 Laet ons Offen ferck wesen om te trecken/
 End' wilt gheen schaed' ouer ons doch verwerken/
 Dat op onse straten gheen claghen sy/
 Gheen ongheluck of verlies sy ons by.
 4 Wel dien volcke den welken God sulcks gheuet/
 End' in stilheyt so bedelicken leuet:
 Ja gheluckelich is 't volck int ghemeyn.
 Twelck de heer hont boos spien God alleyn.

Ghebedt.

Here God der heffscharen die wel weet dat onse boosheyt so groot is dat wy niet en souden connen staen tegen
 ons vbanden/ ten ware dat wy gheholpen waren dooz v wonderlike macht beroot den ghenen die teghen ons
 optaen/ dat ghy onsen beuckelact ende beschermert zyt. Laet ons oock so gheluckelick coromen / dat alle de we-
 relt verstaen mach dat die niet erkennen ellendich zyn de welke v houden ende ancorpen vooz haer lieber Godt en
 Salichmaker/ dooz Jesum Christum uwen Sone. Amen.

Den Cxlv. Psalm.

De Propheet loeft hier Gods heerticheyt so wel inde scheyppinge der werelt als inde Waerelicke regeringe des m-
 schelicken gheslachts: naer doornamelijk der ghenen die op God vertrouwen en haeren soelucht tot hem nemen.

Ik sal God mynen Coninck prisen seer/ End' uwen heylighen. Naem louen Heer: Ick wil Heer uwen Naem
 berhepde sijn/ End' v'alt he groot makē God myn. De Heer is groot, end' seer hoochlick te prysen/ Onbegrype-

lich is hy in aller wysse. Kintē kinderen sullen roemen zyn werken/ End' vermondē zyn cracht niet om osterck.

* Ick wil ghedencken uwer heerlicheyt/
 Wuer grootheit. end' uwer s'haerheyt/
 End' sal uwe wonderwerken altyd/
 Verheypden Heere met een hert verbieste.
 V baden een schoon ghetuygheniss' gheuen/
 Van uwer cracht/ welck p'eman doer beuen
 Dies wil ick alstē end' vooz allen dinghen/
 Wue goerheyt louen/ prisen end' singhen.
 * Sy sullen uwer goedicheyt seer groot/
 Hier na zyn een schoon ghedenckreken bloot/
 Sy ghetuyghen van v gherechticheyt/
 End' van uwe bestenighe waerheyt.
 De heer is ghenadich ende goet herrich/
 V cracht tot gramscap/ end' daer toe seer barinhertich/
 Wuen delick is hy allen creaturen/
 End' hy toont hem zyn goetheit v' allen zyn

P A D S C.

* Dies heer loeft v al v s'hepsel verbiest/
 Om dat ghy een volmaectt werckmeester zyt:
 Maer bouen al uwe werken niet cleyn/
 Wypen v al uwe heylighen repn.
 Die heerlicheyt uwes s'ijcks sy verconden.
 Wue cracht groot sy daer neuen vermonden:

Ghebedt.

Onse God ende opperste Coninck/ wiens Maerheyt onbegrypelic is: Doet dat wy soo overdenken de gloye
 van uwer hoerheyt ende wonderlike werken/ dat wy verreken moghen de recht' eerbighe bonnissen die ghy
 ghebruyct teghen de quade/ ende de grootheyt van uwe goetheit ende saechtmoedicheyt teghen de goede die v
 aenroepen in waerheyt: ende dat ghy dooz desen middel moghet ghelooft ende ghezeert zyn/ niet alleene van ons/ maer
 oock van onse nacomelighen na ons/ dooz Jesum Christum uwen Sone. Amen.

Den Cxlvj. Psalm.

David bemerkende die werckheyt der menschen/ leert dat het sekerste is hem op God te verlaten/ ende seyd: dat hy
 die niet onghelopen laet: die hem van herten aenroepen.

Wilt op myn Siel wilt mi wyppen/ Den heer/ want myn leuen lanch/ Sal ick hem eere bewyzen: Ic wil met

Psalm. Cxlv. k/ Steektē louen God verheuen/ So langh' als ick sal leuen.

Wile niet stallen b vertrouwen/
 Op Dancen god ofte elzen/
 Wilt op den mensche niet bouwen/
 Want by hem is hulpe ghen/
 Als zjn gheest wruaert ghelegh/
 Wert hy weder zeb' end' sight/
 * siet hem vergaen zjn raden al/
 End' werden haerfick tot niet/
 Wel hem dien God r' alle tgd' sal/
 Sijn huly' aanbieden met blier/
 Die tot God heert zjn toelucht/
 In noot end' in quiet gheucht.
 * Hy ist die crachtich gemaect heeft/
 Den hemel end' r' aertryck gheed/
 De zee end' al wat daer in leeft/

End' hem beweert met bescheet.
 Hy onderhouz zjn waerheyt/
 Seer vast inder ewicheyt.
 P.V.S.E.
 * Hy doet hen recht die daer lijden/
 Guelast end' groot ghewelt/
 Hy gheeft hooft tot allen tijden/
 Hen die de hongher scharp quelt/
 Hy maect los end' vry van pijn/
 Hen die vast ghebonden zjn.
 * Ghesichte gheeft hy hen allen/
 Die daer gantchelich zjn blind.
 Die haert zjn nebergheualen/
 Heft hy op end' die verstuert.

Hy heeft lief ende behoert/
 Die onrecht boom zjn end' goet.
 * Hier blier brwaert oock de zere
 Den bceemden in ijden goot/
 Desgheliker die weeten teere/
 Behoert God in angst end' noot.
 Beduwn hy oock bewaert/
 Dat hen gheen leed wederuaert.
 * Hy sal die weggen verdoeren/
 Der Godloofen met der daer/
 End' sal hen sijn ghewruaen/
 Dat ewelich vast bestaert.
 Sion us Gods heerlich heyt/
 Wert ghehoof in ewicheyt.

Shebedt.

Hemelische Vader / Schepper des hemels ende der Aerden / die regeert ende onderhandert uwe creaturen / hemelick gheuende het ghene dat hen van u woenen is / hebt medeliden met de arme misdoelinge / verrooft de bedruckte / verlicht dooz de claerheyt van b woort de ghene die in duyscheyt wandelen / verlost die bedruckte / ende doct te niere de raden ende aenslagghen vande boose / op dat alle de werelt verfaen mach / dat ghy regneert dooz de faticheyde vande ghene die ghy weder gheocht hebt / dooz her diebaer bloet van uwen zone Iesum Christum onse heere / Amen.

Den Cxlvij. Psalm.

Dauid leert / dat God nadamael dat hy zjn Kercke ghebouwet heeft / zjn verstroyt b ock oock verfaemen sal. Daer na bejaelt hy de goercheyde die God beyde menschen ende den zee bewyft / wiens aert is medeliden te hebben met den bedruckten op dat de ghehoouge inder hope gheskercht worden.

Leest God: het zjn heerliche dingel / Dat men onsen Godt pyjft met singen / Her is cofelick end' seer schoone / Dat men Godt pyjft met soeten toone / Bewyl dat hert is die ghenadich / Ierusalem bouwet allepne /

Hy sal oock t' faembgheghen gheschiedich / Overstropd' Ierusalem ghemeyne.

* Hy helet de gheboken berten / Die vol zjn van ijden end' smerten / End' sal op haer wonden vol pijnen / Ghebypen goede mededigen.
 Want der sterren alle te samen / Weert hy dat ghelede te spreken / Hy can oock die alle mer namen / Eghentlick noemen onbeswaken.
 * Doozwaer God is groot hoorch geysselen / De sterckse die daer conde wesen / Sijn cracht is groot niet om becomen den / Sijn wojsheyt is niet om doorgondē.
 De heer verquicht ende versterckē die die venout zjn ende beladen / Maer dat gheslacht' r' welc booyheyt wercket / Weert hy te grond' sonder ghenaden.
 * Dies wilt met ghesang' den heer pyssen / Met Psalmen wilt hem lof bewysen / Die die hemel met nevel decker / Ende met wolcken ouerfucker.
 Die den reghen luesick laer ballen / Om t' gras seer soet te doen booyt comen / Met d'eynelen sijn ouer allen / Op berghen dalen end' alommen.

P.V.S.E.
 * Den zee wil hy zjn spijse geuen / Gock den ionghen krauen daer neu / Die tot hemfcheyde bzoech end' spade zjnde met hongher seer beladen.
 * Gheen gheualen heeft de heer goedich / Ken de stercke des deerts int stridē / Jaoch aen bes koopers cracht hoorchmoedich / Jaoch aen zjn beonen' allen tjdē / * Maer hy heeft een seer groot beghagen / Men een venout herte verflaghen / Wat op Gods goedicheyt end' crachten / Hem verlaet end' daer op wil wachē / Ghy Ierusalem tueticozen / Woes Gods lof wile nu booytzingē / End' ghy Zion laet in b hoozen / Godes lof in hem wilt ontspringhen.
 * Hy sterckt uwe pooyten seer crachtich / Met ysere grendelen machtich / Hy segghet iude stad' seer spoedich / Uwe kinderen oueruoerdich / End' maect dat ghy hebt altd' bejebe / In uwen land' aen allen zjden.

End' beel goede tarwe hier mede / Gheeft hy b om te verbliden.
 * Hy seint zjn woort hier op der eerden / End' zjn wet van groeter werden / Die sneller van eenighe dinghen / Gueral crachtelich booytzinghen.
 Hy dect de Berghen end' de Wellden / Met sinen wit als de wolle royne.
 Den neuel hy verstroyt niet seiden / Kerche als oft asche waer seer clepne.
 * Hy werpt den baghel t' allen stedē / Als groote stucken ys breiden.
 Wie is so hart / dat hy can d'aghen / Den scherpen boyst end' coudē bagen / Maer dat zjn smelt sonder berigē / So haert als hy een doogt w'p'leket / Hy laet den wylt waepen end' d'ijde / So scheurt dat zjn t'welck haerlic b'zeker.
 * Hy ist die Jacob openbaert / Sijn woort / heft' zjn w'ert' verlaert / Die Irael heft' onder wesen / Sijn werten end' rechten ghepisen.
 Son heest hy aen allen volcken / Die daer woenen onder den wolcken / Niet ghedaen noch hen laten werten / Sijns woort' seer heerliche seerten.

Shebedt.

Here die dooz uwe wonderbarliche cracht / de boose ter neder woort / ende de ootmoedigh / met de goedertier' hee / wiler weder op maken uwe kerche vande welke ghy alleene fondeert zjt / vergabert uwe verstroyt / Schapen / ende booysterse van de hemelische spijse / ghelegh ghy boedert uwe ander creaturen. Doet ons geuolen de cracht uwes woortes op dat wy volghende uwen heylighen wille int selue verlaert / eyndelick souden mogen besitten de erue die ons bewaert wort inde hemelen dooz uwen zone Iesum Christum Iesum. Amen.

Den Cxlvij. Psalm.

Dauid vermaent alle creaturen / namelick / Enghele. Sonne. zee / regen / winden / berghen / boomen / menschen / Coninghen / ende heeren / datse God louen / Ende bewyft Gods goercheyt ouer zjn ghemeyne.

G

Hy hemelsche creaturen: loeft Godt sijn tot deser dien: Ghy in woonders des hemels repn: Singt sijn
 eer lieflich int ghemeyn: Ghy Engelen loeft sijn name: Ghy sijn heylighen loeft hem i' name: Ghy Son' end'

Maene loeft hem sijn. Ghy Strecken piffden name sijn.

* Ghy hemel hoog loeft hem een- paer/ * Doet sulc Wolcken end' Water clare * Dat alle hemelsche dinghen/ * Den lof sijnns name's doorginghen. * Want dooz sijn Woogt sterck en crach- tich/ * Wiert alle dinck ghemaect end' sach * Hy heft alles alsoo befest/ * Dat her vast blifft dooz sijn ghewelt. * Sy hebben een denel ontfaen/ * Sner ouer deren sijn niet gaen. * Ghy Waluiffchen end' afgonden/ Schebedt.	Wilt nu sijnen lof beconden/ * Wpre hazel scoen end' sy seer conde/ * Windt/ tempesten niet om verhou- den/ * Die den wille Gods volbringt goet/ * Loeft hem in alles wat ghy doet. * * Pijnt hem bergen end' huuels al/ * Duerchbaer boomen t'gantsch ghe- ral. * Die Cedren end' des bees met een/ * Wie die dieren groot ende cleen. * Die ghehen vogheis groot van weer- den/ Schebedt.	Dieen cruppende lancks der eerden/ * Ghy Coninghen end' bdschen eich/ * Voghen end' sterckers al' ghelech. * * Ghy ionghers/dochters/junc end' out/ * Singt sijn lof om best in eeuwaet/ * Want hooger is sijnns name's eert * Als hemel end' Aer' pinnermeer. * Den hoozn sijnns volc' heeft hy berke uen/ * Tot sijnen eer' sulcks is gheghuen/ * Sraelt sijn volc' seer ghewis/ * Tweelc' sijn bemint eghenboom is..
---	--	---

O God/Schepper ende bewarcker van alle dinghen. doet dat de grootheyt uwer Maieftet/de welke blinck in u-
we wonderlike werken. soo bekent sy ouer al. dat wy met een heyligh accooft ende conderhande consent mogen
met uwen Engelen de heerlichheyt van uwen name groot maken. ende dat alle Creaturen hen verbigden mo-
ghen dan salicheyt ende verlossinghe van uwen volck. diwelcke ghy gheloffet hebt vande doot ende vande Sonde.
dooz uwen eenghen Sonde Christusum Jesum Amen.

Den Cxl. Psalm.

Dit is een vernaminghet o dancksegginghe van wegghen der ouerwinninghen/die God (volghende sijn belofte) sy-
nen volck gheghuen heeft.

W

Alt een nieuw' liet den Heere singen/Wilt hem sijn' eev' heerlich toebijngt/Dat nu onder sijn volck gemeynt.
 Sijn lof ghehoort sy repne. Ghy Israel in vrecht nu leeft/End' Heere die b' gemaect heeft: In desen Coninck.

b verblift/Die Wous kindzen sijn.

* Datmen met fluyt sijnen name * Pijnt' end' met trommelen bequame: * Met harpen voet moenten ooc loef/ * Den heer van hier bouen. * Want den heer behaecht sijn volck al/ * Dat hy verkieft na sijn gheual: * Die clepne sal hy beereien/ * End' haer goet beereien. * Moech sullen de vrome gheprezen/ Schebedt.	* Hier na byolick end' verblift wesen: * Ja men sal' op haer bedde hoo:en/ * Singhen end' b'recht ooboojen. * In haer kelcn sullen sy/ * Des heren lof hebben seer bly/ * End' in haer handen vol weerden/ * Tweefh'dende s' weerden. * * Op dat sy verderen met crachten * Daer na mer alle boose gheslachten/ * End' straffen de herd' hoorghinckich/ Schebedt.	* Met scharpe wyake spoedich * Op dat sy vanghen soo met een/ * Coninghen end' Wuzen niet cleen/ * End' met ketenen end' banden/ * Dact sluyten haer handen. * * Als sy die straffen dat sy beuten/ * Sy doen sulc als daer staer booschep- uen: * Diec' uwer heylighen o' Heere/ * Heerlichheyt end' haer eere.
--	---	---

O Jse God / Vader en Salichmaker / die ons crachtich hebt verlost vande handen onser vyands' continueert u-
goderwillicheyt tot onswaert. ende beuulter onse herten met blyschap ende vrecht: op dat wy alre te mogen be-
reer sijn om uwen lof te singhen en b' gootlick te dancken dooz de vircoghe die ghy ons gheghuen hebt dooz het
ghelouos. dat wy in u hebben ende in Jesum Christusum uwen Sonde. Amen.

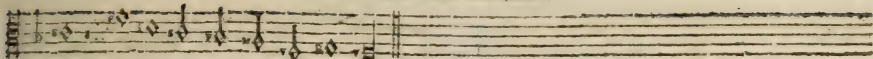
Den Cl. Psalm.

Dit is een vernaminghe om int ghemeene op alderley instrumenten van musicke/Gods eere te verdyden.

L

Alt nu Godt gheprezen sijn/ In sijn heylighdom seet sijn/ Ghelooft sy sp' end' gheacht. We den hemel
 die vol cracht/ In heerlichheyt hoog verheuen/ Loeft hem in sijn wecken repn/ Die hy gewoont heeft al-
 leyn/ Die

Den Lofzang Zacharie.

leyn/ Die ban zyn machte ruyphnis gheuen.

Van herren laet doch heer/
 Soek mer der Salupnen stem/
 End met der Wateren ruyph/
 Alder Tronnelen end' gheuen schoon.
 Wilt zynen lof end' yds singhen:

Met der Fluyten soet gheclanck/
 End' des Orgelen gheclanck
 Laet zyn ere nu boozchinghen.
 † Zyn goet hept sy openbaer
 Ghemaeckt doel' gheuyt seer claer/
 Der Opindalen r'aller ryeck/

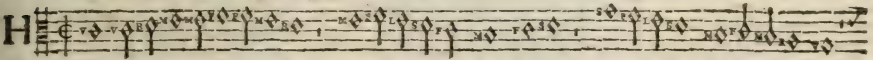
Welcke seer blyet ende wylde/
 Sijns Jaacims eec moeren bewylde
 Dies alles wat daer leest/
 Doet hem roet end' a'lem blyet/
 Doer oufen God heerlick ydsen/
 Ghebeet.

Ghebeet.

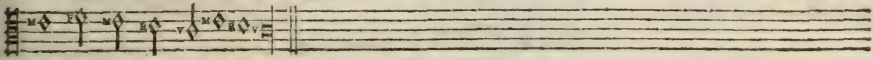
O heere God/ ewighe en almachtighe Vader/ geest ons de gratie. dat geijgherwys als wy b bekennen een Schryp-
 per ende bewaerde van alle dinghen ende Zucht van alle deucht wy b degheluyck oock moghen ewigghen lof
 ende glorie gheuen ende dat doot ons exempel alle leuende Creatuere verwocht sy pghelick in het spie. om v ee-
 wighich te glorificeren/ doot de Salicheyt die wy beredden inden schaem van uwen Sone Christo Jesu/ onsen Sa-
 ligmaker ende Verlosser/ Amen.

Ende der Psalmen Dauids.

De thien gheboden des heeren. Exod. xx.

Est op v heet/ opent v oozen/ Ghy hart volck end' t'recht int berisken. Wilt uwen Gods semine nu hoor!

End' sijn gheboden gaf slaen.

† Iken (sest hy) v God end' heere
 Die v hebbe ghemaeckt gantsch dal/
 Want Ick diwelc b beswaerde seers/
 Hebt gheen aenken God neuen mp.
 † Laet v gheen Beeldt maken noch
 sijn den
 Want enich dink int Versehe dal/
 So ghy die eert t'eeninghe r'iden/
 Die God seer zloers zyn sal.
 † Welick zynen naam ghy pisen/
 Sult ghy niet nemen uwen moude/
 Want hy sal niet onschuldicch wesen

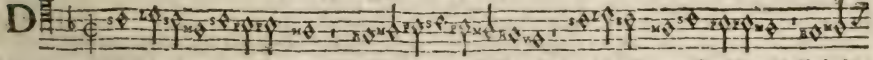
Die v mislyupet t'eeninghe stont.
 † Erbept ses daghen end' met luste
 Vier den seuensten / Goets Woordt
 smaect/
 Want God wild' op dien dach self ru-
 dan t'werck dat hy hadde ghemaeckt.
 † Vader end' moeder sult ghy eeren/
 Sy dat ghy langh' in voorspoet leest/
 End' op t'erden seer meucht benneest
 Die v God tot een heberch gheeft.
 † Doot sacht end' rooyne sult ghy m-
 den

† Al' onuyfcheyt blyet end' afzuecke/
 Sreelt niet al moest ghy geuec igue/
 Gheen valsche' getuyghnisse sprecke/
 † Want begheeren sult ghy v wachte/
 Des naesten huys end' wif nu boozte/
 Na zyn knecht oft Heer wilt n' t'achte
 Noch na al dat hem toebehoort.
 † O God v Woordt seer groot van
 macht/
 Encht claerder dan enich metael/
 Ghyest ons de ghenad' ende crachte/
 Om die te houden altemael.

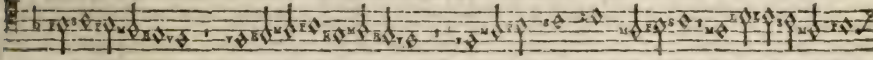
Ghebeet.

O God Coninc der Coninghen/ ende heere der Heeren/ maecte dat wy alle Afgoderie ende suerkerie wtgrospet-
 tighde wt onse heeren/ ons hope stellen in v allereen hebbende uwen heplighen naam in eerwerdicheyt/ dien hee-
 lichmakende als dat beraemende dat wy so moghen leuen in het tegenwoordich leuen. dat onse naeste doot ons
 ghebricht werde. op dat wy alle niet een ghemeine berounghe baken moghen naer het hemeliche leuen / het welcke
 ghy belofte hebt allen den ghenen die ghy gheadoptceert hebt/ doot uwen Sone Christum Jesum Amen.

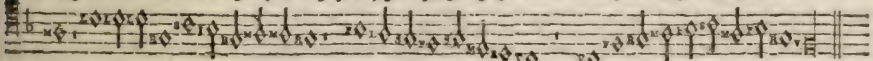
Den Vossangh Zacharie. Luc. 1. 68.

At dach die Heer sy gemaect groot/ Tracle God sy gepreest. Die sijn volck heeft in angst end' noot/ Besocht/

end' glost wt dese/ End' de' hoozn des heyls opgerecht/ Int huys van David sijn knecht/ So sy hadde te bo-

zen/ Doot sner heplighen Prophteren mont/ Wel boozsept tot meniger stont. Ten weder van hem wuercotse/

† Dat wy sonden wesen berichte/
 Want mach onser vpan den/
 End' los ghemaeckt zyn nu rer t'ide/
 Wt der ongunstigher hancken.
 † Op dat hy r'hoonde zyn goet hept/
 Onsen Vaders toegheseyt/
 Dat hy oock is ghedachtich/
 Sijnes Verbonds/ end' zynes Eedes
 booren/
 Dien hy Abraham heeft ghebaen/
 Onsen Vaders int gheboone sachtich/

† Dat wy by zynde vander handt/
 Der ghenen die ons seer haten.
 Hem sonden sonder vrees' oft schant/
 Dien sonden sonder vrees' varen.
 Gherechtich end' heerlich/
 Al onsen ghewilich/
 Daer toe zynde ghegheuen.
 End' ghy ind' Soon sult een Propht
 te zyn/
 Doot dat aensicht des heeren min/
 Om doot hem te beredden zyn wegen.

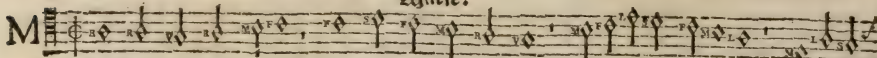
† Dat ghy den volcke broecht end'
 spaer/
 Sijn salicheyt meucht beconden/
 De welen' in sonder heert besaet/
 In verghemuygh' zner sonden.
 Doot Gods goetheit die ons allep/
 heert als een Son' wt t'osse reys/
 Besocht end' niet vergheten/
 Op dat hye wortge verlichten claer/
 Die inde duyst' schaduw' swaer/

Da

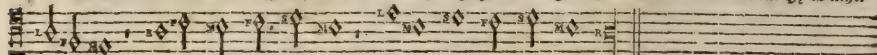
Des boodts d'ns langhe hebben ghe: ♯ Op dat hy ons voeten met v'arche: Sichten mochte in aller denucht/
 fecen. End' onse voertpaden mede/ Tot g'nen weggen in v'erde.

Den Vossanck des Ionckvrouwen

Marie.

Kinziel maect groot den heer/ M'n Seelt verbeucht hem seer/ In mynen Godt vol trouwen. Hy is myn

salicheyt/ End' wil oock die cleynheyt/ Spner Dienst maect aenschouwen.

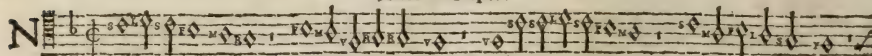
♯ Stet hierom sullen wy/
 Alle gheslachten v'p/
 Wel gheinc/salich acht:
 Want onsen Godt seer goet/
 Gooet dinghen nu doet/
 Dooz z'n hande sterck in crachten.
 † Heplich is z'nen Naem.
 End' z'n goet heyt bequaem/
 Sal eenw'lich bek'guen/
 Van kindts kinden bostraem/
 Dooz hem die recht wel gaen/
 End' in Gods v'ryse bliuen.

‡ Een schoon end' heerlich werck/
 Dooz z'nen arm seer sterck/
 Heest ghebden Godt almachtich/
 Hy heest die stoute quaet/
 Ende haers heren raet/
 Tot niet ghemacht seer crachtich.
 † Die stout z'n in hoorhmoet/
 Vol van eer end' van goet/
 Heest God n'berghedueen.
 End die arm z'n end' cleyn/
 Heest z'n goet heyt alleyn/
 Seer heerlich nu verbeuen.

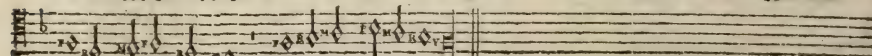
‡ Die arm z'n na den gheest/
 Den welken boughert meest/
 Versaect die heer ghepfezen/
 Die r'ck z'n vol end' groot/
 Heest hy ledich end' bloot/
 Van hem v'p afg'hwesen.
 † Hy verheest Israel/
 S'n Doon end' ghedenck wel/
 Ken z'n groote ghenade/
 So hy heest Av'aham/
 End' 't volck dat na hem quam/
 Toegheseyt v'roech end' spade.

Den Vossanck Simeonis,

Luce 2. Capit.

Vlaet ghy heer oprecht/ Gaen in v'zed' uwen knecht. Naes v' belost ghesadich/ Na dat m'n caghen clare/

Hebben ghesen voorwaer/ Dwen heplant ghenadich.

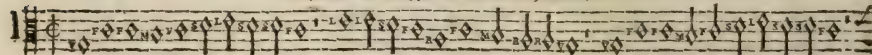
‡ Een Salichmaker repn/
 Aller volcken gheeyn/

Die annemen z'n Leere.
 Ten licht' schijnende clare.

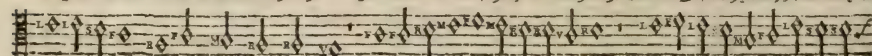
Den heydenen eenpaer/
 End' oock Israels ere.

Symbolum Apostolorum/dat is/ Een corte bekentnisse

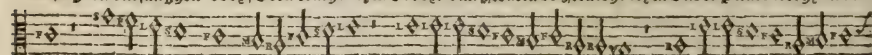
Des waten Christuselicken Gheloofs.

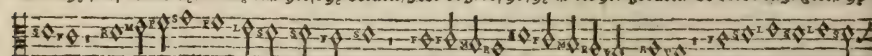
Ik geloore in God vader almachtich/ Die hemel end' aerd' schiep waerachtich. End' in Jhesu Christu z'n sod alleyn/

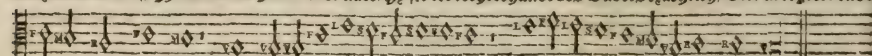
Onse heer/ ontfanghen dooz' seelt cracht repn: Gebore van Maria de Maecht repn: Onder Pilato leet hy in oot

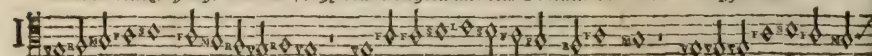
moet. Hy sterf aent crups/ dooz' ons heeft hy betaelt/ Ma' begroef hē/ hy is ter hel' gedaect. Te derde dage v'rees hy

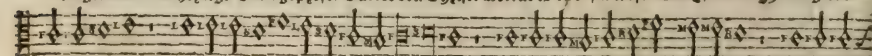
voorwaer/ End' is gheuaren ten hemel daer naer/ Hy sit ter rechterhande des vaders crachtich/ Diet al regeert ende

bewaert end'achtich. Den daer sal hy comen richten met een/ De leuende end' de dooden g'heeren.

Ik geloore indē heplige seelt gepfe' d'artec een Christuselicken Kercke is end' sal wese. Een sameligh' der geloos-

uigen't'ame, Eene gemeynschap der heplighen bequams, Eeu' vergeningh' van onsen sonden: al. End' dat die

Dat Shebet Onses Heeren Jesu Christi.

blesch heerlick berghen sal/ Een eeuwich leuen t'welck wy sullen eruen: Op dit geloof wil ick leuen end' steruf.

Dat Shebedt onses Heeren Jesu Christi,

Matth. 6. Vers. 9.

Alse Vader in Hemelghech/ Die ons heet hoeders Al' ghelick/ End' wilt dat wy b'coepen aen/ Als wy

met noode sijn beuaen: Sheest dat niet bid' alleyn de mont/ Maer dat het gae van herten groent.

Sheheplicht uwen name sijn/
 Woordt onghelick blyu' ons by:
 Dat wy oock leuen heplichlick/
 Na uwen name weerdichlick/
 Behoedt ons Heer boog' balsehe Leer/
 Dat b'acme veruoect volck bekeer.
 O Conneckerck coem O Heer goet/
 Hier end' hier naer den Trooster soet/
 Sheest ons dien Christus ons roefel/
 Mer sijn gaen menighelick/
 Verecht Satans roo' en groot ghewalt/
 Dooz sijn erchept b'kerck' erhalt.
 O wilt' ghelick' O Heer ghelijck
 Op Aerden als in Hemelghech/
 Sheest ons ghedut in igdens pyn/
 Shehoofsaem allefins te sijn/
 Sheent van ons wech blesch end' bloet/
 Dat teghen uwen wille doet.
 Sheest ons huyden ons dagh'lic' h'oot/
 End' ons behoeft tot Ihs noot:
 Behoedt ons Heer boog' twist end' steght/
 Dooz pest' end' oock boog' bieren t'ghet/
 Dat wy in goeden b'ede staen/
 Doet soch'buldichept van ons gaen.

Onse schulden verghheet ons Heer/
 Dat sy ons niet bedoouen meer/
 So wy oock die ons schuldic' sijn/
 Haer schult' verghueen: die te rugn/
 Wat haren dienft maerct' ons berept/
 In rechter liefd' end' euenchept.
 Hept ons Heer in becozing' niet/
 Als ons de boose Sheest sijn' briedt/
 Ter rechter oft ter sincker hant/
 Helpt ons te doen sijn' wedeckant/
 In recht betrouwen onbedreest/
 Dooz den Troester den heplighen Chrest.
 Van alle quaet berloof' ons meer/
 In dese quade tijden Heer/
 Wijd' ons banden ewighen door/
 End' troost ons inder laetsten noot:
 Doet ons altyd' goet onderstaen/
 Heemt onse sielen in b' handt.
 Amen, dat is/ het werde waer/
 Stercht ons ghelooue waerickbaer/
 Op dat wy niet twyflen daer aen/
 Wy sullen dit alles ontfanen/
 Na uwen will' om Christi Naem/
 Dooz welcken ons bed' is gheboren.

En cozt Shebedt vooz de Predicatie.

Door Jan Wtenhoue.

God die onse Vader bist/ Dooz Jesum Christ/ Sheest uwen Geest ons alghemeyn/ Die ons ter waerheyt

lepde/ Verhoog' ons doch tot deser stont/ Opent den mont/ Ws Dienaers dat hy b'woozt repin/ End' blyu'

moebich verhepde/ Waer toe O Heer ghenadichlick / Opent ons hert end' ooghen/ Dat wy dat hooien

blygelick/ End' erouwelick bewaren/ Op dat wy moghen b'uechbaerlick/ D' lof altyd' verclaren.

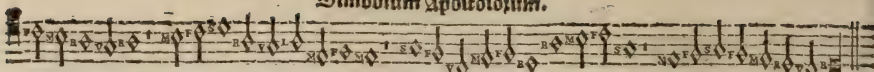
Dit is het ghelooue door Jan Wtenhoue

ouerghesetst.

O gheloouen in eenen God alleyn/ Scheppe des Hemels end' der eerden/ Onser aller Vader gemeyn/

Die ons laet sijn' kinders werden, Hy wilt ons altyd' geneeren, Hy end' siet oock wael bewaren, Al' ongheduel

Symbolum Apostolorum.

Wilt hy weerē/Geen leydt sal ons tegenbaē/ Hy soget voog ons daech end' nacht/ Het staet al in zjner macht.

Wp ghelouoen in Christus ald' gheijck
 Sinen Soen end' onsen Heere/
 Erfachtich in zjn Daders rijck/
 Gheijck God van macht end' eere/
 Wt Maria der maechd' zade/
 Ons een ware mensch' ghebozen/
 Voog Gods Gheest wt louter g'nade.
 Voog ons doog de sond' verlozen/
 Ken t'cruc's ghestouen end' gheleydt
 In t'graf tot zjns doots sekerheyt.
 Ten verden daech om onser gherechticheyt
 Van den dooden is opghestanden/
 Voog t' Daders cracht end' heerlicheyt/
 Hoosend' ons wt t'lyants handen/
 A ten hemel op verheuen/

Van der Aerd' int openbare:
 Sitt' Gods rechter hant beneuen/
 Voog ons een recht' Middellare/
 Van waer hy ten eynd' comen sal
 Richten leuen end' dooden all'
 Wp ghelouoen inden heplighen Gheest/
 God met den Vader end' den Soen/
 Die ons traof end' maecht onbeuyck/
 End' beercert met gauen schoone.
 Alle Christusheyt verheuen/
 Tot recht' eenicheyt verheuen/
 Welcker de sond' wert verheuen/
 Dat vles sch' sal noch weder leuen/
 Had desen iammer is bereyt/
 Ons een leuen in ewicheyt,

† † † † †

CATECHISMVS

OFTE ONDERWYSINGHE IN

De Christelike Leere/ Mits
gaders de Ceremonien ende
Gheboden.

De eerste
Sondach.

a 1. Cor. 6. 19
b Rom. 14. 8
c 1. Cor. 3. 23
d 1. Pet. 1. 18
e 1. Joan. 1. 7.
f 1. Joa. 3. 8.
g mat. 10. 30.
h Rom. 8. 28
i 2. Cor. 1. 22.
j 5.
k Ephes. 14.
l Roma. 8. 26
m Rom. 8. 14
n Luc. 24. 47.
o 2. Cor. 6. 11
p Tit. 3. 3
q 1. Joa. 6. 41
r Roma. 3. 11
s 1. Joa. 17. 3
t 1. Cor. 3. 10.
u 1. Pet. 2. 2.
v Rom. 6. 13.
w Mac. 5. 16.
x Tit. 2. 15.

2. Son-
dach.
a Rom. 3. 20

b Luc. 10. 27

c Rom. 3. 10.
d 3.
e Joan. 10. 8.
f Rom. 8. 7.
g Ephes. 2. 3.
h 3. Son-
dach.
i Gen. 1. 31.
j Gen. 1. 26.
k 1. Cor. 3. 18
l Gal. 3. 10.
m Ebb. 4. 24.

W De eerste byaghe.
Eick is uwen reinigen troost, beyde in't
leuen ende steruen.

Antwoorde.
Dat ick niet lyf en siele a beyde int leuen en
steruen b niet mijn maer mijns getrouwt Sa-
lichmakers Jesu Christi eygen ben c / die niet
zijnen drien blaede booz alle mijne sondē bol
comelick beract d e en my wt alle geweld des
1. Tuuels verlost heeft e en also bewaert f dat
sonder den wille mijns Hemelischen Vaders
ghren hapt van mijnen hoosde ballen can g /
Ja oock / dar my alle dinc tot myner salicheyt
dienien moet h / daer om hy my oock dooz zynē
heylighen Gheest des ewighen leuens verse-
keret i ende hem dooztaen te leuen van hertē /
wiltich ende bereydt maecht. k

2. Byaghe.
Hoe veel stercken zyn u noodich te weten / op
dat ghy in desen troost salichlick leuen ende
steruen moecht?

Antwoorde.
Dyē stercken i. Ten eersten hoe groot mij-
ne sonden en ellende sijn m : Ten anderen hoe
ick van alle mijne sonden en ellende verlost
woyde. n Ende tē berden hoe ick Godt booz
salicke verlossinghe sal danckbaer zyn. o

3. Byaghe.
Dat eerste deel.
Wandes stercken eikende.

4. Byaghe.
Wat wakencht ghy uwe ellendicheydt?

Antwoorde.
Wt de Wet Godts. a

5. Byaghe.
Wat heyschede de Wet Godts van ons?

Antwoorde.
Dat leert ons Christus in eenec summa
Matth. iur. 22.
Ghy sult lief hebben Godt uwen Heere van
gantschen herten / van gantscher sielen / van
gantschen gemede: en b van alle crachten /
Dit is het eerste en het groot ghebod. Dat
ander is desen gelick: Ghy sult uwen naesten
lief hebben als u seluen. Ken dese twee ghebo-
den hangger die gantsche Wet ende de Ple-
ghen.

6. Byaghe.
Cont ghy dit alreuel volcomelick houdt?

Antwoorde.
Aen ick e / Want ick ben van natuere ge-
nepcht Godt en mijnen naesten te haten b.

7. Byaghe.
Heeft dan Godt den mensche alsoa boos en
ve berkeert gheschapen?

Antwoorde.
Aen hy e. Maec Godt heeft den mensche
goet: en nazijn euenbeelt gheschapen f / dat is
e Gen. 1. 31. in waec gherechticheyt en heylicheyt / op dat
hy Godt zijnen schepper recht kennen / of
a 1. Cor. 3. 18 van herten lief hebben / en met hem in die ew-
ighe salicheyt leuen soude / om hem te louen
ende te pypfen a.

Van waer coemt dan sulcke verdozners
aert des menschen?

Antwoorde.
Wt den bal en onghewoosfaemheyt onser
eersten Doozoberen. A dams en Eue b. in
Paradys / daer onse natuere also is verdozt c
ghewoont dat wt alle in sonden ontfangen
ende ghebozen warden c.

8. Byaghe.
Maer zyn wy also verdoznen / dat wy gat-
selichlick onbequaem zyn tot eenigē goede: en
de ghenepcht tot allen quade?

Antwoorde.
Ja wy b. Ten spdan dat wy dooz den Geest
Godts wederghewozen warden d.

9. Byaghe.
Doet dan Godt den mensche niet onrecht /
dat hy in zijne Wet van hem heyschet, dat hy
niet doen en can?

Antwoorde.
Aen hy: Want Godt heeft den mensche al
soo gheschapen, dat hy dat conde doen f. Maer
de mensche heeft hem seluen ende alle zijne na-
comelingen doozt ingeuen des Tuuels g. en
de dooz moer wiltliche onghewoosfaemheyt der
seluen gauen berooft.

10. Byaghe
Wilt Godt sulcke onghewoosfaemheyt
ende asual onghesfract h?

Antwoorde.
Aen hy gheschreuen: maer hy vercoert hem
schyckelick h / beyde ouer die aenghebozene
en werckelike sonden ende wil die dooz en
rechtuerdich oordeel / tydelick ende werckel-
ick staaffen / alsoo hy ghesproken heeft:

Veruloect sy een pghelick / die niet en
lygft in al dat gheschreuen is in den Boeck
des Wets, dat hy dat doet i

ii. Byaghe.
Is dan Godt oock niet barmhertich?

Antwoorde.
Godt is wel barmhertich / k maer hy is oock
rechtuerdich / daerom so eysche zyne ghe-
rechticheyt / dat die sonde welke teghen de
alderhoochde Maekste Gods ghebeen is /
oock metter hoortide / dat is / met de ewighe
straffe aen lyf ende siele ghestraft werde:

12. Byaghe.
Wat ander deel van des men-
schen verlossinghe?

Antwoorde.
Reighesien wy dan na dat rechtuerdich j. Son-
nozdeel Gods tydelicke en ewighe straffe by dach.
dient hebben / isser remiggen middel, daer dooz
wy dese straffe ontgaen moghen ende weder-
om ter ghenaden comen?

Antwoorde.
Godt wil dat zjner gherechticheyt genoegh
gheschiedde / m daerom moeten wy des seluen
ofte dooz ons selfs / ofte dooz eenen anderen
volcomelick beralen n

13. Byaghe.
Maer connen wy dooz ons selfs beralen?

Antwoorde.

b Gen. 3.
Rom. 5. 18.
18.
c Psal. 51. 7.
Genf. 5. 3.

d Joan. 3. 6.
Job. 14. 4.
15 / 16.
e 1. Joa. 3. 6.
f 1. Joa. 3. 5.
g Rom. 8. 28
h Heb. 9. 27.
i Deu. 27. 26
Gal. 3. 20.
k Ero. 34. 6
l 1. Cor. 20. 5
m Gal. 5. 5.
n 2. Cor. 6. 14.
o m. Cro. 20. 5
p Gal. 5. 5.
q 2. Cor. 6. 14.
r m. Cro. 20. 5
s Gal. 5. 5.
t 2. Cor. 6. 14.
u m. Cro. 20. 5
v Gal. 5. 5.
w 2. Cor. 6. 14.
x m. Cro. 20. 5
y Gal. 5. 5.
z 2. Cor. 6. 14.

Job. 9. 2. In gheenderley wege maer wy maken oock die schuld noch daghelicks meerder. o
3. 15. 15.
Mat. 6. 12

Can oock egerhs een bloote Creatuere geuonden werden: die booz ons betale?
14. Dagh.

Antwoorde.
Aeent/ Want ten eersten en wil God aen geen ander Creatuere die schuld kraffen die de mensche ghemackt heeft. p Ten anderen/ so en can oock geen bloote Creatuere den last des ewighen toorns Gods tegen die sonde draegen/ ende ander Creaturen daer van berlossen. q

1 Psal. 130. 6

15. Dagh.
Wat moeten wy dan booz eenen Middelaer ende Verlosser soeken?
Antwoorde.

Genen sulcken/ die een warachtich ende rechtueedich mensch is/ en nochtans oock reecker ban alle Creaturen/ dat is die oock warachtich God is. r

1. Cor. 15. 21
1. Cor. 23. 6
1. Cor. 53. 11

2. Cor. 5. 21
Heb. 7. 16
1. Cor. 7. 14
1. Cor. 8. 3.
1. Cor. 13. 16

6. Sonndach.
1. Cor. 15. 5
1. Cor. 15. 12

1. Cor. 15. 17
1. Cor. 15. 18
1. Cor. 15. 20

1. Cor. 15. 21
1. Cor. 15. 22
1. Cor. 15. 23

1. Cor. 15. 24
1. Cor. 15. 25
1. Cor. 15. 26

1. Cor. 15. 27
1. Cor. 15. 28
1. Cor. 15. 29

1. Cor. 15. 30
1. Cor. 15. 31
1. Cor. 15. 32

1. Cor. 15. 33
1. Cor. 15. 34
1. Cor. 15. 35

1. Cor. 15. 36
1. Cor. 15. 37
1. Cor. 15. 38

1. Cor. 15. 39
1. Cor. 15. 40
1. Cor. 15. 41

1. Cor. 15. 42
1. Cor. 15. 43
1. Cor. 15. 44

1. Cor. 15. 45
1. Cor. 15. 46
1. Cor. 15. 47

1. Cor. 15. 48
1. Cor. 15. 49
1. Cor. 15. 50

1. Cor. 15. 51
1. Cor. 15. 52
1. Cor. 15. 53

1. Cor. 15. 54
1. Cor. 15. 55
1. Cor. 15. 56

1. Cor. 15. 57
1. Cor. 15. 58
1. Cor. 15. 59

1. Cor. 15. 60
1. Cor. 15. 61
1. Cor. 15. 62

1. Cor. 15. 63
1. Cor. 15. 64
1. Cor. 15. 65

1. Cor. 15. 66
1. Cor. 15. 67
1. Cor. 15. 68

1. Cor. 15. 69
1. Cor. 15. 70
1. Cor. 15. 71

1. Cor. 15. 72
1. Cor. 15. 73
1. Cor. 15. 74

1. Cor. 15. 75
1. Cor. 15. 76
1. Cor. 15. 77

1. Cor. 15. 78
1. Cor. 15. 79
1. Cor. 15. 80

1. Cor. 15. 81
1. Cor. 15. 82
1. Cor. 15. 83

1. Cor. 15. 84
1. Cor. 15. 85
1. Cor. 15. 86

21. Dagh.
Hoe luyden de Aertcheien/
Antwoorde.

Ik gelooue in God den Vader/ den almachtighen/ Schepper des hemels en der Aerden.
Ende in Jesum Christus zynen eenighen zonen onsen Heere/ die ons sungen is van den heylighen Geest/ geboren in de Maeghe Maria/ die geleden heeft onder Pontio Pilato/ is gecruycht/ geslagen en begraven/ neder geuaren ter Hellen/ ten derden dage wederom opghestaen banden dooden/ opgrauen ten hemel/ sit ter rechter hant Gods des Almachtighen Vaders/ van daer hy comen sal/ te oordeelen die leuende ende die dooden.
Ik ghelooue inden heylighen Geest.
Ik ghelooue een h. algemeene Christelike Kercke/ de gemeenschap der heylighen vergaeringe der sonden/ opstandinge des vleeschs ende een ewich leuen. Amen.

22. Dagh.
Hoe werden dese Aertcheien ghedeylt?
Antwoorde.

In dyp deelen. Dat eerste is van God den Vader en onse scheppeninge. Dat ander van God den zonen en onse verlossinghe. Dat derde van God den h. Geest/ en onse saligmakinghe. 25. Dagh.

Aengesien batter maer een enich Goddelick wesen is a/ waerom noemt ghy den Vader/ den zonen/ ende den heylighen Geest?
Antwoorde.

Om dat God hem also in zyn woort gheopenbaert heeft/ is a/ waerom noemt ghy den Vader/ den zonen/ ende den heylighen Geest?
Antwoorde.

Van Godt den Vader.
26. Dagh.

Wat geloof ghy niet dese woorden/ Ik gelooue in God den Vader. den Almachtighen/ Schepper hemels ender Aerden/
Antwoorde.

Dat de ewighe Vader onses Heeren Jesu Christi/ die hemelen heeft mer al datteer in is/ wt niet geschapen heeft/ de ooc die selue noot dooz zynen ewighen raet en booghsichticheyt onderhouden et regeert d. om zynen zoonen Christi willen/ mijn Godt ende mijn Vader is/ op welken ick also vertrouwe/ dat ick niet en twyfele hy en sal my niet allen nootdruft des lijfs ende der sielen versaghen/ f/ ende oock al het quaet dat hy my in desen Jammerdael toeschickt/ my ten deelen deser g. Want hy sulcks doen can als een Almachtich Godt h/ ende oock doen wil/ als een ghetrouwe Vader i. 27. Dagh.

Wat verstaet ghy dooz de booghsichticheyt Gods?
Antwoorde.

Die almachtich ende teghenwoordighe cracht Gods is/ dooz welke hy hemel ende Aerde/ mit gaderen alle Creaturen/ ghelegh als mer zynre handt noch onderheit/ ende also regeert i. dat loof ende gade regeert ende droocht/ b/ vnechtbaere ende onrechtbaere Jaren/ s/ f/ ende d'zand m/ ghesonticheyt en crancheyt/ r/ rchdoom ende armoede/ o/ ende alle dinghen/ niet by genalle maer van zynre Waderlicker handt ons toecomen. 28. Dagh.

Waertoe dient ons/ dat wy wetē dat Godt alles geschapen heeft/ en noch booz zynne booghsichticheyt onderhoudet?
Antwoorde.

Dat wy in alle teghenwoest gheduldich/ p in booghschoet dankbaer zyn moghen/ q en in allen dat ons noch toecomen can/ r en goet toerlichtheit hebben op onsen ghetrouwen Godt ende Vader/ dat ons gheen creatuere/ van zynre liefde s/ aenghesien

8. Sonndach.

1. Deut. 6. 4

1. Isa. 61. 1.
1. Psal. 110. 1.
1. Mat. 3. 16.
28. 29.
1. Joan. 5. 7.

9. Sonndach.

1. Genes. 1.
1. Psal. 33. 6
b Psal. 104.
2. 15. 3
1. Mat. 10. 29
1. Heb. 1. 3.
1. Isa. 1. 12.
1. Roma. 8. 15.
1. Galat. 4. 5.
1. Ephes. 1. 5.
1. Psal. 115. 25.

1. Mar. 6. 25.
1. Lucie 12. 22.
1. Rom. 8. 28.
1. 1. Thes. 10. 12.
1. 1. Mar. 6.

26. 7. 9
10. Sonndach.

1. Heb. 1. 13.
1. 1. Cor. 5. 24
1. Act. 1. 4. 17
1. 1. Joan. 9. 9
1. 1. Jo. 22. 22
1. 1. Rom. 5. 9.
1. 1. Rom. 1. 3.
1. 1. Job. 1. 21.
1. 1. Deut. 8. 30.
1. 1. Thes. 5. 18.
1. 1. Cor. 5. 4.
1. 1. Rom. 8. 38.

1. Mar. 6. 25.
1. Lucie 12. 22.
1. Rom. 8. 28.
1. 1. Thes. 10. 12.
1. 1. Mar. 6.

26. 7. 9
10. Sonndach.

1. Heb. 1. 13.
1. 1. Cor. 5. 24
1. Act. 1. 4. 17
1. 1. Joan. 9. 9
1. 1. Jo. 22. 22
1. 1. Rom. 5. 9.
1. 1. Rom. 1. 3.
1. 1. Job. 1. 21.
1. 1. Deut. 8. 30.
1. 1. Thes. 5. 18.
1. 1. Cor. 5. 4.
1. 1. Rom. 8. 38.

1. Mar. 6. 25.
1. Lucie 12. 22.
1. Rom. 8. 28.
1. 1. Thes. 10. 12.
1. 1. Mar. 6.

26. 7. 9
10. Sonndach.

1. Heb. 1. 13.
1. 1. Cor. 5. 24
1. Act. 1. 4. 17
1. 1. Joan. 9. 9
1. 1. Jo. 22. 22
1. 1. Rom. 5. 9.
1. 1. Rom. 1. 3.
1. 1. Job. 1. 21.
1. 1. Deut. 8. 30.
1. 1. Thes. 5. 18.
1. 1. Cor. 5. 4.
1. 1. Rom. 8. 38.

1. Mar. 6. 25.
1. Lucie 12. 22.
1. Rom. 8. 28.
1. 1. Thes. 10. 12.
1. 1. Mar. 6.

26. 7. 9
10. Sonndach.

1. Heb. 1. 13.
1. 1. Cor. 5. 24
1. Act. 1. 4. 17
1. 1. Joan. 9. 9
1. 1. Jo. 22. 22
1. 1. Rom. 5. 9.
1. 1. Rom. 1. 3.
1. 1. Job. 1. 21.
1. 1. Deut. 8. 30.
1. 1. Thes. 5. 18.
1. 1. Cor. 5. 4.
1. 1. Rom. 8. 38.

1. Mar. 6. 25.
1. Lucie 12. 22.
1. Rom. 8. 28.
1. 1. Thes. 10. 12.
1. 1. Mar. 6.

26. 7. 9
10. Sonndach.

1. Heb. 1. 13.
1. 1. Cor. 5. 24
1. Act. 1. 4. 17
1. 1. Joan. 9. 9
1. 1. Jo. 22. 22
1. 1. Rom. 5. 9.
1. 1. Rom. 1. 3.
1. 1. Job. 1. 21.
1. 1. Deut. 8. 30.
1. 1. Thes. 5. 18.
1. 1. Cor. 5. 4.
1. 1. Rom. 8. 38.

1 Job. 1. 12. sien dat alle Creaturen also in zijne hant
2. 6.
Psa. 21. 1.
Act. 17. 25. 28

Wan dat alle Creaturen also in zijne hant
zijn datse reghen zinnen wille hen noch coere
noch beweghen connen.
Wan God den Soone.
29. Daghje.
Waarom wert de Soone Godes / Jesus / dat
is / Salichmaker ghenamt?
Antwoorde.
Om dat hy ons salich macht ende van on-
sen sonden besloft is / daer beneuen dat hy
niet anders eenighe salicheyde sekeren of se-
re vindens is.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

30. Daghje.
Ghelouen dan die oock aen den eenighen
Salichmaker Jesum die dat salicheyde
weluaert by den heylighen / by hem seluen / of se
eighens elders sekeren?
Antwoorde.
Neen sy-maer sy verloochenen met der daet
den eenighen heyland ende Salichmaker Je-
sum / of sy hem schoon zinne met den mont roe-
men a / want van twee en / ofte Jesus en
moet gheen volcomen Salichmaker Jesum / of se
die desen Salichmaker niet waren ghelouoe
aennemen / moeren alles in hem hebben
dat tot hare salicheyde van nooden is b.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

31. Daghje.
Waarom is hy Christus dat is / een Ghe-
salfde ghenamt?
Antwoorde.
Om dat hy van God den Vader bezogin-
neert is / ende met den heylighen Gheest ghe-
salfet is / tot onsen hooghten Propheete ende
leeraer / die ons den verhoighenen raedt en
de wille Godes / van onser betrosinghe vol-
comenlyck gheopenbaert heeft / ende tot onsen
eenighen hooghen Propheete / die ons niet die
eenighe offerhande zijns lichaems verlost
heeft / ende ons met zijner boopdinghe stes-
des booztreder by den Vader g. Ende tot on-
sen eenighen Coninc / die ons met zyn woort
ende zijnen Gheest regert ende ons bepede
verwoquene verlossinghe bescut ende behout
h.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

32. Daghje.
Maer waarom wert ghy den Christen ghe-
naemt?
Antwoorde.
Om dat ick doot den ghelouen een litmaet
Christus / en also zijner salinghe deelachtich
ben / k. op dat ick zijnen name bekene / ende
my seluen tot een leuende danckoffer hem offe-
re ende met een by gewissen offer conscientie
in desen leuen reghen te soude en den Dupel
strijde / ende hier naemds in ewichpeyde met
hem oer alle Creaturen regiere in.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

33. Daghje.
Waarom is hy Godes eengebozen Soone ge-
naemt / so wy roech ooch Godes kinderen zyn
niet?
Antwoorde.
Waarom dat Christus alleende ewighe n a-
tuerelike Soone Godes is / o marc wy zynom
zinnent wille der ghenaden tot kinderen Go-
des aenghenomen p.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

34. Daghje.
Waarom naemt ghy hem onsen Heere?
Antwoorde.
Om dat hy ons niet heyl ende siele dan alle
onsesonden niet met goudt ofte mer siluer /
maer met zinnen deren bloeds ghecoert / ende
van alle ghewalt des Dupels verlost heeft /
ende ons also hem tot eenen epyghenden ghe-
maecht q.

Wan dat alle gelijck / 3 wghenomen die son-
de a.
Wat nutricheyt ouercoemt ghy doot die
heylighe ontfanginge ende gebooze Christus
Antwoorde.
Dat hy onse middelaeer is / b / ende met zijne
onschuld ende volcomen heyligheyt / myn sonde
n / daer in ick ontfanghen ende gebozen bin
booz Godes aenghesicht bedeckt e.

37. Daghje.
Wat verbaest ghy by dat woegheken / ghe-
leden?
Antwoorde.
Dat hy aen lijf ende siele / den gantschen tje
zijns leuens op der aerden maect in onderheyt
aent epyghens leuens den toogen / Gode te-
gen die sonde des gantschen menschenlijcken
slychtes gebozen heeft / h op dat hy met zyn
lijden / als met den eenighen sonoffer 1 / ons
lijf en siele van de ewighe verdoemnisse ver-
losse / ende ons Gode genade / gherechicheyt
ende dat ewich leuen verwozue.

38. Daghje.
Waarom heeft hy onder den sichter Pon-
tio Pilato ghelden?
Antwoorde.
Op dat hy onschuldig onder den Wereld-
lichen sichter verzoedelt zijnde / k / ons daer-
mede van den stranghen oordele Gode / dat o-
uer ons gaen soude / verwoode l.

39. Daghje.
Heeft dat pet meer in / dat hy ghecruyft is ge-
wrest / dan oft hy met een ander doot ghesto-
nen ware?
Antwoorde.
Jaet. Want daer doot ben ick seker / dat hy
die veruloekinghe die op myn lach op hem ghe-
laden heeft / want die doot des cruypes van
Godt veruloert was a.

40. Daghje.
Waarom heeft Christus hem tot in den
doot moeten verbederen?
Antwoorde.
Waarom dat van weghen der gerechicheyt
ende warcheyt Gode b niet anders booz en se-
fonden en conde betaert werden / ban booz de
doot des Soons Godes c.

41. Daghje.
Waarom is hy begaenen woeden?
Antwoorde.
Daer mede te berouwen / dat hy warche-
tichlyck ghestroven sp. d

42. Daghje.
Hoo dan Christus booz ons ghestroven is /
hoecomer dat wy oock moeten steruen?
Antwoorde.
Onse doot en is gheen betalinghe booz onse
sonden / maer alleen een afferuinghe der son-
den ende benen wiganc totten ewighen le-
uen e.

36. Daghje.
Wat nutricheyt ouercoemt ghy doot die
heylighe ontfanginge ende gebooze Christus
Antwoorde.
Dat hy onse middelaeer is / b / ende met zijne
onschuld ende volcomen heyligheyt / myn sonde
n / daer in ick ontfanghen ende gebozen bin
booz Godes aenghesicht bedeckt e.

37. Daghje.
Wat verbaest ghy by dat woegheken / ghe-
leden?
Antwoorde.
Dat hy aen lijf ende siele / den gantschen tje
zijns leuens op der aerden maect in onderheyt
aent epyghens leuens den toogen / Gode te-
gen die sonde des gantschen menschenlijcken
slychtes gebozen heeft / h op dat hy met zyn
lijden / als met den eenighen sonoffer 1 / ons
lijf en siele van de ewighe verdoemnisse ver-
losse / ende ons Gode genade / gherechicheyt
ende dat ewich leuen verwozue.

38. Daghje.
Waarom heeft hy onder den sichter Pon-
tio Pilato ghelden?
Antwoorde.
Op dat hy onschuldig onder den Wereld-
lichen sichter verzoedelt zijnde / k / ons daer-
mede van den stranghen oordele Gode / dat o-
uer ons gaen soude / verwoode l.

39. Daghje.
Heeft dat pet meer in / dat hy ghecruyft is ge-
wrest / dan oft hy met een ander doot ghesto-
nen ware?
Antwoorde.
Jaet. Want daer doot ben ick seker / dat hy
die veruloekinghe die op myn lach op hem ghe-
laden heeft / want die doot des cruypes van
Godt veruloert was a.

40. Daghje.
Waarom heeft Christus hem tot in den
doot moeten verbederen?
Antwoorde.
Waarom dat van weghen der gerechicheyt
ende warcheyt Gode b niet anders booz en se-
fonden en conde betaert werden / ban booz de
doot des Soons Godes c.

41. Daghje.
Waarom is hy begaenen woeden?
Antwoorde.
Daer mede te berouwen / dat hy warche-
tichlyck ghestroven sp. d

42. Daghje.
Hoo dan Christus booz ons ghestroven is /
hoecomer dat wy oock moeten steruen?
Antwoorde.
Onse doot en is gheen betalinghe booz onse
sonden / maer alleen een afferuinghe der son-
den ende benen wiganc totten ewighen le-
uen e.

Roman. 13.
3. Phil. 2. 7.
1. Heb. 2. 15
7 / 26.
1. Heb. 2. 16
3. Psal. 31. 1
1. Cor. 1. 30.
15. Son-
dach.

1. Pet. 2.
24. 3. 18.
Esaie. 52. 12.
11. Job. 2. 2.
4 / 10.
Roma. 3. 25

1. Cor. 2. 23
Galat. 3. 13
16. Son-
dach.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

1. Cor. 1. 13
31.
Galat. 5. 4.
1. Heb. 12. 2.
Esaie. 9. 6.
Col. 1. 19.
2. 10.
Joan. 1. 16.
32. Son-
dach.

1 Rom. 3.9. b ende noch stedes tot alle boosheyt geneeycht
 2 Rom. 7.23. ben c: moeytans / Godt sonder eenighe minne
 3 Tit. 3.1. verdienste d / wt louder genaden e / mp die vol
 4 Deut. 9.10. comente ghenoechdoeninge / gerechtigheyt en
 5 Jer. 35.22. heplijcheyt Christi slyckeniet / ende toerekent
 6 Rom. 3.24. g. euen als hadde ick noyr sonde gehadt noch
 7 Ephes. 2.8. ghedaen / ja als hadde ick al die ghehoofarm
 8 ft. Joan. 2.14. hecht volbracht / die Christus vooy mp vol-
 9 g Rom. 4.4. bzaecht heeft h / so verre ick sulche weldaedt
 10 2 Cor. 3.19. niet ghelouigher herten aenneme i.
 11 h 2 cor. 5.21
 12 Rom. 3.22. Waerom seyt ghy / dat ghy alleen dooxt
 13 Joan. 3.18. ghelooze rechteerde zyt?

61. Vraaghe.

Aiet dat ick dan weghe der weerdicheydt
 mijns gheloofts / Godt aengennaem sp: maer
 daerom / dat allen die ghenoechdoeninge / ge-
 rechticheyt ende heplijcheyt Christi / minne
 rechticheyt vooy? God is k / en dat ick die selue
 niet anders / dan alleen dooxt ghelooze
 aenemen ende mp toe epgghene can l.

62. Vraaghe.

Maer waerom kunnen onse goede wercken
 niet die gherechtigheyt vooy? God / oft een fruc
 der seluen zyn?

Antwoorde.

Waerom dat die gherechtigheyt die dooy
 Godes gherechte beitaen kan gantsch volco-
 men ende der Wer Godes in allen stucken be-
 leghmatich zyn moet m. Ende oock onse beste
 wercken in desen leuen alle onvolcomen ende
 mer sonden beulecker zyn n.

63. Vraaghe.

Goe: Verdienen onse goede werck niet / die
 nochtans God in desen ende in den toecomen
 den leuen wil beloonen?

Antwoorde.

Dese belooninghe gheschiet niet wt ber-
 dieust / maer wt ghenaden o.

64. Vraaghe.

Maer maecht dese leere niet sochloose en-
 de Godt loose menschen?

Antwoorde.

Aenste: Want het is onmoghelic / dat / so
 wie Christus dooy een warachtich ghelooze m
 gheplant is / mer en soube voortbygghen die
 bychten der danckbarheyt p.

Van den Sacramenten /
 61. Vraaghe.

1. Menghesien / dan alleent ' gelooze ons Chri-
 sti en aller zjuer welbadd beelachtich maect /
 van waer coemt salch ghelooze?
 Antwoorde.

De heplighe Scheeff g werckt dat selue in
 ons herte dooy die bercondinghe des hepligen
 2. Euaugheliums / ende sterckt dat selue dooy
 3. tgheluyck der Sacramenten.

66. Vraaghe.

Wat zyn die Sacramenten?
 Antwoorde.

Die Sacramenten zyn heplighe sichtsbaer-
 liche wactrekenen ende seghelen / van Gode
 ingheset / op dat hy ons dooy t' ghebychten
 der seluen / die beoeste e des Euaughelies te
 beree te bestaen gheue / en versgele Namelic
 dat hy ons van weghe des eenighen Slach-
 offers Christi / aent crups vol bracht / vergher-
 uinghe der sonden / ende dat ewich leuen wt
 ghenaden sejenct r.

67. Vraaghe.

Sijn dan beede dat Woorz ende de Sacra-
 menten daer henen gherecht / ofte daer toe ver-
 eijdent / darf ons ghelooze / op die offerhande
 2. Jesu Christi aent crups / als op den eenighen
 3. gront onser salicheyt wesen?

Antwoorde.

3. Insefotich. Want de heplighe Scheeff leert
 ons in den Euaugelio / ende berckert ons dooy
 die Sacramenten / dat onse volcomens sa-

licheyt in die eenighe offerhande Christi staet
 die dooy ons aent crups gheschiet is b.

68. Vraaghe.

Hoe veel Sacramenten heeft Christus in
 den nieuwen Verbonde ofte Testament inge-
 set?
 Twee: den heplighen Doop ende dat hepl-
 2. ich. Nactmael.

Van den Heplighen Doope.

69. Vraaghe.

Hoe wert ghy in den heplighen Doope ver-
 maent en berckeret dat de eenighe offerhande
 Christi aent crups gheschiet / b te goede soft?

Antwoorde.

Also dat Christus die wtwendich wate-
 badt ingeset e / ende daer by toeghefsept heeft
 dat ick so sberlick met zjuen Bloede ende
 gheselt / van der onrepenicheydt mijner siele /
 dat is / van alle minne sonden so warachtich
 ghewasschen ben d / als ick wtwendich met
 den watere / welch die onsupureheyt des ble-
 sches pleech wech te nemen / gewasschen ben e.

70. Vraaghe.

Wat is dat / met den Bloede ende Scheeff
 Christi ghewasschen te zyn?

Antwoorde.

Het is bergheninghe der sonden / van Godt
 wt ghenaden hebben on des Bloets Christi
 wille / welch hy in zjuen offerhande aent crups
 dooy ons wtghefsept heeft f / Waer na oock
 dooy den heplighen Scheeff / vernieuwet / ende
 tot idematen Christi ghehepliget zyn / op dat
 wy hoe langher hoe meer den sonden afster-
 ren en in een Godtsalich / en onstraffelic le-
 uen wandelen b.

71. Vraaghe.

Maer heeft ons Christus toegesepet dat hy
 ons so sekerlick met zjuen Bloede ende Geest
 waschen wil / als wy met den Doop watere
 ghewasschen werden?

Antwoorde.

In de insettinghe des Doops / welke alsoo
 luydet:

Gaet henen / leeret alle volck / ende dooyse
 in den Name des Vaders / ende des Soons /
 ende des hepligen Geestes / e wie daer geloof
 ende ghebooyt wert / die sal salich werden:
 f. Waer wie niet en ghelooft / die sal verdoemt
 werden f.

Dese belofenis waer oock verhaelt / daer
 de Scheeff den Doop dat Badt der wederge-
 booyte g / ende die afwasschinghe der sonden
 naemth h.

72. Vraaghe.

Is dan dat wtterlick waterbadt / die afwas-
 schinghe der sonden selue?

Antwoorde.

Aeent: Want t allen dat Bloet Jesu Chri-
 sti / ende de heplighe Scheeff / repuych ons van
 allen sonden k.

73. Vraaghe.

Waerom naemt dan de heplighe Scheeff den
 Doop / dat Badt der wedergebooyte ende de
 afwasschinghe der sonden?

Antwoorde.

Godt en slyceet also niet sonder groote
 oofake / Namelic niet alleen on ons daer-
 mede te leeren / dat ghelech is onsupureheyt
 des lichaems dooyt waer / alsoo oock onse
 sonden dooyt dat Bloet ende den Scheeff Jesu
 Christi wech ghenomen werden e / Maer veel
 meer / dat hy ons dooy die Goddelick Vaude
 ende Waerrecken wil berckeren / dat is / so
 warachtichlick van onse sonden g: ettelick
 ghewasschen zyn / als wy wtwendich met wa-
 ter ghewasschen werden f.

74. Vraaghe.

Salmen oock de jonghe Kinderen dooyen?
 Antwoorde.

Jaet. want miden dien sp also wel als de
 2. uyp den

1 Rom. 6.3
Gal. 3.27.

26. Son-
dacht.

1 mat. 28.19
Act. 2.38.

1 mar. 16.16
3. Mar. 3.11
Rom. 6.3.
e Mar. 1.4
Luc. 3.33

1 Heb. 12.24
1. Petr. 1.2.
2. Zach. 13.1.
3. Jer. 36.25

1 Joan. 1.33
3. 1.
1. Cor. 6.17.
Rom. 6.14.
Col. 2.12.

1 mat. 28.19

1 mar. 16.16

1 Tit. 3.5.
1. Act. 12.16.
27. Son-
dacht.

1 Mat. h. 3.11
1. Petr. 3.21.
Ephes. 5.29
1. 1. Joan. 1.7.
2. 1. Cor. 6.11.

1 Apoc. 1.5.
7/14.
1. Cor. 6.17.

1 Marci.
16.16.
Galat. 3.17.
1. 1. Cor. 7.14
Galat. 3.16.
1. Gen. 17.7.

1. 1. Cor. 1.30
2/2.
1. 1. Joan. 5.10
26. SON-
dacht.

1 Gal. 3.19
Deut. 27.25
1. 1. Es. 64.6

1 Luc. 17.10.

1 mat. 7.18
Joan. 15.5.
25. SON-
dacht.

1 Ephe. 2.8
6/23.
Joan. 3.5.
Phil. 1.29.

1 Deu. 17.11.
1. Rom. 4.11.
Deut. 30.6.
1. 1. Cor. 6.25.
1. Heb. 9.8.
24.
1. 1. Esch. 20.12
1. 1. Sa. 17.36.
1. 1. Es. 6.6.
54/9.

h Matth. 1. 14.
Mar. 9. 36.
Luc. 10. 30.
Luc. 1. 24.
Mat. 22. 11.
Esa. 44. 1.
Acto. 2. 39.
Act. 10. 47.
1 Cor. 17. 14.
m Col. 2. 11.

den h/ende de heilige Gheest/die dat gelouwe werckt niet weyniget als den volwassnen toeghelept wert i so moercken doek dooz den Doop/als dooz dat teeken des Verbonds der Christeliker Kercken isghelict ende van de kinderen der onghelouighen onderscheyden werden li gheleckt in Gude Verbont of te Testament/doeke de Besinginghe gheschiet i h/boog der werlcht in sicutus Verbonde de Doop ingheset is m.
Vanden heylighen Naechmale onx Heeren Jesu Christi.
75. Dagh.

28. Son-
dach.

hoe wert ghy inden heylighen Naechmale vermaent en verkeert dat ghy aen de eenige Offerhande Christi / aent Cruys volbracht/ ende aen al zyn goet ghemeynschap hebt:
Antwoorde.

Also dat Christus my en allen ghelouighen tot zner ghedachtenis / van dit ghebooren Bzoort te eten/ende van desen Dynckbeker te dyncken beuolen heeft. ende daer toe oock besloeft i / Gheselick/dat zyn lichaem so sekerlick boog my aent cruys gheoefert en ghebooren en zyn bloet dooz my vergoten sy als ick niet oogen sie dat dat Bzoort des heere my ghebooren en de Dynckbeker my mede ghelept werdt. Ende ten anbezen dat hy selue myn siele met zynen ghecruppen lichaem en vergooten bloede so sekerlick tot den ewighen leuen spilt en laeft als ick dat Bzoort ende den Dynckbeker des heeren (als sekerre waerteckenens des Ihs ende bloers Christi) wt des Dienaers hant ontfanghe/ende mon blick gheniet.

76. Dagh.

Wat ist dan te seggenen dat gecrupste lich aem Christi eten / ende zyn vergoten bloet dyncken: Antwoorde.

Het is niet alleen met een ghelouich herte dat gantse liden ende sterft Christi aennemen ende daer dooz vergeninge der sonden ende dat ewich leuen bekomt o. Maer oock daer beneuen dooz den heylighen Gheest / die slamen in Christus en in ons wooner also met zynen heylighen lichaem/ho langer ho meer bereenighet werden p dat wp/als ik dat Christi sden hemel is q ende wp op der Aerden zyn/norchtans vleesch dan zynen bleefse. en i. Co. 11. 26. de been van zynen beenen zyn r/ende dat wp van eenen Gheest (als gheleden eens lichte. Co. 6. 15. aems van eener siele) ewichlick leuen ende i. Joa. 3. 24. gheregeert werden s.

77. Dagh.

Maer heeft Christus belooft dat hy de ghelouighen so sekerlick also met zynen lye en de Bloede wt spillen ende lauen/als sy van desen Gheest/okenen Bzoorte eten/ ende van de sen Dynckbeker dyncken: Antwoorde.

In de insettinghe des Naechmaels/welcke also luydet:

1 Cor. 12. 23
Mar. 14. 22
Mat. 26. 28
Luc. 22. 19
1 Cor. 10. 16
1 Cor. 11. 26
1 Cor. 12. 23
1 Cor. 13. 1

Onse heere Iesus inde nacht doe hy verdraden wert/maen dat Bzoorde danchte / ende bracht her/ende septe: Meiner/eter dat is myn luyf dat boog v ghebooren wert: Sulcy doet tot myner ghedachrenisse.
Wesigheliken ooch den Dynckbeker na den Quontmale. ende septe: Dese Dynckbeker is dat nieuwe Verbont of Testament in mynen bloede / sulcy doet i so dickwils als ghy het dyncken sulc tot myner ghedachrenisse r. Want so dickwils als ghy van desen Bzoorte eten sulc/ende van desen Dynckbeker dyncken so becomdighet den doot des heeren tot dat hy comt.
Dese tosegginge wert oock verhaelt dooz den heylighen Paulum daer hy spreect:
Wo Dynckbeker der Danchsegginge daer

mede wp danchseggen/is hy niet de ghemeynschap des bloeds Christi: Het Bzoort dat wy dyncken is dat niet de ghemeynschap des Ihs Christi: Want een Bzoort ist / so zyn wp veel een lichaem/mids dien wy alle rens Bzoorts deelaechtrich zyn p.
78. Dagh.

Werdt dan wt Bzoort ende Wijn dat werfentelike lichaem ende Bloed Christi:
Antwoorde.

Meer: Maer ghelekerwis dat Water inden Doop niet in dat bloet Christi verandert en werdt noch de afwaschinghe der sonden selue en is: daer van het alleene een Goddelick water teeken ende verckeringe is) Also en werdt oock dat Bzoort in Naechmael niet dat lichaem Christi selue; / hoewel het uze den aerde ende eppenschap der Sacramenten dat lichaem Christi Iesu genaemt wert a.
79. Dagh.

Warom noemt dan Christus dat Bzoort zyn lye/ende den Dynckbeker zyn Bloed: ofte dat nieuwe Verbont dooz zyn Bloed/ende Paulus: de Ghemeynschap des Ihs ende Bloeds Christi:
Christus en spreect also niet sonder groote oozsake/amelick/niet alleen om ons daer mede te leren/dat/ghelick als Bzoort ende Wijn dit ghelick leuen onderhouden/ also sy oock zyn ghecruppe lichaem ende zyn vergooten Bloed de waerachtighe spysse ende dranc/daer boog onse sieelen ten ewighen leuen gheboert werden b/maer veel meer om ons dooz dese sichbare teekenens ende panden te versekeren: dat wp so waerachtich zyns waer lichaems ende Bloets dooz de werchinghe des heylighen Gheestes deelaechtrich werden/als wp dese heylighe waerteckenens/mer den sichamelicken monde tot eener ghedachrenisse ontfanghen c. ende dat al zyn liden ende ghebootsaemheyt so sekerlick onse eppen sy/als hadden wp selue in onsen eppghen verloorne alles gheleden/ende Gode boog onse sonden ghenoech ghedaen.

80. Dagh.

Wat onderscheft isse tusshen dat Naechmael des heeren/ende der Paerscher Missen: Antwoorde.

Dat Naechmael des heeren berupect onse wp volcomene vergheninghe aller onser sonden hebben/dooz dese eenighe Offerhande Jesu Christi/die hy selue eenmael aen het Cruyce volbracht heeft d/ende dat wp dooz den heylighen Gheest Christus werden inghelict e/die nu nae zyne menschelike nature niet op der Aerden/maer inden hemel is/te rechter hant Gode zyns Vaders f. ende wilt daer van ons aengebeden zyn g: Maer de Missen leert dat de leuende ende de dooden/niet dooz dat liden Christi vergheninghe der sonden hebben/ten sy p dat Christus noch daghelic boog de selue band Missen spreken ge oftert werdt. ende dat Christus loflicke onse de ghesaltre des Bzoorts ende Wjns sy/ende daerom oock daer in moet aengebeden werden h/ende alsoo is de Missen inden grond anders niet/dan een verloocheninghe der eenigher offerhande ende lidens Jesu Christi/ende een veruloercht Afgodens.
81. Dagh.

Dooz wien is dat Naechmael des heeren inghelict: Antwoorde.

Dooz de ghene die hen seluen van wegghen haerder sonden missagen/ende nochtans berouwen/dar de selue hen om Christi wilt verghewen zyn/ende dat oock de ouerbluunde wachepert mer zyn liden ende fluxen bedecte sy begheeren oock laerz/ho en meer haer ghelouue te kercken/ende haer leue te betere. Maer die

p 1. Co. 12. 16.

29. Son-
dach.

3 mat 26. 26
Mar. 14. 24
1 Cor. 11. 26
2. Cor. 10. 16
1. Cor. 17. 10
en 14. en 19
Erod. 12. 27
en 43. en 48
Item 13. 9.
Acto. 7. 8
Erod. 24. 8
ende 29/36.
Leut. 16. 10.
ende 17. 11.
Esaie. 6. 6.
Esa. 3. 5.
Acto. 20. 16.
1. Per. 3. 11.
1. Co. 10. 1.
b Joa. 6. 58.
55/

1 Cor. 10. 16

30. Son-
dach.

b Heb. 7. 27
9/12. 26.
10/10. 12/14
Joan 19. 30.
Mar. 26. 28
Luc. 22. 19
1. Cor. 6. 17
10/16. 12/13.
f Heb. 13
81.
g Joa. 4. 21
20/17.
Luc. 24. 52.
Acto. 7. 55.
Col. 3. 1.
Philip. 3. 20
1. Thes. 1. 10.
h In Cano
Missae: Te-
nemus de con-
secra. b. 1. 2.

ii. Col. 10. 21
n. 28
ii. Col. n. 20
34.
Eph. 1. n.
66/3.
Iere. 7. 21.
I. Jo. 10.
31. So. 16.
Dach.

die hen niet mit waren herte tot God en bekeeren die een ende d'anderen hen seluen het 82. D'aghe.

Salmen oock die tot desen Aundtmale la ten comen die hen mer hare bekentnisse ende leuen als onghelouighe ende Godloose menschen aenstellen? Antwoorde.

Jaent: Want als wert dat Verbout Gods ontheplyghet ende zynen rooyn oer de gantse Gheuepntre der werelt h. Daerom is de Ghyftelike Kerck schynlyck naer de oghen ghy Christe ende zjner Apostelen / sulcke (tot datse vereringhe haer leuens betuyden) dooy de Sieutelen des Hemelrjck wt te wylpen. 83. D'aghe.

Wat zjn de Sieutelen des Hemelrjck? Antwoorde.

De verconinghe des heylighen Euange liums / ende den Christelicken Ban ofte ver sluytinge wat de Ghyftelike Gheuepntre dooy welcke ruwe srucken dat hemelrjck den ghe loouigheu opghedaen ende ben onghelouou ghen toeghesloten weret. 84. D'aghe.

Hoe wert dat hemelrjck dooy de predielin ghe des heylighen Euangelj ontsloten ende toeghesloten? Antwoorde.

Also als achter volghende het beuel Chyfti allen ende peghelicken ghelououighen ver condiget / ende opentlick betuycht werdt dat hen (soo dick wils als sp de beloftemisse des Euangelj / mer waren ghelouou aennemen) wa rachtrijck alle hare sonden / van God / om be verdienste Chyfti wille / vergheuen zjn: Want zghen allen onghelououighen / ende die hen van herten niet en bekeeren / vercondicht ende betuycht werdt dat den rooyn Gods / ende de ewighe verdoemnisse op hen ligget: so langhe als sp haer niet en bekeeren: 1 nauou ghende welcke heretuyghemisse des Euange lij / Godt beyde in gheuen ende inden toecomen den leuen ooydelen wil. 85. D'aghe.

Hoe wert dat hemelrjck toeghesloten en ontsloten / dooy den Christelicken Ban? Antwoorde.

Also als achter volghende het beuel Chyfti de ghene die onder den Christelicken Na me / onghyftelike leere ofte leuen boeren / na datse menichmael boederlick vermaent zyn den / van haren dwalinghen ende schandelicken seuen niet affaen en willen / der Gheuepntre / of den ghenen die vander Gheuepntre dazet oevercondicert zjn / aenighbrjocht werden. Ende so sp na de vermaninghe niet en brjagen van hen lieden (dooy her bebeden der Sacra menten) wt de Ghyftelike Gheuepntre / ende van Godt selue / wt den sijcke Chyfti ghelof ten werden: Ende wederom als idrinaten Chyfti ende zjner Gheuepntren aenghenome n / so wannereft waerachtighe beteringhe belouen ende bewysen h. Dat derde beel.

Wat derde beel. Dande dankbaerheyt. 86. D'aghe.

Aenghesien wy wt onser ekenidicheyt / son der enighe onse verdienste alleen wt ghenaden dooy Christus verlost zjn waerom moe ten wy dan noch goede werken doen? Antwoorde.

Daerom dat Christus na dat hy ons met zjnen Bloede gheroocht / ende byp ghemaect heeft / ons oock dooy zjnen heylighen Sheeft tot zjnen enenbeide verneuuet / op dat wy ons niet onsen gantsehen leuen Gode dankbaerheyt dooy zjne weidaden bewij sen n / ende hy dooy ons gheuepen werdt o. Daer nae oock dat peghelic wt hem setuen Salat. 5. 6. zjns gheloufs wt den blychten versekers

sp p / ende dat dooy onsen Godsalighen wan bel onse Jaecten oock Chyfto ghewonnen 87. D'aghe.

Comen dan die niet salich werden / die in haren Godloouen ondanckbaren leuen boogt bacende / hen tot Goet niet en bekeeren? Antwoorde.

Inghenberley wisse / Want de heylighe Chyfti seyd: Dat gem Onuyffighe Afgoden a. i. Col. 6. 9 Dienet / Gebyket / Dief / Gierighe / Wone. Cybe. 5. 5. kaert / Lasteret / noch houoer / noch dierghe. 1. Jo. 3. 14. Ickhe dat sijcke Soos truen / sat a. 88. D'aghe

In hoe veel stucken besaet de warachtighe bekeeringhe des menschen? Antwoorde.

In twee stucken / Inbe asterkinghe des on den b / ende inbe opstantinghe des nieuwen mensches. 89. D'aghe.

Wat is de asterkinghe des ouden menschen? Antwoorde.

Het is een hertelick leer wesen / dat wy God dooy onse sonden bertoojnt hebben / ende de selue hoe langhe hy meer haren en blidde c. 90. D'aghe.

Wat is de opstantinghe des nieuwen men sches? Antwoorde.

Het is een hertelike blycht in God dooy Chyftum b / ende lust ende liefde na den wille Gods in alle goede werken te leuen e. 91. D'aghe.

Maer wat zjn goede werken? Antwoorde.

Alken die wt waren ghelouue f / naer de Wet Gods g / hem ter eeren gheschieden by / ende niet die op ons goetdoonken ofte menschen Insetringhen ghedrondt zjn. 92. D'aghe.

Hoeluydt de Wet des Heeren. Antwoorde.

Godt spjck alle dese woorden / Exodi xx. Deutero. b.

Dat eerste Ghebod. Ich ben de Heere uwe God / die b wt Egypten landt / wt den Diensthuys gheleydt heb be. Ghy en sulst ghen ander Godt booy mijn aenghesicht hebben.

Dat tweede Ghebod. Ghy en sulst b gheen Weiden / noch ghe ghekenisse maken / noch dan tghene dat bouen inden Hemelis / noch dan tghene dat onder op der Aerden is / noch dan tghene dat int Water onder der Aerden is. En duycht b booy die niet / noch en dienstse niet. Want ick ben de Heere uwe God / sterck ende vuerich / die de misdaet der Waderen besorcke aen den kinderen: wt in dat beede ende vuerde lide der ghenen die wy haren / ende de barmhertigher beyt aen veel d' usenden die my lief heb ben / ende myne ghedoden houden.

Dat derde. Ghy en sulst den name des Heeren uwes Gods niet te verghyfs ofte lichtuerdlick ghebruycken / want de Heere en sal hem niet onghetraft laten / die zjnen name misbruycke ket. Dat vierde.

Sot gedaachtich des Sabbat hdaechts / dat ghy dien heylighe. Des daghen sulst ghy arbeyden / ende alle uwe werken doen: mer d' seuensten nach is de Sabbat des Heeren u wes Gods / dan sulst ghy gheen arbeydt doen / noch b Sone noch b Wo. herer / noch b Kercht / noch b Dienstmacht / noch b We. noch de Dreemdrinck die in uwe stadpoorten is. Want in ses daghen heeft de Heere Hemel en de Aerde gemaect / ende de Zee ende dat ter in is / ende by ruste den seuensten dach. Daerom segghende de Heere den Sabbat h daech / ende heylighe den s. ten.

q. i. Pet. 2. 1.
Rom. 14. 19.
33. Sonts
Dach.
b Rom. 6. 4.
Eph. 4. 22.
Colos. 3. 1.
1. Col. 5. 7.
r Rom. 8. 13
Iord. 2. 13.
b Rom. 5. 8.
Eph. 17.
Eph. 5. 15.
r Rom. 6. 10
Gala. 2. 20.
f Rom. 14. 23
g. 1. Sa. 15. 22
Eph. 2. 10.
h. 1. Col. 10. 37
i. 1. Pet. 12. 32
Ez. 20. 18.
Eph. 2. 13.
Mat. 15. 9.

n. Mar. 16. 15.
1. Corin. 5.
2. Thef. 3. 14
2. Joan. 10
2. Col. 2. 6.
10.
32. Sonts
Dach.
n. Jo. 6. 13.
12. 1.
1. Pet. 2. 5.
1. Col. 6. 20.
2. Joan. 5. 16
1. Pet. 2. 12.
2. Joan. 11. 10.
Gal. 7. 17.
Salat. 5. 6.

Wat blyfde.
Ghy sult b' Vader ende moeder eeren / op dat ghy lange leeft in den lande; dat v' de gheere uwe Godt gheuen sal.

Wat sekte.
Ghy en sult niet dooden.
Wat seukde.
Ghy en sult niet Erbheken.
Wat achtste.
Ghy en sult niet ielen.

Wat negenste.
Ghy en sult gheen valsche ghetugghenisse sprekent gheuen jaefsen.
Wat tienste.

Ghy en sult niet begheeren uwe Maecten hups; ghy en sult niet begheeren uwe naefsen wyf; noch zynen kint; noch zynen Dief; inaghet; noch zynen Offe / noch zynen Ezel; noch eenich dinc dat uwen jaefsen heeft.

34. Son-
dach.
a Erod. 34.
28.
Deut. 4. 13.
10. 3.
b Matth. 22. 37.

1. Cor. 6. 9.
10. 7. 14.
e 1. Cor. 6. 9
p Lev. 19. 31
Apoc. 18. 11.
2. Mat. 4. 10
f Jer. 17. 5.
h 1. Per. 5. 5.
1. Heb. 10. 36
Col. 1. 11.
Rom. 5. 3.

1. Cor. 10. 10
g Phil. 3. 24
h Psal. 104.
Ecl. 4. 47.
Iacobi. 17.

35. Son-
dach.
1. Gen. 6. 5.
Mat. 22. 37
1. Gen. 6. 5.
Psal. 111. 10.
Deut. 1. 7.
Mat. 10. 28
1. Mar. 4. 10
Deut. 1. 10
Act. 5. 29.
p Ephy. 5. 5
1. Mar. 16. 26
Whit. 3. 19
Galat. 4. 8.

1. Gen. 2. 12
1. Job. 2. 23
Ecl. 4. 15
1. Gen. 4. 18
Rom. 1. 23
1. Pet. 17. 29
1. Sa. 15. 28
Deut. 12. 16
Mat. 15. 9.
f Ecl. 2. 24
Deut. 7. 5.

2. Jer. 18. 4.
u 2. Tit. 3. 16
2. Pet. 1. 19.
36. Son-
dach.
a Luc. 24. 11.
1. Ken. 19. 12.

Hoe werden dese thien gheboden ghebedt; Antwoorde.

In twee tafelen a; daer van de eerste leert/ hoe wy ons teghen God sullen houden. Die ander/ wat wy onsen naefsen schuldic zyn b.

93. Dagh.
Wat ghebleet Godt mit eerste Ghebode? Antwoorde.

Dat ick so lief als m' ingner sielen salieheyt is. alle Afgoderie te quacric; waersegginghe; afgheloude; a; aenwoopinge der Beplichen. ofte ander Creaturien e; m'gde en blide Ende den eenige waren Godt recht leere kennen / hem alleen vere. Owv e. In aldee oormoedicheydt h; ende igder/aemheyt. m'p alleen onderwerpe / ban hem alleen alles goets bewachte h; hem ban gantsche herten lief hebbe; b; eeffe m. ende eere n. Also dat ick ev alle Creaturien afgae; ende varen late / dan dat ick inden alderminsten teghen zynen wille doe o.

94. Dagh.
Wat is Afgoderie? Antwoorde.

Afgoderie is; in Radt dese eenighen waren Gods; die hem in zyn woordt gheopenbaert heeft; ofte beneden den seluen pet anders versteren oft hebben; daer op de mensche zyn vertrouwen settet p.

95. Dagh.
Wat heyscht Godt mit tweede ghebode? Antwoorde.

Dat wy God in gheenderley wyse afbeden; q; noch op geen ander wyse vereeren; dan hy in zyn Woordt bevolen heeft r.

97. Dagh.
Machmen dan gantschelic gheen beelde maken? Antwoorde.

Godt en can noch enmach in gheenderley wyse afghebedet werden. Maar de Creaturien; al ist dat sy sonnen afghebedet werden; so verbiert doch Godt haer Beeltemis te maken; ende te hebben om die te vereeren; om 1. 23 of Godt daer doot te dienen f.

98. Dagh.
Maer soudmen de beelden inder Kercken als boecken der leeken niet moghen igden? Antwoorde.

Neent; Want wy en moeten niet wyser dan God zyn; de welke zyne Ch; stenen niet doot 2. Jer. 18. 4. stonime Seelent / maar doot de leuendighen 2. Jer. 10. 4. vercondinghezins Woordts wil onderweisen u 2. Tit. 3. 16 hebben u.

99. Dagh.
Wat wil dat derde ghebode. Antwoorde.

Dat wy niet alleen met bloecken / ofte met valschen edel a; maar oock met amoochide sweren den name Godes niet en lasteken noch misbruycken; noch ons met onsen sit-
su yghen en roesten; sulcher schyckelicken son-

den deelachrich maken. Ende in somma; bat wy den heylighen name Gods anders niet; dan met veree ende eerbedinghe gebuycken b op dat hy ban ons recht bezeit c / aenighe roepen d / ende in alle onse woorden en wercken gheprezen werde e.

100. Dagh.
Ist dan soo groote sonde / Godts name met sweren en bloecken telacken; dat God hem oock ouer die verdoelt; die so veel als hem moghelic is; bat bloecken ende sweren niet en helpen weeren ende verbeden; Antwoorde.

Jaer ghewillich / Want daer en is geen grooter sonde; noch die Godt meer verdoent; dan de lasterunghezins name. Waerom hy oock die selue met der dootd te strafsen bevolen heeft g.

101. Dagh.
Maer machmen oock Godtsalichliclyc by den name Godes eeren Edt sweren; Antwoorde.

Jaer; Alst de Ouerheyt van haren Onderdanen; ofte aubensins oock de noot boozert; om trouwe ende waerheyt daer doot te beuften; en dat / tot Godes eere en des naefsen salicheyt. Want sulcke Eersworen; is in Gods Woordt ghecondt; en daerom oock van den heylighen inden Ouden ende Nieuwen Testamente recht ghebruyck geweest h.

102. Dagh.
Machmen oock by den heylighen / oft by ee nighen ander Creaturien eeren Edt sweren; Antwoorde.

Neent; Want eeren rechten Edt sweren; is Godt aenroepen; bat hy; als die alleen dat heere kenne; der waerheyt ghetugghenisse wille gheuen; ende m' straffe; in dien ick valscheliclyc swere i; welke teere geuen Creaturen toebehoort j.

103. Dagh.
Wat ghebleet Godt mit derde ghebode? Antwoorde.

Terfeliclyc; bat het Bedrickhemp; ende die Scholen onderhouden werden i; ende dat ick in sonderheyt op den Sabbath; dat is op den saterdag / tot der Gheuepente Godts neerseliclyc come m; om Godts Woordt te hooren n; die Sacramenten te gebruycken o. God den heere openliclyc aen te roepen p; ende den Amen Chyrtelicke hantrekinghe te doen; q; Ten anderen; Wat ick alle de daghen inghis leuens dan inghis boosen werken opere; den heere doot zinnen Ghesch in my wecken late; ende also den ewighen Sabbath in desen leuens aenuaange r.

104. Dagh.
Wat wilt Godt mit vyfste ghebode? Antwoorde.

Dat ick mijn Vader ende Moeder; en alle die oner my gheschijn; alle eere; liefde ende trouwe bewisse; ende my harer goede leere ende straffe met behooghliche ghepoojaemheyt onderwerpe; ende oock met hare tuachtheyt ende ghebeken ghedult grbbe / aenghelien her God belesst; ons doot hare bandt te regeren u.

105. Dagh.
Wat heyscht Godt mit sefte Ghebode? Antwoorde.

Dat ick mijnen naefsen noch met ghedaeten; noch met woorden; noch eenich ghelaet; beel; wegnigher; mer der daer doot; m' seluen ofte doot; ander ont eere; hoo; queste ofte doo e; / maar; dat ick alle waerachticheyt of legghen b; oock m' seuten niet en queste / oft moer willichliclyc in eenich ghelaet; begheue; e; Waerom oock die Ouerheyt; dat sweerde d; aecht; den doot; slach te weeren d.

106. Dagh.

b Mat. 5. 37
Jacob. 5. 12.
Esa. 45. 23
d mat. 10. 32
e 1. Tit. 2. 8.
f Rom. 2. 24
g Tim. 6. 1.
h Col. 3. 36.
i g leuit. 3. 1.
k leuit. 24. 15.
l 37. Son-
dach.

h 1. Gen. 6. 13
10.
i Ecl. 48. 3.
j 1. Gen. 21. 24
21.
k 1. Sa. 24. 29
l 1. Reg. 1. 29.
m 1. Mat. 5. 34
n Jacob. 5. 11.
o 38. Son-
dach.

p 1. Tit. 1. 5.
q m Pl. 68. 27.
r en 40. 10. 3.
s 1. 1. 42.
t 11. 1. 14.
u 19. ende 29.
v 1. Col. 1. 13
w 1. Tit. 2. 16
x 1. col. 16. 8.
y Ecl. 66. 23
z 39. Son-
dach.

1. Ephy. 6. 1
2. Col. 3. 18
3. Ephy. 5. 22.
4. Thou. 1. 8.
5. 4. 1. 15. 20.
6. 20. 20.
7. Ecl. 21. 17.
8. Rom. 3.

9. 1. Pet. 2. 22
10. Gen. 9. 25.
11. 1. Pet. 2. 18.
12. Ephy. 6. 49
13. Coloff. 3. 16
14. Rom. 1. 3.
15. Mat. 22. 21.
16. 40. Son-
dach.

17. a Mat. 5. 21
18. Gen. 9. 6.
19. Mat. 26. 58
20. Mat. 10. 19.
21. c Gen. 9. 6.
22. Ecl. 21. 14.
23. 1. Mar. 26. 52
24. Rom. 13. 4
25. d Rom. 1. 29.

26. Mat. 23. 17
27. Mat. 23. 17
28. Rom. 3.
29. 1. Pet. 2. 22
30. Gen. 9. 25.
31. 1. Pet. 2. 18.
32. Ephy. 6. 49
33. Coloff. 3. 16
34. Rom. 1. 3.
35. Mat. 22. 21.
36. 40. Son-
dach.

37. a Mat. 5. 21
38. Gen. 9. 6.
39. Mat. 26. 58
40. Mat. 10. 19.
41. c Gen. 9. 6.
42. Ecl. 21. 14.
43. 1. Mar. 26. 52
44. Rom. 13. 4
45. d Rom. 1. 29.

46. Mat. 23. 17
47. Mat. 23. 17
48. Rom. 3.
49. 1. Pet. 2. 22
50. Gen. 9. 25.
51. 1. Pet. 2. 18.
52. Ephy. 6. 49
53. Coloff. 3. 16
54. Rom. 1. 3.
55. Mat. 22. 21.
56. 40. Son-
dach.

57. a Mat. 5. 21
58. Gen. 9. 6.
59. Mat. 26. 58
60. Mat. 10. 19.
61. c Gen. 9. 6.
62. Ecl. 21. 14.
63. 1. Mar. 26. 52
64. Rom. 13. 4
65. d Rom. 1. 29.

66. Mat. 23. 17
67. Mat. 23. 17
68. Rom. 3.
69. 1. Pet. 2. 22
70. Gen. 9. 25.
71. 1. Pet. 2. 18.
72. Ephy. 6. 49
73. Coloff. 3. 16
74. Rom. 1. 3.
75. Mat. 22. 21.
76. 40. Son-
dach.

77. a Mat. 5. 21
78. Gen. 9. 6.
79. Mat. 26. 58
80. Mat. 10. 19.
81. c Gen. 9. 6.
82. Ecl. 21. 14.
83. 1. Mar. 26. 52
84. Rom. 13. 4
85. d Rom. 1. 29.

86. Mat. 23. 17

Van het Ghebde.

Maer dit Ghebde schijnt alleen van het dooflaen te sprekken?

Antwoorde.

Godt verbedende den doofslach/leert ons dat hy den woetel des doofslachs / als ngt e haect / rooien / ende waerigheicheyt haer: ende s'altick alles booz eenen doofslach Galat. 5. 20 houdt g.

Maer is dat ghenoech dat wy onsen naemkenal soot booftepis / niet en doodden?

Antwoorde.

Jaent: Want God verbedende den nift/haer en rooien/ ghebiedt dat wy onsen naemse lief hebben als ons leuen / h'ende hem gebuit vrede/ saechmoedicheyt / barmherticheyt / h'ende alle diendelicheyt bewijzen/ zyn scha de so veel als ons moghelick is / afkeeren / en de oock onse vbanden goet doen in.

108. Vraaghe.

Wat leert ons dat seuenste ghebode?

Antwoorde.

Wat alle oncrpfscheyt van God veruloectt sp'n ende dat wy daerom de selue van heeren vband zynde o' cupsch ende ruchtelick leuen moeten p / het sp' inden beghylen houweliken staet / of bupden den seuen q.

109. Vraaghe.

Verbiet God in desen ghebode niet meer dan Gebreken / ende dierghelike schandent?

Antwoorde.

Gewil ons isfende siele Tempelen des heylighen Gheestes zyn: soo wil hy dat wyse vep de supuer ende heylich bewaten / daerom verbiet hy alle oncrpfsche daben / ghebreden woorden r / ghebachten lusten f' ende wat den mensche daer toe trecken can t.

110. Vraaghe.

Wat verbiet God int achtste Ghebode?

Antwoorde.

God en verbiet niet alleen stelen ende roouen u / dwelck die Overheft straf: maer hy noemt oock dieuere alle boofte stucken ende aanslaggen / daer mede wy onse naecten goet ghebenden en ons te ruyghen / het sp' met geweld of sehn des rechtis x / als met onrechten ghewichten / elle mate z / wote / munte / woeker a / ofst dooz eenich middel vñ Godt verboden: Daer toe oock alre gherecht b / z / Geu. 15. 9. allen misbyuck ende verquistinghe zjuer a Deu. 25. 15. 5

111. Vraaghe.

Maer war ghebiedt v God in desen ghebode?

Antwoorde.

Wat ick mijns naecten nut / daer ick ran en: de mach boozders: met hem also hande als e eph. 4. 28 ick wilde datmen met my handelde / b daer toe oock dat ick trouwelick arbeypde / op dat ick den noorduyfghen helpen mach e.

112. Vraaghe.

Wat wil dat neghentste ghebode.

Antwoorde.

Dat ick teghen niemant dalsch ghetuyghe nisse en gheue f / niemant zyn woorden bekeere d / gheen achterklapper of lasterae en sp / e / niemant lichtelick ende onuerhoort ooz drele oft helpe verdoemen f: Maer anderlep liegen ende bezeyghen also gepen werken des Dupuels g vermdet: ten sp dat ick den waren rooie n Gods / op te sal wil h. 3. rein / dat ick int gherechte ende alle ander handelen ggeen. de waerhepdr lief hebbe / op'rechtelick ggeen ende bekenne / oock mijns Naecten ree ende goet gherechte nae mgn vermogen booflae ende boozderick.

113. Vraaghe.

Wat heffehet van ons dat thiende gebode?

Antwoorde.

Dat oock de minste iud oft ghebenden te ggen eenich ghebode Gods in onp nemmes

meer en come / maer dat wy tot allen tiffen van gantscher heeren allen sonden vbandt zyn. ende lust tot alle gerechticheyt gebden. i Rom. 7. 7. 14. 18. 22.

Maer connen de gheue die tot God beliectt zyn / dese gheboden volcomelick houden?

Antwoorde.

Jaense: Maer oock de alderheplichste / soo langhe als sp in dese leuen zyn. en hebbe maer een cleyn begunsel deser ghebodsaemheyt m / doch also / datse mer een eenfelic booznemen niet alleen na sommighe / maer na alle de gheboden Gods beginnen te leuen n.

115. Vraaghe.

Waerom laet ons van God also scherpelike de ghen gheboden p' zebichen / soofte doch niemant in desen leuen h'ouden can?

Antwoorde.

Gerdelick op dat wy ons leuen lanck onsen sondelicken aect h'aeltegher hoe meer leeren kennen o' / ende dies te begherigher zyn o' verheuinghe der sonden / ende de gherechtichepdt in Christo te foerken: daer nae / dat wy sonder onderleuen ons beneerfighen / ende Godt bidden / om de ghenade des heylighen Gheestes: dat wy lanck / so meer nae dat eubeldt Gods vernemmer worden / tot dat wy tot dese boozghelike volcomenhepdt in desen leuen gheraken q.

Van het Ghebde.

116. Vraaghe.

Waerom is dat Ghebde den Chytenen van nooden? Antwoorde.

Daerom dat het dat booznaemste stuck der dankbaerhepdt is / welke God van ons voozdert / ende dat God zyn ghenade ende den beghylen Gheett allen dien gheuen wil die hem met herelicken luyten sonder ophouden daerom bidden / ende daer booz danken f.

117. Vraaghe.

Wat behoort tot een sulck ghebde / dat aengghenaem sp / ende van hem verhoort werde?

Antwoorde.

Gerdelick dat wy allen den eenighen waren Godt / die hem in zyn woordt ons gheopenbaert heeft om al het gene dat hy ons geboden heeft te bidden / van heeren aemopen u. Ten anderen dat wy onsen noodt r / ende ellendichepdr recht ende grondelick kennen x / op dat wy ons booz den aenggherichte zoner Maerstepd verootmoedighen p. Ten verden dat wy desen bafsen grondt hebben z / dat hy ons ghebde / niet teghenstaende dat wy sulc onuerdiech zyn / om des Heeren Christus wille / sekerlick wil verhooren a ghehep hy ons in zyn woordt becloeft heeft. b

118. Vraaghe.

Wat heeft ons Godt beuolen van hem te bidden? Antwoorde.

Alle gheestelike ende isphelike naodtuyf / welke de Heere Christus begrepen heeft int Ghebde. dat hy ons selue gheleert heeft.

119. Vraaghe.

Hor luydt dat Ghebde. Antwoorde.

O Ase Wader / die a daer zyt in de hemelen / Duen Name werde gheheplich.

D' ghecome.

Duen wille gheschiede op der Aerden als in den hemel.

Gheett ons huyden ons daghelick doodt. Ende berghet ons onse schulden ghepelt oock wy vergheuen onsen schuldenaren.

Ende leyt ons niet in verfoekinghe / maer becloft ons van den quaden.

Want uwe is dat gheke / dieeracht ende d' herdelichheyt inder ewichheyt / Amen.

D' w

21. Joa. 2. 9
f Jaco. 1. 20.
Galat. 5. 20
g Joa. 2. 15
h Mat. 4. 2
i Rom. 12. 18
m Mat. 5. 7.
Rom. 12. 10.
n Cor. 23. 5.
Mat. 5. 44
Rom. 12. 20.
41. Son-
dach.
n Ken. 18. 27
o Jude. 23.
p Thef. 4. 3
q Heb. 13. 4
1. Cor. 7.
r Eph. 5. 3
1. Cor. 6. 18.
f Mar. 5. 28
r Eph. 5. 18.
1. Cor. 15. 3
42. Son-
dach.
u. 1. Cor. 5. 10
y Luc. 14.
a. Thef. 4. 6
p Psal. 11. 1
16. 11.
z Geu. 15. 9.
5
Psalm. 15. 5
1. Luc. 6. 35.
b. 1. Cor. 6. 10 de?
c. 1. Cor. 5. 16.
d. Mar. 7. 12
e. Eph. 4. 28
43. Son-
dach.
f. Psal. 19. 8
e. 1. Cor. 2. 28.
g. Psal. 15. 3
h. Rom. 1. 29
f. Mar. 7. 1.
i. Luc. 6. 37.
y. Joa. 8. 44
h. Psal. 12.
22. e. 13. 5.
1. Cor. 13. 6.
1. Eph. 4. 25
k. 1. Pet. 4. 8
44. Son-
dach.

1. Rom. 7. 7
14. 18. 22.
m. 1. Cor. 1. 8
Rom. 7. 14.
Eccle. 1.
n. Rom. 7. 22
Jacob. 2. 10
o. Joa. 3. 9
Psalm. 32. 5
r. 1. Cor. 9. 24
Philp. 3. 11
45. Son-
dach.
f. Psal. 50
14.
1. Mat. 7. 7.
Psal. 90. 15.
1. Joa. 4. 22.
5
Psal. 2. 13
Eccle. 66. 2.
y. Psal. 10. 14.
3. 15.
z. Joa. 14. 13
15. 16. 23.
Dan 9. 17.
a. Mat. 7. 8.
Psal. 143. 1.
b. Jaco. 1. 17.
f. Mar. 6. 33
g. Mat. 6. 9
Eccle. 2. 2.

45. Son-
dach,

120. Vraaghe.
Waerom heeft ons Christus gheboden/
Godt alsoo aen te spreken: Onse Vader?
Antwoorde.

Op dat hy van sonden aen int beginsel on-
ses ghebods in ons de kinderliche gheefe ende
toeruecht tot Godt verweke, welke beyde
de geont onses Ghebods zyn: sannelich dat
Godt onse Vader doot Christus ghewozen
is; ende dat hy ons veel weuniger assien sal
het gheue dat wy hem met rechten ghelouue
bidden; dan onse Vadersen ons Kersege din-
ggen ontsegggen b.

b Mat. 7.9
Luc 11.11.

121. Vraaghe.
Waerom weert hier roeghebaert / Die daer
zjt in de Hemelen: Antwoorde.

Op dat wy van de Hemelse Maesteyt/
Gods niet Kersechen ghedencken ende van
zjner Almachticheyde alle noordruyt des lyfs
ende der sielen betwachten b.

e Jer. 23.23
Act. 17.1.

122. Vraaghe.
Welck is die eerste Bede?
Antwoorde.

Wen sname werde gheheplicheit.
Dat is/ Gheeft ons eersteelich dat wy b recht
keunen e- en b in alle uwe werken/ in welke
uwe almachticheyde/ wysheyt/ goetheyt/ ghe-
rechticheyt/ barmherticheyt ende waerheyt
clareelich schjnen/ heylighen/ roemen ende yf-
senf. Daer na oock/ dat wy al ons leuen/ ghe-
dachten/ woorden ende wercken alsoo schre-
ken ende richten/ dat uwen sname om onse
wille niet ghelastert/ maer gheert ende ghe-
ylesen werde g.

b Rom. 10.12
47. Son-
dach,

e Joan. 17.8
Mat. 16.17
Jacob. 1.5
Psalm. 119.
105.
Iha. 119. 137
Eucel. 46.
Eucel. 30.34
Psalm. 142. 1.
Iere. 31.3.
Roman. 3.3
y Psalm. 115.1.
71.18.

123. Vraaghe.
Welck is de tweede Bede?
Antwoorde.

Wafijke come.
Dat is/ Gheert ons also doot b woort en-
de uwen Gheest dat wy ons lancr soo meer b
onderwerpen h: Bewaert en vermeer uwe
kercke/ beschoot die werken des Dupels/
ende alle gewalt/ welke haer reghen b ver-
heft/ midtgeders alle boose raeflaghen/ die te
ghen b heplich woort bedacht werden: a toe
dat die volcomenheyt uws sijer toe come l/
daerin ghy alles sult zjn in allen m.

48. Son-
dach,
b Mat. 6.33
Psalm. 119.5.
143/10.
I Psalm. 51.20.
122.6.
h. Joa. 3.8
I Apo. 22.17
m. Col. 15.
28.

124. Vraaghe.
Welck is die derde Bede?
Antwoorde.

Wen wille gheschiede op der Herden/ als
in den Hemel.
Dat is/ Gheeft dat wy ends alle menschen
onten epgghenen wille versaken n/ ende uwen
wille die alleen goet is/ sonder eenich reghen
spreken ghehoosam zjn a / op dat also sen
peghelick zjn ampt ende beroepinghe/ soo ge-
willichlic ende ghetronwelich mach bediene
ende wtuoeren b / als die Engelen in den
Hemel doen. c

49. Son-
dach,
u mat. 16.24

a Luc. 23.42

b I. cor. 7.24
c Psalm. 103.
20.

125. Vraaghe.
Welck is de vierde Bede?
Antwoorde.

Gheeft ons hypden ons daghelic woort:
Dat is/ Willet ons niet alle noordruyt des
lichaems verfoggen b/ op dat wy daer doot
kennen/ dat ghy den eenigen oofp/ onck alles
goets zjt e/ ende dat nach onse fogghe/ noch ar-
beyt/ noch uwe gauen sonder uwen segen/ ons
en ghediens/ ende dat wy behalpen ons ver-
trouwen van alle Creaturen a/ strecken/ ende
op b alleen stellen g.

50. Son-
dach,
b Psalm. 145.
25. ende 107.4
27.
Mat. 6.25.
e Act. 17.27
24.17.
f I. Cor. 15:38
Deut. 8.3.
y Psalm. 62.11
52/53.

51. Son-
dach,

126. Vraaghe.
Welck is die vyfte Bede?
Antwoorde.

Dergheeft ons onse schulden/ als oock wy
berghuen onsen schuldenaren.
Dat is/ Wilt ons arme fondaten alle on-
se misdaden/ ende oock die boosheyt die ons
algot aenhangt/ om des Voets Christi wil-
len

le niet toeruekenen h/ also wy oock die ghet u-
ghenuef uwer genaden in ons beindien/ dat
ons gantsch boognemen is/ onsen naesten van
herten te verghuen t.

h Psalm. 11.13.
I. Joan. 2.1.
i Mat. 6.14

127. Vraaghe.
Welck is de sesse Bede?
Antwoorde.

Ende leyt ons niet in verfoekinghe / maer
berioft ons van den boosen.

Dat is / Wcghl wy van ons seluen soo
swack zjn/ dat wy niet eenen ooggenblich en
connen beltaen k / ende daer toe onse doode
vpanden de Dupel l / de Werelt m/ en onse
epghen bleesch n/ mer op honden ons aen te
bechten: wilt ons doch behouden ende ster-
cken doot de cracht uws heylighen Gheskes/
op dat wy in desen Gheefelicken stegd niet
onderligghen o / maer altoet stercken weder
stant doen/ tot dat wy eyndelic reenemael
die ouerbandt behouden p.

52. Son-
dach,

k Joan. 15.5
l Psalm. 103.
14.
m. Pet. 5.1
n. Eph. 6.12
o Rom. 7.23.
p. mat. 26.41.
q. Mar. 13.33.
r. Ihes. 43

128. Vraaghe.
Hoe beslypt ghy b Ghebede.
Antwoorde.

Want uwe is dat sijcke de cracht/ ende de
heerlicheyde inder ewicheyt.

Dat is/ Suckes alles bidden wy van b
daerom dat ghy also onse Coninck/ ende aller
dinghen machricht/ ons alles goetrs te ghe-
uen den wille ende het vermoghen hebt q / en-
de dat al/ op dat daer doot niet wy/ maer uwe
heylighen sname eenblich geylesen werde r.

q. Act. 10.1
r. 2. Pet. 2.9.
s. Psalm. 115.2
t. Iere. 33.8.

129. Vraaghe.
Wat beduydt dat woort Amen:
Antwoorde.

Amen/ is te segghen het sal waer ende se-
ker zjn. Want myn ghebod veel sekerder van
Godt verhoort is/ dan ic in myn heere ghe-
woede/ dat oick sijnck van hem begheere f/

Ende des Catechisui.

Forme on den Heylighen.

Woop wt te reghen.

Onse hulpe/ Rae in den sname des Heeren/
die Hemel ende Kerde gheschepen heere/
Amen.

Psalm. 123.

D

Wyle onse heere Jesus Christus sendt/
dat wy in Godes sijcke niet moghen
comen. ten sy dat wy in ghebozen werden/
a So gheeft hy ons daer mede een seker be-
wysinghe/ dat onse nature ganfich berkeert
ende vermaldeghd is / ende vermaent ons
daer mede / dat wy ons doot Gode veraet-
moedighen ende aen ons seluen een misgh-
ghen hebben moeren / ons alsoo beropende
zjn ghenade te begheeren / op dat doot
die selue alle onse boosheyt ende vermaldegh-
dinge onser ouder sarruren afgewaschen en
begrauen werde. Want wy en connen Godes
ghenade niet delachtich zjn ten sy dat woort
hemen alle vertruouwen op ons epgghen ber-
moghen en wysheyt ende gherechticheyt we
onsen heren ghenomen sy / Ja oock tot dat
wy alles wat in ons is/ ganfeliclic doemf.

a Joan. 2.3

Ja dien ons Christus onse elendicheyt
also woort oogghen ghestelt / Iesf / so trooff hy
ons wederom doot zjne barmherticheyt/ ons
ende onse kinderen belouende van allen onsen
sonden te waschen/ dat is/ ons die selue om
zjns bloets bergeten wille niet toe te reken-
nen/ ende onse verdoogen nature weder om
tot zjnen uenvelde/ doot zjnen heylighen
Gheest te beuenwen. Ende op dat hy sulcke
belaste onsen swacken ghelouue soude bruust
ghen/ ende aen onsen epgghen lichaem verse-
geten/ heeft hy beuolen. dat wy in den sname
Godes des Vaders/ des Soons/ ende des heyl-
lighen Gheests souden ghedooyt werden b.

b. Mat. 28.
19.
Waarom

Korte onderzoekinge des Gheloofs.

ke int goede Mey verdroncken hebt / ende uwe volck Israel droochs voets daer dooy ghelepdet / dooy dwelcke desen Dooy b beduydet werdt Wy bidden v dooy uwe grondloose barmherticheydt / dat ghy e dit uwe Kint gheadelick wilt aensien: ende dooy uwen H. Gheest uwen Sone Jesu Christo in ligen: dat het met hem in zijn doodt v begraen werde: ende met hem mach opstaen in een nieu leuen: op dat het zijn Crups / hem daghelicks nauoighende: byolick dragen: mach hem aenhanghe met warachtigen geloou: als uwer hope: ende vierigher liefde: dat het die leuen (dwelck roch niet anders e is / dan een gheschadige doot) niet uwent wille getroost / beclate / ende ten laetden daghe vooy den sychterloot Christi uwes Soons sonder verschicken moghe verschijnen: dooy den seluen onsen Heere Jesum Christum uwen Sone: die met v ende den heylighen Gheeste een eenich God leeft ende regeert in ewicheydt. Amen.

1. Cor. 10. 2
1. Petr. 3. 21
1. Cor. 12. 13
1. Tim. 6. 4

1. Job. 7. 16
1. Sal. 90. 9

1. Gen. 17. 4
1. Rom. 4. 11

1. Act. 2. 39
2. 37. 16, 15

1. Psal. 51. 6
1. Eph. 2. 5
1. Eph. 5. 26
1. Cor. 7. 14
1. Cor. 12. 13

1. Rom. 12. 2
1. Pet. 1. 19

1. Gen. 18. 19
1. Cor. 13. 14
1. Psal. 78. 4
1. Ephe. 6. 4
1. Heb. 6. 2
1. Mar. 28. 19
1. Act. 2. 38

1. Eph. 1. 7
1. 13

1. 1. Cor. 12. 13

1. 1. Cor. 12. 13

1. 1. Cor. 12. 13

1. 1. Cor. 12. 13

1. 1. Cor. 12. 13

Godt ewighlick te louen en te p zissen. Amen.

Ten corte onderzoekinge des gheloofs v dooy de ghene die haer tot de Gheympe niet begheuen willen.
Waghe.

Hoe zijt ghy in v herte versckert: dat ghy Heen lidmaet der Gemeente Christi zijt? Antwoorde.

Wt dien dat v. Gheest tot minen gheest ghetuycht: e dat ick een kindt Gods des Vaders p / dooy Jesum Christum zinen Sone: 2. Cor. 1. 22
ende mijn op pperick Dierster: welcke my dooy 1. 5
ende v. Offerhande zins lichaems: ende wistottinghe zins bloets: van mijn sonden gesuuer heeft. Ick geneole ooc bouen dien: dat ic dooy den Gheest Gods tot de gehoosamenheyt der geboden Gods geeroet werde. Waghe.

Welck zyn de gheboden des Goddelicken Wets: daer toe alle menschen verbonden zyn: en tot welcker gehoosamenheyt ghy v geuoict geeroet te zyn? Antwoorde.

Die daer coytelich in thien gebodt verhaelt staen: Exod. 20. 1. Deut. 5. 6. Namelick dese: Ick ben de heere uw God: die v wt Egyptelandt wt den dienckhuys ghelepdet hebbe.

1. Ghy en sult gheen ander goden vooy mijn aengheficht hebben.

2. Ghy en sult geen beelden: noch eenige gelijkenisse maken: noch ban tgene dat bouen in de hemelen is: noch da dat daer ontp op aerde is: of van dat inde wateren ende de aerde is: En aenbidt: noch eert: noch dient: niet. Wilt ic de heere uw God: die sterck en pueric / die daer beoecde der Vadersen misdaet in den kinderen: tot in dat derde ende vierde lidmaet der ghenen die my haten. Ende ick doe barmherticheydt aen vele duppenden: die my lief hebben: en mine gheboden onderhouden.

3. Ghy en sult den Name uwes Heeren uwes Gods: niet te berghhees: ofte lichtuwerdelick ghebyucken: Want de Heere sal hem niet onschuldich houden: noch onghesckert laten: die zinen Name te berghhees: oft lichtuwerdelick ghebyuckt.

4. Ghy gheedachtich des Sabbathdachs: dat ghy dien heylighet / ses daghen sult ghy arbeiden: ende al v werck doen: is: maer de sesuente dach is de Sabbath des Heeren uwes Gods: dan sult ghy gheen werck doen: / noch v sone: noch v dochter: noch v knecht: / noch v dienstaecht: noch v be: noch de Wreemdelick die in uwe stad: poozten is. Want it: ses daghen heeft de Heere hemel ende aerde: ghemaeckt: ende die Zee. en al daerom in is: en hy rust e den seuenen dach: dan sult ghy ende de Heere den Sabbathdach / ende heylighden den seluen.

5. Ghy sult v Vader ende Moeder eeren: op dat ghy langhe leest: inden lands: dat v d' Heere te uw God gheuen sal.

6. Ghy en sult niet dooden.

7. Ghy en sult niet eedbreken.

8. Ghy en sult niet stelen.

9. Ghy en sult geen half ghetuygenisse spreken teghen uwen naesten.

10. Ghy en sult niet begheeren uwes naestens huys / ghy en sult niet begheeren uwes naestens wif: noch zinen knecht: / noch zinen dienstaecht: noch zinen Onse: / noch zinen Esel: / noch eenich dinc dat uwen naesten heeft.

Hoe twee dese thien gheboden ghehept? Antwoorde.

A In twee Capelen: Waer af de eerste Godt aenlic: ende de ander den naesten.

Waghe.
Wat leest ghy inde vier geboden der eer: 1. 5

1. Rom. 8. 16
2. Cor. 1. 22
1. 5

1. Cor. 13. 14
1. 18. 14 / 1
1. 9. 10

1. 5

hoofte onderzoekinge des gheloofts.

ken tafel?

Antwoorde.

Ten eerste dat ich verloochende alle crea-

turen; b gantsch mijn betrouwen stellde moer

in den eenighen ende almachtighen Godr;

1. **1. Cor. 9. 20** Ten anderen / c dat ick hem alleene inden

1. **1. Sam. 7. 3** Gheeft en waerheyt aanbiddende moet; b niet

1. **1. Cor. 4. 24.** dooz beelden of eening versterde Godsienst.

2. **1. Cor. 3. 17.** Ten derde dat ick zijn woort ende name

1. **1. Psal. 15. 1.** in alle dinghen sal groot maken.

1. **1. Mat. 23. 19.** Ten laetsten e dat ick my schuldich kenne

1. **1. Mat. 15. 9.** te oeffnen in alle zyn Goddelicke insettingen

1. **1. Col. 2. 22.** volgende die heplige opdructe zyns woorts.

1. **1. Col. 1. 14.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

1. **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.** **1. Mat. 23. 11.**

derom opgheloven vanden dooden/opgheloven ten hemel / sibt ter rechter hand Gods des almachtighen Vaders. Van daer hy comen sal te oordeelen de levende ende de doode. Ick ghelouue inden heplighen Ghesch. Te gelouue een alghemeyne Christelike Kercke de ghemeynschap der heplighen / der gemeyne der souden / opstandinghes des vleeschs / ende een ewich leuen. Amen.

Waghe.

Wat ghelooft ghy met dat eerste deel Van God den Vader?

Antwoorde.

Dat is: Ick stelle al mijn betrouwen inden ewighen en waerachtighen God: a verhekerk zynde; dat hy my sal bysauen in alderhande b nootwendichheyt der zielen ende des lichaems; gemerckt dat hy een almachtigh Godr; ende my een goetwilligh Vader is.

Waghe.

Wat ghelooft ghy met dese woorden: Ende in Jesum Christum zynen ewighen Sone onsen Heere? Antwoorde.

Dat is: b Ick stelle oock mijn betrouwen inden Sone Gods: c aengheven dat hy zyn eeghen ende eenich ghelouwen Sone is; b daerom een waerachtigh Godr; bouen al ghepreesen in ewichheyt.

Waghe.

Wat is: Die daer ontfangen is van den heplighen Gheest; Shebeken wt die Maghet Maria; Antwoorde.

Dat is: Ick ghelouue; e dat de Sone Gods waerachtich mensche geworden is; f aenghenomen hebbende; bleesch en bloet der kinde; g wt die Maghet Maria; h sonder enigge blecke der souden; i dooz de cracht des heplighen Gheestes; k So dat Jesus Christus waerachtigh God ende mensche is; l de eenich middelaer; m wt die Maghet Maria ontfangen; n en geboren; o ter myner en aller gelouwege menschen salicheyt.

Waghe.

Wat is: Die geleden heeft onder Pontio Pilato gecruysigt; en begraven; ende gebaelc ter hellen; Antwoorde.

Dat is: Ick gelouue dat Jesus Christus n vooz mijn souden; o in zyn Ickhaem; p de aller schandelicste doot des Crucisx gelieden heeft; q ende in zyn siele ghesmaect heeft de gramscchap Godes en die pijn der hellen; om inp daer wt te verlossen.

Waghe.

Wat is: Dat hy ten derde daghe berresen is vanden dooden; Antwoorde.

Dat is: dat zyn lichaem geen berdermens is int graf gesien heeft; ende dat zyn siele niet meer dan drie daghen van den lichame berreschepden is geweest; swant hy is berresen ten derde daghe van den dooden; r ooz om heerlick onerwinende; Sonden; Doot; Helle; Dupuel; ende des Werts verdoemnisse.

Waghe.

Wat gelooft ghy met dese woorden: Hy is opghewaren ten hemel; siter ter rechter hand Godes des almachtighen Vaders; Van waar hy comen sal etc.

Antwoorde.

Dat Jesus Christus; na zyn menschelike natuere; in dese Werelt niet meer is; r maar bouen de wolcken; by den Vader inden hemel; s Van waar hy dooz zyn Goddelicke cracht; t zyn Ghemeynte is regerende ende berreschepende; u ten derde der Werelt; z ende van sal by haefelick comen; om te oordeelen de levenden ende de dooden. Waghe.

Wat is: Ick gelouue in den heplighen Gheest. Antwoorde.

1. **1. Gen. 27. 26** Ja sy: l Want hy verdoelc is; / die niet en

1. **1. Gal. 3. 10.** blyft in al her ghene daer ghelicheuen staet

1. **1. Gal. 3. 10.** inden Woerd des Werts; om dat te doen.

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.** **1. Gal. 3. 10.**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

1. **1. Gen. 17. 7**

Van gheלוone.

Wat is ick stelle mijn betrouwen in de heylighen Gheest: b sonder wiens ingheuen niemant heyligh ofte reyn can wesen/ noch conighen troost in God hebben/ oft eenighe salich makende kennisse ende wetensschap van den seluen. **Waghe.**

Ghelooft ghy dan den Vader/ ende den Soen ende den heylighen Gheest/ een Godt te wesen? **Antwoorde.**

Ic ick trouwen: maer in drie personen verscheyden: d ende daerom werden wy inden name des Vaders: ende des Soons, ende des heylighen Gheests ghedoopt. **Waghe.**

Maer hoe zijn daer drie personen / ende nochtans maer een Godt? **Antwoorde.**

Ma dat de Schiffture leert / e dat daer maer een Godt is/ die sich en gheueuen ende en gheuen wil/ ende de selue Goddelicke ere inde Schifft e yghentlick toegeueuen weet den Vader ende den Soen/ en den h. Gheest: So ist doch claer/ dat daer een eenich Godt is in drie personen verscheyden/ h de Vader ende de Soen/ ende de h. Gheest. **Waghe.**

Wat verbaet ghy met dese woorden: Een heylighe algheemene Christelike Kercke? **Antwoorde.**

Dat is/ Ick bekenne/ dat Christus Jesus in dese boose Werelt: i zyne sekerre vergaderinghe der gheלוouigen heeft/ waer af ick my bekenne een lidmaet te zijn. **Waghe.**

Wat eppen scharten ende verciefsen heeft dese Gemeente? **Antwoorde.**

De ghemeynschap der heylighen/ bergiffenisse der sonder/ verciefsisse des vleeschs/ ende een ewich leuen. **Waghe.**

Wat troost hebt ghy hier in? **Antwoorde.** Ten eersten/ ik dat alle de welbaden Christi alken heylighen ende gheלוouighen/ sonder eenich ruwendich aensien der personen/ gheleymatich toecomen.

Ten anderen/ i datse altdie vergheninghe haerder sonden van Godt den Vader berceffghen/ soo dickmael als sp dat/ doot een vast gheלוone met een oodmoedich herte/ inden name Christi begheeren.

Ten laetsten/ dat sel in hoe seer sp hier veraceffghen/ in nochtans ten laetsten daghe / in haer eppghene lichamen berceffghen/ sullen ten ewighen leuen. o Ghelicker wijs de oughelouighe/ op sullen staen/ ter ewigher schanden der verdoemnisse. **Waghe.**

Nach oock dese warachtighe Gemeente Christi wtwendelike enrichtighe bekent werden? **Antwoorde.**

Iase/ In sonderheyt wt drie teekenen. Te weten: Ick de opprechte vercondinghe des woorts Gods/ wt het rechtinnich werchten der Sacramenten. Ende wt het neersich ghy blyuich der Christeliker straffe. **Waghe.**

Waer in is de opprechte vercondinghe des woords Gods gheleggen? **Antwoorde.**

In de Wet ende den Euangelio. **Waghe.**

Wat is de Wet? **Antwoorde.**

Het is een verclaringhe des Goddelicken Moests/ ende willes: lerende wat men doen ofre laten moet: p verdoemende alle men schey/ die den seluen oer al niet ghemooch en doen. **Waghe.**

Wat is dat Euangelium? **Antwoorde.**

Het is een blyde bootschap / q ban een seker vergheninghe der sonder/ doot/ des bedriens

sten onses hooghen Priesters/ Christi Jesu alene. **Waghe.**

Wat zijn de Sacramenten der Gemeente Christi? **Antwoorde.**

Het zijn heylighe oeffeninghen/ in seker wtwendighe Ceremonien doot e Christus inghesiet/ doot de welcke by zyn Gemeente heeft willen ghetuyghen/ dat wt al een doot de bedriens zyns doots/ bergiffenisse onser sonden hebben. **Waghe.**

Hoe veel zijn daer sulcke Sacramenten? **Antwoorde.**

Twee: Namelick / den Doop / ende het Nachmael des Heeren. **Waghe.**

Wat is den Doop? **Antwoorde.**

Het is een heylighe insellinghe Christi: i Joh. 3. 22. f doot de welcke alle lidmaten der Gemeente ten/ (sp zijn onmondige kinderen/ oft volwasen) i met Water ghedoopt/ moeten werden: i den name des Vaders/ ende des Soons / i den name des heylighen Gheests. **Waghe.**

Wat troost hebt ghy wt uwen Doop? **Antwoorde.**

Dat ick doot/ het bloet Christi so sekerlick afghewasschen ben van mine sonden/ als het lichaem inden Doop met water bespyngt weert. Doot/ i dat ick altdie bergiffenisse der si. Joan. 1. 29. ten/ (sp zijn onmondige kinderen/ oft volwasen) i den Gheest van mijnen Ghemelen Vader doot Christus in i gheלוone sal begheeren. **Waghe.**

Waer af werdt ghy in uwen Doop meer vermaent? **Antwoorde.**

g Dat ick my al mijn leuen (alck sal van s Rom. 6. 4. sonden berconden/ mijn vleesch met alle zyne boose lusten daodende / ende in een nieuwie hepdt des leuens wandelende. **Waghe.**

Wat is het Nachmael des Heeren? **Antwoorde.**

Het is een insellinghe Christi / i in de h mat. 26. 27. welcke zyn doot doot/ het eten des gheboete: Mat. 14. 22. nen broodts/ ende het dyncken des Bekers Luce 2. 19. des Heeren bercondich wert. **Waghe.**

Wat troost hebt ghy daer in? **Antwoorde.**

h Dat ick doot/ den offer des lichaems ende h Bloeds Christi/ so sekerlick bergiffenisse mijn sonder heb/ lende genoot werde ten ewe l 3. 04. 6. 34. ghen leuen/ als ick ter tafel des Heeren het broodt van den Dienaer gheboeten ere / ende den Bekker die my gheueuen weert/ drinke: I a ghelicker wijs mijn lichaem dagdelichs/ doot wyfse ende d'ack natuerlick onderhouden. **Waghe.**

Waer af werdt ghy doot/ het Nachmael meer vermaent? **Antwoorde.**

Dat ick den Heere doot/ dese grootte wel/ daer altdie dancken sal ende mijn danbaes hept betuyghen/ mer een daghelicke doodinghe des ouden mensches. en een nieuwie hept des leuens. **Waghe.**

Wat is de Christelike straffe? **Antwoorde.**

Het is een insellinghe Christi a doot de a mat. 18. 19. welcke een peghelick lidmaet verbonden is/ a Luc 17. 3. zynen Woeder Christelick te vermanen/ ende a Luc 19. 17. wederom de vermaninghe ghewillichlick te p 10. 17. 10. ontfangen: Anders so sal hy in dwooft veds s 17. 1. 3. wt der Gemeenten ghewoopen / v ende den Jacob 4. 9. b 1. 04. 5. 7. opuel oer gheleuet werden. **Waghe.**

Nach oock de Ouerhept boose menschen met den sweerde straffen: **Antwoorde.**

1 Rom. 15.4

Jase: Ende behoort dat oock te dok: e Wat sy en Dienaer Godes is: niet te verghoeft het sweert doerende.

1 Mat. 13.30
47.

Waghe.
Sint oock alle kinderen Godes / die haer tot de wtwendighe Ghemeente Christi verghen?
Antwoorde.
Jaent boogward: e Want daer onder veel gheueynse Hypocriten sijn: Maer die sijn alleene kinderen Godes: ende leuende in maten der Ghemeente: die haer in dese boogwaerde reekenen eerich daghen en oeffen: ende God om een vermeerderinge der Godtsalicheyt daghelichs sijn biddende.

1 Mat. 6.9
Lucel. 1.2

Waghe.
Hoe moeten wy in onsen noodt bidden?
Antwoorde.
So ons Christus geleert heeft: **Samelick:** Jase **Wader:** die daer sijn inde hemelen. **Wen** **Naem** werde gheheplich.

Waghe.
Wen wille gheschiede op der Werden als in den hemel.
Gheeft ons huyden ons daghelic **Woot.** Ende verghesft ons onseschuldren / gheheich oock wy verghoeuen onsen schuldenaren / Ende leyt ons niet in verfoekinghe / maer berloft ons banden quaden.
Want wie is dat sijnche: de cracht ende de heerlichheyt inder euecheyt: Amen.

Waghe.
Wat begreep ghy in desen gantschen ghebede van God. Antwoorde.

Ten eerden / dat / alwat die nende is tot sijn der glorie gheboortet werde: ende wederom gheweerd: dat de selue is verhuiderende / of sghen wille is wederstaende.
Ten anderen: / so gheheere ick hulpe ende bystant in alle nootwendicheyden der sielen ofse des lichaems: teghen de bezoynghe des Duyuels.

Waghe.
Wat berlaet ghy by dat woort: Amen. Antwoorde.

Wat is het sp also: waer doo ick betuyghe dat ick in mijn herte doo den heiligen Geest bekeker den dat my de hemelsche **Wader:** om Christus wille berhoort heeft.
Als de ghene: die hem totter Ghemeente begreut wil: dese goet stucken inden groot bekenet ende beleiden heeft: so byaechten hem: of by ergheuen in (der leeringsen haluen) reinghen twisfel heeft: op datmen hem gheuoerch doer mach. In dien by seyd: / **Jar:** So soeckten hem wt der Schijnt te voldoen. En de ist dat hy gheuyt is: soo byaechten hem: of hy booz hem ghenomen heeft by dese boogsepe leeringhe te bliuen: ende de werelt te verlaeten: ende een nieu Christelick leuen te leyden?

Ten eynde byaechten hem oock / oft hy hem der Christelicker straffe wil gheuollichelick onderwerpen?

Welck hy gedaet hebbende: / so vermaekt hem tot byde: liefde: in eendyaerichheyt: met alle menschen: ende tot byedmakinghe: in dien hy met penant per wtlaende heeft.

2. Sijne om dat Heylighe Nachtmael te houden.

Gheliefde inden heere Jesu Christo: booz gaen de woorden der uerseringhe des heylighen Nachtmals onses heeren Jesu Christi: welcke ons bescheyt de heylighe Apostel Paulus. Corinth. 1.
Ick hebe vanden heere en ontfangen dat ick by gheueuen hebbe: Want de heere Jesus: inden nacht doo by verraden werdt / nam dat **Woods:** dancke: ende brack her / ende leyde: **Amet:** ster: dat in mijn eys dat booz

ghehoeken werdt: **Suler** doer tot minnes ghedachtenisse. **Wesgheiken** oock den **Dyns** beker na den **Quontmaile** / ende seide: dese **Dynckbeke** is dat nieuwe **Werdont** ofse **Testament** in mijnen **Woods** / **Suler** doer soo dicwils als ghy her dyncken sulc: cot mijn ghedachtenisse: Want soo dicwils als ghy van desen **Woods** eten sulc: ende van desen **Dynckbeke** dyncken / so vercondighet den doot des heeren / tot dat hy comt. **So** wie nu onweerdichlick van desen **Woods** etes ende vanden **Dynckbeke**: des heeren dyncker: die is schuldich aenden **lijchame** ende **Woods** des heeren: **Maer** de **mensche** plaue hem seluen: ende alsoo ete hy van desen **Woods**: ende dyncke van desen **Dynckbeke**. **Want** wie onweerdichelick ete ende dyncket die ete ende dyncket hem seluen: dat **Coedel** barmhede dat hy dat **lijchame** des heeren niet en onderschepet.

O dat wy tot onsen trooste des heeren **Nachtmael** moghen houden / is booz allen dinghen ons van nooden: / dat wy ons te bozen recht bezoyuen. **Ten** anderen: dat wy her tot dien eynde rechte / daer toe her de heere Christus bezoynderec ende ingheset heeft: **Samelick:** tot sijn ghedachtenisse.

De warachtighe bepoeynghe onses sefs staet in dese drie stucken:

Ten eersten: **Verdencke** een peghelich by hem seluen sijn e sonden ende **bermaloddinge** / op dat hy hem seluen misghe: ende hem booz **Gode** e **brootmoedighe**: **Anghesten** dat den **doot** in **Gode** tegen de sonde alsoo groot is: / dat hy die eer dat **hys** onghetraft lrete bliuen: e en sghen lieuen **Sone** **Jesu** **Christi**: mer den bitteren ende **f** **smaderticken** doot des **crupes** gheestraft heeft.

Ten anderen: **Ondersoecke** een peghelich sijn herte: of hy oock deser gewisse belofse **Gode** gheuloof: dat hem alle sijn sonden by allen om des **lydens** ende **steruens** **Jesu** **Christi** wille: verghenen sijn: ende die volcomen sgherechtheyt **Christi**: hem als sijn eyghen toeghekenet ende gheschonken is: / **Jae** so **ik** volcomen als of hy selue in eyghener persoon: booz alle sijn sonden beraken: ende alle gherechtheyt dooyacht hadde.

Ten derden: **ondersoecke** een peghelich sijn conscientie: of hy oock ghesint is / voortaen met **ij** gantscheleuuen: **warachtighe** **dancbaerheyt** teghen **God** den **heere** e **bewys**: ende booz den aensichte **Godes** in oprechtelick te wandelen: **Trim**: of hy sonder reinghe gheueynsheyt: allen byantschap: haet / ende inde van herten afsiggheden: ren **nerlich** boognemen heeft: om van nu voortaen in **warachtighe** **lijfde** e **ende** **euecheyt** met sghen **maechen** te leuen.

Alle die dan also ghesint sijn: die wilt **God** ghewillich in ghenaden aennemen / ende booz **weerdighe** **nide** ghenooten der **Tafel** **sijns** **Soons** **Jesu** **Christi** houden.

Dare teghen: die dit ghetuyghekenisse in haerder herten niet en gheuoelen / die eten ende dyncken hen seluen dat **voedel**. **Dare** om wy oock na den **beulie** **Christi** ende des **Apostels** **p** **Pauli**: alle die hen mer dese **na** **volghende** **lasteren** **besmet** **weren** / **bermann** **bande** **Tafel** **des** **heeren** **hen** **te** **ontpouder**: ende **bercondighen** **hen** **dat** **ge** **een** **der** **in** **het** **hocke** **Christen** **hebben**: **Als** **daer** **sijn**: **alle** **Agoden** **dienares** / **alle** **die** **besuyken** **hys** **q** **Ero** **20.3** **Dant** **5.9** **doen**: **alle** **e** **Coenars** **ende** **Warteggers**: **1** **Deu** **18.2** **die** **Woe** **ofse** **menschen**: **midsgaders** **ende** **1** **Kor** **12.6** **dunghen** / **seghen**: **ende** **die** **suicke** **seghem**

a Rom. 4. 8.
b Ephe. 2. 3.
c Mat. 18. 3
d Luc. 13. 3.
e Ro. 20. 3.
f Deut. 32. 22
g Rom. 8. 33
h Deu. 31. 14
i Gal. 3. 14
k Rom. 3. 24
l Act. 4. 12.
m Jo. 4. 13
n Jo. 15. 11.
o Rom. 7. 24.
p 2. Cor. 5. 21.
q Psal. 16. 9
r Act. 2. 26.
s Ps. 116. 12.
t Rom. 7. 42
u Rom. 6. 4
v Mat. 15. 2
w Ps. 110. 13
x 1. Eph. 4. 31
y Galat. 5. 20.

o mat. 5. 44
Rom. 12. 18.
1. Eph. 4. 32.

p 1. Cor. 6. 9.
10. 28. 1. 28.
Galat. 5. 21.
Eph. 5. 20.

q Ero. 20. 3.
Dant. 5. 9.
r Deu. 18. 2.
1. Kor. 12. 6.

1 Mat. 26. 26
1 Mar. 14. 22
1 Luc. 22. 19

f Luc. 7. 30 ghe ghelouue gheuen / alle f verachters Gods
 endezijnus Woorders / ende der heyligher
 Sacramenten / alle Gods lasteraers / alle
 die u tweezacht / setten ende materie in kercken
 ende Wereldliche Regimenten begheeren
 aen te richen / aller Minnebighe / alle die
 haen p Souden ende Overhepon ons
 ghehoofsaem zyn / alle Dootslaghers / g
 h Psal. 50. 19
 e Salm. 1. 13
 a Heb. 13. 4
 1. Cor. 6. 9
 2. Tim. 1. 10
 e 2. Cor. 6. 6
 e Ezech. 18. 26
 b i Cor. 10. 20

ken werden / In zyn ghebenedijde lichaem a
 aent crups laten naghien / op dat hy dat
 hantschijt onser sonden daer een soude hec
 ten / Ende heeft alsoo be vormalidding g
 van ons op hem gheladen / op dat hy ons met
 zinner ghebenedigginge verbullen soude. E
 heft hem eberndert tot ende alder diepste
 vermaetghetp ende angst der helien / met
 ende ziele / aen den houte des Crucis / doen
 hy riep met luyder stemme: In myn God / myn
 God / waerom hebt ghy my verlaten? Op dat
 wy van God souden aenghenomen / ende nem
 mermeer van hem verlaten werden : Ende
 epindelick met zynder doot / ende bloedof
 tinghe / dat f sijn ewige eeruwighe Testa
 ment / dat Verbondt g der ghenaden ende der
 verforminghe besloten / als hy seide: h
 heet is volbracht.

Ende op dat wy vastelick soude gelouof /
 dat wy tot desen ghenaden ende behoor
 ren / Nam 1de Heere Jesus in zynen laetsten
 Aumontmael die broodt / danckte / brach / ende
 gaf het sijnen Jongheren / ende sijnz: Gemet
 etet / dat is myn lichaem / dat voer v gheghe
 uen wert: dat doet tot mynder gedachtenisse.
 Diefghelicken na den Aumontmael nam hy
 den Dijnckelker / seide danck / ende sijnz:
 Dijncket alle daer wt : Desen Beke is dat
 sijn ewige Testament in mynen Bloede / Dat
 voer v ende voer uelen vergoten wert / tot ver
 gheuinge der sonden : Suler doot / so dicke
 maels als ghy daer van dijncket / tot mynder
 ghedachtenisse. Wat is / soo dickwils als
 ghy van desen Bloede etet / ende van desen
 Beke dijncket / sult ghy daer doot / als voer
 een ghewisse h ghedachtenisse ende pandt der
 maent ende verlichtet werden / van dese myne
 heetelike liefde ende trouwe teghen v / dat
 ik voer v daer ghy anders des ewighe doot
 hadde moeten stercken / in myn lichaem aen
 dat u hout des Crucis inden doot gheue /
 ende myn Bloet vergiet: ende uwe yongheret
 ghe ende dootghe sielen met den seluen my
 nighen ghecruppen lichame ende vergoten
 Bloede o tot den ewighen leuen sijnse
 iue / alsoo sekerlick als ewen pegelck die
 wort voer zynen ooghen gheboeken ende des
 ker hem gheueen wert: ende ghy de selue tot
 myner ghedachtenisse met uwen monde etet
 ende dijncket.

Wat dese Insettinghe des heylighen Aumont
 maels onser Heeren Jesu Christi / sien wy / dat
 hy onse v ghelouue ende betrouwen / op zyn
 volcomen offerhande / die q eumael aen het
 Crucis gheschiedt is / als op den eenighen
 grondt ende fonament onser salicheit wyset /
 daer hy onsen hongherighen ende dootghen
 sielen tot een v waertgheijde sijnse / en
 danc des ewighen leuens ghewoonden is. Want
 doer zyn doot / heeft hy de oozake onser ewi
 ghighen hongers ende conincs / namelick f
 de sonde wech ghenomen ende ons den t
 leuendigmakenen Gheest verwouwen / op dat
 wy doer u den seluen Gheest / die in Christo
 als inden Hoofde / ende in ons als zinne
 lidematen / v woonet / met hem waertgheijde
 ghemeenschap souden hebben / ende aller z
 nner goerden / des ewighen leuens gherech
 tichghetp / ende heerlickghetp deelachtich wer
 den.

Daerbenuten dat wy oock doer den seluen
 Gheest / onder malcanderen / als z lidematen
 zenes lichaems / in waertachtigher broeder
 licker liefde verbanden werden / gheleick de
 heylighe Apostel sijnckte : A Een broodt is
 het / so zyn wy vele een lichaem / dewijle wy
 alle eens Woorders deelachtich zyn. Want
 ghelick wy veel kroonkens een Meel ghem
 maken / ende een Woordt ghebacken werde
 Ende /

f Luc. 7. 30
 e Cro. 4. 24
 u Gala. 4. 20
 h Psal. 15. 3
 p Rom. 1. 30
 g Psal. 50. 19
 e Salm. 1. 13
 a Heb. 13. 4
 1. Cor. 6. 9
 2. Tim. 1. 10
 e 2. Cor. 6. 6
 e Ezech. 18. 26
 b i Cor. 10. 20
 f Rom. 7. 13
 ende 8. 2
 f Mar. 26. 23
 g Psal. 31. 1
 Rom. 4. 11.
 h Phil. 2. 1
 Rom. 5. 12
 ende 10. 7
 i Gala. 5. 17
 h Mar. 9. 24
 Luc. 17. 6
 j Rom. 7. 23
 Gala. 5. 16
 k Mar. 9. 24
 m Mar. 9. 24
 n Phil. 3. 12
 Rom. 7. 22
 o Rom. 7. 19
 ende 8. 20
 p Joa. 6. 32
 q Gen. 3. 15
 ende 22. 18
 2. Sam. 7. 12
 Gala. 3. 16
 r Heb. 2. 14
 f Heb. 4. 15
 Rom. 8. 3
 e Salm. 13. 4
 f Martij. 26. 4
 Luc. 22. 44
 u Salm. 53. 3
 Rom. 15. 3
 h Psal. 69. 10
 x 2. Cor. 8. 9
 2. Tim. 3. 2
 g Rom. 3. 1
 ende 38.
 a. Cor. 5. 10

a Col. 2. 14
 b Den. 17. 23
 e Salm. 3. 13
 e Psal. 2. 8
 b Psal. 22. 2
 u Rom. 27
 e Salm. 53. 11
 e Ph. 1. 5
 ende 2. 6
 f Heb. 10. 16
 ende 8. 8.
 g Gal. 3. 18
 h Joa. 19. 30
 i Mar. 26. 26
 u Rom. 14. 24
 k Ero. 12. 14
 ende 13. 9
 l. Cor. 5. 7
 i. Joa. 13. 34
 ende 15. 3
 u Rom. 1. 6
 u Joa. 3. 14
 o Joa. 6. 53
 p Joa. 3. 15
 ende 6. 35
 q Heb. 20. 14
 Gala. 6. 14
 r Joa. 6. 51
 f Gen. 3. 17
 f Joa. 6. 63
 u i. Cor. 12. 13
 e Ph. 1. 9
 f Joa. 15. 5
 h Sal. 133. 2
 p i. Cor. 1. 30
 Col. 2. 10
 j Rom. 12. 4
 a i. Cor. 10. 27

Ende wt heel besien te smaken gheverft zyn-
de/eenen Wijn ende dijnck hieret/ ende hem
ouder een vermaegheit/ Alsoo sullen wy alle
die doog den waerachtighen ghelouue Christi
bingheijner zyn/ dooz hoederlicke liefde/
om Christi onsen lieuen Saichmakers wils-
e/ die ons te boien soe uornemlich heeft
lief ghehad/ al te samen een lichaem zyn. En
desulcix niet alleen met woordt/ b maer met
der daedt teghen malhauderen bewoisen.

Waar toe helpe ons de Almachtighe barm-
hertighe Godt en Vader onses Heeren Jesu
Christi/ dooz zynen heylighen Gheest/ Amen.
Op dat wy dan dit al moghen bereyghen/
laet ons dooz God ons seluen bercoormoedis-
ghen/ ende hem met waerachtighen ghelouue
om zyn ghenade aenroepen.

Barmhertighe Godt ende Vader/ wy bid-
den/ dat ghy in desen Auontmale (in
dwelecke wy seffen die heerliche ghe-
dachrenisse des bitteren doots uwes lieuen
Soons Jesu Christi) dooz uwen heylighen
Gheest in onse herten willet k wercken / dat
wy ons met waerachtighen dertrouwen uwe
Sone Jesu Christi so langhe t/ so meer ouer-
gheuen/ op dat onsel bewaerde en verflaghe
ne herten met zynen waerachtighen lichaem
ende Bloede/ Ja met hem waerachtich God en
mensche/ dat eenighe in hemelich hooft/ dooz
de cracht des heylighen Geelles gespjst en ge-
laeft werden. Ende dat wy niet meer in onsen
sonden/ maer hy in ons/ ende wy in hem leue/
ende also waerachtich des nieuwen ende
ewighen Testaments/ ende verboots der ge-
naden deatrichich zyn moghen/ dat wy niet
en twijfelen/ oft ghy sulc ewelich onse ghe-
nadighe o Vader zyn/ onse p sonden nem
mermeer toekende/ ende met allen dingen
aen lichaem ende siele verlossghende / als u-
we lieue o Hinders ende erfghenamen.

Wecient ons oock uwe ghenade / dat wy
gherooffelich ons e Crups op ons nemende/
de/ ons seluen verloochen/ onsen Heplander
bekennen/ ende in aller dooerrenisse met s op
gheheuenen hoofde/ onsen heere Jesum Chri-
stum wt den hemel verwachten/ daer hy on-
se i sterffelicke lichamen zynen beclaerden
heerlichen lichaem / ghegick maken / ende
ons tot hem nemen sal in ewichheit / Amen.
Onse Vader etc.

Wilt ons oock dooz dit heyligh Auont-
mael stercken inden algheemnen onghetwij-
felden Christelicken ghelouue/ daer van wy
bekentnisse doen met monde ende herte/ spje-
kende:

Ich ghelouue in Godt etc.
Op dat wy dan met den waerachtigen He-
melischen bloode Christi gespjst moghen
worden/ so laet ons met onsen herten
niet aen den wetelicken Woode ende wjne
blijuen hanghende/ Maer onse herten a op-
waert s inden hemel verschjen daer Christi
Jezus is/ onse dooz spjake b/ ter rechtghant
zyns hemelichen Vaders/ daer hemen oock
die Archgelen onses Christelicken ghelouue
wisen/ sater twijfelende/ oft wy sullen so wa-
rachtich dooz de wercking des H. Geests/
met zynen lichaem ende Bloede onse sie-
le/ ghespjst ende ghelaeft werden / als wy
dat heylighe Wpoort ende djanck tur zynet ge-
dachrenisse ontfanghen.

In bekien ende wdpleken des hoofts/ sal
de Dienaer spjaken:
Dat hooft dat wy bekien/ is die Ghemeyn
schap des lichaems Christi e.
Ende als hy den Dincdeker gheest
De Dincdeker der Wanckegghinghe
daccende wy dancfegghen/ is de Ghemeyn

schap des Bloets Christi d.
Dewylt barmhertighe salme kich 21. Col. 14.
telich singen/ ofte sommighe Capittel lest/ ter
gedachtenisse des steruets Christi dienende als
Col. 55. 1. Col. 13. 14. 15. 16. 17. 18. of diergepoeke/
Ja bols pudingge der commanion / sal de
Dienaer spjaken:

Gheleide inden heere/ dewyle de heere
Gons nu aen zoner Tafel onse siele ghe-
spjst heeft/ so laet ons al te samen zyn-
nen haem. a met dancfegghinghe / wy sullen a Ps. 116. 17.
ende een peghelich spjake in zyn herte aldus:
Ouet de heere mijn siele/ ende wat in wy b Ps. 103. 3
Lis zynen heylighen name.

2 Louer den heere mijn siele/ ende ver-
ghet niet wat hy my goets ghedenck heeft.
3 Die b alle uwe sonden berghheest/ ende ge-
neest alle uwe ghebeken.
4 Die uwe leuen dan het berdeken verloft
sie/ die b croonet met ghenade ende barmhertichheit.

5 Barmhertich is de heere/ ghebudich/ en-
de van groeter goetheit.
6 Hy handelt niet met ons na onse sonde/
ende vergebet ons niet na onse misdaden.
7 Want so hooghe als de hemel boude der
Aerden is/ laet hy zyn ghenade oueruloedich
zyn/ ende de ghene die hem beoisen.

8 So wylt als den Ouganc der Sonne
is vanden sterregerauck/ also verre doot hy on-
se ouer tredinghe van ons.
9 Ghegick hem een Vader ontfemt ouer zyn
ne kinderen/ soo ontfemt hem de heere ouer
die/ die hem beoisen.

Welcke oock zynen e egg henen Sone niet
ghespaert en heeft/ maer heeft hem dooz ons
allen ouerghgegeuen/ ende ons alles met hem
gheschocken/ daerom betwyft o God daer-
medezyn liefte teghen ons / dat Christus
dooz ons ghestoeten is / als wy noch Son-
daers waren/ dooz sullen wy oock heel meer
dooz hem behouden/ weerde dooz zynen doog/
na dien wy dooz zyn bloet gheretuerdiche
zyn. Want so wy God verfont zyn/ dooz den
doot zyns Soons/ doen wy noch vanden
waren/ heel meer sullen wy salich werdt vanden
zyn leue/ nae dien wy hem befont zyn. Daer
om sal inghen monde ende herte des heeren
lof bercondighen/ van nu aen tot inder ewich-
heit/ Amen.

So spjake een peghelich met aendach-
tigher herten:

Almachtighe/ barmhertighe God ende
Vader/ wy danken u van gantscher herten
/ dat ghy wt grondeloofer barmhertichheit
ons uwen a renghebozen Sone tot
einen Middelaer / ende uffer doot onsen son-
den/ ende tot een spjse ende djanck des ewi-
ghen lieuens gheschoucken hebt/ Ende dat
ghy ons gheeft een waerachtich ghelouue/
daer dooz wy sulcker uwer weldaden e be-
schachrich worden/ Ghy hebt ons oock tot ster-
kinghe des seluen/ uwen lieuen/ Sone Jesum
Christum/ zyn heylighe Naem laten in-
stellen/ ende berodigen. Wy bidden u Ghe-
trouwe God ende Vader/ dat ghy dooz de
werckinghe uwes b heylighen Gheestes de
ghebachrenisse onses Heeren Jesu Christi/ en-
de de bercondinghe zyns doots/ ons tot dage-
telcshen e roenemen. int recht ghelouue en-
de in de salighe ghemeenschap Christi wilt
laten ghebeden/ dooz den seluen uwen lieut/ Da-
ne Jesum Christum/ in wiens name wy ons
se ghebeden/ bestupen/ Onse Wa.

Forme om de houwelicken boog de Ge-
meinte Christi te bereyghen.
Ende eerdelich hoemen de verloofde te boien
sal vercondighen.

b Rom. 12. 5
15/1.
Joel. 12. 34.
15/12.
b 1. Joann. 3
28.
Galat. 5. 6
Acol. 2. 14.
Joel. 6. 26
1 mar. 11. 28
m Joel. 6. 33
n Jer. 31. 31.
o 2. Cor. 6. 13
p Rom. 4. 8.
q Rom. 8. 17
r Luc. 9. 25.
s Mat. 10. 39
t 26. 24.
u Luc. 21. 28.
v Phil. 3. 21.
w Col. 15. 53.
x 1. Thes. 4. 13.
y Collof. 2. 1
z Rom. 10. 9.
aa Rom. 8. 34.
ab Col. 2. 17
ac 1. Cor. 12. 7
ad 1. Cor. 12. 7

c Rom. 8. 39
d Rom. 5. 3.
e Joel. 1. 16.
f Rom. 8. 32.
g Joel. 6. 48
h Joel. 3. 16.
i Rom. 8. 32.
j Joel. 6. 48
k Eph. 2. 13
l 3/6.
m Joel. 6. 63
n Joel. 11. 16

Enck s. willen na Gods oedeninge haer tot den heylighen houweliken staet begeert/ daer toe begheeren een ghemeyn Christelick ghebedt/ op datse desen Christelicken staet in Gods sjaemde beghinnen / ende saltrichlick tot Godes lof volopende mogden. En so p. mat. daer toe per te v. isken hadde/ daer dooy sulck ver- hindert oft opghehouden mocht werden / die v. enghe sulck oedentlick en by r. ge aen / ofte sw. ghe daer na / ende wachte hem eenige ver- hinderinge daer teghen vooy te nemen. Gode gheue hen zinnen seghen. Amen.

So daer geen wetelicke beletelen zyn / so baectmen na volopendinge der vercondingen booyt/ Ende de Dienaer sp. oecck albus:

O Vermits dat den gheue den ghemeyn- licken beelbehande / teghensoet en ecups van weghen der sonden / is toecomende. Op dat ghy s. en s. (die uwe etelicke ver- bindinge in Gods sjaem. booyt de Christelic- ke Gheneynt wilt laten beuostigen) oock in uwe herten bekeert zyn mocht van de ghe- wisse hulpe Godes in uwen Cuppe/ So hooyt

W den wooyde Godes / hoe heerlick dat den houwelicken staet s. / ende dat hy eene / in- stellinge Godes is / die hem beaecht / daerom hy oock de getroude wil k. seghen. ende hen by staen gheleick hy behoef heeft/ daer teghen die

1. Ende eertrick sult ghy weten dat Gode onse Vader / na dien hy hemel b. ende Verde/ ende alles wat daer in is ghescheyen hadde / den mensche schiep tot zynen euenbeelde ende ghelickenisse / op dat hy een heere soude zyn ouer de Dieren der aerde / ouer de Wiscnen in der Zee / ende ouer de Wogelen der hemel.

Ende na dien hy den mensche gheschap had- de / sprack hy: b. Ten is niet goet dat de men- sche alleen sy. Ick wil hem een hulpe maken / die by hem sy. Doe liet God de heere eent die pen slaep ballen op Adam / ende by ontsiep. Ende God nam eene van zyne ribben / en sloot de plaetsen toe met vleesch. En God de heere schiep een wijf wt der ribben die hy van den menschenam / en byachte se tot hem. Doe sprack de mensche / Dat is nu nummers een been van minen beuen / en vleesch van mijn vleesch / sjaem false naeden sjaem haeten / om datse van sjaem an genomen is. Daerom sal een Man zyn Vader / ende moeder verlaten / ende zynē Wive aenhanghen / ende sy twee sulken een been zyn.

Daerom sult ghy oock niet ewigē / oft de houwelicken staet en behage God den heere: ouermids hy den Adam heeft zyne hupsouwe ghescheyen / selue troeghebyacht ende hem tot eener hupsouwe gegeuen heeft / daermede betrugghende / dat hy noch heden saechts eenen pegelicken zynen hupsouwe gheleick als met zynen hant toeyngt. Om dies willen heeft oock de heere Jesus Christus den selue soo haoghe geeect / met zynen a tegenwoordie heyt / giften / en woude oeckenen / tot Cana in Galilea / om daermede te betrugghen / dat den houwelicken staet behoort eerlick ghehouden te werden / by allen / ende dat hy den getrouden zyn b. hulpe ende bystant alst wil bewisen / oock wannee men sulck aldermest is bec wachrende.

Maec op dat ghy in desen staet Socialich leuen moget. so sult ghy weten de oofaken / om welcker wille God den houwelicken staet heeft ingheset.

Die eerste oofake is / dat de een den ander trouwelick c. hulpe ende bystant in allen dinghen die tot den tydelicken ende ewigen leuen be- hooren.

Die ander / datse haere kinderen (diese crg-

ghen fullen) in de warachtrigheid konuisse en b. beese Godes / hem te eeren ende tot haerder salicheyt opzenghen.

3. De derde / Op dat een pegelick alle a oncrp- heyt ende boofeluffen b. vermdoende / met een goede ende ghecrust conscientie moghen leuen. Want om hoerger te vermden / sal een pegelick zyn epgghen wof hebben / en een pegelick wof haer epgghen sjaem: Also dat alle die tot haer jaren gheronnen zyn / ende de c. gaue der cupschepd niet en hebben / nae den beuelen Godes verbanden ende schuldic zyn / hen tot den houwelicken staet / na Christelicke oedeninge mer weren ende willen haer Ouder / ofte sjaembagen ende v. yndien te begheuen / op dat den b. Tempel Godes / dat is ons lichaem / niet berontcrpnicr en werde. Want so pemat den Tempel Godes schenbet / dien sal God schenden.

4. Daer na sult ghy oock weten / hoe hem des teghen den anderen in Godes Wooyt schuldic is te houden. Eertrick sult ghy Man weten / dat b. God gheset heeft als een c. hooft des wofis / op dat ghyfe na uwen beemoghen verstandelick le- deden / soubet onderwofsen / troofken ende bescheemen / gheleick dat hooft her lichaem regeert / Ja gheleick als Christus dat hooft / wofsheyt / troof ende bystant zynen Ghe- mepntenis. Wouen dien sult ghy uwe hupsouwe lief hebben als b. epgghen lichaem / gelick als Christus zyn c. Gemepntelief gehabt heeft: ghy en sult niet g. bitter tegen haer zyn / maer by haer woonen met verstaen. ende der W. ouwe / als den h. wackeren bate / hare eere gheuen / aenghesien / dat ghy medereuen der ghenaden des leuens zyt / op dat b. gheret niet verhindert en werde. Ende na dien her Godes beuel is / dat de Man int i. sweet zyns sen- schyns zyn hooft eren sal. So sult ghy trouwelick ende neertrick in uwen Goddelicken b. beroep beheden / op dat ghy uws hupsghen niet Gode ende i. met eerbachept moghet onderhouden / ende oock wat ghy daer beneuen hebt. om den in noodb. yfinghen mede te deelen.

Desghelicken sult ghy byzouwe warden / hoe ghy v. na den woode Godes houwen sult: teghen uwen Man: Ghy sult in uwen wetelicken sjaem lief hebben. eeren ende beehren / om hem ghehoofsaem zyn / in allen dinghen / die recht ende billick zyn. als uwen heere / ghele- ker was her lichaem / den hooft / ende de ghe- mepnte Christus onderdanich is. Ghy sult geē heerschappie ghebyucken ouer uwen Man / maer stille zyn. Want Als ons eest ghemact daer na Eua den Adam ter hulpe / En na den val / heeft God tot Eua / ende in hart personeer den ghantschen byouwelicken gheslachte ghesproken: v. Wouen wil sal den Man onderwozen zyn. Dese odynantie Godes en sult ghy niet wederstaen. maer deel meer den ghe- bode Godes / ende der heerpligher c. Wrouwe s- empel nabolgen / welke God betrouden. en waren baren sjaemen onderdanich / gelicker wjs Sara ghehoofsaem gewoen is / hare hups- wete abraham. hem noemende i. hart heere. Ghy sult oock uwen Man in allen goeden en opgechten dinghen behulph zyn / op wof kinderen en hupsouwinge goede acht heb- ben / ende in alle: rucht en eerbachept / son- der u werelicken praecht wandelen. op dat ghy anderen een goet exempel der ruchticheit mocht gheuen.

Daerom ghy s. en s. na die ghy besta- hebt / dat God den houwelicken staet in gheset heeft / ende wat v. daer in van hem beuolen is. Sijt ghy des s. ende de wilen s- den seluen heylighen staet also te leuen / gelick

f. i. Col. 7. 19
g. Gen. 3. 10
e. Mat. 9. 11
1. Col. 7. 9

h. Heb. 13. 4
i. Gen. 2. 24
k. Ps. 128. 4
l. Heb. 13. 4

m. Gene. 25.
n. Spr. 1. 5
o. Ps. 8. 7

p. Gen. 2. 18

q. Tim. 4. 3
r. Heb. 13. 4
s. Gen. 2. 22

t. Joa. 2. 23
u. Jude 9.

v. Ps. 2. 10

w. Gene. 2. 18

b. Gen. 3. 19
c. Eph. 6. 4
d. 1. Col. 7. 2
e. Eph. 4. 3
f. Mat. 9. 11
g. 1. Col. 7. 9
h. 1. Col. 6. 10
i. Eph. 5. 23
j. 1. Col. 11. 3
k. Eph. 5. 23
l. Col. 3. 19
m. 1. Pet. 3. 7
n. Gen. 3. 19
o. Eph. 4. 1
p. 1. Thes. 3. 8
q. 1. Tim. 5. 4
r. Eph. 4. 2
s. Eph. 5. 23
t. Col. 3. 18
u. Gen. 2. 18
v. 2. Tim. 3. 11
w. Eph. 3. 16
x. 1. Pet. 3. 5
y. Gen. 18. 12
z. 1. Tim. 2. 4
aa. 1. Tim. 2. 3
ab. 1. Pet. 3. 19

Van den Houwelicken Staet.

ghp hier betuycht booz die Christelike Ehe-
mepte. Ende begheert dat den seluen uwen
houwelicken staet beuechtigh werde?

Antwoorde. Ja.
Darna spreket de Dienaer tot
der Gheimepente:

Ick neme u alle die hier nu vergadert zyt
tot ghytuygen dat daer geen Wettelike ver-
hinderinge boozt gheromen is.

Woort tot den ghetrouwen.

Ende nu dien her dan recht en behooflic is/
dat uwe fase geuoordert werde. So wille on-
se Heere God u b' rooigenen. dwelck hy b' ge-
ueuen heeft. beuechtigh ende b' beginsel sy
den. In name a des Heeren, die hemel ende Aer-
de gheschieden heeft.

Daer na sullen se maleanderen de hant ge-
uen. ende de Dienaer spreket een sietlic tot
den Wuydegom:

A Ghy bekennt hier booz Gode of zynner
heplighe Gheimepte, dat ghy ghenomen hebt
en neemt tot uwe wettelike hupsuouwe. In
hier tegenwoordich. haer beloude. dat ghyse
nemmermeer sult verlaten. haer liefte hebben
ende trouwelic te onderhouden als een ghe-
trouwe ende Godtuecse man zynen wijue
schuldic is. Dat ghy ooc heplichlic met haer
leuen wilt haer trouwe ende geloouwe houdē
de in allen dinghen. na her twyfsen des hep-
lighen Euangelij.

Antwoorde. Ja.
Daer na tot der Wuyt.

A Ghy bekennt hier booz Gode ende zynner
heplighe Gheimepte, dat ghy ghenomen hebt
ende neemt sy. tot uwen wetteliken man/
welken ghy belouet gheuoort saem te zyn. hem
te dienen ende te helpen. hem nemmermeer te
verlaten. heplichlic met hem te leuen / hem
trouwe ende geloouwe in allen dingē te houdē
gelijckerwijse een byone ende getrouwe hup-
suoouwe haren wettelicē man schuldic is /
na twyfsen des heplighen Euangelij.

Antwoorde. Ja.

So spreket de Dienaer.

De Vader der barmhertich, die u booz zynne
genade, tot desen heplighen staet des houwe-
licke beroepē heeft. verbind u mer rechter hese-
de en trouwe. en geue u zynen seggen. Amen.

Hooft nu u den Euangelio / hoe sterck
den Want des houwelick sy / also Mat.
dat beschryft Cap. 19.

Ende de Pharizeen quamen tot Jesum. en
beypoeden hem seggende. It oock den men-
sche geuoort zyn wijf te verlaten om aller-
hande oorzaken. Hy antwoordende. sepe hē:
hebt ghy niet ghesien. Die vanden beginne
den mensche ghemaeckt heeft / dat hyle man
ende wijf heeft gemaect: Ende geseyt heeft.
Hierom sal de mensche Vader ende Moeder
verlaten. ende zynen wijue aenhanghen. en
die twee waren. sullen een bleefsc wesen. So
zynt nu niet meer twee maer en bleefsc. Daer
om war God te samen gheuoert heeft. dat
en verheyde geen mensche. Sy sepden tot
hem. Waerom heeft dan Moses geboden een
scheppdijnef te geuen. ende haer te ver-
laten. Hy sepe tot hen. Moses breyt om u-
wer herten haer heyde wille b' roeghelaten. u-
we wijuen te verlaten. Maer van den begin-
ne it niet also gheueert. Ende ick segge
u. dat wie zyn wijf verlaet. anders dan om
hoerete. ende een ander trouwer. die doet o-
uerspel: Ende wie de verlatens trouwer /
die doet oock onerspel.

Gheloonet desen woorden des Heeren. Chi-
stus. ende zyt daer a' versterken ende gewis dat
onse Heere Godt u te samen a' geuoert heeft
tot desen heplighen staet. Ende daarom sult
u ghy oock allen war u daer in b' reghen coent /

mer ghedult ende dancksegghinge sentē-
men / als vander hant Gods. So sal u oock
alles ten c' beken en ter salicheyt geboet. c Rom. 8. 28
Ware na heer de Kerchendienaer die ghe-
trouwe nederanielen. ende vermaert de ghe-
imepte booz haer te bidden.

A smachtighe Godt. ghy die uwe d' gortch. d Psal. 45. 5
ende wsfheyt in alle uwe werken ende
ordeningen bewijst ende vanden beginne

gespoken hebt. dat het niet e goet is / dat de
mensche allen sy en om die wilken hem en
hulpe. die soude by hem zyn. ghescheyen heb-
ende beuoort. / dat die twee waren. een
souden zyn. en s' staet oock alle onreynicheit.

Wp bidden b' aengesit dat ghy dese twee per-
soonen tot den heplighen staet des houwelic
beroepen. ende (samen verbonden hebt) dat
ghy hen wilt geuen uwen heplighen Gheef /
op dat se in warachigen ende vanden gelouwe
heplichlic leuen nae uwen g' Goddelicē
wille / ende alle boosheit tegenfaen. Wille
oock h' seghen. ghelijckerwijse ghy die ghe-
loouighe Vaders / uwe vrenden ende ghe-
trouwe Dienaers. Abrahā. Isaac ende Jac-
cob gheseghent hebt. Op dat se als i' weder-
ghenamen des Verbodens (dwelck ghy mer
den seluen Vadersen opghereyt hebt) heplighe
kinderen erghen. ende die s' i' e' Godsalich-
lic opblyngē moghen ter eerē uwen hep-
lighen. Inams. tot sichtighe uwer Gheime-
ten. ende verbypbinghe uwen heplighen Euā-
gelij. Wilt ons verhoort. O Vader aller barm-
herticheyt. door Jesum Christum uwen lie-
de. Sonē. onsen Heere. in wiens Name wy ons
ghebieden besuyten.

Onse Vader. etc.
In hooft de belouet Gods wt
den 12. Psal.

Weldien die den Heere vzeft. ende op zyn-
ne weghen gaet.

2. Ghy sult b' ghenieren mer uwen han-
den arbeit. Wel b' ghy hebt her goet.

3. D' wijf sal zyn als eenen buchtbaren
Wijnstoek ontrent b' hyns en uwen kinderen
als die Olyfsuyten roufom uwe Casel.

4. Siet alsof sal de man al gheseghent wer-
den. die den Heere vzeft.

5. De Heere sal b' seggen wt Zion. dat ghy
sult sien het geluck Jerusalem als u' leuck lant.

6. Ende sult sien uwen kints kinderen.
ende byde ouer Israel.

Onse lieue Heere God beuulle b' met zyn-
ner ghenaden. ende ghene b' dat ghy in
aller Godsalicheyt lange en heplichlic
te samen moecht leuen.

Christelike ghebeden. diemen in de
Wergaderinge der Geloouighen
ende elders ghebruycken sal.

Ghebedt des Soudaerchs boog de Predicatie.
Ne datmen uwe Gheimepte Christus des
Soudaerchs boog mit dach de Dien Ge-
boden Gods gelefen of gesongen heft /
neemt der Kercken Dienaer a' daer wt oofsa-
ke de Gheimepte te vermanen tot boorte. en
bekintense haer ouertredinghen. en te b' ge-
loouen de Euangelische belostenissen van
Christus. dwelck beyde hy mer gheruyghme-
der Christus bewijset. Daer op hy doen om-
boetuerdighen de straffe Godes. ende den
hoetuerdighen gelouighen de gemade Gods
in Christus veruoordicht. Ende daer na bidt hy
op de nauoighende wijse.

O ewige God. sal alder genadichste Va-
der. wy verootmoedigen ons seluen we-
gront des herten. booz uwe hooge In-
iustieft. tegen de welke wy so minnichu-
ende so growelick gesondicht hebben. ende
bekennen. sooghig b' mer ons wilt te rechte
gaen. dat wy anders niet. dan de ewige doot
gebyden.

a Rom. 3. 20
ende 7. 7.
b Joan. 3. 36
c Math. 9. 6
c Jerch. 17
ende. 18. 21
ende. 33. 9
c Gal. 3. 10
Joan. 3. 19

a Psal. 148. 2
b Job. 9. 14
c Eto. 32. 33
d Job. 22. 10

a Matt. 19
b 1 Col. 7. 20

a Rom. 3. 20
ende 7. 7.
b Joan. 3. 36
c Math. 9. 6
c Jerch. 17
ende. 18. 21
ende. 33. 9
c Gal. 3. 10
Joan. 3. 19

a Psal. 148. 2
b Job. 9. 14
c Eto. 32. 33
d Job. 22. 10

a Matt. 19
b 1 Col. 7. 20

a Rom. 3. 20
ende 7. 7.
b Joan. 3. 36
c Math. 9. 6
c Jerch. 17
ende. 18. 21
ende. 33. 9
c Gal. 3. 10
Joan. 3. 19

a Psal. 148. 2
b Job. 9. 14
c Eto. 32. 33
d Job. 22. 10

a Matt. 19
b 1 Col. 7. 20

a Rom. 3. 20
ende 7. 7.
b Joan. 3. 36
c Math. 9. 6
c Jerch. 17
ende. 18. 21
ende. 33. 9
c Gal. 3. 10
Joan. 3. 19

a Psal. 148. 2
b Job. 9. 14
c Eto. 32. 33
d Job. 22. 10

bedient hebben. Want bouen dien/ dat wy
 2 Psal. 51.6 alle doot de Erfsonde doot/ by onrepp efi kin-
 Job. 7. 20 deren des tooneis zyn ontfanghen wt sonde
 Ezech. 2. 3 licken jade/ ende in ongherechtigheyt geboef/
 f Rom. 7. 2) daer doot allehande doofe licken teghen b
 1. Pet. 2. 11 ende onsen naefen ftegende in ons woonen/
 Gal. 5. 17 Soo hebben wy met der daer uwe gheboden
 Rom. 7. 23) noch menichmael ende sonder eynde onrege-
 treden/ nalarende g dat ghy ons gheboden
 Ende. 8. 21 haer/ ende doende dat ons claerlich verboden
 Roma. 1. 12 was. Wy hebben als h fchepan gheawaelt/
 1 Mat. 18. 7) ende hebben gootdelicks teghen b gefondbicht/
 ende 15. 3) dwelch wy bekennen ende her is ons van her
 Gal. 5. 17 ten leed/ Ja wy hebben tonfer elplichheyt/
 1 Cor. 6. 11 ender en pyffe uwer onfermherticheyt tonf-
 1 Cor. 5. 3) 6) waert/ dat onse fonden i rghetal der 7) hagen
 2. Pet. 2. 24 onse hoofdes te bouen gen/ ende dat wy h
 1 Pet. 4. 1) thien onpfeet pont fchuldich zyn/ waer tegh
 1 Mat. 18. 24) wy niet hebben om te betalen. Daerom wy
 1 Luc. 15. 21 oock niet i weerdbich zyn uwe kinderen gha-
 m Luc. 18. 19) naemt te wesen/ noch onse in oogen op te staen
 ten hemel/ om onse gheboden doot b wt te
 fpreken. Rochrans Gheere Bob/ ende bar-
 mherichge Wader/ wende dat ghy de doode
 1 Eze. 18. 23) in des fondares niet begheert/ maer dat hy
 hem bekeere ende leue/ efi dat uwe barmher-
 1 Rom. 2. 4) ticheyt o onpedelick is die ghy bewijft den
 ende 10. 12) ghenen/ die fiek tot b bekeerem/ wy corpen b
 van heren aen/ wt betrouwen onses Gode
 1 Joh. 1. 8) laers Jezu Chrifti/ die dat p lam Gods is/
 dat die fonden der weerle is weghnemens/ efi
 bidden b dat ghy wilt medeliden hebben met
 onser fwachtheyt/ ons om Chrifti wille alle
 11. 10a. 17) 1) onse fonen bergueende. Wascht ons inde
 1 Zac. 13. 1) in fupuer fonteyne zyns bloeds/ op dat wy
 n Efa. 1. 18) reyn ende in fneuwit werden/ Wecht onse a
 1 Cor. 2. 1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10) 11) 12) 13) 14) 15) 16) 17) 18) 19) 20) 21) 22) 23) 24) 25) 26) 27) 28) 29) 30) 31) 32) 33) 34) 35) 36) 37) 38) 39) 40) 41) 42) 43) 44) 45) 46) 47) 48) 49) 50) 51) 52) 53) 54) 55) 56) 57) 58) 59) 60) 61) 62) 63) 64) 65) 66) 67) 68) 69) 70) 71) 72) 73) 74) 75) 76) 77) 78) 79) 80) 81) 82) 83) 84) 85) 86) 87) 88) 89) 90) 91) 92) 93) 94) 95) 96) 97) 98) 99) 100) 101) 102) 103) 104) 105) 106) 107) 108) 109) 110) 111) 112) 113) 114) 115) 116) 117) 118) 119) 120) 121) 122) 123) 124) 125) 126) 127) 128) 129) 130) 131) 132) 133) 134) 135) 136) 137) 138) 139) 140) 141) 142) 143) 144) 145) 146) 147) 148) 149) 150) 151) 152) 153) 154) 155) 156) 157) 158) 159) 160) 161) 162) 163) 164) 165) 166) 167) 168) 169) 170) 171) 172) 173) 174) 175) 176) 177) 178) 179) 180) 181) 182) 183) 184) 185) 186) 187) 188) 189) 190) 191) 192) 193) 194) 195) 196) 197) 198) 199) 200) 201) 202) 203) 204) 205) 206) 207) 208) 209) 210) 211) 212) 213) 214) 215) 216) 217) 218) 219) 220) 221) 222) 223) 224) 225) 226) 227) 228) 229) 230) 231) 232) 233) 234) 235) 236) 237) 238) 239) 240) 241) 242) 243) 244) 245) 246) 247) 248) 249) 250) 251) 252) 253) 254) 255) 256) 257) 258) 259) 260) 261) 262) 263) 264) 265) 266) 267) 268) 269) 270) 271) 272) 273) 274) 275) 276) 277) 278) 279) 280) 281) 282) 283) 284) 285) 286) 287) 288) 289) 290) 291) 292) 293) 294) 295) 296) 297) 298) 299) 300) 301) 302) 303) 304) 305) 306) 307) 308) 309) 310) 311) 312) 313) 314) 315) 316) 317) 318) 319) 320) 321) 322) 323) 324) 325) 326) 327) 328) 329) 330) 331) 332) 333) 334) 335) 336) 337) 338) 339) 340) 341) 342) 343) 344) 345) 346) 347) 348) 349) 350) 351) 352) 353) 354) 355) 356) 357) 358) 359) 360) 361) 362) 363) 364) 365) 366) 367) 368) 369) 370) 371) 372) 373) 374) 375) 376) 377) 378) 379) 380) 381) 382) 383) 384) 385) 386) 387) 388) 389) 390) 391) 392) 393) 394) 395) 396) 397) 398) 399) 400) 401) 402) 403) 404) 405) 406) 407) 408) 409) 410) 411) 412) 413) 414) 415) 416) 417) 418) 419) 420) 421) 422) 423) 424) 425) 426) 427) 428) 429) 430) 431) 432) 433) 434) 435) 436) 437) 438) 439) 440) 441) 442) 443) 444) 445) 446) 447) 448) 449) 450) 451) 452) 453) 454) 455) 456) 457) 458) 459) 460) 461) 462) 463) 464) 465) 466) 467) 468) 469) 470) 471) 472) 473) 474) 475) 476) 477) 478) 479) 480) 481) 482) 483) 484) 485) 486) 487) 488) 489) 490) 491) 492) 493) 494) 495) 496) 497) 498) 499) 500) 501) 502) 503) 504) 505) 506) 507) 508) 509) 510) 511) 512) 513) 514) 515) 516) 517) 518) 519) 520) 521) 522) 523) 524) 525) 526) 527) 528) 529) 530) 531) 532) 533) 534) 535) 536) 537) 538) 539) 540) 541) 542) 543) 544) 545) 546) 547) 548) 549) 550) 551) 552) 553) 554) 555) 556) 557) 558) 559) 560) 561) 562) 563) 564) 565) 566) 567) 568) 569) 570) 571) 572) 573) 574) 575) 576) 577) 578) 579) 580) 581) 582) 583) 584) 585) 586) 587) 588) 589) 590) 591) 592) 593) 594) 595) 596) 597) 598) 599) 600) 601) 602) 603) 604) 605) 606) 607) 608) 609) 610) 611) 612) 613) 614) 615) 616) 617) 618) 619) 620) 621) 622) 623) 624) 625) 626) 627) 628) 629) 630) 631) 632) 633) 634) 635) 636) 637) 638) 639) 640) 641) 642) 643) 644) 645) 646) 647) 648) 649) 650) 651) 652) 653) 654) 655) 656) 657) 658) 659) 660) 661) 662) 663) 664) 665) 666) 667) 668) 669) 670) 671) 672) 673) 674) 675) 676) 677) 678) 679) 680) 681) 682) 683) 684) 685) 686) 687) 688) 689) 690) 691) 692) 693) 694) 695) 696) 697) 698) 699) 700) 701) 702) 703) 704) 705) 706) 707) 708) 709) 710) 711) 712) 713) 714) 715) 716) 717) 718) 719) 720) 721) 722) 723) 724) 725) 726) 727) 728) 729) 730) 731) 732) 733) 734) 735) 736) 737) 738) 739) 740) 741) 742) 743) 744) 745) 746) 747) 748) 749) 750) 751) 752) 753) 754) 755) 756) 757) 758) 759) 760) 761) 762) 763) 764) 765) 766) 767) 768) 769) 770) 771) 772) 773) 774) 775) 776) 777) 778) 779) 780) 781) 782) 783) 784) 785) 786) 787) 788) 789) 790) 791) 792) 793) 794) 795) 796) 797) 798) 799) 800) 801) 802) 803) 804) 805) 806) 807) 808) 809) 810) 811) 812) 813) 814) 815) 816) 817) 818) 819) 820) 821) 822) 823) 824) 825) 826) 827) 828) 829) 830) 831) 832) 833) 834) 835) 836) 837) 838) 839) 840) 841) 842) 843) 844) 845) 846) 847) 848) 849) 850) 851) 852) 853) 854) 855) 856) 857) 858) 859) 860) 861) 862) 863) 864) 865) 866) 867) 868) 869) 870) 871) 872) 873) 874) 875) 876) 877) 878) 879) 880) 881) 882) 883) 884) 885) 886) 887) 888) 889) 890) 891) 892) 893) 894) 895) 896) 897) 898) 899) 900) 901) 902) 903) 904) 905) 906) 907) 908) 909) 910) 911) 912) 913) 914) 915) 916) 917) 918) 919) 920) 921) 922) 923) 924) 925) 926) 927) 928) 929) 930) 931) 932) 933) 934) 935) 936) 937) 938) 939) 940) 941) 942) 943) 944) 945) 946) 947) 948) 949) 950) 951) 952) 953) 954) 955) 956) 957) 958) 959) 960) 961) 962) 963) 964) 965) 966) 967) 968) 969) 970) 971) 972) 973) 974) 975) 976) 977) 978) 979) 980) 981) 982) 983) 984) 985) 986) 987) 988) 989) 990) 991) 992) 993) 994) 995) 996) 997) 998) 999) 1000)

e van wegghen onser verbienken / die gheene e Dan. 9. 18
 en zyn / maer om de verbienken onses heeren Efa 64. 5
 Jezu Chrifti/ welck ghy ons tot enis fchuldich 1. 10a. 2. 2
 de laer ende Woofpucker doot/ heest hebr/ 1. 10a. 2. 3
 So veraken wy alle ander hulpe/ ende heere Roma. 8. 34
 den onsen toeluchty allene tot uwer barm-
 herticheyt.

Erfelick Gheer/ beneuen de ontalliche
 wledaden/ die ghy mit geneene allen menfche
 op Aerden bewijft / hebr ghy ons in sonder-
 heyt fo veel g ghenaden ghebaren/ dat het ons e Epha. 1. 3
 onmogelick is die te bedienken oft wt te fpre ende 18
 ken/ fiamelick/ dat ghy ons verloft hebr/ wt
 den b iammerlichen dienft des Dupuels ende b Efa. 52. 8
 aller afgodens/ daer in wy gheuenen lagen/ Luc. 1. 11
 Ende hebt ons i gheuoert tot den lichte uwer Ezo. 2. 0. 2
 waerheyt/ en tot de kermissie uwer breligen 1. 10a. 17. 9
 Evangelij/ Daer tegen fo hebben wy doot onse 28.
 fe onbaeckbarheyt/ dese uwe wledaden ver-
 gheuen/ wy zyn van b afgeweken/ ende heb-
 ben ons eyghen begeerlicheden gheuoelt/
 b niet serende gheleek wt fchuldich waren.
 Des hebben wy grouwelich ghesondicht/
 Heere/ ende b grootelick betroogent/ dat wy/
 fo ghy met ons wouder baxdelen/ na dat wy
 verdient i hebben/ niet anders fouden hebben te
 betwachten/ dan b ewighe doot/ ende b
 dormenisse. Ja wy mercken oock Gheere/ by
 die castidighen/ die ghy ons daghelich zyt
 toefchickende/ dat ghy b ten rechten ouer ons
 vertroogent. Want aenghefen dat ghy rechts
 ueerdich zyt/ soo en fienst ghy niemant sonder
 oofake. Ende wy fien oock noch uwe hande
 verheuen / om ons noch mere te ftraffen.
 Maer al waert dat ghy ons noch veel haer-
 de ftraffe/ dan ghy tot noch toe geoden hebt/
 Ja al biesen de plagen ouer ons / daer ghy
 de fonden uwer volck Israels merde be-
 focht hebr / foo fouden wy nochrans moeren
 bekennen / dat ghy ons gheen onrecht doen
 en foudet.

Maer Gheere / ghy zyt onse Godt/ ende wy
 zyn maer aerde ende stof/ Ghy zyt onse Schep-
 per/ ende wy zyn dwerch uwer handen / Ghy
 zyt onse herder / ende wy zyn uwe Schapen/
 Ghy zyt onse Verlofer/ ende wy zyn die / die
 ghy verloft hebt / Ghy zyt onse Wader/ ende
 wy zyn uwe kinderen ende Erfgenamen.
 Daerom en draft ons toch niet in uwen toon-
 der/ maer calstopt ons ghenadelick/ Ende ons
 derghoudt der meer dat werck dat ghy in ons
 doot/ ende barmherticheyt begheuen hebt/
 Ghy dat de ganfche Wereld wete / ende b
 kenne/ dat ghy onse Godt ende Salichmaker
 zyt. W volck Israel heeft b menichmael bet-
 roogent / ende ghy hebste te rechte ghehuft/
 maer so dinkmal affe hie weder tot b bekeer-
 den/ hebt ghyse alt g in ghenaden aengheuo-
 ren/ Ende hoer fwaer dat oock hare fonden wa-
 ren/ fo hebt ghy nochtans die plagen / die
 hien toebrept waren/ afghewent/ dan wergen
 des verbondis / dwelch ghy ghemackelt hebt
 met uwen dienare Abraham/ Isaac/ ende Ja-
 cob/ Ende hebt also dat ghebedt uwer volck
 nopt van b verftooten. Al hebben wy doot
 uwe ghenade/ euen dat felue verbond/ dwelch
 ghy in de bant Jezu Chrifti onse fchuldelaers/
 tuffchen b ende alle uwe gelouighen hebt ey-
 gherecht. Ja het is nu fo veel heelicker ende
 eerghigher / nae dat het d' huyus met zonen
 ghelygen liden ende fteruen/ ende inganch tot
 zyn ewighe heelichheyt beuifcht/ ende ver-
 luit heeft.

Daerom Gheere / verfakende ons feluen/
 ende alle menfchelike hope / wy hebben ons
 fen toeluchty allent tot desen falighen Gheue-
 denbontd / doot welken onsen heere Jezu
 Chriftus / tot een volcomen offerhande zyn
 alycaem etumael agut cruys doot ons onse
 gheue

1 Co. 10. 16) felick ghelouue / op dat wy daer in daghelick
 meer ende meer toemmen / van dwelcke wy te
 bekentnisse doot/ met mont efi heren fpreken
 dr. Ick ghelouue in God, etc.
 Eru alghewekere Welopinge der fonden/
 ende ghebedt doot alle noode
 der Chyftenheyt.

Wes Bondarchis na de Medicatie.
 Amachtige/ barmhertige God/ wy beken-
 nen by ons feluen/ ende belighden doot b ge-
 10a. 1. 19) dert/ dr waerheyt/ dat wy niet weerdich
 10a. 1. 9) zyn onse ooghen op te staen a ten hemel
 ende ons ghebedt doot b te hynghen/
 10a. 1. 18) In dien ghy anfen wilt onse bedienken/
 ende weerdicheyt. Want onse b confitientien
 befchuldigen ons/ ende onse fonden geuen ge-
 10a. 1. 20) ruyghen eytegen ons. Wy weten oock dat
 ghy een rechtuerdich Richter zyt/ ftrafende
 10a. 1. 20) de fonden der genen/ die uwe geboden ouer-
 treden. Maer Gheere/ na dien ghy ons be-
 10a. 1. 14) uolen hebt/ b in aller noot b aen te corpen/ ende
 dr waer uwe onwifpzelicke barmherticheyt
 beoofte hebt/ onse ghebeden te befpoojen/ met

10a. 1. 19)
 10a. 1. 9)
 10a. 1. 18)

10a. 1. 20)
 10a. 1. 14)

Chyftelike Ghebden.

Ghemende ons met b in ewichpeyt verfoent heeft. Daerom Gheere/ fiet en dat aenfehn wies gefaliden ende niet en onfeonden op dat wien toogt dooz gijn boogbiden gefillet werde / ende dar b aenfehn ouer ons lichte tenfer byzichden ende falichpeyt. Wilt ons ooc woogtaen in b heplich ghelepeyt ende beferminghe aenuenen. ende ons regeren met uwē heplighen Gheefte/ die daghetier meer en meer ons bleefch met alle gheue lufften boodenbe/ ons vernieuwe tot een beter leue/ ende in ons boogbynghe waerachtighe byzichten des geloofs/ daer boog wien h. Name in ewichpeyt ghehoefte ende ghepfeuen werde/ ende wy met dierigher begheere/ alle a vergaenkelicks din ghen berachten/ alle in de Hemeliche moghen ghebdencken.

a Phil. 3.14 Col. 3/1

b i. Tim. 2/7

e Joh. 17/30 b i. Pet. 2/2 h Col. 8/9

e Psal. 115/1 Act. 4.29 Ezech. 36.23 f Mat. 9.28 g mat. 24.44

ende a 5.21 h i. Pet. 5.2 i. Cor. 20.29 j. Mat. 7.15

j. Joan. 10.13 k Phil. 3/2 l Ezech. 34.8 m Jer. 23.1 n Sal. 10.1 o Psal. 4.4 p Sal. 28.1 q Sal. 110.2 r i. Cor. 15.2

b i. Tim. 2/1

e Psal. 2.11 Dan. 4.4 p i. Tim. 2/2 q Luc. 1.75

r Heb. 13/5 s i. Cor. 16/20 t Mat. 33.1 u Mat. 10/20

v Psal. 79/10

w Mat. 26.30 x mar. 24.33 y Phil. 1.20

nichinghe uwer Ghemeynt/ ende y tot h. p. Apoc. 3/3 ter falichpeyt.

Wp bidden b oork booz alle die ghy z caelijt met armoede/ geuancniffe/ cranckheyt des igis/ ofte aenueynghe des geests/ Troofte fe alle Gheere na dat ghy wetet / dat haren noot is heplichende. Geest dat hen hare caghinghe dine tot Kenniffe haren sonden/ ende beteynghe hars leuens; Wilt hen ooc gheuen volftandighe ghedulicheyt. Verfoert haer igden/ ende verloofte eyndlich/ op datse hen uwer goetheyt verbigden ende uwen Name ewerlichlyc byfen.

e Psal. 50/14 ende 107/10

Spndelick Gheere/wilt ons ende onse midt gaderen alles wat ons aengaet. in uwe befeeminghe ende bewaeringhe nemen. Geest dat wy in onsen beroep na uwen wille mogē leuen/ ende de gauen/ die wyken uwen segghen ontfanghen also ghebyghen. dat se ons niet verghindern. maar deel meer tot den ewighe leuen boozden.

Strecht ons oock in alle aenueyngingen/ op dat wy in den gloeke itgeboede ouerwinnen moghen/ ende hier namaels met Chyftis dat ewighe leuen befiten.

Om dese binghen alle bidden wy b. ghekerwops onse getrouwe heere ende Salichmaker Jesus Chyftus ons selue gheleert heeft. Onse Vader/ etc.

Daer na werre de Gemenste verlaten met den ghewoonlichen segghen: Ontfangt den segghen des Heeren.

D Gheere seggēde ende bekeert b. De heere verlicke zyn aenfehn ouer b/ ende sy b ghenadich.

De heere wende zyn aengheficht tuwaert ende gheue b zynen bade. Amen.

Byt ghedachtich tot Arnen. Gen ghebet booz de leere des Catechismi.

a Psal. 16/8

O Hemeliche Vader b Woordt is a volcomen. ende bekeert de sielen/ en waerchtighe ghetuygēde. den oughelēerden wof heyt geuēde. ende de blinden ouer belicte/ ende/ en b crachtich middel ter falichpeyt alre digh gloouen. Maar ouermits dat wy van c naturen niet alleen blind maer onbekwem zyn tot erigen goede/ Ende dat ghy oock niemant helpen wilt / dan bis b oodemodich ende verflagen zyn van herten: Wp bidden b / dat ghy ons e verstant wilt verlichten met uwen heplighen Gheest/ ende onse geuen ten f saechtmoedich herte/ van dwelck alle opghelatenheyt ende vleyschliche wifshert gheuoert sy / op dat wy b Woordt boozende / f selue recht verstaen moghen/ ende ons leuen dare na aenstellen. Wilt oock ghenadelic h bekeeren/ alle die noch van uwer waer heyt afswalen/ op dat wy b alramen reynachtichlyc binnen i in waerachtighe heplichpeyt ende gherechtichpeyt alle de bagen onses leuens. Dit begieren wy alleen om Chyftis wille/ die ons in zynē Name heeft leeren bidden ende oock belooft te boss boozen:

b Rom. 1/16

c i. Cor. 2/14

d Gen. 8.20

e Rom. 3.10

f i. Cor. 6.6

g Mar. 11/29

h Ezech. 11.19

i i. Pet. 3/33

j i. Luc. 1.52

k Roman. 8/9

l i. Cor. 11/28

m i. Tim. 2/4

n Ezech. 18.23

o i. Luc. 11/7

Onse Vader/ etc. Ghebet b de leere des Catechismi.

O ghenadighe/ barmhertighe God est Vader/ wy danken b/ dat ghy k niet alleen k Gene. 17.9

ons in b Verboet ghenomen hebt/ maar oock onse clepne kindren/ b dwelck ghy hen Mar. 10/14

niet alleen i berseghet hebt/ dooz den heplighen h Rom. 4.12

wylen lof in v omlaek wt haren monde / om m mat. 21.16

also de wisse Werelt n te befehamen. Wilt oock b bidden b vernieet in hen uwe ghenade/ dat se n. Cor. 1.37

een Chyftum uwen Sonne alrebt o orenneue n. Cor. 4.13

ende wasjen/ tot dat se zyn volcomen man-

Christelike Ghebeden.

Welck oudrecht in aller wijsheit ende gerechticheyt eulanghen. Gheeft ons oock ghenade / dat wyse in uwe kennisse ende p vreesse geselgh ghy ons beuolen hebt / onderwijzen / op dat doog hare Godts salicheyt dat rijcke des Satans verstoort werde ende tricke Jesu Christi in dese ende andere Ghehepenen versterck werde ter eeren uwen heptighen sjaems / en tot hareer ewigher salicheyt / dooz Jesum Christum. Amen.

Gen opentlicke bekentnisse der sonden ende Ghebedt dooz de Medicatie.

q Dan. 9. 5

Heinliche Vader, selwighe ende barmherticheitige God wy q bekenen ende bejden dooz uwe Goddelicke Maerke dat wy arme ellendicheitsondenen zyn / ontfanghen ende ghebozen in aller boosheyt ende wedersefnisse / s gheuecht tot allen quaden ende onnut tot eenighen goede ende dat wy niet ons sondich leuen sonder ophouden uwe heptighe gheboden ouertreden daer dooz wy t uwen rooien reggen ons beruoken ende nar uwe rechtueerdighen oordele op ons laden die ewighe derdoemnisse. Maer O Heere wy hebben t berouen ende leedschap van dat wy p betroogen hebben wy beschuldighen ons seluen ende beclaghen ons misdaden begereuden ende dat ghy genad elich onse elendicheyt wilt aensien. Wilt b ouer ons p ontfermen. O Salig goedertierenisse God ende Vader / ende ons beghenen 3 alle onse sonden / dooz dat heptighe liden uwes lieuen soons Jesu Christi. Wilt ons oock beredden de ghenade uwes heptighen Gheestes / die ons onse ongerechticheyt van gantschen herten leerre kennen ende ons seluen recht misghaepn. Op dat de sonde in ons mach gheboort werden / ende wy in een nieu leuen opstaen in dwelcke wy oprechte buchten der a hepticheyt ende gerechticheyt boozt byinghen die b dooz Jesum Christum moghen b aenghenaen zyn. Wilt ons oock v heptich Woorde na uwen Goddelicken wille te berfaen ghenen / dar wy daer wt leeren al ons e betrouwen op b alleen stellen / ende van alle creaturen afrechen. Dat oock onsen b onden mensche met alle zyne begeerten van daghe te daghe meer ende meer gheuecht werde / ende dat wy ons op offoren tot een leuen dighen Offer ter eere uwes heptigen Maets / en tot rictinghe onses sjaem / dooz onse Heere Jesum Christum welke ons heeft gheleert ende beuolen also te bidden. Onse Vaders etc.

q Psal. 51. 6

f Gen. 8. 20

h Rom. 3. 13

t Exo. 32. 10

n den. 27. 26

r Sec. 18. 11

s Psalm. 79. 5

p Psal. 103. 13

g luce 18. 13

a luce 5. 73

b Eph. 2. 13

e Jer. 2. 4

d Gala. 5. 16

h Eph. 4. 22

h Rom. 12. 1

En korte forme des ghebets na de Medicatie.

f Ezer. 3. 6. 23

h Rom. 8. 24.

g Dan. 9. 19

h Eph. 6. 18

h Rom. 13. 4

1. Tim. 2. 2

h 1. Sam. 15

h 1. Acto. 4. 29

O Heere Almachtighe God / en laet uwen heptighen sjaem onser sonden wile niet s ghelaffert werden / Want wy hebben op menigley wyse teghen v gesondicht midra dien dat wy uwen heptighen woorde niet g gheboosjaem zyn en niet onwetenehept / ondanckbaerheyt en muermeren wze tooz bageliet teghen ons beruoken. Daarom ghy ons oock ten rechten strafte. Maer O Heer zyt ghedachtich uwer groote barmherticheyt ende ontfermt b onse. Gheeft ons kennisse en leedtesen onser sonden / en bereinighe onses leuens. Stercke h de Dienaers uwer kercken / op datse ghyetouwelick en stantuaellic v heptighe woort mogen becondigen. Ende die Quechper uwes volc / i / op datse dat wereltliche Sueret met gerechticheyt en beschepdenheyt moghen voeren. Bewaert ons booz alle valscheyt ende k ontrouwe. verstoort alle boose ende lthige raetslagen / die tegen v Woorde ende kercke onerdacht werden. Gheue ons ontrecte ons niet uwen s. Gheeft ende Woorde / maer gheeft ons vermeerderinghe

des gheboofs / en in allen dingen ltsaemheyt ende voldanicheyt. Comt uwe kercke te hulpe verlossse van allen ouerlast bespottinghe en rpannie. Sterck och alle swacke en bedroefde herten / ende sendt ons uwen biebed / dooz Jesum Christum onsen Heere / die ons dese seker beloftenisse ghegeuen heeft m / booz waer boozwaer segghe ik b / a waer ghy den m Joam. 13 Daer bidden sult in ughen sjaem dat sal by b gheuen / Ende heeste ons also beuolen te bidde 12 / en 16. 23 van: Onse Vader, etc.

Dat mogghen Ghebedt.

O Barmhertige Vader, wy dancken b / dat ghy dese nacht so getrouwelick booz ons ghewaacht hebt. Ende bidden b / dat ghy ons wilt stercken met uwen heptighen Gheest / die ons boozraen in ghelepde / dat wy desen dach / midiganeers allede daghen onses leuens / moghen besteden tot aller gerechticheyt ende hepticheyt. en waer wy in hande nemen / dat onse ooghen aldoor ofien / om v eere te verbeughen / also dat wy allen de boosheyt onses boognemens van u wer milder handt al leen betwachten. Ende op dat wy sulcke ghenade van b berecinghen / wile ons na p uwe beloftenisse / b gheuen alle onse sonden / dooz dat heptighe liden ende bloot bergeren onses Heeren Jesu Christi. Want sy zyn ons als her teen leet. Verlicht onse herten / op dat wy alle q werck des dupsternisse / agelept hebbeden / als kuberden des lichts in een nieu leuen moghen wandelen in aller Godtsalicheyt. Gheeft oock uwen seghen tot de vercondighe uwes Goddelicken Woordes, Verstoort alle kercken des Dupnels. Stercke alle kercken denaers / end Ouereiden uws volc. Troost alle uertolche ende benaude herten dooz Jesum Christum uwen lieuen Sone / welke ons beloeft heeft dat ghy ons alles waer by v in zhuen r sjaem bidden. selicklic gheuen sult / ende daarom ons also heeft heeten bidden. Ende Vader, etc.

Verleent ons oock uwe ghenade / dat wy na uwen wille moghen leuen / welke ghy ons in uwe Wert s gheopenbaert hebt / ends in v seghen Gheboden begrepen: Ick ben r de Heere uwe Godt, etc. Dat Antont Ghebedt.

O Barmhertighe God, selwick licht in sech u nende in de dupsternisse / Ghy die bedrighet de nacht der sonden ende alle blindeheyt des heren. Ma dien ghy de nacht beoordinneert hebt om te raken ghelick den dach om te aubeden. Wy bidden v / gheeft dat onse lie hamen in gheboden ende sthept rusten / op datse daer na vername zyn moghen te liden den arbep diense daghen maeren. Maercht onsen slaep / dat die niet onwedelick sy / op dat wy aenighe ende siele onbreuelck moghen bliuen / Ja dat onsen slaep selfs gheheire tot uwer eeren Verlicht / de ooghen onses verstant / dat wy in den doot niet ontslagen / maer alstid betwachten op onse berlossinghe tot deser elendicheyt. Versterck onse oock booz alle aenueytinghen des Dupnels / ons in v heptich ghelept nemende. Ende hoe wel wy desen dach niet toeghegacht on hebben sonder teghen v grooter heptichonlicht te hebbed / Wy bidden b / wilt onse sonden beredden dooz uwe barmherticheyt / ghelegh ghy nu alle dinge on van aensghen niet verstooren werden. Gheeft oock ruste ende troost allen crancken / bedroefden ende aenghenotrenen herte / dooz onsen Heere Jesum Christum / die ons also heeft leeten bidden: Onse Vader etc. Ghebedt booz ten.

Psal. 137. 2

Psalm. 104. ende 145.

21 Alle oogen wachten op u Heer / en ghy gheeft hen haer spise tot zjner eijde.
16 Ghy doet uwe milde handt open / ende beschaftighet alles wat daer leest nae u welbedaghen.

Heer almachtige God/ ghy die alles gheschapen hebt en noch dooz uwe Goddelike kracht onderhouden. en dat volck Israel inde woestijne ghespist hebt. Wilt uwen seggen strecken over ons uwe arme Dienaers/ en ons heiligen dese gauen. die wy van uwe milde goetheit ontfanghen. op dat wy machtichlick ende heplichlick na uwen goeden willemogen gebuycken/ ende daer dooz bekennen. dat ghy onse Vader / en onse oorspronck alles goets zyt. Gheeft oock dat wy al tot en dooz allen dinghen soeken dat Gheestelick. Dooz uwen Woeste/ met dwelicks onse siele ghespist werde ten ewighen leuen / dwelcke ghy ons bereyt hebt dooz dat heplich Bloet uwen lieue Soons onser Heere Jesu Christi. Onse Vader etc.

Also vermaende ons onse Heere Jesus Christus / Luc. 21. Cap. vers. 34.

Wacht dat uwe herten niet tot eniger eijde beswaert werden met byasserij ende dyonckenschap/ ende met sogghede des leuens / op dat dien daer niet suet ouer u ben come.

35 Want ghelick een balstrick sal wy comen ouer alle de gene die u Aerden woonen.

Ghebedt na eten.

Also spreyet de Heere int vyfde Boec Mattheus int 8. Cap. vers. 10.

Als ghy sult ghegheten hebben/ ende versaeft zyn. soo sult ghy den Heere uwen God louen.

21 Biet wel toe dat ghy des Heeren uwen Gods niet en verghetet / ende zyne Geboden niet en verachtet.

Heer God hemelische Vader. wy danck u by uwe milde handt / die wy sonder ophouden van uwe milde handt. ontfaangen / dat uwen Godlichen wille is / ons te onderhouden in dit eidelick leuen / en ons te bereyden tot alle onse nooduyghen / maer in sonderheyt / dat ghy ons herboogen hebt tot der hope van een betere leuen / dwelcke ghy ons gheopenbaert hebt dooz u heplich Euan-gelium.

Wy bidden u barmhertige God en Vader / dat ghy niet toes en laet. dat ons herten hier in desen dertseken ende vergaanchelicken dinghen ghewoont zyn / maer dat wy alchts moghen opwaerts sien ten Hemel / verwachende onsen Salichmaker Iesum Christum. tot dat wy inden woelcken berseygnd sal tot onser verlossinghe komen.

Onse Vader etc.

Ghebedt dooz crancke ende aengheuoeghen menschen.

Nadarmen den crancken vermaent heeft a van wien de crancheben ende alderhande ellendicheyt roeme. namelijk van Gode. En dat de by oosake der seluene is. desonde die dooz Christus wederom wech genomen is / den ghenen die aen hem d gelooude en dat het hem daerom alles ten besten moet dienen / so moeten oock dooz hem bidden nae de leeken ghe Jacobi. f

Daer coe sullen dienene des ofre dieergelike ghebeden.

Oalmachtige. ewighe. ende gherechtige God. ende barmhertige Vader. ghy die een g Heere des doods ende leuens zyt / sonder h wiens wille niet en gheschiedt / noch inden Hemel noch op Aerden / hoe wel wy niet weerdich en zyn uwen N. Name aen te

roepen / noch te verhoopen dat ghy ons sult herboogen / als wy aensien hoe wy tot noch toe i onsen rgt ouerghelacht hebben / wy bidden b / dat ghy na uwe barmherticheyt mit besien int aenschyn Jesu Christi / die al onse li swachheyt op hem genomen heeft. Wy bekennen dat daer niet in ons is / dan i genegheyt tot den boosen / ende onbequaemheyt te ringen goede. Daerom wy oock dese in straef / Ja noch veel meerder verdient hebben. Maer Heere ghy wetet dat wy b boeck ende ghy onse God zyt. Wy hebbe tot niemant torulucht / dan alleen u tot uwe barmherticheyt. die ghy nopt niemanden ghewyget hebt. die hem tot u bekeert heeft. Dies biddt wy / dat ghy ons onse souden niet wilt toerrienen. maer rekent ons tot o de wyfheyt gherechticheyt ende heplicheyt Jesu Christi. Op dat wy in hem dooz u bestaen moghen. Verloft ons ons zynnet wil te wesen tghden / op dat de boose niet gedenccken / dat ghy ons verlaten hebt. Ende so her b bekeet ons langher also te oeffnen / so gheeft ons ghedult ende fiercheyt / sulc alles na uwen wille te dachgen. ende laet her ons alle na uwen wyfheyt ten v besten comen. Ghyft ons lieuer hier / dan dat wy hier nae met der g wezeldt souden moeten verlogen gaen. Gheeft ons dat wy deser weerdit ende al wat r dertseken / moghen afderuen / op dat wy daghelick nae dat Euenbeside Jesu Christi meer ende meer v vernieuert werden. Laet ons dooz ghen dincen die wy lieben tafghespeyden werden / maer treckt ons daghelick meer en meer tot u / op dat wy het eynde onses u beroeps mit byuechden aenueerden moghen / dwelck is met Christus te r siewen / te verrijnen / ende in ewicheyt te leuen. Wy geloouen oock dat ghy ons verhoogen sult dooz Iesum Christum / die ons aldus heeft leeren bidden.

Onse Vader / etc.

Teret ons oock int rechter geloude / dwelck wy van herten ende met den monde beghien. Ich gheloude in God etc. of aldus:

Ewighe Barmhertige God en Vader / die Eeuwigh lieue / der siewende na der ghy a door ende leuen alleen in uwer handt hebt. en ooc bereyt ophouden alsof dooz ons u verghet / dat noch ghefontheyt uoch crancheyt noch tenich goet ofte quaede / ons en can toercomen / ja geen hayn van onsen hoofde vallen / sonder uwen wille / dat ghy oock uwen gelouougen allen dinghen tharen c besten wetet. wy bidden u bekeent ons die ghenade uwen heplighen Gheestes. dat hy ons leede onse ellendicheyt recht bekennen en gheduldichlick uwe raefdinge dachgen / die wy d thendupfenmael grooter verdient hebben. Wy weten daese ons niet zyn te rekenen uwe toegen / maer uwer c Waderlike hefde teghen ons / op dat wy met der Welck f niet verdoemt werden. Vermerck de Heere ons gheloude / dooz uwe onpandliche barmherticheyt / op dat wy Christus laner somer g ingehurt werden / als i maten haren gheestelicken hoode. welcken ghy ons in s yden ende heerlicheyt hepligh maken wilt. Welckhe dat crups. na dat her onse i dwachheyt verchaghen can. Wy ons i beruerten ons h gantflich uwen wille / Philip. 1. 20. t p dat ghy onse lieten langher in deser butte wilt laten / ofse i tot bint eeuwich leuen nemen. Currits wy Christus eeghen zyn / ende onse 12. 3. a daerom niet moghen vergaen. Wy willen ende 17. 2. m gheeren dit huacke blinghe verlaten / in ho. m p de saligher n opstantinghe. daer ons dat selue deel heerlicher sal weder gheghen werden. Gheeft ons te gruuelen den voligen troost

Psal. 37 /
c Esa. 35. 10
1 Gen. 6. 20
m Dan. 9. 16
n Psal. 7. 68
o Col. 1. 20
p Rom. 8. 28
q 1. Col. 1. 30
r Col. 3. 5
s Eph. 4. 22
t Rom. 8. 19
u Phil. 4. 8
v Eph. 4. 1
w 1 Tim. 2. 10
ende 4. 12
x Rom. 14. 9
y 1. Sam. 2. 6
z Mat. 6. 33
ende 10. 30
a Rom. 9. 3
ende 15.
b Mat. 18. 24
c Heb. 12. 7
f 1 Col. 1. 23
g Rom. 6. 5
h Rom. 8. 17
i 1. Col. 10. 13
k Ho. 14. 1
l Philip. 1. 20
m 1. Cor. 5. 24
ende 6. 40
n ende 12. 3
o Rom. 17. 2
p Phil. 1. 23
q 1. Cor. 15. 19
r 2. Cor. 5. 4
B b de

nl. Sa. 2. 9
ende 3. 31
Esa. 45. 7
h Rom. 5. 13
Gou. 3. 16
i 1. Col. 15. 56
d 1. Cor. 3. 23
ende 5. 14
ende 7. 38
e Rom. 8. 28
f Zac. 5. 14
g Rom. 14. 9
Act. 10. 36
h Mat. 10. 29

1 Rom. 4. 5
 2 ende 8. 33
 3 y Eph. 6. 16
 4 1. Joa. 1. 7
 5 Rom. 8. 34
 6 Col. 3. 10

de berghsinghe der sonden / en o der recht-
 ueerdichmakinghe Christi / op dat wy met
 dien schilt alle Satans y aenuerdinghen o-
 17 1. Joa. 1. 7
 18 ende 22.
 19 2. Rom. 8. 34
 20 3. Col. 3. 10
 uerwinnen / laet zyn onschuldich g Bloet de
 vlecke ende onreynicheyt onser sonden wtba-
 21 1. Joa. 1. 7
 22 2. Rom. 8. 34
 23 3. Col. 3. 10
 ghen / ende zyne gherechticheyt verantwoor-
 den dooz wien wercken Doxbele. Wapent
 ons niet gelooue ende hope / op dat wy niet te
 schande werden / dooz eenich schycken des
 doots / maer als onseuchameliche oogen dups-
 24 1. Joa. 1. 7
 25 2. Rom. 8. 34
 26 3. Col. 3. 10
 ster werden / dat als dan de oogen des geests
 op v sien.

En als ghy ons tghelyck der tongen vo-
 27 1. Joa. 1. 7
 28 2. Rom. 8. 34
 29 3. Col. 3. 10
 nomen sulc hebbe / dat als dan dat here niet
 op houde aen te roepen. O Heere / wy beue-
 len onse sielen in uwen handen / wilt ons in on-
 ser laesten noot niet verlaten / ende dat om
 Christi wille alleen / die ons alsoo heeft lee-
 30 1. Joa. 1. 7
 31 2. Rom. 8. 34
 32 3. Col. 3. 10
 ren bidden:

1 Psal. 22. 2
 2 Mat. 27. 46

Onse Vader etc.
 Ich ghelouue in God etc.

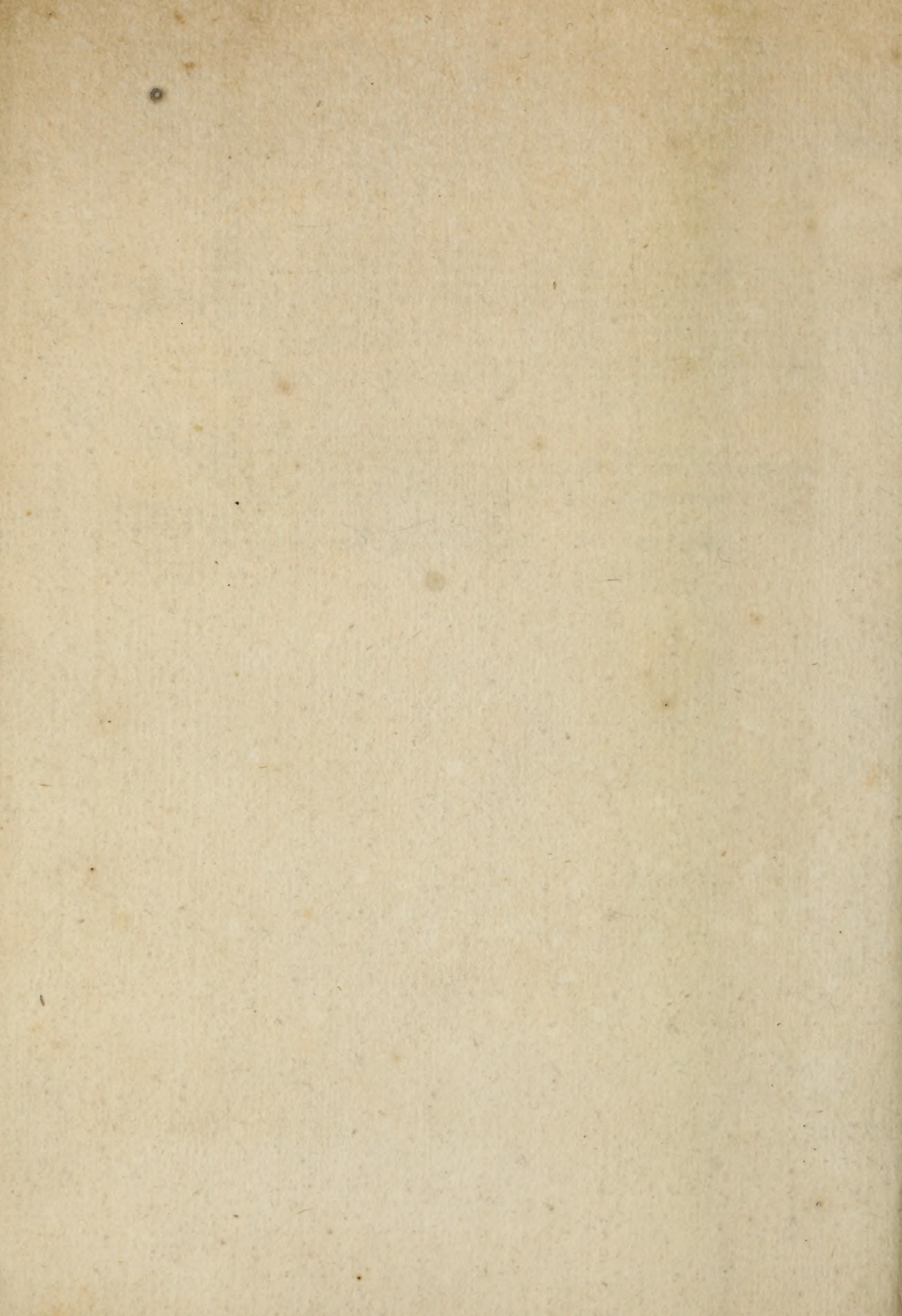
**Shebedt by de Begrauinge
 der dooden.**

1 Rom. 4. 14
 2 1. Cor. 15. 45

Ma de bemaninge van de a doot dooz X-
 3 1. Rom. 4. 14
 4 2. 1. Cor. 15. 45
 dan / ende de wederghedoore dooz Christum
 dancke ende bidten God aldus:

W dancken v / almachtighe baerhertige
 God ende Vader / dat ghy s. dat tghel-
 5 1. Rom. 4. 14
 6 2. 1. Cor. 15. 45
 7 3. 1. Joa. 3. 19
 8 ende 3. 24
 9 4. 1. Joa. 3. 24
 10 5. 1. Joa. 3. 24
 11 6. 1. Joa. 3. 24
 12 7. 1. Joa. 3. 24
 13 8. 1. Joa. 3. 24
 14 9. 1. Joa. 3. 24
 15 10. 1. Joa. 3. 24
 16 11. 1. Joa. 3. 24
 17 12. 1. Joa. 3. 24
 18 13. 1. Joa. 3. 24
 19 14. 1. Joa. 3. 24
 20 15. 1. Joa. 3. 24
 21 16. 1. Joa. 3. 24
 22 17. 1. Joa. 3. 24
 23 18. 1. Joa. 3. 24
 24 19. 1. Joa. 3. 24
 25 20. 1. Joa. 3. 24
 26 21. 1. Joa. 3. 24
 27 22. 1. Joa. 3. 24
 28 23. 1. Joa. 3. 24
 29 24. 1. Joa. 3. 24
 30 25. 1. Joa. 3. 24
 31 26. 1. Joa. 3. 24
 32 27. 1. Joa. 3. 24
 33 28. 1. Joa. 3. 24
 34 29. 1. Joa. 3. 24
 35 30. 1. Joa. 3. 24
 36 31. 1. Joa. 3. 24
 37 32. 1. Joa. 3. 24
 38 33. 1. Joa. 3. 24
 39 34. 1. Joa. 3. 24
 40 35. 1. Joa. 3. 24
 41 36. 1. Joa. 3. 24
 42 37. 1. Joa. 3. 24
 43 38. 1. Joa. 3. 24
 44 39. 1. Joa. 3. 24
 45 40. 1. Joa. 3. 24
 46 41. 1. Joa. 3. 24
 47 42. 1. Joa. 3. 24
 48 43. 1. Joa. 3. 24
 49 44. 1. Joa. 3. 24
 50 45. 1. Joa. 3. 24
 51 46. 1. Joa. 3. 24
 52 47. 1. Joa. 3. 24
 53 48. 1. Joa. 3. 24
 54 49. 1. Joa. 3. 24
 55 50. 1. Joa. 3. 24
 56 51. 1. Joa. 3. 24
 57 52. 1. Joa. 3. 24
 58 53. 1. Joa. 3. 24
 59 54. 1. Joa. 3. 24
 60 55. 1. Joa. 3. 24
 61 56. 1. Joa. 3. 24
 62 57. 1. Joa. 3. 24
 63 58. 1. Joa. 3. 24
 64 59. 1. Joa. 3. 24
 65 60. 1. Joa. 3. 24
 66 61. 1. Joa. 3. 24
 67 62. 1. Joa. 3. 24
 68 63. 1. Joa. 3. 24
 69 64. 1. Joa. 3. 24
 70 65. 1. Joa. 3. 24
 71 66. 1. Joa. 3. 24
 72 67. 1. Joa. 3. 24
 73 68. 1. Joa. 3. 24
 74 69. 1. Joa. 3. 24
 75 70. 1. Joa. 3. 24
 76 71. 1. Joa. 3. 24
 77 72. 1. Joa. 3. 24
 78 73. 1. Joa. 3. 24
 79 74. 1. Joa. 3. 24
 80 75. 1. Joa. 3. 24
 81 76. 1. Joa. 3. 24
 82 77. 1. Joa. 3. 24
 83 78. 1. Joa. 3. 24
 84 79. 1. Joa. 3. 24
 85 80. 1. Joa. 3. 24
 86 81. 1. Joa. 3. 24
 87 82. 1. Joa. 3. 24
 88 83. 1. Joa. 3. 24
 89 84. 1. Joa. 3. 24
 90 85. 1. Joa. 3. 24
 91 86. 1. Joa. 3. 24
 92 87. 1. Joa. 3. 24
 93 88. 1. Joa. 3. 24
 94 89. 1. Joa. 3. 24
 95 90. 1. Joa. 3. 24
 96 91. 1. Joa. 3. 24
 97 92. 1. Joa. 3. 24
 98 93. 1. Joa. 3. 24
 99 94. 1. Joa. 3. 24
 100 95. 1. Joa. 3. 24
 101 96. 1. Joa. 3. 24
 102 97. 1. Joa. 3. 24
 103 98. 1. Joa. 3. 24
 104 99. 1. Joa. 3. 24
 105 100. 1. Joa. 3. 24
 106 101. 1. Joa. 3. 24
 107 102. 1. Joa. 3. 24
 108 103. 1. Joa. 3. 24
 109 104. 1. Joa. 3. 24
 110 105. 1. Joa. 3. 24
 111 106. 1. Joa. 3. 24
 112 107. 1. Joa. 3. 24
 113 108. 1. Joa. 3. 24
 114 109. 1. Joa. 3. 24
 115 110. 1. Joa. 3. 24
 116 111. 1. Joa. 3. 24
 117 112. 1. Joa. 3. 24
 118 113. 1. Joa. 3. 24
 119 114. 1. Joa. 3. 24
 120 115. 1. Joa. 3. 24
 121 116. 1. Joa. 3. 24
 122 117. 1. Joa. 3. 24
 123 118. 1. Joa. 3. 24
 124 119. 1. Joa. 3. 24
 125 120. 1. Joa. 3. 24
 126 121. 1. Joa. 3. 24
 127 122. 1. Joa. 3. 24
 128 123. 1. Joa. 3. 24
 129 124. 1. Joa. 3. 24
 130 125. 1. Joa. 3. 24
 131 126. 1. Joa. 3. 24
 132 127. 1. Joa. 3. 24
 133 128. 1. Joa. 3. 24
 134 129. 1. Joa. 3. 24
 135 130. 1. Joa. 3. 24
 136 131. 1. Joa. 3. 24
 137 132. 1. Joa. 3. 24
 138 133. 1. Joa. 3. 24
 139 134. 1. Joa. 3. 24
 140 135. 1. Joa. 3. 24
 141 136. 1. Joa. 3. 24
 142 137. 1. Joa. 3. 24
 143 138. 1. Joa. 3. 24
 144 139. 1. Joa. 3. 24
 145 140. 1. Joa. 3. 24
 146 141. 1. Joa. 3. 24
 147 142. 1. Joa. 3. 24
 148 143. 1. Joa. 3. 24
 149 144. 1. Joa. 3. 24
 150 145. 1. Joa. 3. 24
 151 146. 1. Joa. 3. 24
 152 147. 1. Joa. 3. 24
 153 148. 1. Joa. 3. 24
 154 149. 1. Joa. 3. 24
 155 150. 1. Joa. 3. 24
 156 151. 1. Joa. 3. 24
 157 152. 1. Joa. 3. 24
 158 153. 1. Joa. 3. 24
 159 154. 1. Joa. 3. 24
 160 155. 1. Joa. 3. 24
 161 156. 1. Joa. 3. 24
 162 157. 1. Joa. 3. 24
 163 158. 1. Joa. 3. 24
 164 159. 1. Joa. 3. 24
 165 160. 1. Joa. 3. 24
 166 161. 1. Joa. 3. 24
 167 162. 1. Joa. 3. 24
 168 163. 1. Joa. 3. 24
 169 164. 1. Joa. 3. 24
 170 165. 1. Joa. 3. 24
 171 166. 1. Joa. 3. 24
 172 167. 1. Joa. 3. 24
 173 168. 1. Joa. 3. 24
 174 169. 1. Joa. 3. 24
 175 170. 1. Joa. 3. 24
 176 171. 1. Joa. 3. 24
 177 172. 1. Joa. 3. 24
 178 173. 1. Joa. 3. 24
 179 174. 1. Joa. 3. 24
 180 175. 1. Joa. 3. 24
 181 176. 1. Joa. 3. 24
 182 177. 1. Joa. 3. 24
 183 178. 1. Joa. 3. 24
 184 179. 1. Joa. 3. 24
 185 180. 1. Joa. 3. 24
 186 181. 1. Joa. 3. 24
 187 182. 1. Joa. 3. 24
 188 183. 1. Joa. 3. 24
 189 184. 1. Joa. 3. 24
 190 185. 1. Joa. 3. 24
 191 186. 1. Joa. 3. 24
 192 187. 1. Joa. 3. 24
 193 188. 1. Joa. 3. 24
 194 189. 1. Joa. 3. 24
 195 190. 1. Joa. 3. 24
 196 191. 1. Joa. 3. 24
 197 192. 1. Joa. 3. 24
 198 193. 1. Joa. 3. 24
 199 194. 1. Joa. 3. 24
 200 195. 1. Joa. 3. 24
 201 196. 1. Joa. 3. 24
 202 197. 1. Joa. 3. 24
 203 198. 1. Joa. 3. 24
 204 199. 1. Joa. 3. 24
 205 200. 1. Joa. 3. 24
 206 201. 1. Joa. 3. 24
 207 202. 1. Joa. 3. 24
 208 203. 1. Joa. 3. 24
 209 204. 1. Joa. 3. 24
 210 205. 1. Joa. 3. 24
 211 206. 1. Joa. 3. 24
 212 207. 1. Joa. 3. 24
 213 208. 1. Joa. 3. 24
 214 209. 1. Joa. 3. 24
 215 210. 1. Joa. 3. 24
 216 211. 1. Joa. 3. 24
 217 212. 1. Joa. 3. 24
 218 213. 1. Joa. 3. 24
 219 214. 1. Joa. 3. 24
 220 215. 1. Joa. 3. 24
 221 216. 1. Joa. 3. 24
 222 217. 1. Joa. 3. 24
 223 218. 1. Joa. 3. 24
 224 219. 1. Joa. 3. 24
 225 220. 1. Joa. 3. 24
 226 221. 1. Joa. 3. 24
 227 222. 1. Joa. 3. 24
 228 223. 1. Joa. 3. 24
 229 224. 1. Joa. 3. 24
 230 225. 1. Joa. 3. 24
 231 226. 1. Joa. 3. 24
 232 227. 1. Joa. 3. 24
 233 228. 1. Joa. 3. 24
 234 229. 1. Joa. 3. 24
 235 230. 1. Joa. 3. 24
 236 231. 1. Joa. 3. 24
 237 232. 1. Joa. 3. 24
 238 233. 1. Joa. 3. 24
 239 234. 1. Joa. 3. 24
 240 235. 1. Joa. 3. 24
 241 236. 1. Joa. 3. 24
 242 237. 1. Joa. 3. 24
 243 238. 1. Joa. 3. 24
 244 239. 1. Joa. 3. 24
 245 240. 1. Joa. 3. 24
 246 241. 1. Joa. 3. 24
 247 242. 1. Joa. 3. 24
 248 243. 1. Joa. 3. 24
 249 244. 1. Joa. 3. 24
 250 245. 1. Joa. 3. 24
 251 246. 1. Joa. 3. 24
 252 247. 1. Joa. 3. 24
 253 248. 1. Joa. 3. 24
 254 249. 1. Joa. 3. 24
 255 250. 1. Joa. 3. 24
 256 251. 1. Joa. 3. 24
 257 252. 1. Joa. 3. 24
 258 253. 1. Joa. 3. 24
 259 254. 1. Joa. 3. 24
 260 255. 1. Joa. 3. 24
 261 256. 1. Joa. 3. 24
 262 257. 1. Joa. 3. 24
 263 258. 1. Joa. 3. 24
 264 259. 1. Joa. 3. 24
 265 260. 1. Joa. 3. 24
 266 261. 1. Joa. 3. 24
 267 262. 1. Joa. 3. 24
 268 263. 1. Joa. 3. 24
 269 264. 1. Joa. 3. 24
 270 265. 1. Joa. 3. 24
 271 266. 1. Joa. 3. 24
 272 267. 1. Joa. 3. 24
 273 268. 1. Joa. 3. 24
 274 269. 1. Joa. 3. 24
 275 270. 1. Joa. 3. 24
 276 271. 1. Joa. 3. 24
 277 272. 1. Joa. 3. 24
 278 273. 1. Joa. 3. 24
 279 274. 1. Joa. 3. 24
 280 275. 1. Joa. 3. 24
 281 276. 1. Joa. 3. 24
 282 277. 1. Joa. 3. 24
 283 278. 1. Joa. 3. 24
 284 279. 1. Joa. 3. 24
 285 280. 1. Joa. 3. 24
 286 281. 1. Joa. 3. 24
 287 282. 1. Joa. 3. 24
 288 283. 1. Joa. 3. 24
 289 284. 1. Joa. 3. 24
 290 285. 1. Joa. 3. 24
 291 286. 1. Joa. 3. 24
 292 287. 1. Joa. 3. 24
 293 288. 1. Joa. 3. 24
 294 289. 1. Joa. 3. 24
 295 290. 1. Joa. 3. 24
 296 291. 1. Joa. 3. 24
 297 292. 1. Joa. 3. 24
 298 293. 1. Joa. 3. 24
 299 294. 1. Joa. 3. 24
 300 295. 1. Joa. 3. 24
 301 296. 1. Joa. 3. 24
 302 297. 1. Joa. 3. 24
 303 298. 1. Joa. 3. 24
 304 299. 1. Joa. 3. 24
 305 300. 1. Joa. 3. 24
 306 301. 1. Joa. 3. 24
 307 302. 1. Joa. 3. 24
 308 303. 1. Joa. 3. 24
 309 304. 1. Joa. 3. 24
 310 305. 1. Joa. 3. 24
 311 306. 1. Joa. 3. 24
 312 307. 1. Joa. 3. 24
 313 308. 1. Joa. 3. 24
 314 309. 1. Joa. 3. 24
 315 310. 1. Joa. 3. 24
 316 311. 1. Joa. 3. 24
 317 312. 1. Joa. 3. 24
 318 313. 1. Joa. 3. 24
 319 314. 1. Joa. 3. 24
 320 315. 1. Joa. 3. 24
 321 316. 1. Joa. 3. 24
 322 317. 1. Joa. 3. 24
 323 318. 1. Joa. 3. 24
 324 319. 1. Joa. 3. 24
 325 320. 1. Joa. 3. 24
 326 321. 1. Joa. 3. 24
 327 322. 1. Joa. 3. 24
 328 323. 1. Joa. 3. 24
 329 324. 1. Joa. 3. 24
 330 325. 1. Joa. 3. 24
 331 326. 1. Joa. 3. 24
 332 327. 1. Joa. 3. 24
 333 328. 1. Joa. 3. 24
 334 329. 1. Joa. 3. 24
 335 330. 1. Joa. 3. 24
 336 331. 1. Joa. 3. 24
 337 332. 1. Joa. 3. 24
 338 333. 1. Joa. 3. 24
 339 334. 1. Joa. 3. 24
 340 335. 1. Joa. 3. 24
 341 336. 1. Joa. 3. 24
 342 337. 1. Joa. 3. 24
 343 338. 1. Joa. 3. 24
 344 339. 1. Joa. 3. 24
 345 340. 1. Joa. 3. 24
 346 341. 1. Joa. 3. 24
 347 342. 1. Joa. 3. 24
 348 343. 1. Joa. 3. 24
 349 344. 1. Joa. 3. 24
 350 345. 1. Joa. 3. 24
 351 346. 1. Joa. 3. 24
 352 347. 1. Joa. 3. 24
 353 348. 1. Joa. 3. 24
 354 349. 1. Joa. 3. 24
 355 350. 1. Joa. 3. 24
 356 351. 1. Joa. 3. 24
 357 352. 1. Joa. 3. 24
 358 353. 1. Joa. 3. 24
 359 354. 1. Joa. 3. 24
 360 355. 1. Joa. 3. 24
 361 356. 1. Joa. 3. 24
 362 357. 1. Joa. 3. 24
 363 358. 1. Joa. 3. 24
 364 359. 1. Joa. 3. 24
 365 360. 1. Joa. 3. 24
 366 361. 1. Joa. 3. 24
 367 362. 1. Joa. 3. 24
 368 363. 1. Joa. 3. 24
 369 364. 1. Joa. 3. 24
 370 365. 1. Joa. 3. 24
 371 366. 1. Joa. 3. 24
 372 367. 1. Joa. 3. 24
 373 368. 1. Joa. 3. 24
 374 369. 1. Joa. 3. 24
 375 370. 1. Joa. 3. 24
 376 371. 1. Joa. 3. 24
 377 372. 1. Joa. 3. 24
 378 373. 1. Joa. 3. 24
 379 374. 1. Joa. 3. 24
 380 375. 1. Joa. 3. 24
 381 376. 1. Joa. 3. 24
 382 377. 1. Joa. 3. 24
 383 378. 1. Joa. 3. 24
 384 379. 1. Joa. 3. 24
 385 380. 1. Joa. 3. 24
 386 381. 1. Joa. 3. 24
 387 382. 1. Joa. 3. 24
 388 383. 1. Joa. 3. 24
 389 384. 1. Joa. 3. 24
 390 385. 1. Joa. 3. 24
 391 386. 1. Joa. 3. 24
 392 387. 1. Joa. 3. 24
 393 388. 1. Joa. 3. 24
 394 389. 1. Joa. 3. 24
 395 390. 1. Joa. 3. 24
 396 391. 1. Joa. 3. 24
 397 392. 1. Joa. 3. 24
 398 393. 1. Joa. 3. 24
 399 394. 1. Joa. 3. 24
 400 395. 1. Joa. 3. 24
 401 396. 1. Joa. 3. 24
 402 397. 1. Joa. 3. 24
 403 398. 1. Joa. 3. 24
 404 399. 1. Joa. 3. 24
 405 400. 1. Joa. 3. 24
 406 401. 1. Joa. 3. 24
 407 402. 1. Joa. 3. 24
 408 403. 1. Joa. 3. 24
 409 404. 1. Joa. 3. 24
 410 405. 1. Joa. 3. 24
 411 406. 1. Joa. 3. 24
 412 407. 1. Joa. 3. 24
 413 408. 1. Joa. 3. 24
 414 409. 1. Joa. 3. 24
 415 410. 1. Joa. 3. 24
 416 411. 1. Joa. 3. 24
 417 412. 1. Joa. 3. 24
 418 413. 1. Joa. 3. 24
 419 414. 1. Joa. 3. 24
 420 415. 1. Joa. 3. 24
 421 416. 1. Joa. 3. 24
 422 417. 1. Joa. 3. 24
 423 418. 1. Joa. 3. 24
 424 419. 1. Joa. 3. 24
 425 420. 1. Joa. 3. 24
 426 421. 1. Joa. 3. 24
 427 422. 1. Joa. 3. 24
 428 423. 1. Joa. 3. 24
 429 424. 1. Joa. 3. 24
 430 425. 1. Joa. 3. 24
 431 426. 1. Joa. 3. 24
 432 427. 1. Joa. 3. 24
 433 428. 1. Joa. 3. 24
 434 429. 1. Joa. 3. 24
 435 430. 1. Joa. 3. 24
 436 431. 1. Joa. 3. 24
 437 432. 1. Joa. 3. 24
 438 433. 1. Joa. 3. 24
 439 434. 1. Joa. 3. 24
 440 435. 1. Joa. 3. 24
 441 436. 1. Joa. 3. 24
 442 437. 1. Joa. 3. 24
 443 438. 1. Joa. 3. 24
 444 439. 1. Joa. 3. 24
 445 440. 1. Joa. 3. 24
 446 441. 1. Joa. 3. 24
 447 442. 1. Joa. 3. 24
 448 443. 1. Joa. 3. 24
 449 444. 1. Joa. 3. 24
 450 445. 1. Joa. 3. 24
 451 446. 1. Joa. 3. 24
 452 447. 1. Joa. 3. 24
 453 448. 1. Joa. 3. 24
 454 449. 1. Joa. 3. 24
 455 450. 1. Joa. 3. 24
 456 451. 1. Joa. 3. 24
 457 452. 1. Joa. 3. 24
 458 453. 1. Joa. 3

L.A. 12

Louis F. Benson, Esq.

ontvangt van N. V. MARTINUS NIHOFF

31 Jan. 1918.

Wieder, De schriftelijke Liekenen.
from Catalogn
No. 553. Toerenbergen, De Pasim
-- 555. Pasimen Davice.

Postage

2000-1-18

